

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 16:08
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Hallo art10 2e

Ik kan jou toch ook niet verrassen hè! Inderdaad, we hebben de smaak te pakken en aangezien we dankzij het virus aan huis zijn gekluisterd hebben art10 2e en ik besloten om dan ook maar de Canon van de Zwijndrechtse Waard te bouwen. Expertise genoeg in huis dus dat is geen probleem. We doen dat op een vergelijkbare manier als de Canon van Dordrecht. We bouwen in de 40 vensters en vragen de (drie) lokale historische verenigingen om daar commentaar op te leveren. Als zij suggesties voor extra vensters hebben dan nemen we die mee als die vanuit historisch perspectief inpasbaar zijn. Ik denk dat we begin juni zover zijn dat we hem aan je voor kunnen leggen. Vervolgens geven we hem ook in boekvorm uit, dat is in Dordrecht een behoorlijk succes geweest (en nog steeds, we zitten ondanks de gesloten boekwinkels al tegen een herdruk aan!).

Kortom, wordt vervolgd!

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van [art10 2e] @ pzh.nl>
Verz 2021 15:08
Aan [art10 2e]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemiddag [art10 2e]

Ik zag in het cms van de Canon van Zuid-Holland dat je aan de slag bent met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Wat een goed initiatief van je! Dankjewel daarvoor. Hoe meer verhalen over de Zuid-Hollandse geschiedenis worden verteld en gedeeld, des te beter! Zoals je bekend ben ik de beheerder van de Canon van Zuid-Holland. Geef me een seintje als de Canon van de Zwijndrechtse Waard gereed is. Dan ga ik deze weer controleren op kwaliteit. Daarna én na jouw akkoord, ga ik de Canon publiceren zodat deze toegankelijk wordt en gedeeld met het grote publiek.

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e] @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [redacted] <[redacted]@driebit.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 12:46
Aan: [redacted]
Onderwerp: Fwd: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag

Ha [redacted]

Er kwam een vraag binnen, zie de onderstaande mail.

Groeten,

[redacted]

[redacted]

E [redacted] <[redacted]@driebit.nl>

Aanwezig van ma t/m vr

T: 020 4208449
Oudezijds Voorburgwal 282
1012 GL Amsterdam
www.driebit.nl | www.ginger.nl

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl
Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag
Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST
To: [redacted] <[redacted]@driebit.nl>

provincie **HOLLAND**
ZUID

Beste lezer,

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam

Email: [@ kliksafe.nl](mailto:art10 2e@kliksafe.nl)

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: [art10 2e] @ kliksafe.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:05
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte [art10 2e]
Ik heb uw contactgegevens ontvangen van [art10 2e] Ik heb haar vorige week een e-mail gestuurd van de hierna volgende inhoud:

Geachte [art10 2e]

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers [art10 2e] zo nder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld. Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?

2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de

digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

T.A.V. art10 2e h et volgende:

Uit het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat het ons inderdaad bekend is dat de Augustijnenhof bezig is met het samenstellen van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben er als Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard grote moeite mee dat er nu een canon wordt gemaakt over ons gebied zonder dat zij daarin een volwaardige inbreng hebben gehad. Ons werden slechts enkele weken in april jl. toegestaan om op een vrijwel gereed concept te reageren. Onze inbreng werd beperkt tot het leveren van een tekst voor 3 (!) vensters in totaal, en het aanbrengen van correcties, waarvoor drie weken veel tekort is. Wij hebben nog meer problemen met het feit dat wij veel fouten vinden in de tekst maar ook t.a.v. de algehele opzet(opbouw). Belangrijke informatie ontbreekt. Die omissie kan op drie vensters niet worden hersteld. Daarom hebben wij aan de Augustijnenhof art10 2e gevraagd om meer tijd en vooral een constructief overleg met een volwaardige erkenning van onze belangen bij de canon. Dit overleg wordt ons niet gegund, met verwijzing naar de krappe tijdslijm die de Augustijnenhof heeft voor aanlevering van de concept Canon aan ??? De starre houding van de Augustijnenhof ontgaat ons volledig.

Wij zouden niets liever willen dan samen met de Augustijnenhof werken aan een Canon voor de Zwijndrechtse Waard waarbij de drie Historische Verenigingen een volwaardige en respectvolle inbreng hebben.

Wij zouden u/de provincie liefst niet confronteren met onze problemen met de Augustijnenhof, maar zien thans geen andere mogelijkheid meer. Als er geen fundamentele wijzigingen komen in de concept-canon zullen wij het onderwijs in onze regio gebruik van deze canon vol fouten ontraden.

Vriendelijke groeten,

Namens de drie Historische Verenigingen,

art10 2e

Op 4-5-2021 om 13:03 schreef art10 2e

Goedemiddag art10 2e

Uw onderstaande vraag heb ik in goede orde ontvangen, Ik ben art10 2e werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en de beheerder van ons digitaal platform Canon van Zuid-Holland.

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is in bewerking. De initiatiefnemer van deze canon is het Kenniscentrum Augustijnenhof.

Mijn vraag aan u: welke informatie wilt u ontvangen?

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl

Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag

Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST

To: art10 2e @ driebit.nl

provincie **HOLLAND**
ZUID

Beste lezer,

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam: art10 2e

Email: art10 2e @ kliksafe.nl

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik Ido Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: [art10 2e] <[redacted]@erfgoedhuis-zh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 17:07
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: RE: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Hoi [art10 2e]

Dank voor je mail, heel fijn dat je dit even laat weten. Vorige week heeft deze [art10 2e] na ar het Erfgoedhuis gebeld en kreeg ik via een collega te horen dat iemand een vraag had over canons en hoe dat precies werkte. Omdat niet helemaal duidelijk was waar het om ging heeft zij hem gevraagd zijn vraag op de mail te zetten naar mij. Ik kreeg vervolgens vrijdag een mail over onderstaande kwestie

[art11] met als kernvraag:
wie bepaalt eigenlijk de inhoud van een canon en hoe zit dat precies?

Naar aanleiding daarvan heb ik ze gisteren teruggemailed met het antwoord dat in principe iedereen die dat wil een canon mag maken, maar dat de beheerder van het platform (welke dat dan ook is) wel criteria kan hanteren wat betreft de kwaliteit. En dat ik dit specifieke initiatief van de Augustijnenhof niet kende, maar ze in dit geval aan zou raden om het gesprek aan te gaan met de Augustijnenhof, met als uitgangspunt dat die – zo neem ik aan – geen belang hebben bij een canon met allerlei foutjes.

Ik heb ook verteld dat [art10 2e] de coördinator is van de landelijke Entoen.nu-website en dat jij de contactpersoon bent van de provinciale canons in Zuid-Holland, en dat iedereen die zijn of haar collecties en verhalen wil delen daar een canon kan aanmaken. Achteraf gezien was het handig geweest als ik mijn mail aan hen ter info ook aan jou had gestuurd, maar het was mij eerlijk gezegd niet duidelijk of dit nu met de Canons van Zuid-Holland te maken had of dat het om een totaal ander initiatief ging, bv. een boekje of misschien een Dordts initiatief met een eigen site, vandaar.

Prima dat jij dit oppakt, ik hoop dat het naar ieders tevredenheid wordt opgelost. Ik ben benieuwd!

Groet,

[art10 2e]

Van: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:29
Aan: [art10 2e] <[redacted]@erfgoedhuis-zh.nl>
CC: [art10 2e] <[redacted]@erfg oedhuis-zh.nl>
Onderwerp: FW: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Da [art10 2e]

Ik ontving onderstaande email van de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard.

Ik heb niets via jou vernomen, maar weet dat ik de e-mail en de vragen in behandeling heb. Als jij contact hebt gelegd met de verenigingen, dan hoor ik dat graag om 'ruis' te voorkomen.

Hartelijke groet

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e <@kliksafe.nl>

Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:05

Aan: art10 2e <@pzh.nl>

Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte art10 2e

Ik heb uw contactgegevens ontvangen van art10 2e Ik heb haar vorige week een e-mail gestuurd van de hierna volgende inhoud:

Geachte art10 2e

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e zonder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld.

Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten

geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?

2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. *Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.*

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e *Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht*

T.A.V. art10 2e *h et volgende:*

Uit het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat het ons inderdaad bekend is dat de Augustijnenhof bezig is met het samenstellen van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben er als Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard grote moeite mee dat er nu een canon wordt gemaakt over ons gebied zonder dat zij daarin een volwaardige inbreng hebben gehad. Ons werden slechts enkele weken in april jl. toegestaan om op een vrijwel gereed concept te reageren. Onze inbreng werd beperkt tot het leveren van een tekst voor 3 (!) vensters in totaal, en het aanbrengen van correcties, waarvoor drie weken veel tekort is. Wij hebben nog meer problemen met het feit dat wij veel fouten vinden in de tekst maar ook t.a.v. de algehele opzet(opbouw). Belangrijke informatie ontbreekt. Die omissie kan op drie vensters niet worden hersteld. Daarom hebben wij aan de Augustijnenhof art10 2e gevraagd om meer tijd en vooral een constructief overleg met een volwaardige erkenning van onze belangen bij de canon. Dit overleg wordt ons niet gegund, met verwijzing naar de krappe tijdslijm die de Augustijnenhof heeft voor aanlevering van de concept Canon aan ??? De starre houding van de Augustijnenhof ontgaat ons volledig.

Wij zouden niets liever willen dan samen met de Augustijnenhof werken aan een Canon voor de Zwijndrechtse Waard waarbij de drie Historische Verenigingen een volwaardige en respectvolle inbreng hebben.

Wij zouden u/de provincie liefst niet confronteren met onze problemen met de Augustijnenhof, maar zien thans geen andere mogelijkheid meer. Als er geen fundamentele wijzigingen komen in de concept-canon zullen wij het onderwijs in onze regio gebruik van deze canon vol fouten ontraden.

Vriendelijke groeten,

Namens de drie Historische Verenigingen,

art10 2e

Op 4-5-2021 om 13:03 schreef art10 2e

Goedemiddag art10 2e

Uw onderstaande vraag heb ik in goede orde ontvangen, Ik ben art10 2e werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en de beheerder van ons digitaal platform Canon van Zuid-Holland.

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is in bewerking. De initiatiefnemer van deze canon is het Kenniscentrum Augustijnenhof.

Mijn vraag aan u: welke informatie wilt u ontvangen?

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl

Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag

Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST

To: art10 2e driebit.nl

provincie **HOLLAND**
ZUID

Resto lezer

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam

Email: [@kliksafe.nl](mailto:art10 2e@kliksafe.nl)

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: [art10 2c] @ erfgoedhuis-zh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 17:35
Aan: [art10 2c]
Onderwerp: ter info FW: totstandkomingsprocedure canon

Ho [art10 2c] t er info!

Groet,

[art10 2c]

Van: [art10 2c]
Verzonden: maandag 3 mei 2021 10:32
Aan: [art10 2c] @ kliksafe.nl>
Onderwerp: RE: totstandkomingsprocedure canon

Geachte [art10 2c]

Dank voor uw uitgebreide mail en zorgvuldige toelichting. Het begrip 'canon' is niet beschermd, dus in feite mag iedereen die dat wil een canon publiceren. Er kan natuurlijk wel sprake zijn van een kwaliteitstoets afhankelijk van het platform waarop de canon wordt gepubliceerd.

In het verleden heeft het Erfgoedhuis bijvoorbeeld wel ondersteuning verleend bij het publiceren van lokale en regionale historische canons op www.entoen.nu, de landelijke canonwebsite. Dat gebeurde in overleg met de coördinator van Entoen.nu. Het ging toen vaak om initiatieven van historische verenigingen, in navolging van de landelijke canon. Sinds een paar jaar heeft de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om ook andere erfgoedinstellingen uit te nodigen om hun collecties en verhalen te delen via een eigen canon, zie <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing>. De canons die daar worden gepubliceerd zijn niet per se canons in de 'klassieke' zin, maar kunnen ook selecties zijn van objecten uit een museum. Dit is onderdeel van een groter digitaliseringsproject dat tot doel heeft meer erfgoed uit Zuid-Holland toegankelijk te maken voor publiek. Iedereen die daar verhalen of objecten wil delen kan een canon aanmaken. Er is wel sprake van een globale kwaliteitstoets, maar in principe is het de instelling zelf die verantwoordelijk is voor wat er gepubliceerd wordt.

Als ik uw vraag goed lees dan lijkt het dus wel de bedoeling te zijn om de canon te publiceren op de landelijke website. De datum van 1 mei zegt mij niets, maar dat zegt op zich niet zoveel. Het is denkbaar dat de Augustijnenhof daarover afspraken heeft gemaakt met de coördinator van Entoen.nu [art10 2c] [art10 2c] of met [art10 2c] b eleidsmedewerker van de provincie Zuid-Holland. Zij gaat over het laatstgenoemde initiatief. Ik weet dat er bv. workshops worden gegeven over het plaatsen van de canon op de website, misschien heeft het daar mee te maken?

Ik kan me overigens goed voorstellen dat jullie teleurgesteld zijn pas laat in het proces betrokken te worden door de initiatiefnemers. Zeker als u het gevoel heeft dat het resultaat niet compleet is en fouten bevat. Het lijkt mij inderdaad een goed idee om hierover in gesprek te gaan met het Augustijnenhof. Wellicht hebben zij inhoudelijke keuzes gemaakt in overleg met de doelgroep van het project of met andere samenwerkingspartners, maar ook zij hebben er belang bij als u achter het eindresultaat staat en de canon gaat gebruiken richting bijvoorbeeld het onderwijs.

Wat betreft uw vraag over verschillen tussen website en een eventueel boekje: het is al een tijdje geleden, maar wij hebben onze eigen [Canon van Zuid-Holland](#) eerst digitaal gepubliceerd en pas later in boekvorm. De vensters zijn wel hetzelfde, maar de teksten zijn in het boek iets uitgebreider.

Ik hoop dat ik u wat meer duidelijkheid heb kunnen verschaffen, maar mocht u nog meer vragen hebben, laat het gerust weten.

Hartelijke groet,

art10 2e

Erfgoedhuis Zuid-Holland

Van: art10 2e <> kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 29 april 2021 20:04

Aan: art10 2e <> erfgoedhuis-zh.nl>

Onderwerp: totstandkomingsprocedure canon

Geachte art10 2e

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e onder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld.

Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?
2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e

Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Van: [art10 2e] @ erfgoedhuis-zh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 17:43
Aan: [art10 2e]
CC:
Onderwerp: RE: ter info FW: totstandkomingsprocedure canon

Uiteraard! Het was mij dus alleen niet helemaal duidelijk of er überhaupt een relatie was met ons Zuid-Hollandse initiatief. Ik zal voortaan wat alerter zijn, want dit zijn inderdaad vervelende situaties.

Jij ook fijne avond!

[art10 2e]

Van: [art10 2e] @ pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 17:38
Aan: [art10 2e] @ erfgoedhuis-zh.nl>
CC: [art10 2e] @ erfgoedhuis-zh.nl>
Onderwerp: FW: ter info FW: totstandkomingsprocedure canon

Fijn dat je de email doorstuurt [art10 2e] voor de toekomst wellicht eerst afstemming met mij? Dat voorkomt veel gedoe en teleurstelling bij de drie verenigingen. Voor als beheerder van de Canon van Zuid-Holland zeker gewenst; ook omdat ik met initiatiefnemers van de canons die nu in bewerking zijn hechte contacten heb.

Fijne avond en groet

[art10 2e]

Van: [art10 2e] @ erfgoedhuis-zh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 17:35
Aan: [art10 2e] @ pzh.nl>
Onderwerp: ter info FW: totstandkomingsprocedure canon

Ho [art10 2e] ter info!

Groet,

[art10 2e]

Van: [art10 2e]
Verzonden: maandag 3 mei 2021 10:32
Aan: [art10 2e] @ kliksafe.nl>
Onderwerp: RE: totstandkomingsprocedure canon

Geachte [art10 2e]

Dank voor uw uitgebreide mail en zorgvuldige toelichting. Het begrip 'canon' is niet beschermd, dus in feite mag iedereen die dat wil een canon publiceren. Er kan natuurlijk wel sprake zijn van een kwaliteitstoets afhankelijk van het platform waarop de canon wordt gepubliceerd.

In het verleden heeft het Erfgoedhuis bijvoorbeeld wel ondersteuning verleend bij het publiceren van lokale en regionale historische canons op www.entoen.nu, de landelijke canonwebsite. Dat gebeurde in overleg met de coördinator van Entoen.nu. Het ging toen vaak om initiatieven van historische verenigingen, in navolging van de landelijke canon. Sinds een paar jaar heeft de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om ook andere erfgoedinstellingen uit te nodigen om hun collecties en verhalen te delen via een eigen canon, zie <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing>. De canons die daar worden gepubliceerd zijn niet per se canons in de 'klassieke' zin, maar kunnen ook selecties zijn van objecten uit een museum. Dit is onderdeel van een groter digitaliseringsproject dat tot doel heeft meer erfgoed uit Zuid-Holland toegankelijk te maken voor publiek. Iedereen die daar verhalen of

objecten wil delen kan een canon aanmaken. Er is wel sprake van een globale kwaliteitstoets, maar in principe is het de instelling zelf die verantwoordelijk is voor wat er gepubliceerd wordt. Als ik uw vraag goed lees dan lijkt het dus wel de bedoeling te zijn om de canon te publiceren op de landelijke website. De datum van 1 mei zegt mij niets, maar dat zegt op zich niet zoveel. Het is denkbaar dat de Augustijnenhof daarover afspraken heeft gemaakt met de coördinator van Entoen.nu art10 2e art10 2e of met art10 2e b eleidsmedewerker van de provincie Zuid-Holland. Zij gaat over het laatstgenoemde initiatief. Ik weet dat er bv. workshops worden gegeven over het plaatsen van de canon op de website, misschien heeft het daar mee te maken?

Ik kan me overigens goed voorstellen dat jullie teleurgesteld zijn pas laat in het proces betrokken te worden door de initiatiefnemers. Zeker als u het gevoel heeft dat het resultaat niet compleet is en fouten bevat. Het lijkt mij inderdaad een goed idee om hierover in gesprek te gaan met het Augustijnenhof. Wellicht hebben zij inhoudelijke keuzes gemaakt in overleg met de doelgroep van het project of met andere samenwerkingspartners, maar ook zij hebben er belang bij als u achter het eindresultaat staat en de canon gaat gebruiken richting bijvoorbeeld het onderwijs. Wat betreft uw vraag over verschillen tussen website en een eventueel boekje: het is al een tijdje geleden, maar wij hebben onze eigen [Canon van Zuid-Holland](#) eerst digitaal gepubliceerd en pas later in boekvorm. De vensters zijn wel hetzelfde, maar de teksten zijn in het boek iets uitgebreider. Ik hoop dat ik u wat meer duidelijkheid heb kunnen verschaffen, maar mocht u nog meer vragen hebben, laat het gerust weten.

Hartelijke groet,

art10 2e

Erfgoedhuis Zuid-Holland

Van: art10 2e [@ kliksafe.nl](#)>

Verzonden: donderdag 29 april 2021 20:04

Aan: art10 2e [@ erfgoedhuis-zh.nl](#)>

Onderwerp: totstandkomingsprocedure canon

Geachte art10 2e

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e onder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld.

Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamenteel was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder

ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?
2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2c

Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Van: art10 2e
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 19:15
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

Voordat ik u deze email schrijf, heb ik eerst navraag gedaan bij Erfgoedhuis Zuid-Holland, art10 2e Erfgoedhuis en provincie Zuid-Holland werken nauw samen op tal van onderwerpen, waaronder digitalisering. Een andere reden van afstemming is ook dat ik wil voorkomen dat er ruis ontstaat in de beantwoording van deze e-mail.

art10 2e heeft uw e-mail volledig en naar mijn mening keurig netjes beantwoord. Onderstaand geef ik nog een nadere toelichting op enkele onderwerpen.

Nogmaals een korte introductie van mijzelf. Ik be art10 2e en onder meer de beheerder van ons digitale platform de Canon van Zuid-Holland: zie www.erfgoedzuidholland.nl of www.canonvanzuidholland.nl. Als er een van deze URL plakt in uw browser komt u op de landingspagina van het digitale platform met de URL: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> Zoals u kunt zien maakt ons digitaal platform (regioplatform) onderdeel uit van de Canon van Nederland.

Het aanmaken van een Canon onder dit digitaal platform is gratis en voor iedereen die een canon wil aanmaken toegankelijk. Alleen ná mijn goedkeuring (waarover later meer) wordt de canon ook daadwerkelijk gepubliceerd. De canon wordt pas ná publicatie zichtbaar voor het publiek. Ik keur de canon goed of af en controleer de canon vooral op de opgenomen tekst, het gebruik/de kwaliteit van beeldmateriaal, op compleetheid (is er melding gemaakt van auteursrechten, is er een beschrijving van het beeldmateriaal (per foto), zijn de jaartallen ingevuld?, etc.).

Ik kan de teksten op juistheid van de historie niet beoordelen. Dat is aan de auteurs van de canon (met de verschillende vensters zelf). Om die reden is het belangrijk dat de auteurs in de canon wordt vermeld. Ik kan ook niet op de stoel gaan zitten van de historische vereniging, musea, streekarchivarissen etc. Als ik dat wel zou kunnen, dan zou dat betekenen dat ik kennis zou bezitten van elk document, elk schilderij, elke persoon etc. de volledige geschiedenis, oftewel: de volledige geschiedenis van Zuid-Holland.

Nu uw probleem. De Canon van de Zwijndrechtse Waard is momenteel in voorbereiding als regiocanon op het digitale platform van de Canon van Zuid-Holland (de URL staat in de 2^e alinea van deze e-mail). Ik heb enige maanden geleden veelvuldig e-mail contact gehad met art10 2e van het Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof. Het Kenniscentrum heeft enkele maanden geleden de Canon van Dordrecht gemaakt en gelanceerd. Met veel publiciteit en met heel veel succes. Ik vind het zelf ook een mooie en complete Canon geworden. Ik denk met recht één van de mooiste voorbeelden binnen ons digitale platform.

Het is mij bekend dat art10 2e nu bezig is met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Als beheerder kan ik in de content inzien (zeg maar, een kijkje nemen achter de schermen), en zien welke organisatie/instelling/persoon met welke canon bezig is. Er zijn op dit moment zo'n 20 nieuwe canons in bewerking. Ik houd dat in de gaten. Veelal zijn de initiatiefnemers niet bekend met de mogelijkheden en welke informatie (naast de geschiedenis/historie) essentieel is om op te nemen. En zoals art10 2e art10 2e d at al heeft aangegeven, de initiatiefnemer van de canon is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

Daar waar nodig/gewenst bied ik de helpende hand. De door u aangehaalde onbekende instantie, dat zou ik wel eens kunnen zijn. Om daarover zekerheid te krijgen, zou u die vraag kunnen voorleggen aan

art10 2e

Een van de mogelijkheden binnen ons digitale platform is dat vensters van een Canon – zoals bijvoorbeeld van de Canon van Dordrecht – gelinkt kunnen worden met één van de 50 vensters van de Canon van Nederland. Een voorbeeld: stel dat binnen de Canon van de Zwijndrechtse Waard het venster Tweede Wereldoorlog bestaat, dan kan dit venster gelinkt worden aan het venster Tweede Wereldoorlog van de Canon van Nederland. Daarmee wordt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog breder verteld wordt dan alleen het verhaal dat binnen het venster van de Canon van Nederland is opgenomen (dit gaat via de opname van een link die vanzelf wordt getoond en niet de tekst zelf).

De deadline van 1 mei zegt mij niets. De provincie legt geen verplichtingen op en zeker geen deadlines. Met andere woorden: ik heb geen bemoeienissen met de datum van 1 mei.

Ik ben het met u eens dat het Kenniscentrum met u het gesprek dient aan te gaan als er feitelijke onjuistheden door de verenigingen worden geconstateerd of belangrijke historische feiten ontbreken in de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

Tenslotte, uw vraag *Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?* Ik kan het antwoord hierop niet geven. Ik denk zelf dat er geen verschillen zijn (dat is ook niet bij de Canon van Dordrecht het geval), maar het boekje is niet iets waarmee ik me bemoei; dat is een initiatief van het Kenniscentrum.

Nu een vraag van mijn kant aan u. Wat verwacht u nu van mij? Wilt u dat ik art10 2e benader met het verzoek de inhoud van de canon met u af te stemmen? Ik betreur het dat nu drie partijen zeer ontevreden zijn, terwijl het Kenniscentrum eigenlijk heel mooi en zeker ook arbeidsintensief werk verricht. Dat laat niet onverlet dat de informatie binnen de canon wel moet kloppen met de geschiedenis. Daarover heb ik hierboven al mijn visie gegeven.

Ik verneem graag uw reactie, met name ook om u behulpzaam te zijn om uit een impasse te geraken.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p.zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2e] @ klikSAFE.nl>

Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:05

Aan: [art10 2e] @ pzh.nl>

Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte [art10 2e]

Ik heb uw contactgegevens ontvangen van [art10 2e] Ik heb haar vorige week een e-mail gestuurd van de hierna volgende inhoud:

Geachte [art10 2e]

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers [art10 2e] zo nder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld. Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet

kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?
2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

T.A.V. art10 2e h et volgende:

Uit het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat het ons inderdaad bekend is dat de Augustijnenhof bezig is met het samenstellen van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben er als Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard grote moeite mee dat er nu een canon wordt gemaakt over ons gebied zonder dat zij daarin een volwaardige inbreng hebben gehad. Ons werden slechts enkele weken in april jl. toegestaan om op een vrijwel gereed concept te reageren. Onze inbreng werd beperkt tot het leveren van een tekst voor 3 (!) vensters in totaal, en het aanbrengen van correcties, waarvoor drie weken veel tekort is. Wij hebben nog meer problemen met het feit dat wij veel fouten vinden in de tekst maar ook t.a.v. de algehele opzet(opbouw). Belangrijke informatie ontbreekt. Die omissie kan op drie vensters niet worden hersteld. Daarom hebben wij aan de Augustijnenhof art10 2e gevraagd om meer tijd en vooral een constructief overleg met een volwaardige erkenning van onze belangen bij de canon. Dit overleg wordt ons niet gegund, met verwijzing naar de krappe tijdslijmet die de Augustijnenhof heeft voor aanlevering van de concept Canon aan ??? De starre houding van de Augustijnenhof ontgaat ons volledig.

Wij zouden niets liever willen dan samen met de Augustijnenhof werken aan een Canon voor de Zwijndrechtse Waard waarbij de drie Historische Verenigingen een volwaardige en respectvolle inbreng hebben.

Wij zouden u/de provincie liefst niet confronteren met onze problemen met de Augustijnenhof, maar zien thans geen andere mogelijkheid meer. Als er geen fundamentele wijzigingen komen in de concept-canon zullen wij het onderwijs in onze regio gebruik van deze canon vol fouten ontraden.

Vriendelijke groeten,

Namens de drie Historische Verenigingen,

art10 2e

Op 4-5-2021 om 13:03 schreef art10 2e

Goedemiddag art10 2e

Uw onderstaande vraag heb ik in goede orde ontvangen, Ik ben art10 2e werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en de beheerder van ons digitaal platform Canon van Zuid-Holland.

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is in bewerking. De initiatiefnemer van deze canon is het Kenniscentrum Augustijnenhof.

Mijn vraag aan u: welke informatie wilt u ontvangen?

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06

art10 2e

art10 2e [@pzh.nl](mailto:art10.2e@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl
Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag
Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST
To: art10 2e [@driebit.nl](mailto:art10.2e@driebit.nl)

provincie **HOLLAND**
ZUID

Beste lezer,

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam: art10 2e

Email: art10 2e [@kliksafe.nl](mailto:art10 2e@kliksafe.nl)

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: [art10 2e]@penluchtmuseum.nl>
Verzonden: woensdag 5 mei 2021 09:27
Aan: [art10 2e] Erfgoedhuis Zuid-Holland
CC: [art10 2e]
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

OK, dank voor de melding. Als ik iets kan betekenen, hoor ik het wel.

Van: [art10 2e]@pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 19:23
Aan: [art10 2e]@penluchtmuseum.nl>; [art10 2e] Erfgoedhuis Zuid-Holland
[art10 2e]@erfgoedhuis-zh.nl>
CC: [art10 2e]@driebit.nl>
Onderwerp: Canon van de Zwijndrechtse Waard
Goedenavond [art10 2e]

[art10 2e] via de mogelijkheid op ons digitale platform Canon van Zuid-Holland kreeg ik vandaag een vraag doorgestuurd van [art10 2e]. Het betreft [art11] rondom de Canon van de Zwijndrechtse Waard, die nu in bewerking (regiocanon binnen het digitale platform Canon van Zuid-Holland).

Ik heb direct deze vereniging vanmiddag aangeschreven en kreeg ook direct aan e-mail met achtergrondinformatie terug. Het blijkt dat de vraag al eerder bij Erfgoedhuis is beland en waarop door [art10 2e] is gereageerd. Ik was daarvan niet op de hoogte, maar heb daarover vanmiddag met [art10 2e] via e-mail contact gehad. Ik heb zojuist de vereniging een e-mail gestuurd met een aanvullende reactie [art10 2e] ik heb daarin ook aangegeven dat je een keurige beantwoording hebt gegeven. Een paar zaken ontbraken wel, maar daarvan ben jij niet op de hoogte).

Voor jullie beiden puur ter info: weet dat ik nu met de vereniging contact heb en probeer te bemiddelen in de impasse die dreigt te ontstaan.

Vanuit AVG regelgeving kan ik de inhoud van de e-mails niet met jullie delen. Belangrijkste is dat jullie op de hoogte zijn.

Groet en een fijne avond

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e]@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2c] <[art10 2c]@kliksafe.nl>
Verzonden: 4:51
Aan: [art10 2c]
CC: [art10 2c] <[art10 2c]@erfgoedhuis-zh.nl>
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Geachte [art10 2c]

We hebben recent wat contacten met elkaar gehad over de in voorbereiding zijnde Canon van de Zwijndrechtse Waard. Over dit onderwerp hebben we als drie historische verenigingen in de regio contact met elkaar gehad. Hierover inmiddels ook contact met het Erfgoedhuis Zuid-Holland en de provincie [art10 2c] gehad.

Om de Canon tot een voor ieder bevredigend resultaat te brengen zouden we graag binnenkort een gesprek met je hebben. Van verschillende kanten zijn we bezig om de teksten te bestuderen. De opmerkingen die we tot nog toe hebben zijn niet van die aard dat het beperkt blijft tot een foutief jaartal en/of een taalkundige correctie. We hebben de indruk dat de voorbereiding van het project helaas in een impasse zit. Niet uitgesloten is dat de drie verenigingen hun medewerking niet willen verlenen. Dat zou jammer zijn voor het project. Ik wil die impasse graag doorbreken. Daarom een dringend verzoek om met elkaar in overleg te treden. Misschien wil je me je telefoonnummer geven, zodat we een afspraak kunnen maken.

Indertijd heb je ons meegedeeld dat de datum van 1 mei voor het proces belangrijk is. Wij hebben echter nergens kunnen achterhalen waarom die datum zo essentieel is. O.i. is kwaliteit overigens belangrijker dan tijd. Hopelijk deel je die mening met ons.

Vriendelijke groeten,

[art10 2c] Hi storisch Genootschap HIA

Op 8-4-2021 om 14:52 schreef [art10 2c]

Beste [art10 2c]

Zoals eerder opgemerkt willen [art10 2c] meedoen bij het proces.

In een intro brief hebben jullie onlangs al iets verteld wat de bedoeling is.

Toch hebben wij van het Ambachtse Genootschap vooraf enkele vragen. Ik zou me kunnen voorstellen dat die bij Heerjansdam en Zwijndrecht ook leven.

We hebben er ons lichtelijk over verwonderd dat de Augustijnenhof al zo ver is met de voorbereiding en dat wij als gemeenten uit de Zwijndrechtse Waard nu pas bij de zaak betrokken worden. Waarom hebben jullie al zoveel gedaan zonder onze inbreng vanaf het begin. Wij vragen ons in gemoede af wat onze echte inbreng nog moet zijn. Gaat het om draagvlak binnen de regio, aanboren van een afzetgebied voor de boekjes, meedenken over de laatste vijf vensters.

Ook rijzen bij ons vragen over het ontstaan van de 45 reeds gemaakte vensters. Hoe is die keuze tot stand gekomen? Komen de betrokken gemeenten ongeveer evenveel aan hun trekken? Hoe zit het met de financiering en straks met de afzet? We hebben gelezen dat jullie subsidie hebben gekregen van MDZW. Gaan jullie er vanuit dat er ook bijdragen nodig zijn van de Historische verenigingen? En waarom wordt er publiciteit in de media gezocht? Ook dat wekt de indruk dat de afronding nauwelijks meer dan een formaliteit is. Kortom. Veel vragen. Er knaagt bij ons iets, waarbij het woord 'vertrouwen' om de hoek komt kijken.

Laat één ding duidelijk zijn. Wij waarderen het initiatief op zichzelf. Het boekje over de Canon van Dordrecht smaakt naar meer. Vandaar onze positieve grondhouding.

In deze tijd van coronabeperkingen zou een bijeenkomst met regiovertegenwoordigers o.i. een goede zaak zijn. Na wellicht wat lastig. Maar misschien hebben jullie een ander voorstel dat er toe leidt dat onze vragen worden weggenomen.

Vriendelijke groeten, namens het Historisch Genootschap HIA

art10 2e

Op 5-4-2021 om 19:47 schreef [art10 2e](#) [h](#)l:

Best [art10 2e](#)

Wat mooi, bekende namen inderdaad! We horen wel wanneer we de vensters van de Canon voor hen (en voor u) open kunnen stellen.

Met vriendelijke groet,

[art10 2e](#)

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustratedordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e](#) [@klijksafe.nl](#)>

Verzonden: maandag 5 april 2021 18:29

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Beste,

Jazeker [art10 2e](#) (vermoedelijk wel bekend) gaat meedoen en vermoedelijk ook [art10 2e](#). En z oals ik eerder al meldde hoop ik zelf ook mee te doen.

Groeten,

[art10 2e](#)

Op 4-4-2021 om 13:06 schreef kenniscentrum@augustijnenhof.nl:

Beste art10 2e

Heeft u al enig idee of het gaat lukken om deskundigen in uw achterban te vinden om de vensters in de canon te bekijken?

Met vriendelijke groet,

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e kenniscentrum@augustijnenhof.nl @ [kliksafe.nl](https://www.kliksafe.nl)>

Verzonden: donderdag 25 maart 2021 21:22

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Beste,

Graag wil ik mee denken voor het vaststellen van een canon van de Zwijndrechtse Waard. Na ruggespraak binnen ons bestuur heeft het onze voorkeur om nog één of twee deskundigen uit onze achterban hierbij te betrekken. We gaan deze mensen dezer dagen benaderen. Intussen mogen jullie mij als contactpersoon aanmerken.

Vriendelijke groeten,

art10 2e

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Verzonden: woensdag 5 mei 2021 20:39
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

We zijn zo ver, de Canon van de Zwijndrechtse Waard kan worden gepubliceerd! Dit is de link: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/168648/canon-van-de-zwijndrechtse-waard>. Mocht er naar aanleiding van je kwaliteitscontrole nog iets op aan te merken zijn, dan hoor ik dat graag.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e <art10 2e@pzh.nl>
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 15:08

Aan: art10 2e

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemiddag art10 2e

Ik zag in het cms van de Canon van Zuid-Holland dat je aan de slag bent met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Wat een goed initiatief van je! Dankjewel daarvoor. Hoe meer verhalen over de Zuid-Hollandse geschiedenis worden verteld en gedeeld, des te beter! Zoals je bekend ben ik de beheerder van de Canon van Zuid-Holland. Geef me een seintje als de Canon van de Zwijndrechtse Waard gereed is. Dan ga ik deze weer controleren op kwaliteit. Daarna én na jouw akkoord, ga ik de Canon publiceren zodat deze toegankelijk wordt en gedeeld met het grote publiek.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2e] @ kliksafe.nl>
Verzonden: woensdag 5 mei 2021 21:23
Aan: [art10 2e]
CC:
Onderwerp: Re: totstandkomingsprocedure canon

Geachte [art10 2e]
Dank voor uw doorverwijzing naar [art10 2e] van de provincie ZH. Met haar heb ik intussen goed contact over het onderwerp in kwestie. Ik ga er vanuit dat ik u verder daar buiten kan houden.
Vriendelijke groeten,
[art10 2e] Hi st.Ver. Hendrik-Ido-Ambacht

Op 3-5-2021 om 10:32 schreef [art10 2e]

Geachte [art10 2e],
Dank voor uw uitgebreide mail en zorgvuldige toelichting. Het begrip 'canon' is niet beschermd, dus in feite mag iedereen die dat wil een canon publiceren. Er kan natuurlijk wel sprake zijn van een kwaliteitstoets afhankelijk van het platform waarop de canon wordt gepubliceerd.

In het verleden heeft het Erfgoedhuis bijvoorbeeld wel ondersteuning verleend bij het publiceren van lokale en regionale historische canons op www.entoen.nu, de landelijke canonwebsite. Dat gebeurde in overleg met de coördinator van Entoen.nu. Het ging toen vaak om initiatieven van historische verenigingen, in navolging van de landelijke canon. Sinds een paar jaar heeft de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om ook andere erfgoedinstellingen uit te nodigen om hun collecties en verhalen te delen via een eigen canon, zie <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing>. De canons die daar worden gepubliceerd zijn niet per se canons in de 'klassieke' zin, maar kunnen ook selecties zijn van objecten uit een museum. Dit is onderdeel van een groter digitaliseringsproject dat tot doel heeft meer erfgoed uit Zuid-Holland toegankelijk te maken voor publiek. Iedereen die daar verhalen of objecten wil delen kan een canon aanmaken. Er is wel sprake van een globale kwaliteitstoets, maar in principe is het de instelling zelf die verantwoordelijk is voor wat er gepubliceerd wordt.

Als ik uw vraag goed lees dan lijkt het dus wel de bedoeling te zijn om de canon te publiceren op de landelijke website. De datum van 1 mei zegt mij niets, maar dat zegt op zich niet zoveel. Het is denkbaar dat de Augustijnenhof daarover afspraken heeft gemaakt met de coördinator van Entoen.nu [art10 2e] of met [art10 2e] beleidsmedewerker van de provincie Zuid-Holland. Zij gaat over het laatstgenoemde initiatief. Ik weet dat er bv. workshops worden gegeven over het plaatsen van de canon op de website, misschien heeft het daar mee te maken?

Ik kan me overigens goed voorstellen dat jullie teleurgesteld zijn pas laat in het proces betrokken te worden door de initiatiefnemers. Zeker als u het gevoel heeft dat het resultaat niet compleet is en fouten bevat. Het lijkt mij inderdaad een goed idee om hierover in gesprek te gaan met het Augustijnenhof. Wellicht hebben zij inhoudelijke keuzes gemaakt in overleg met de doelgroep van het project of met andere samenwerkingspartners, maar ook zij hebben er belang bij als u achter het eindresultaat staat en de canon gaat gebruiken richting bijvoorbeeld het onderwijs.

Wat betreft uw vraag over verschillen tussen website en een eventueel boekje: het is al een tijdje geleden, maar wij hebben onze eigen [Canon van Zuid-Holland](#) eerst digitaal gepubliceerd en pas later in boekvorm. De vensters zijn wel hetzelfde, maar de teksten zijn in het boek iets uitgebreider.

Ik hoop dat ik u wat meer duidelijkheid heb kunnen verschaffen, maar mocht u nog meer vragen hebben, laat het gerust weten.

Hartelijke groet,

art10 2e

Erfgoedhuis Zuid-Holland

Van: art10 2e <> kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 29 april 2021 20:04

Aan: art10 2e <> erfgoedhuis-zh.nl>

Onderwerp: totstandkomingsprocedure canon

Geachte art10 2e

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e z onder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld. Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

- a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.
- b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.
- c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.
- d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie.

Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische

verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?
2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 6 mei 2021 09:07
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemorgen art10
Gisteravond kreeg ik van art10 2e het bericht dat de canon in concept gereed is en het verzoek de controle uit te voeren. Ik heb hem gemeld dat ik er zeer aan hecht dat hij het gesprek aangaat met de drie HV in het gebied. Dit ook mede naar aanleiding van jou email van gisteren, waarin ik in de CC ben opgenomen,,
Hierop heeft hij geantwoord dat hij hiertoe nog een poging doet. Ik stel het op prijs om op de hoogte gehouden te worden.
Een andere vraag betreft de inhoud van de canon. Je hebt eerder aangegeven dat inhoud veel belangrijke fouten bevat en dat essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard ontbreekt. Deze zijn fouten en de ontbrekende informatie al aan art10 2e d oorgegeven en/of verwerkt in de teksten?
Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e
E art10 2e @p zh.nl
www.zuid-holland.nl/contact
Werkdagen: ma, di, wo, do, vr
Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e
Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 19:15
Aan: art10 2e @ kliksafe.nl>
Onderwerp: RE: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e
Voordat ik u deze email schrijf, heb ik eerst navraag gedaan bij Erfgoedhuis Zuid-Holland, art10 2e
art10 2e Er fgoedhuis en provincie Zuid-Holland werken nauw samen op tal van onderwerpen, waaronder digitalisering. Een andere reden van afstemming is ook dat ik wil voorkomen dat er ruis ontstaat in de beantwoording van deze e-mail.
art10 2e heeft uw e-mail volledig en naar mijn mening keurig netjes beantwoord. Onderstaand geef ik nog een nadere toelichting op enkele onderwerpen.
Nogmaals een korte introductie van mijzelf. Ik ben art10 2e en onder meer de beheerder van ons digitale platform de Canon van Zuid-Holland: zie www.erfgoedzuidholland.nl of www.canonvanzuidholland.nl. Als er een van deze URL plakt in uw browser komt u op de landingspagina

van het digitale platform met de URL: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> Zoals u kunt zien maakt ons digitaal platform (regioplatform) onderdeel uit van de Canon van Nederland. Het aanmaken van een Canon onder dit digitaal platform is gratis en voor iedereen die een canon wil aanmaken toegankelijk. Alleen ná mijn goedkeuring (waarover later meer) wordt de canon ook daadwerkelijk gepubliceerd. De canon wordt pas ná publicatie zichtbaar voor het publiek. Ik keur de canon goed of af en controleer de canon vooral op de opgenomen tekst, het gebruik/de kwaliteit van beeldmateriaal, op compleetheid (is er melding gemaakt van auteursrechten, is er een beschrijving van het beeldmateriaal (per foto), zijn de jaartallen ingevuld?, etc.).

Ik kan de teksten op juistheid van de historie niet beoordelen. Dat is aan de auteurs van de canon (met de verschillende vensters zelf). Om die reden is het belangrijk dat de auteurs in de canon wordt vermeld. Ik kan ook niet op de stoel gaan zitten van de historische vereniging, musea, streekarchivarissen etc. Als ik dat wel zou kunnen, dan zou dat betekenen dat ik kennis zou bezitten van elk document, elk schilderij, elke persoon etc. de volledige geschiedenis, oftewel: de volledige geschiedenis van Zuid-Holland.

Nu uw probleem. De Canon van de Zwijndrechtse Waard is momenteel in voorbereiding als regiocanon op het digitale platform van de Canon van Zuid-Holland (de URL staat in de 2^e alinea van deze e-mail).

Ik heb enige maanden geleden veelvuldig e-mail contact gehad met art10 2e van het Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof. Het Kenniscentrum heeft enkele maanden geleden de Canon van Dordrecht gemaakt en gelanceerd. Met veel publiciteit en met heel veel succes. Ik vind het zelf ook een mooie en complete Canon geworden. Ik denk met recht één van de mooiste voorbeelden binnen ons digitale platform.

Het is mij bekend dat art10 2e nu bezig is met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Als beheerder kan ik in de content inzien (zeg maar, een kijkje nemen achter de schermen), en zien welke organisatie/instelling/persoon met welke canon bezig is. Er zijn op dit moment zo'n 20 nieuwe canons in bewerking. Ik houd dat in de gaten. Veelal zijn de initiatiefnemers niet bekend met de mogelijkheden en welke informatie (naast de geschiedenis/historie) essentieel is om op te nemen. En zoals art10 2e art10 2e dat al heeft aangegeven, de initiatiefnemer van de canon is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

Daar waar nodig/gewenst bied ik de helpende hand. De door u aangehaalde onbekende instantie, dat zou ik wel eens kunnen zijn. Om daarover zekerheid te krijgen, zou u die vraag kunnen voorleggen aan art10 2e

Een van de mogelijkheden binnen ons digitale platform is dat vensters van een Canon – zoals bijvoorbeeld van de Canon van Dordrecht – gelinkt kunnen worden met één van de 50 vensters van de Canon van Nederland. Een voorbeeld: stel dat binnen de Canon van de Zwijndrechtse Waard het venster Tweede Wereldoorlog bestaat, dan kan dit venster gelinkt worden aan het venster Tweede Wereldoorlog van de Canon van Nederland. Daarmee wordt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog breder verteld wordt dan alleen het verhaal dat binnen het venster van de Canon van Nederland is opgenomen (dit gaat via de opname van een link die vanzelf wordt getoond en niet de tekst zelf).

De deadline van 1 mei zegt mij niets. De provincie legt geen verplichtingen op en zeker geen deadlines. Met andere woorden: ik heb geen bemoeienissen met de datum van 1 mei.

Ik ben het met u eens dat het Kenniscentrum met u het gesprek dient aan te gaan als er feitelijke onjuistheden door de verenigingen worden geconstateerd of belangrijke historische feiten ontbreken in de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

Tenslotte, uw vraag *Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?* Ik kan het antwoord hierop niet geven. Ik denk zelf dat er geen verschillen zijn (dat is ook niet bij de Canon van Dordrecht het geval), maar het boekje is niet iets waarmee ik me bemoei; dat is een initiatief van het Kenniscentrum.

Nu een vraag van mijn kant aan u. Wat verwacht u nu van mij? Wilt u dat ik art10 2e benader met het verzoek de inhoud van de canon met u af te stemmen? Ik betreurt het dat nu drie partijen zeer ontevreden zijn, terwijl het Kenniscentrum eigenlijk heel mooi en zeker ook arbeidsintensief werk verricht. Dat laat niet onverlet dat de informatie binnen de canon wel moet kloppen met de geschiedenis. Daarover heb ik hierboven al mijn visie gegeven.

Ik verneem graag uw reactie, met name ook om u behulpzaam te zijn om uit een impasse te geraken.
Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e [@pzh.nl](mailto:art102e@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e [@kliksafe.nl](mailto:art102e@kliksafe.nl)>

Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:05

Aan: art10 2e art10 2e [pzh.nl](mailto:art102e@pzh.nl)>

Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte art10 2e

Ik heb uw contactgegevens ontvangen van art10 2e Ik heb haar vorige week een e-mail gestuurd van de hierna volgende inhoud:

Geachte art10 2e

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e zonder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld.

Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie. Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?

2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2c Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

T.A.V. art10 2c h et volgende:

Uit het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat het ons inderdaad bekend is dat de Augustijnenhof bezig is met het samenstellen van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben er als Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard grote moeite mee dat er nu een canon wordt gemaakt over ons gebied zonder dat zij daarin een volwaardige inbreng hebben gehad. Ons werden slechts enkele weken in april jl. toegestaan om op een vrijwel gereed concept te reageren. Onze inbreng werd beperkt tot het leveren van een tekst voor 3 (!) vensters in totaal, en het aanbrengen van correcties, waarvoor drie weken veel tekort is. Wij hebben nog meer problemen met het feit dat wij veel fouten vinden in de tekst maar ook t.a.v. de algehele opzet(opbouw). Belangrijke informatie ontbreekt. Die omissie kan op drie vensters niet worden hersteld. Daarom hebben wij aan de Augustijnenhof art10 2c gevraagd om meer tijd en vooral een constructief overleg met een volwaardige erkenning van onze belangen bij de canon. Dit overleg wordt ons niet gegund, met verwijzing naar de krappe tijdslimiet die de Augustijnenhof heeft voor aanlevering van de concept Canon aan ??? De starre houding van de Augustijnenhof ontgaat ons volledig.

Wij zouden niets liever willen dan samen met de Augustijnenhof werken aan een Canon voor de Zwijndrechtse Waard waarbij de drie Historische Verenigingen een volwaardige en respectvolle inbreng hebben.

Wij zouden u/de provincie liefst niet confronteren met onze problemen met de Augustijnenhof, maar

zien thans geen andere mogelijkheid meer. Als er geen fundamentele wijzigingen komen in de concept-canon zullen wij het onderwijs in onze regio gebruik van deze canon vol fouten ontraden.

Vriendelijke groeten,

Namens de drie Historische Verenigingen,

art10 2e

Op 4-5-2021 om 13:03 schreef

art10 2e

Goedemiddag

art10 2e

Uw onderstaande vraag heb ik in goede orde ontvangen, ik ben werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en de beheerder van ons digitaal platform Canon van Zuid-Holland.

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is in bewerking. De initiatiefnemer van deze canon is het Kenniscentrum Augustijnenhof.

Mijn vraag aan u: welke informatie wilt u ontvangen?

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06

art10 2e

E art10 2e@p.zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl

Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag

Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST

To: art10 2e@driebit.nl

provincie **HOLLAND**
ZUID

Beste lezer,

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam art10 2e

Email art10 2e [@kliksafe.nl](mailto:art102e@kliksafe.nl)

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: [art10 2e] <[art10 2e]@kliksafe.nl>
Verzonden: donderdag 6 mei 2021 09:25
Aan: [art10 2e]
CC: [art10 2e]
[art10 2e] <[art10 2e]@ethnet.nl>
Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Dank voor je inzet!

Bij elke historische vereniging is men bezig, maar niet iedereen is klaar met het nakijken. Sommigen zijn gestopt toen het er naar uitzag dat we met de Augustijnenhof niet verder kwamen. Ik heb zelf de tekst ook doorgenomen en kan dat vast wel naar hem doorsturen.

Ik houd je op de hoogte.

Hartelijke groeten,

[art10 2e]

Op 6-5-2021 om 9:07 schreef [art10 2e]

Goedemorgen [art10 2e]

Gisteravond kreeg ik van [art10 2e] het bericht dat de canon in concept gereed is en het verzoek de controle uit te voeren. Ik heb hem gemeld dat ik er zeer aan hecht dat hij het gesprek aangaat met de drie HV in het gebied. Dit ook mede naar aanleiding van jou email van gisteren, waarin ik in de CC ben opgenomen,

Hierop heeft hij geantwoord dat hij hiertoe nog een poging doet. Ik stel het op prijs om op de hoogte gehouden te worden.

Een andere vraag betreft de inhoud van de canon. Je hebt eerder aangegeven dat inhoud veel belangrijke fouten bevat en dat essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard ontbreekt. Deze zijn fouten en de ontbrekende informatie al aan [art10 2e] doorgegeven en/of verwerkt in de teksten?

Hartelijke groet

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e] @p.zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van [art10 2e]

Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 19:15

Aan: art10 2e @ kliksafe.nl>

Onderwerp: RE: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

Voordat ik u deze email schrijf, heb ik eerst navraag gedaan bij Erfgoedhuis Zuid-Holland, art10 2e Erfgoedhuis en provincie Zuid-Holland werken nauw samen op tal van onderwerpen, waaronder digitalisering. Een andere reden van afstemming is ook dat ik wil voorkomen dat er ruis ontstaat in de beantwoording van deze e-mail.

art10 2e heeft uw e-mail volledig en naar mijn mening keurig netjes beantwoord.

Onderstaand geef ik nog een nadere toelichting op enkele onderwerpen.

Nogmaals een korte introductie van mijzelf. Ik ben art10 2e en onder meer de beheerder van ons digitale platform de Canon van Zuid-Holland: zie

www.erfgoedzuidholland.nl of www.canonvanzuidholland.nl. Als er een van deze URL plakt in uw browser komt u op de landingspagina van het digitale platform met de URL: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> Zoals u kunt zien maakt ons digitaal platform (regioplatform) onderdeel uit van de Canon van Nederland.

Het aanmaken van een Canon onder dit digitaal platform is gratis en voor iedereen die een canon wil aanmaken toegankelijk. Alleen ná mijn goedkeuring (waarover later meer) wordt de canon ook daadwerkelijk gepubliceerd. De canon wordt pas ná publicatie zichtbaar voor het publiek. Ik keur de canon goed of af en controleer de canon vooral op de opgenomen tekst, het gebruik/de kwaliteit van beeldmateriaal, op compleetheid (is er melding gemaakt van auteursrechten, is er een beschrijving van het beeldmateriaal (per foto), zijn de jaartallen ingevuld?, etc.).

Ik kan de teksten op juistheid van de historie niet beoordelen. Dat is aan de auteurs van de canon (met de verschillende vensters zelf). Om die reden is het belangrijk dat de auteurs in de canon wordt vermeld. Ik kan ook niet op de stoel gaan zitten van de historische vereniging, musea, streekarchivarissen etc. Als ik dat wel zou kunnen, dan zou dat betekenen dat ik kennis zou bezitten van elk document, elk schilderij, elke persoon etc. de volledige geschiedenis, oftewel: de volledige geschiedenis van Zuid-Holland. Nu uw probleem. De Canon van de Zwijndrechtse Waard is momenteel in voorbereiding als regiocanon op het digitale platform van de Canon van Zuid-Holland (de URL staat in de 2^e alinea van deze e-mail).

Ik heb enige maanden geleden veelvuldig e-mail contact gehad met art10 2e van het Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof. Het Kenniscentrum heeft enkele maanden geleden de Canon van Dordrecht gemaakt en gelanceerd. Met veel publiciteit en met heel veel succes. Ik vind het zelf ook een mooie en complete Canon geworden. Ik denk met recht één van de mooiste voorbeelden binnen ons digitale platform.

Het is mij bekend dat art10 2e nu bezig is met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Als beheerder kan ik in de content inzien (zeg maar, een kijkje nemen achter de schermen), en zien welke organisatie/instelling/persoon met welke canon bezig is. Er zijn op dit moment zo'n 20 nieuwe canons in bewerking. Ik houd dat in de gaten. Veelal zijn de initiatiefnemers niet bekend met de mogelijkheden en welke informatie (naast de geschiedenis/historie) essentieel is om op te nemen. En zoals art10 2e dat al heeft aangegeven, de initiatiefnemer van de canon is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

Daar waar nodig/gewenst bied ik de helpende hand. De door u aangehaalde onbekende instantie, dat zou ik wel eens kunnen zijn. Om daarover zekerheid te krijgen, zou u die vraag kunnen voorleggen aan art10 2e

Een van de mogelijkheden binnen ons digitale platform is dat vensters van een Canon – zoals bijvoorbeeld van de Canon van Dordrecht – gelinkt kunnen worden met één van de 50 vensters van de Canon van Nederland. Een voorbeeld: stel dat binnen de Canon van de Zwijndrechtse Waard het venster Tweede Wereldoorlog bestaat, dan kan dit venster gelinkt worden aan het venster Tweede Wereldoorlog van de Canon van Nederland. Daarmee wordt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog breder verteld wordt dan alleen het verhaal dat binnen het venster van de Canon van Nederland is opgenomen (dit gaat via de opname van een link die vanzelf wordt getoond en niet de tekst zelf). De deadline van 1 mei zegt mij niets. De provincie legt geen verplichtingen op en zeker geen deadlines. Met andere woorden: ik heb geen bemoeienissen met de datum van 1 mei.

Ik ben het met u eens dat het Kenniscentrum met u het gesprek dient aan te gaan als er feitelijke onjuistheden door de verenigingen worden geconstateerd of belangrijke historische feiten ontbreken in de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard. Tenslotte, uw vraag *Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?* Ik kan het antwoord hierop niet geven. Ik denk zelf dat er geen verschillen zijn (dat is ook niet bij de Canon van Dordrecht het geval), maar het boekje is niet iets waarmee ik me bemoei; dat is een initiatief van het Kenniscentrum.

Nu een vraag van mijn kant aan u. Wat verwacht u nu van mij? Wilt u dat ik art10 art10 2e benader met het verzoek de inhoud van de canon met u af te stemmen? Ik betreur het dat nu drie partijen zeer ontevreden zijn, terwijl het Kenniscentrum eigenlijk heel mooi en zeker ook arbeidsintensief werk verricht. Dat laat niet onverlet dat de informatie binnen de canon wel moet kloppen met de geschiedenis. Daarover heb ik hierboven al mijn visie gegeven.

Ik verneem graag uw reactie, met name ook om u behulpzaam te zijn om uit een impasse te geraken.

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e [@pzh.nl](mailto: @pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e [@ kliksafe.nl](mailto: @kliksafe.nl)>

Verzonden: dinsdag 4 mei 2021 14:05

Aan: art10 2e [redacted] @ pzh.nl>

Onderwerp: Re: FW: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte art10 2e [redacted]

Ik heb uw contactgegevens ontvangen van art10 2e [redacted] Ik heb haar vorige week een e-mail gestuurd van de hierna volgende inhoud:

Geachte art10 2e [redacted]

Ik stuur u deze e-mail namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard, nml. de verenigingen van Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Kernvraag van ons drieën is hoe de kwaliteit van een canon is gewaarborgd bij de samenstelling en publicatie daarvan. Is er sprake van een kwaliteitscontrole voor publicatie digitaal en/of in een boekje? Zo ja, wie is daarvoor dan verantwoordelijk en door wie vindt dat plaats?

De aanleiding tot deze vraag is het volgende.

Eind maart jl. zijn wij door een medewerker van de Augustijnenhof te Dordrecht per e-mail benaderd of wij als drie Historische verenigingen willen meewerken aan de totstandkoming van een aparte canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben daar in principe alle drie mee ingestemd. Wij vinden het absoluut waardevol dat er voor onze regio ook een canon verschijnt waar het onderwijs mee kan werken. Ook aan de implementatie verlenen wij graag onze medewerking.

Kort na het contact kregen we een door de Augustijnenhof gemaakt concept document, waarin door de samenstellers art10 2e [redacted] zonder enig overleg met ons 47 (!) vensters waren ingevuld. Wij werden met ons drieën uitgenodigd een concept van de resterende drie vensters in te vullen. Verder kregen wij ca 3 weken de tijd om het aangeleverde concept te corrigeren.

Dit verzoek ontmoette bij ons de nodige bezwaren.

a. Het zal u niet verbazen dat we er ernstige bezwaren tegen hebben dat ons gedrieën de mogelijkheid werd geboden slechts drie vensters te bedenken en dat de samenstelling verder zonder ons was voorbereid en ons in feite werd opgedrongen.

b. Fundamentele was voor ons dat wij bij kennisneming van de inhoud veel belangrijke fouten onder ogen kwamen (een eerste globale kennisneming door één der bestuursleden uit HIA bracht ca 50 fouten aan het licht), waaronder bezwaren met betrekking tot de algehele opzet van het concept-document.

c. Ook ontbreekt o.i. essentiële informatie m.b.t. de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard.

d. Wij zouden graag in overleg met de Augustijnenhof wat meer vensters vrijmaken (zonder essentiële informatie verloren te laten gaan) maar waardoor de drie verenigingen meer eigen inbreng konden hebben en er bij ons meer draagvlak zou kunnen komen. Dat lijkt ons essentieel voor de implementatie.

Wij hebben daarom bij de Augustijnenhof gevraagd om een overleg om te bereiken dat de opzet van het document meer kwaliteit krijgt. Wij vinden het als historische verenigingen essentieel dat wij alle drie staan achter de kwaliteit van het product dat straks in het onderwijs wordt gebruikt! Wij hebben als verenigingen regelmatig contact met het onderwijs in onze gemeenten (geven van gastlessen, bezoeken klassen aan onze Oudheidkamers) Het kan toch niet zo zijn dat wij als Historische Verenigingen niet kunnen staan achter de inhoud van de in voorbereiding zijnde canon vanwege ernstige kwaliteitsbezwaren?

Terzijde nog een tweetal opmerkingen:

1. De Augustijnenhof dringt er bij ons op aan dat wij een reactie op het voorgelegde

concept moeten geven vóór 1 mei a.s. i.v.m. een te volgen kwaliteitstoets door een voor ons onbekende instantie. Wat is die instantie en hebt u enig idee waar die datum van 1 mei mee te maken zou kunnen hebben?

2. De Augustijnenhof stelt dat de digitale versie een kwaliteitstoets behoeft alvorens die aan de Canon van Nederland kan/mag worden gelinkt. Kan het zo zijn dat er verschil kan zitten tussen de inhoud van de digitale versie en het te verschijnen boekje?

Tenslotte. *Wij zijn ons er van bewust dat het Erfgoedhuis door het vorenstaande zich uitgelokt kan voelen, partij te moeten kiezen tussen de Augustijnenhof en de drie verenigingen. Dat is niet onze bedoeling. Wij zijn onkundig m.b.t. de materie rond de totstandkoming van erfgoedcanons en hopen bij u of via u meer grip op de zaak te kunnen krijgen.*

Namens de drie Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e *Hi storisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht*

T.A.V. art10 2e *h et volgende:*

Uit het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat het ons inderdaad bekend is dat de Augustijnenhof bezig is met het samenstellen van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Wij hebben er als Historische Verenigingen in de Zwijndrechtse Waard grote moeite mee dat er nu een canon wordt gemaakt over ons gebied zonder dat zij daarin een volwaardige inbreng hebben gehad. Ons werden slechts enkele weken in april jl. toegestaan om op een vrijwel gereed concept te reageren. Onze inbreng werd beperkt tot het leveren van een tekst voor 3 (!) vensters in totaal, en het aanbrengen van correcties, waarvoor drie weken veel tekort is. Wij hebben nog meer problemen met het feit dat wij veel fouten vinden in de tekst maar ook t.a.v. de algehele opzet(opbouw). Belangrijke informatie ontbreekt. Die omissie kan op drie vensters niet worden hersteld. Daarom hebben wij aan de Augustijnenho art10 2c gevraagd om meer tijd en vooral een constructief overleg met een volwaardige erkenning van onze belangen bij de canon. Dit overleg wordt ons niet gegund, met verwijzing naar de krappe tijdslimiet die de Augustijnenhof heeft voor aanlevering van de concept Canon aan ??? De starre houding van de Augustijnenhof ontgaat ons volledig. Wij zouden niets liever willen dan samen met de Augustijnenhof werken aan een Canon voor de Zwijndrechtse Waard waarbij de drie Historische Verenigingen een volwaardige en respectvolle inbreng hebben.

Wij zouden u/de provincie liefst niet confronteren met onze problemen met de Augustijnenhof, maar zien thans geen andere mogelijkheid meer. Als er geen fundamentele wijzigingen komen in de concept-canon zullen wij het onderwijs in onze regio gebruik van deze canon vol fouten ontraden.

Vriendelijke groeten,

Namens de drie Historische Verenigingen,

art10 2e

Op 4-5-2021 om 13:03 schreef art10 2e

Goedemiddag art10 2e,

Uw onderstaande vraag heb ik in goede orde ontvangen, Ik ben art10 2c
art10 2e werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en de beheerder van ons digitaal platform Canon van Zuid-Holland.

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is in bewerking. De initiatiefnemer van deze canon is het Kenniscentrum Augustijnenhof. Mijn vraag aan u: welke informatie wilt u ontvangen?

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel
Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Begin forwarded message:

From: info@canonvannederland.nl

Subject: Erfgoed Zuid-Holland | Vraag

Date: 4 May 2021 at 12:36:54 CEST

To art10 2e @driebit.nl

provincie **HOLLAND**
ZUID

Beste lezer,

Er is een vraag gesteld. Zie hieronder de ingevoerde gegevens.

Contactgegevens:

Naam: art10 2e

Email: art10 2e [kliksafe.nl](mailto:art10.2e@kliksafe.nl)

Erfgoed instelling: Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht

Vraag: Mede namens hist.ver. Heerjansdam en Zwijndrecht wil ik graag informatie over samen te stellen Canon voor de Zwijndrechtse Waard.

Vriendelijke groet,

[Erfgoed Zuid-Holland](#)

Van: art10 2e n l
Verzonden: woensdag 12 mei 2021 11:13
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: OverlegResultaat HistVer IllDor.docx

Hallo art10 2e

Je wordt goed op de hoogte gehouden. Mogelijk heb je het door mij toegezegd gespreksverslag ook al, zo niet zie bijlage.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e @ pzh.nl>
Verzonden: woensdag 12 mei 2021 11:06
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemorgen [art10 2e]

Ik heb begrepen dat d [art10 2e] c.s. dr uk bezig zijn met het aangeven van aanpassingen. Om die reden wacht ik nog even met mijn eigen controle.

Hartelijke groet en een fijne dag

[art10 2e]

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 23:37

Aan: [art10 2e] @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Hallo [art10 2e]

Ik had niet gezien dat d [art10 2e] je in de CC. had gezet en evenmin dat hij je een (tamelijk selectief) deel van de inmiddels uitgebreide mailcorrespondentie tussen ons en de drie verenigingen had gestuurd.

Allereerst wil ik je melden dat er beslist geen sprake is van andere 'betrokken partijen' in dit project. Het initiatief is volledig van het Augustijnenhof uitgegaan; alles wat je in de digitale omgeving kunt zien is zonder enige inbreng van derden door ons samengesteld. De drie in dit (grote) gebied gevestigde historische verenigingen hebben van ons de teksten van de vensters toegestuurd gekregen, met het onverplicht verzoek om daar een inhoudelijke reactie op te geven. Niets meer of niets minder dan dat, ze zijn op geen enkele wijze betrokken bij de bouw van de canon en hebben daar dus ook niets aan bijgedragen.

Ondanks meerdere verzoeken onzerzijds wil er maar geen inhoudelijke reactie komen. Op ons voorstel om hier digitaal/online over te vergaderen is niet ingegaan. Men focust zich op het proces - waar men zich blijkbaar niet in kan vinden – en niet op de inhoud.

We zullen nog één poging doen om inhoudelijk commentaar of kritiek op onze vensters te krijgen en zullen [art10 2e] verzoeken om hier op korte termijn een face-to-face gesprek over te hebben. Als hij daartoe bereid is zullen we je daar een gespreksverslag van sturen. Mocht er geen bevredigende oplossing komen dan hoop ik minimaal op een 'agree to disagree'. Het kan niet zo zijn dat ons - volgens jou goede - initiatief nu gegijzeld wordt door partijen die het niet eens zijn met onze werkwijze. Daarvoor hebben we teveel tijd en energie in dit project gestoken.

Zodra het gesprek heeft plaatsgevonden laat ik je dat weten.

Hartelijke groet,

[art10 2e]

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@pzh.nl](mailto: @pzh.nl)>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 21:19

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

Ik denk dat het goed en correct is, als je eerst reageert op de email van de art10 2e Je hebt kunnen zien dat ik in de CC sta.

Ik hoop van harte dat er een bevredigende oplossing komt voor alle betrokken partijen.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 20:39

Aan: art10 2e @pzh.nl

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

We zijn zover, de Canon van de Zwijndrechtse Waard kan worden gepubliceerd! Dit is de link: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/168648/canon-van-de-zwijndrechtse-waard>. Mocht er naar aanleiding van je kwaliteitscontrole nog iets op aan te merken zijn, dan hoor ik dat graag.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 24 maart 2021 15:08

Aan: [art10 2e] <[redacted].nl>

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemiddag [art10 2e]

Ik zag in het cms van de Canon van Zuid-Holland dat je aan de slag bent met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Wat een goed initiatief van je! Dankjewel daarvoor. Hoe meer verhalen over de Zuid-Hollandse geschiedenis worden verteld en gedeeld, des te beter! Zoals je bekend ben ik de beheerder van de Canon van Zuid-Holland. Geef me een seintje als de Canon van de Zwijndrechtse Waard gereed is. Dan ga ik deze weer controleren op kwaliteit. Daarna én na jouw akkoord, ga ik de Canon publiceren zodat deze toegankelijk wordt en gedeeld met het grote publiek.

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Canon van de Zwijndrechtse Waard

11/5/21, Den Brommert, Hendrik-Ido-Ambacht

Overleg met drie historische verenigingen (Hendrik-Ido-Ambacht: art10 2e

Heerjansdam: art10 2e Zwijndrecht: art10 2e

Doelstelling is om te komen tot een leuk en vlot geschreven Canon van de Zwijndrechtse Waard die toegankelijk is en gericht op een breed publiek. De combinatie van een historisch evenement in de Zwijndrechtse Waard met tegelijk de lancering van de canon ergens in de nazomer of begin herfst geniet de voorkeur.

Goede communicatie en korte lijntjes: het is de uitdrukkelijke bedoeling dat het geheel in een goede sfeer, vertrouwen en met de nodige 'zin d'r in' (want het is gewoon een heel leuk project) tot stand komt.

- Verenigingen prikken (op korte termijn) een datum in het najaar voor een historisch evenement in de Waard waarbij tevens de canon wordt gelanceerd (internet en boekje)
- Uiterste deadline voor indiening drukker ligt een maand eerder
- Uiterste datum afhandeling redactie ligt twee weken daarvoor (en zo mogelijk vroeger; dit in verband met voorbereiding van eindteksten in boekvorm en internetpresentatie)

***

- Verenigingen zijn bereid tot redactie en correctie van de vensters
- Dit wordt onderling verdeeld
- Teksten worden in Word-format aangeleverd aan art10 2e die toeziet op verdere verdeling en verwerkingstijd
- Er worden per venster hooguit twee redacteuren aangewezen, die in gelegenheid zijn de tekst (kort, <500 woorden) binnen afzienbare tijd (binnen een week?) van het nodige commentaar te voorzien en te retourneren (*liever geen mensen mee belasten die er in feite geen of weinig tijd of geen belangstelling voor hebben*)
- Er kunnen incidenteel suggesties gedaan worden voor vervanging van ongewenste/irrelevante vensters door andere (waarbij verwezen wordt naar toegankelijk bronmateriaal); dit in goed overleg maar wel ter uiteindelijke beoordeling van de auteurs

***

Eindredactie en copyright liggen bij Illustre Dordracum. Ter redactie aangeboden teksten blijven binnensdeurs (non disclosure).

***

N.B.

- Verenigingen zijn zich bewust van de specifieke aanpak van een 'canon' in representatieve vensters als 'opstapje' voor lezers naar de geschiedenis in het algemeen. Hierdoor kan bv een anecdotisch venster (te denken valt aan 'Hannesje de Butter' of 'Arie Wols') soms een veel ruimer tijdsbeeld dan overigens binnen het korte bestek van <600 woorden tot uiting zou kunnen komen. Dit conform de opzet van de Canon van Nederland.
- Een canon is geen traditioneel doorlopend verhaal van begin naar eind; er is selectie aan vooraf gegaan, waarbij onderwerpen zijn afgevallen die in de ogen van anderen wellicht wel hadden moeten worden geplaatst; de auteurs hakken hierin de knopen door. Het geheel doorlezend zal de lezer het gevoel hebben dat hij op een aangename wijze heeft kennis

Van: [art10 2e] n l
Verzonden: dinsdag 18 mei 2021 17:58
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Hall [art10 2e]

Doe ik [art10 2e] Het wordt waarschijnlijk eind juli want zetten naast het historisch veld (waarvan we nog steeds niet weten of ze daadwerkelijk hun medewerking verlenen) een veel breder traject in om onze teksten te laten redigeren.

Niet dat we er inhoudelijk aan twijfelen, maar we willen dat deze canon breed en enthousiast wordt gedragen door de Waarders.

Zodra we gereed zijn geef ik een seintje.

Hartelijke groet,

[art10 2e]

Van: [art10 2e] @ pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 18 mei 2021 17:47
Aan: [art10 2e] n l
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Wil jij mij een seintje geven als de teksten zijn aangepast en de canon gereed is om te controleren?

Dank en een fijne avond

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e] @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2e]

Verzonden: woensdag 12 mei 2021 11:27

Aan: [art10 2e] <[redacted].nl>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Ik heb slechts de melding ontvangen dat de heren de teksten aan het controleren zijn. Niets meer en niets minder. Is het gespreksverslag voor mij echt interessant? Het gaat mij er om dat ik de canon kan controleren, op het moment dat deze ook echt gereed is en de informatie in de vensters ook historisch correct is.

Groet

[art10 2e]

Van: [art10 2e] <[redacted].nl> [art10 2e] <[redacted].nl>

Verzonden: woensdag 12 mei 2021 11:13

Aan: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Hallo [art10 2e]

Je wordt goed op de hoogte gehouden. Mogelijk heb je het door mij toegezegd gespreksverslag ook al, zo niet zie bijlage.

Hartelijke groet,

[art10 2e]

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@ pzh.nl](#)>

Verzonden: woensdag 12 mei 2021 11:06

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemorgen art10 2e

Ik heb begrepen dat de art10 2e c.s. druk bezig zijn met het aangeven van aanpassingen. Om die reden wacht ik nog even met mijn eigen controle.

Hartelijke groet en een fijne dag

art10 2e

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 23:37

Aan: art10 2e [@ pzh.nl](#)>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Hallo art10 2e

Ik had niet gezien dat de art10 2e je in de CC. had gezet en evenmin dat hij je een (tamelijk selectief) deel van de inmiddels uitgebreide mailcorrespondentie tussen ons en de drie verenigingen had gestuurd.

Allereerst wil ik je melden dat er beslist geen sprake is van andere 'betrokken partijen' in dit project. Het initiatief is volledig van het Augustijnenhof uitgegaan; alles wat je in de digitale omgeving kunt zien is zonder enige inbreng van derden door ons samengesteld. De drie in dit (grote) gebied gevestigde historische verenigingen hebben van ons de teksten van de vensters toegestuurd gekregen, met het onverplicht verzoek om daar een inhoudelijke reactie op te geven. Niets meer of niets minder dan dat, ze zijn op geen enkele wijze betrokken bij de bouw van de canon en hebben daar dus ook niets aan bijgedragen.

Ondanks meerdere verzoeken onzerzijds wil er maar geen inhoudelijke reactie komen. Op ons voorstel om hier digitaal/online over te vergaderen is niet ingegaan. Men focust zich op het proces - waar men zich blijkbaar niet in kan vinden – en niet op de inhoud.

We zullen nog één poging doen om inhoudelijk commentaar of kritiek op onze vensters te krijgen en zullen [art10 2c](#) verzoeken om hier op korte termijn een face-to-face gesprek over te hebben. Als hij daartoe bereid is zullen we je daar een gespreksverslag van sturen. Mocht er geen bevredigende oplossing komen dan hoop ik minimaal op een 'agree to disagree'. Het kan niet zo zijn dat ons - volgens jou goede - initiatief nu gegijzeld wordt door partijen die het niet eens zijn met onze werkwijze. Daarvoor hebben we teveel tijd en energie in dit project gestoken.

Zodra het gesprek heeft plaatsgevonden laat ik je dat weten.

Hartelijke groet,

[art10 2c](#)

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten
Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2c] <[redacted]@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 21:19

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond [art10 2c]

Ik denk dat het goed en correct is, als je eerst reageert op de email van de [art10 2c]. Je hebt kunnen zien dat ik in de CC sta.

Ik hoop van harte dat er een bevredigende oplossing komt voor alle betrokken partijen.

Hartelijke groet

[art10 2c]

[art10 2c]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2c]

[art10 2c] <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 5 mei 2021 20:39

Aan: [art10 2c] <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond [art10 2c]

We zijn zover, de Canon van de Zwijndrechtse Waard kan worden gepubliceerd! Dit is de link: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/168648/canon-van-de-zwijndrechtse-waard>. Mocht er naar aanleiding van je kwaliteitscontrole nog iets op aan te merken zijn, dan hoor ik dat graag.

Hartelijke groet,

[art10 2c]

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@pzh.nl](#)>

Verzonden: woensdag 24 maart 2021 15:08

Aan art10 2e [h l](#)

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemiddag art10 2e

Ik zag in het cms van de Canon van Zuid-Holland dat je aan de slag bent met de Canon van de Zwijndrechtse Waard. Wat een goed initiatief van je! Dankjewel daarvoor. Hoe meer verhalen over de Zuid-Hollandse geschiedenis worden verteld en gedeeld, des te beter! Zoals je bekend ben ik de beheerder van de Canon van Zuid-Holland. Geef me een seintje als de Canon van de Zwijndrechtse Waard gereed is. Dan ga ik deze weer controleren op kwaliteit. Daarna én na jouw akkoord, ga ik de Canon publiceren zodat deze toegankelijk wordt en gedeeld met het grote publiek.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Verzonden: woensdag 19 mei 2021 17:33
Aan: 'voorzitter HIA'; 'voorzitter HJD'; 'voorzitter Zwijndrecht'
CC: '2e voorzitter/pr HIA'; art10 2c @erfgoedhuis-zh.nl
Onderwerp: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dames, heren,

Helaas, wij realiseren ons meer en meer dat het project voor de Canon van de Zwijndrechtse Waard niet van de grond komt in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Wederzijds is het vertrouwen onvoldoende. Het lijkt ons goed er hierbij een punt achter te zetten.

Voor ons gelden hiervoor de volgende argumenten.

Van het begin af droop het wantrouwen ervan af. We zijn arrogant genoemd. Er wordt verantwoording afgedwongen die wij niet verschuldigd zijn. Er is buiten ons medeweten geprobeerd om de canon bij de Provincie te blokkeren. Dit nemen wij u beslist niet in dank af.

Dan was er nog het negeren van onze wens om in verband de situatie omtrent Covid-19 met een klein gezelschap te vergaderen (er waren zeven aanwezigen i.p.v. vier en bovendien bleek daar een zichzelf 'slechts' snipverkouden noemende aanwezige bij te zijn).

Er was weerstand, gemor en niet onderbouwde claims. We zijn beschuldigd van plagiaat.

We zijn nu meer dan een maand onderweg sinds het eerste contact en er is op nog geen letter redactioneel gereageerd. Inmiddels lijkt alles weer stil te liggen in afwachting van onze Word-bestanden (?).

Ook hebben we nog het tempo waarin wij (wensen te) werken versus het ingewikkelde overlegtraject waarmee de historische verenigingen een voor hen schijnbaar loodzware zaak menen te moeten klaren.

Voeg daaraan toe de uitgesproken intentie om wederom invloed in ons nadeel uit te oefenen bij de Provincie én de intentie om aan een eigen canon te beginnen en u begrijpt dat er wat ons betreft geen enkele basis meer is voor een leuk project in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Integendeel, het lijkt ons onverstandig om nog verder inzage te geven in onze bronteksten.

Wij ontvangen inmiddels al bijna een week geen reactie meer op onze e-mails (die voorheen redelijk prompt beantwoord werden). Wij concluderen daaruit dat er geen behoefte uwerzijds is om de contacten voort te zetten.

Met vriendelijke groet,
Stichting Illustre Dordracum

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Van: [art10 2c] <kliksafe.nl>
Verzonden: woensdag 19 mei 2021 20:28
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA'; 'voorzitter HJD'; 'voorzitter Zwijndrecht'
CC: [art10 2c] <erfgoedhuis-zh.nl>
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Op 19-5-2021 om 17:33 schreef kenniscentrum@augustijnenhof.nl:

Dames, heren,
Helaas, wij realiseren ons meer en meer dat het project voor de Canon van de Zwijndrechtse Waard niet van de grond komt in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Wederzijds is het vertrouwen onvoldoende. Het lijkt ons goed er hierbij een punt achter te zetten.

Jammer dat jullie niet willen inzien dat het geen goede start is geweest om vanuit de Augustijnenhof zonder enig overleg alvast 47 vensters in te vullen en dan ons als drie historische verenigingen te vragen of wij ook nog commentaar hebben. Dan leg je de basis voor wantrouwen. Dit wordt nog versterkt als de Augustijnenhof geen overleg met ons wil en ons onder tijdsdruk zet. Voor 1 mei moesten wij reageren. Redenen werden niet genoemd. Sinds vorige week vrijdag weten we dat jullie een verborgen agenda hadden. In augustus wilden jullie publicatie. Daar moesten wij ons zonder motivatie naar schikken. Zeer kort na het verstrijken van de termijn dienden jullie zonder kennisgeving/overleg met ons een complete canon bij de provincie in. Dan moet je toch niet verbaasd doen wanneer je ons verwijt geen vertrouwen te hebben in het proces. Jullie zijn in ieder geval wel eerlijk te erkennen zelf ook geen vertrouwen in ons te hebben. Dit is overigens niet iets dat bij jullie de laatste dagen pas is ontstaan. **Feit is intussen wel dat er een canon voor de Zwijndrechtse Waard ligt die naar onze overtuiging vol met allerlei fouten zit en het niet verdient gepubliceerd te worden. Wij kunnen dit gemakkelijk aantonen.**

Voor ons gelden hiervoor de volgende argumenten.
Van het begin af droop het wantrouwen ervan af. We zijn arrogant genoemd. Er wordt verantwoording afgedwongen die wij niet verschuldigd zijn. Er is buiten ons medeweten geprobeerd om de canon bij de Provincie te blokkeren. Dit nemen wij u beslist niet in dank af.

Omdat jullie ons nauwelijks inbreng toestonden hebben wij jullie inderdaad arrogant genoemd. Jullie straalden uit het wel te weten. Of is het niet arrogant in Dordrecht een canon te schrijven over de Zwijndrechtse Waard zonder de historische verenigingen er tijdig bij te betrekken? Sorry, maar het lijkt nog net als in de feodale Middeleeuwen. De stad heerst over de regio en weet beter wat goed is voor de omliggende dorpen dan zichzelf! Helaas wilde de regio in 2021 niet dat de stad over hen heerste en riep zij de hulp van de provincie in. Dat was voor jullie een flinke misrekening maar voor ons het enige middel om te trachten nog invloed op proces en inhoud te krijgen. Wij begrijpen maar al te goed dat jullie ons dit niet in dank afnemen. Maar hopelijk willen jullie ook aan enig zelfreflectie doen. Helaas bemerken we in de mail van vandaag daar nog niets van. De dorpen hebben sinds de Middeleeuwen geleerd om ook voor hun belangen op te komen hoewel ze ook geleerd hebben door samenwerking met wederzijds respect veel kunnen bereiken.

Dan was er nog het negeren van onze wens om in verband de situatie omtrent Covid-19 met een klein gezelschap te vergaderen (er waren zeven aanwezigen i.p.v. vier en bovendien bleek daar een zichzelf 'slechts' snipverkouden noemende aanwezige bij te zijn).

Wat een gezochte argumenten, die o.i. in geen enkel belang staan tot de zaak! We hebben de situatie m.b.t. de vergaderlocatie eerlijk besproken met [art10 2c]. Die had geen enkel bezwaar. We zaten met 7 mensen in een ruimte van meer dan 60 m² en met veel ventilatie. [art10 2c] vond dit prima. Eén van ons was verkouden, had zich de vorige dag laten testen en had geen Covid, zat bovendien in een hoekje op grote afstand van de anderen. Helaas voor [art10 2c] die [art10 2c] en ons vanuit zijn vakantieadres wilde beletten de bijeenkomst door te laten gaan tenzij wij aan zijn wensen voldeden. Die rol van [art10 2c] zei me toen al veel.

Er was weerstand, gemor en niet onderbouwde claims. We zijn beschuldigd van plagiaat.

Er was inderdaad aanvankelijk weerstand. Dat moet [art10 2c] niet hebben verbaasd. We waren immers bij elkaar gekomen om de problemen uit te praten. Wij hebben niet expliciet beschuldigd van plagiaat. Wel is onzerzijds de vraag gesteld hoe de Augustijnenhof om gaat met bronvermelding. Daar hadden we immers nog geen enkel inzicht in. Daarom is wel door een van ons gevraagd of er van plagiaat sprake kon zijn. Wij hebben o.a. enkele historici binnen onze geledingen die belangwekkende publicaties op hun naam hebben staan over de streek. Wij hechtten eraan dat met die publicaties zorgvuldig zou worden omgegaan.

We zijn nu meer dan een maand onderweg sinds het eerste contact en er is op nog geen letter redactioneel gereageerd. Inmiddels lijkt alles weer stil te liggen in afwachting van onze Word-bestanden (?).

Er is inderdaad veel tijd verloren gegaan sinds wij betrokken werden bij het proces. Wij zouden het winst hebben gevonden wanneer de Augustijnenhof wilde inzien dat de start vanaf het begin verkeerd is geweest. Je moet niet de verenigingen inschakelen en tegelijk in de krant zetten dat er binnenkort een canon over de Zwijndrechtse Waard verschijnt. Hoezo respect en vertrouwen? Die verkeerde insteek ligt niet aan ons. De vereniging van Ambacht heeft intussen veel tijd gestoken in de beoordeling zelf. Dat heeft Ambacht aan de Augustijnenhof laten weten.

Het overleg met [art10 2c] en de 3 verenigingen op 11 mei eindigde o.i. constructief. Er werden goede afspraken gemaakt. Wij zouden z.s.m. het Word-bestand krijgen. Dit is nadien niet ontvangen. In plaats daarvan kregen we (na intern overleg binnen de Augustijnenhof?) vrijdag 14 mei een zeer kritische mail van [art10 2c] op allerlei punten afwijkend van de gemaakte afspraken en met een erg onplezierige ondertoon!

Ik heb daarop binnen enkele uren gereageerd met de mededeling:

- a. dat ik [art10 2c] van één en ander op de hoogte zou brengen, incl. de vervelende mail van 14 mei. Ik heb daarmee tot nu toe gewacht in afwachting van de bereidheid binnen de Augustijnenhof de gemaakte afspraken na te komen. (n.b. Ik zal deze mailwisseling nu alsnog aan [art10 2c] sturen, temeer omdat zij graag van de ontwikkelingen op de hoogte wilde worden gehouden)
- b. dat ik de Augustijnenhof opriep tot constructieve samenwerking en herstel van vertrouwen. Daarbij heb ik aangegeven dat wij overwegen als betrokken vereniging **zelf** een canon voor **ons** gebied zouden gaan maken wanneer onze herhaaldelijk uitgestoken hand niet op respectvolle wijze zou worden geaccepteerd.

Ook hebben we nog het tempo waarin wij (wensen te) werken versus het ingewikkelde overlegtraject waarmee de historische verenigingen een voor hen schijnbaar loodzware zaak menen te moeten klaren. Vermoedelijk wordt in deze incomplete zin bedoeld dat de Augustijnenhof haar tempo ter wille van ons heeft aangepast. Wij waren hen daarvoor dankbaar, maar zoals eerder al opgemerkt moet dit worden verklaard vanuit de foute start door de Augustijnenhof.

Voeg daaraan toe de uitgesproken intentie om wederom invloed in ons nadeel uit te oefenen bij de Provincie én de intentie om aan een eigen canon te beginnen en u begrijpt dat er wat ons betreft geen enkele basis meer is voor een leuk project in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Integendeel, het lijkt ons onverstandig om nog verder inzage te geven in onze bronteksten.

Hier ligt o.i. de kern van de irritatie bij de Augustijnenhof. Wij vrezen dat de Augustijnenhof er geen enkele moeite mee had de canon zonder ons te willen publiceren. Een canon die bij publicatie vol met fouten zit. Alleen in Ambacht heeft men meer dan 300 (!) fouten gevonden (deels taalkundig, maar helaas ook feitelijke onjuistheden) in het PDF-document van eind maart 2021. Dat is het enige document waarover de drie verenigingen de beschikking hebben gehad.

Wij ontvangen inmiddels al bijna een week geen reactie meer op onze e-mails (die voorheen redelijk prompt beantwoord werden). Wij concluderen daaruit dat er geen behoefte uwerzijds is om de contacten voort te zetten.

Deze onjuistheid kan door feiten worden weerlegd. Ik heb naar art10 2e vrijdag 14 mei een mail gestuurd. Idem zaterdag 15 mei. Omdat hij dinsdag 18 mei berichtte geen reactie van mij te hebben ontvangen heb ik diezelfde dag hem een nieuwe mail gestuurd.

Wij betreuren de gang van zaken in hoge mate en waren graag samen tot een goede canon voor de Zwijndrechtse Waard gekomen. We danken art10 2e voor zijn bijdrage tijdens het overleg met ons op 11 mei, waarna we meenden de trein op de rails te hebben en dat er een basis was gelegd voor herstel van vertrouwen. We hebben dit gewaardeerd. We moeten helaas concluderen dat de Augustijnenhof zich nadien niet aan de toen gemaakte afspraken heeft gehouden en nu de samenwerking blijkt te hebben opgezegd. De reden van die ommezwaai daarna, laat zich slechts raden. Dit is niet van ons uitgegaan. Het is ook jammer hoe eenzijdig, selectief en met verdraaiing van feiten de gebeurtenissen gedurende de afgelopen weken hierboven worden weergegeven. Dit is een vereniging onwaardig die zich bezig houdt met de historie!

Namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e

Met vriendelijke groet,
Stichting Illustre Dordracum

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2c] <[redacted]@kliksafe.nl>
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 11:26
Aan: [art10 2c]
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2c]

Ik hoop je 2e helft van de middag te kunnen bellen.
Alvast bedankt en excuus dat ik je lastig moet vallen.
Groet,

[art10 2c]

Op 20-5-2021 om 10:34 schreef [art10 2c]

Da [art10 2c]

Ik heb je oproepen gehoord, maar ik zit de hele ochtend tot 14.00 uur in Teams-overleggen.

Groet

[art10 2c]

Van: [art10 2c] <[redacted]@kliksafe.nl>
Verzonden: woensdag 19 mei 2021 20:28
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA' [art10 2c] <[redacted]@etnet.nl>; 'voorzitter HJD' [art10 2c] <[redacted]@mail.com>; 'voorzitter Zwijndrecht' <vz@swaen.org>
CC: [art10 2c] <[redacted]@pzh.nl>; [art10 2c] <[redacted]@erfgoedhuis-zh.nl>
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard
Op 19-5-2021 om 17:33 schreef kenniscentrum@augustijnenhof.nl:

Dames, heren,

Helaas, wij realiseren ons meer en meer dat het project voor de Canon van de Zwijndrechtse Waard niet van de grond komt in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard.

Wederzijds is het vertrouwen onvoldoende. Het lijkt ons goed er hierbij een punt achter te zetten.

Jammer dat jullie niet willen inzien dat het geen goede start is geweest om vanuit de Augustijnenhof zonder enig overleg alvast 47 vensters in te vullen en dan ons als drie historische verenigingen te vragen of wij ook nog commentaar hebben. Dan leg je de basis voor wantrouwen. Dit wordt nog versterkt als de Augustijnenhof geen overleg met ons wil en ons onder tijdsdruk zet. Voor 1 mei moesten wij reageren. Redenen werden niet genoemd. Sinds vorige week vrijdag weten we dat jullie een verborgen agenda hadden. In augustus wilden jullie publicatie. Daar moesten wij ons zonder motivatie naar schikken. Zeer kort na het verstrijken van de termijn dienden jullie zonder kennisgeving/overleg met ons een complete canon bij de provincie in. Dan moet je toch niet verbaasd doen wanneer je ons verwijt geen vertrouwen te hebben in het proces. Jullie zijn in ieder geval wel eerlijk te erkennen zelf ook geen vertrouwen in ons te hebben. Dit is overigens niet iets dat bij jullie de laatste dagen pas is ontstaan. **Feit is intussen wel dat er een canon voor de Zwijndrechtse Waard ligt die naar onze overtuiging vol met allerlei fouten zit en het niet verdient gepubliceerd te worden. Wij kunnen dit gemakkelijk aantonen.**

Voor ons gelden hiervoor de volgende argumenten.

Van het begin af droop het wantrouwen ervan af. We zijn arrogant genoemd. Er wordt verantwoording afgedwongen die wij niet verschuldigd zijn. Er is buiten ons medeweten geprobeerd om de canon bij de Provincie te blokkeren. Dit nemen wij u beslist niet in dank af.

Omdat jullie ons nauwelijks inbreng toestonden hebben wij jullie inderdaad arrogant genoemd. Jullie straalden uit het wel te weten. Of is het niet arrogant in Dordrecht een canon te schrijven over de Zwijndrechtse Waard zonder de historische verenigingen er tijdig bij te betrekken? Sorry, maar het lijkt nog net als in de feodale Middeleeuwen. De stad heerst over de regio en weet beter wat goed is voor de omliggende dorpen dan zichzelf! Helaas wilde de regio in 2021 niet dat de stad over hen heerste en riep zij de hulp van de provincie in. Dat was voor jullie een flinke misrekening maar voor ons het enige middel om te trachten nog invloed op proces en inhoud te krijgen. Wij begrijpen maar al te goed dat jullie ons dit niet in dank afnemen. Maar hopelijk willen jullie ook aan enig zelfreflectie doen. Helaas bemerken we in de mail van vandaag daar nog niets van. De dorpen hebben sinds de Middeleeuwen geleerd om ook voor hun belangen op te komen hoewel ze ook geleerd hebben door samenwerking met wederzijds respect veel kunnen bereiken.

Dan was er nog het negeren van onze wens om in verband de situatie omtrent Covid-19 met een klein gezelschap te vergaderen (er waren zeven aanwezigen i.p.v. vier en bovendien bleek daar een zichzelf 'slechts' snipverkouden noemende aanwezige bij te zijn).

Wat een gezochte argumenten, die o.i. in geen enkel belang staan tot de zaak! We hebben de situatie m.b.t. de vergaderlocatie eerlijk besproken met art10 2c. Die had geen enkel bezwaar. We zaten met 7 mensen in een ruimte van meer dan 60 m2 en met veel ventilatie. art vond dit prima. Eén van ons was verkouden, had zich de vorige dag laten testen en had ge-art10 2c en in een hoekje op grote afstand van de anderen. Helaas voor art10 2c die art10 2c en ons vanuit zijn vakantieadres wilde beletten de bijeenkomst door te laten gaan tenzij wij aan zijn wensen voldeden. Die rol van art10 2c me toen al veel.

Er was weerstand, gemor en niet onderbouwde claims. We zijn beschuldigd van plagiaat.

Er was inderdaad aanvankelijk weerstand. Dat moet art10 2c n iet hebben verbaasd. We waren immers bij elkaar gekomen om de problemen uit te praten. Wij hebben niet expliciet beschuldigd van plagiaat. Wel is onzerzijds de vraag gesteld hoe de Augustijnenhof om gaat met bronvermelding. Daar hadden we immers nog geen enkel inzicht in. Daarom is wel door een van ons gevraagd of er van plagiaat sprake kon zijn. Wij hebben o.a. enkele historici binnen onze geledingen die belangwekkende publicaties op hun naam hebben staan over de streek. Wij hechtten eraan dat met die publicaties zorgvuldig zou worden omgegaan.

We zijn nu meer dan een maand onderweg sinds het eerste contact en er is op nog geen letter redactioneel gereageerd. Inmiddels lijkt alles weer stil te liggen in afwachting van onze Word-bestanden (?).

Er is inderdaad veel tijd verloren gegaan sinds wij betrokken werden bij het proces. Wij zouden het winst hebben gevonden wanneer de Augustijnenhof wilde inzien dat de start vanaf het begin verkeerd is geweest. Je moet niet de verenigingen inschakelen en tegelijk in de krant zetten dat er binnenkort een canon over de Zwijndrechtse Waard verschijnt. Hoezo respect en vertrouwen? Die verkeerde insteek ligt niet aan ons. De vereniging van Ambacht heeft intussen veel tijd gestoken in de beoordeling zelf. Dat heeft Ambacht aan de Augustijnenhof laten weten.

Het overleg met art10 2e en de 3 verenigingen op 11 mei eindigde o.i. constructief. Er werden goede afspraken gemaakt. Wij zouden z.s.m. het Word-bestand krijgen. Dit is nadien niet ontvangen. In plaats daarvan kregen we (na intern overleg binnen de Augustijnenhof?) vrijdag 14 mei een zeer kritische mail van art10 2e op allerlei punten afwijkend van de gemaakte afspraken en met een erg onplezierige ondertoon! Ik heb daarop binnen enkele uren gereageerd met de mededeling:

a. dat ik art10 2e van één en ander op de hoogte zou brengen, incl. de vervelende mail van 14 mei. Ik heb daarmee tot nu toe gewacht in afwachting van de bereidheid binnen de Augustijnenhof de gemaakte afspraken na te komen. (n.b. Ik zal deze mailwisseling nu alsnog aan art10 2e s turen, temeer omdat zij graag van de ontwikkelingen op de hoogte wilde worden gehouden)

b. dat ik de Augustijnenhof opriep tot constructieve samenwerking en herstel van vertrouwen. Daarbij heb ik aangegeven dat wij overwegen als betrokken vereniging **zelf** een canon voor **ons** gebied zouden gaan maken wanneer onze herhaaldelijk uitgestoken hand niet op respectvolle wijze zou worden geaccepteerd.

Ook hebben we nog het tempo waarin wij (wensen te) werken versus het ingewikkelde overlegtraject waarmee de historische verenigingen een voor hen schijnbaar loodzware zaak menen te moeten klaren. Vermoedelijk wordt in deze incomplete zin bedoeld dat de Augustijnenhof haar tempo ter wille van ons heeft aangepast. Wij waren hen daarvoor dankbaar, maar zoals eerder al opgemerkt moet dit worden verklaard vanuit de foute start door de Augustijnenhof.

Voeg daaraan toe de uitgesproken intentie om wederom invloed in ons nadeel uit te oefenen bij de Provincie én de intentie om aan een eigen canon te beginnen en u begrijpt dat er wat ons betreft geen enkele basis meer is voor een leuk project in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Integendeel, het lijkt ons onverstandig om nog verder inzage te geven in onze bronteksten.

Hier ligt o.i. de kern van de irritatie bij de Augustijnenhof. Wij vrezen dat de Augustijnenhof er geen enkele moeite mee had de canon zonder ons te willen publiceren. Een canon die bij publicatie vol met fouten zit. Alleen in Ambacht heeft men meer dan 300 (!) fouten gevonden (deels taalkundig, maar helaas ook feitelijke onjuistheden) in het PDF-document van eind maart 2021. Dat is het enige document waarover de drie verenigingen de beschikking hebben gehad.

Wij ontvangen inmiddels al bijna een week geen reactie meer op onze e-mails (die voorheen redelijk prompt beantwoord werden). Wij concluderen daaruit dat er geen behoefte uwerzijds is om de contacten voort te zetten.

Deze onjuistheid kan door feiten worden weerlegd. Ik heb naar art10 2e vrijdag 14 mei een mail gestuurd. Idem zaterdag 15 mei. Omdat hij dinsdag 18 mei berichtte geen reactie van mij te hebben ontvangen heb ik diezelfde dag hem een nieuwe mail gestuurd.

Wij betreuren de gang van zaken in hoge mate en waren graag samen tot een goede canon voor de Zwijndrechtse Waard gekomen. We danken art10 2e voor zijn bijdrage tijdens het overleg met ons op 11 mei, waarna we meenden de trein op de rails te hebben en dat er een basis was gelegd voor herstel van vertrouwen. We hebben dit gewaardeerd. We moeten helaas concluderen dat de Augustijnenhof zich nadien niet aan de toen gemaakte afspraken heeft gehouden en nu de samenwerking blijkt te hebben opgezegd. De reden van die ommezwaai daarna, laat zich slechts raden. Dit is niet van ons uitgegaan. Het is ook jammer hoe eenzijdig, selectief en met verdraaiing van feiten de gebeurtenissen gedurende de afgelopen weken hierboven worden weergegeven. Dit is een vereniging onwaardig die zich bezig houdt met de historie!
Namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e

Met vriendelijke groet,
Stichting Illustre Dordracum

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] <[redacted]@kliksafe.nl>
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 15:06
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Beste [art10 2e]

Zoals afgesproken hierbij twee fouten in de canon. (ik zal de verleiding weerstaan om meer te noemen):

1. blz 32 De galg die hier genoemd wordt stond niet op het grondgebied van Zwijndrecht maar behoorde tot grondgebied van HIAmbacht. Bovendien stond hier niet alleen de stadsgalg van Dordrecht maar ook de baljuwsgalg van de schout van de Zwijndrechtse Waard.
2. Het vlasverwerkingsproces op blz 68 wordt onjuist beschreven. Verschillende stappen in het proces ontbreken, het roten gebeurt vooral in de Waal en de verkoop vindt niet plaats in balen van 100 kg maar in 'stenen' van 2,82 kg. Vlasarbeiders woonden vooral in het oude dorp en niet in de Veersedijk of Oostendam. Dat vlasverwerking ongezond was klopt, maar niet duidelijk wordt gemaakt wat er vooral zo ongezond was. Helaas zijn bij dit vensters slechte foto's gevoegd. Met had bij het Genootschap geschiktere foto's kunnen krijgen.

Vriendelijke groeten,

[art10 2e]

N.B. Voor ons als drie verenigingen is natuurlijk belangrijk te weten hoe de provincie omgaat met de canon die door de Augustijnenhof is gemaakt. Kun je in reactie daarover iets schrijven?

Van: [art10 2c]
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 18:57
Aan: [art10 2c] kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA';
'voorzitter HJD'; 'voorzitter Zwijndrecht'
Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Goedenavond heren,

Allereerst: ik heb [art10 2c] van Erfgoedhuis Zuid-Holland (EGH) uit deze e-mail gelaten. Zij – EGH - heeft geen bemoeienis (meer) met het digitale platform Canon van Zuid-Holland. Ik vraag u vriendelijk dat ook niet meer te doen, waarvoor mijn dank. Ik ben de verantwoordelijke voor het platform.

Voor degenen die mij nog niet kennen, mijn naam is [art10 2c] werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en onder meer programmamanager van het programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland. In die hoedanigheid ben ik ook de beheerder van het digitale platform Canon van Zuid-Holland: www.erfgoedzuidholland.nl

Ik heb kennisgenomen van uw e-mailberichten. Inhoudelijk kan, mag en wil ik me er niet mee bemoeien. Ik vind het zelf erg spijtig en betreur het zeer dat er een impasse is ontstaan tussen u allen/de partijen. Mijn belang in de ontstane situatie is het digitale platform Canon van Zuid-Holland en de geschiedenis/de verhalen die op dit platform worden gedeeld: de geschiedenis van Zuid-Holland. De provincie heeft dit platform gelanceerd om onze geschiedenis met het bredere publiek te delen. Het platform wordt gratis aangeboden aan met name onze erfgoedinstellingen in Zuid-Holland die hun collectie willen delen met dat grotere publiek. Hoe meer erfgoedinstellingen gebruik maken van dit platform, hoe dankbaarder de provincie is.

Ik ben dan ook verheugd dat diverse instellingen de afgelopen twee jaar voortvarend aan de slag zijn gegaan en al een eigen canon hebben aangemaakt. Diverse instellingen – zo'n 18 – hebben hun canon nog in bewerking.

Eén van de mooiere voorbeelden van de Canons die nu op het digitale platform zijn gepubliceerd, is de onlangs gelanceerde Canon van Dordrecht. Dat heeft in het bijzonder [art10 2c] erg veel inzet en energie gekost (met alle technische problemen van dien) met als resultaat een breed gedragen Canon van Dordrecht, waaraan ook door de media veel aandacht is besteed. Veel lof alom.

Enkele maanden geleden zag ik in de content van het digitale platform (als beheerder zie ik wie wat doet op het platform) dat de Canon Zwijndrechtse Waard in bewerking is. Zoals u bekend ligt het initiatief hiervan bij [art10 2c]

Een initiatief dat ik toejuich, ook wetende hoeveel tijd en energie het kost om een canon te realiseren. Maar ... het spijt mij werkelijk dat het initiatief voor de realisatie van de Canon Zwijndrechtse Waard niet afdoende is afgestemd met de betreffende historische verenigingen en op dit moment niet gedragen wordt.

Nogmaals ik wil, kan en mag me niet in deze discussie mengen. Ik heb in de e-mails van de laatste weken voldoende informatie van u allen ontvangen. Het is aan u allen om uit deze impasse te geraken.

Waar ik me wel mee bemoei is de kwaliteit van de canons (de verhalen, het beeldmateriaal, de auteursrechten, de doorverwijzingen etc.). De Canon Zwijndrechtse Waard dient historisch gezien te kloppen en geen fouten in de geschiedenis te bevatten. Dat blijkt nu wel aan de orde. Twee voorbeelden die ik op mijn verzoek van [art10 2c] ontving:

1. blz 32 van het document dat eerder door de historische verenigingen is ontvangen van [art10 2c]
De galg die hier genoemd wordt stond niet op het grondgebied van Zwijndrecht maar behoorde tot grondgebied van HIAmbacht. Bovendien stond hier niet alleen de stadsgalg van Dordrecht maar ook de baljuwsgalg van de schout van de Zwijndrechtse Waard.

2. Het vlasverwerkingsproces op blz 68 wordt onjuist beschreven. Verschillende stappen in het proces ontbreken, het rotten gebeurt vooral in de Waal en de verkoop vindt niet plaats in balen van 100 kg maar in 'stenen' van 2,82 kg. Vlasarbeiders woonden vooral in het oude dorp en niet in de Veersedijk of Oostendam. Dat vlasverwerking ongezonder was klopt, maar niet duidelijk wordt gemaakt wat er vooral zo ongezonder was.

Het zijn - naar ik begrijp uit de e-mails van u allen de afgelopen tijd - slechts twee voorbeelden van vele foutieve opgenomen informatie in de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is.

Voor mij een absolute reden om de Canon Zwijndrechtse Waard op dit moment niet te publiceren voor het publiek. Zolang er geen akkoord op de teksten, het beeldmateriaal etc. is op deze Canon vanuit de historische verenigingen, kan en mag ik de canon niet publiceren om de eenvoudige reden dat de geschiedenis die met de canon wordt verteld kloppend/correct moet zijn.

Het is aan u allen te beslissen hoe u nu verder gaat. Tot die tijd, wacht ik geduldig af.

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e @ klijksafe.nl>

Verzonden: woensdag 19 mei 2021 20:28

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA' <adenalie@hetnet.nl>; 'voorzitter HJD' <hpoheerjansdam@gmail.com>; 'voorzitter Zwijndrecht' <vz@swaen.org>

CC: art10 2e @ pzh.nl>; art10 2e @ erfgoedhuis-zh.nl

Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Op 19-5-2021 om 17:33 schreef kenniscentrum@augustijnenhof.nl:

Dames, heren,

Helaas, wij realiseren ons meer en meer dat het project voor de Canon van de Zwijndrechtse Waard niet van de grond komt in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard.

Wederzijds is het vertrouwen onvoldoende. Het lijkt ons goed er hierbij een punt achter te zetten.

Jammer dat jullie niet willen inzien dat het geen goede start is geweest om vanuit de Augustijnenhof zonder enig overleg alvast 47 vensters in te vullen en dan ons als drie historische verenigingen te vragen of wij ook nog commentaar hebben. Dan leg je de basis voor wantrouwen. Dit wordt nog versterkt als de Augustijnenhof geen overleg met ons wil en ons onder tijdsdruk zet. Voor 1 mei moesten wij reageren. Redenen werden niet genoemd. Sinds vorige week vrijdag weten we dat jullie een verborgen agenda hadden. In augustus wilden jullie publicatie. Daar moesten wij ons zonder motivatie naar schikken. Zeer

kort na het verstrijken van de termijn dienden jullie zonder kennisgeving/overleg met ons een complete canon bij de provincie in. Dan moet je toch niet verbaasd doen wanneer je ons verwijt geen vertrouwen te hebben in het proces. Jullie zijn in ieder geval wel eerlijk te erkennen zelf ook geen vertrouwen in ons te hebben. Dit is overigens niet iets dat bij jullie de laatste dagen pas is ontstaan. **Feit is intussen wel dat er een canon voor de Zwijndrechtse Waard ligt die naar onze overtuiging vol met allerlei fouten zit en het niet verdient gepubliceerd te worden. Wij kunnen dit gemakkelijk aantonen.**

Voor ons gelden hiervoor de volgende argumenten.

Van het begin af droop het wantrouwen ervan af. We zijn arrogant genoemd. Er wordt verantwoording afgedwongen die wij niet verschuldigd zijn. Er is buiten ons medeweten geprobeerd om de canon bij de Provincie te blokkeren. Dit nemen wij u beslist niet in dank af.

Omdat jullie ons nauwelijks inbreng toestonden hebben wij jullie inderdaad arrogant genoemd. Jullie straalden uit het wel te weten. Of is het niet arrogant in Dordrecht een canon te schrijven over de Zwijndrechtse Waard zonder de historische verenigingen er tijdig bij te betrekken? Sorry, maar het lijkt nog net als in de feodale Middeleeuwen. De stad heerst over de regio en weet beter wat goed is voor de omliggende dorpen dan zichzelf! Helaas wilde de regio in 2021 niet dat de stad over hen heerste en riep zij de hulp van de provincie in. Dat was voor jullie een flinke misrekening maar voor ons het enige middel om te trachten nog invloed op proces en inhoud te krijgen. Wij begrijpen maar al te goed dat jullie ons dit niet in dank afnemen. Maar hopelijk willen jullie ook aan enig zelfreflectie doen. Helaas bemerken we in de mail van vandaag daar nog niets van. De dorpen hebben sinds de Middeleeuwen geleerd om ook voor hun belangen op te komen hoewel ze ook geleerd hebben door samenwerking met wederzijds respect veel kunnen bereiken.

Dan was er nog het negeren van onze wens om in verband de situatie omtrent Covid-19 met een klein gezelschap te vergaderen (er waren zeven aanwezigen i.p.v. vier en bovendien bleek daar een zichzelf 'slechts' snipverkouden noemende aanwezige bij te zijn).

Wat een gezochte argumenten, die o.i. in geen enkel belang staan tot de zaak! We hebben de situatie m.b.t. de vergaderlocatie eerlijk besproken met art10 2c. Die had geen enkel bezwaar. We zaten met 7 mensen in een ruimte van meer dan 60 m2 en met veel ventilatie art10 2c vond dit prima. Eén van ons was verkouden, had zich de vorige dag laten testen en had geen Covid, zat bovendien in een hoekje op grote afstand van de anderen. Helaas voor art10 2c die art10 2c en ons vanuit zijn vakantieadres wilde beletten de bijeenkomst door te laten gaan tenzij wij aan zijn wensen voldeden. Die rol van art10 2c zei me toen al veel.

Er was weerstand, gemor en niet onderbouwde claims. We zijn beschuldigd van plagiaat.

Er was inderdaad aanvankelijk weerstand. Dat moet art10 2c niet hebben verbaasd. We waren immers bij elkaar gekomen om de problemen uit te praten. Wij hebben niet expliciet beschuldigd van plagiaat. Wel is onzerzijds de vraag gesteld hoe de Augustijnenhof om gaat met bronvermelding. Daar hadden we immers nog geen enkel inzicht in. Daarom is wel door een van ons gevraagd of er van plagiaat sprake kon zijn. Wij hebben o.a. enkele historici binnen onze geledingen die belangwekkende publicaties op hun naam hebben staan over de streek. Wij hechtten eraan dat met die publicaties zorgvuldig zou worden omgegaan.

We zijn nu meer dan een maand onderweg sinds het eerste contact en er is op nog geen letter redactioneel gereageerd. Inmiddels lijkt alles weer stil te liggen in afwachting van onze Word-bestanden (?).

Er is inderdaad veel tijd verloren gegaan sinds wij betrokken werden bij het proces. Wij zouden het winst hebben gevonden wanneer de Augustijnenhof wilde inzien dat de start vanaf het begin verkeerd is geweest. Je moet niet de verenigingen inschakelen en tegelijk in de krant zetten dat er binnenkort een canon over de Zwijndrechtse Waard verschijnt. Hoezo respect en vertrouwen? Die verkeerde insteek ligt niet aan ons. De vereniging van Ambacht heeft intussen veel tijd gestoken in de beoordeling zelf. Dat heeft Ambacht aan de Augustijnenhof laten weten.

Het overleg met art10 2c en de 3 verenigingen op 11 mei eindigde o.i. constructief. Er werden goede afspraken gemaakt. Wij zouden z.s.m. het Word-bestand krijgen. Dit is nadien niet ontvangen. In plaats daarvan kregen we (na intern overleg binnen de Augustijnenhof?) vrijdag 14 mei een zeer kritische mail van art10 2c op allerlei punten afwijkend van de gemaakte afspraken en met een erg onplezierige ondertoon!

Ik heb daarop binnen enkele uren gereageerd met de mededeling:

a. dat ik art10 2c van één en ander op de hoogte zou brengen, incl. de vervelende mail van 14 mei. Ik heb daarmee tot nu toe gewacht in afwachting van de bereidheid binnen de Augustijnenhof de gemaakte afspraken na te komen. (n.b. Ik zal deze mailwisseling nu alsnog aan art10 2c st uren, temeer omdat zij graag van de ontwikkelingen op de hoogte wilde worden gehouden)

b. dat ik de Augustijnenhof opriep tot constructieve samenwerking en herstel van vertrouwen. Daarbij heb ik aangegeven dat wij overwegen als betrokken vereniging zelf een canon voor ons gebied zouden gaan maken wanneer onze herhaaldelijk uitgestoken hand niet op respectvolle wijze zou worden geaccepteerd.

Ook hebben we nog het tempo waarin wij (wensen te) werken versus het ingewikkelde overlegtraject waarmee de historische verenigingen een voor hen schijnbaar loodzware zaak menen te moeten klaren. Vermoedelijk wordt in deze incomplete zin bedoeld dat de Augustijnenhof haar tempo ter wille van ons heeft aangepast. Wij waren hen daarvoor dankbaar, maar zoals eerder al opgemerkt moet dit worden verklaard vanuit de foute start door de Augustijnenhof.

Voeg daaraan toe de uitgesproken intentie om wederom invloed in ons nadeel uit te oefenen bij de Provincie én de intentie om aan een eigen canon te beginnen en u begrijpt dat er wat ons betreft geen enkele basis meer is voor een leuk project in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Integendeel, het lijkt ons onverstandig om nog verder inzage te geven in onze bronteksten.

Hier ligt o.i. de kern van de irritatie bij de Augustijnenhof. Wij vrezen dat de Augustijnenhof er geen enkele moeite mee had de canon zonder ons te willen publiceren. Een canon die bij publicatie vol met fouten zit. Alleen in Ambacht heeft men meer dan 300 (!) fouten gevonden (deels taalkundig, maar helaas ook feitelijke onjuistheden) in het PDF-document van eind maart 2021. Dat is het enige document waarover de drie verenigingen de beschikking hebben gehad.

Wij ontvangen inmiddels al bijna een week geen reactie meer op onze e-mails (die voorheen redelijk prompt beantwoord werden). Wij concluderen daaruit dat er geen behoefte uwerzijds is om de contacten voort te zetten.

Deze onjuistheid kan door feiten worden weerlegd. Ik heb naar [art10 2c](#) vrijdag 14 mei een mail gestuurd. Idem zaterdag 15 mei. Omdat hij dinsdag 18 mei berichtte geen reactie van mij te hebben ontvangen heb ik diezelfde dag hem een nieuwe mail gestuurd.

Wij betreuren de gang van zaken in hoge mate en waren graag samen tot een goede canon voor de Zwijndrechtse Waard gekomen. We danken [art10 2c](#) voor zijn bijdrage tijdens het overleg met ons op 11 mei, waarna we meenden de trein op de rails te hebben en dat er een basis was gelegd voor herstel van vertrouwen. We hebben dit gewaardeerd. We moeten helaas concluderen dat de Augustijnenhof zich nadien niet aan de toen gemaakte afspraken heeft gehouden en nu de samenwerking blijkt te hebben opgezegd. De reden van die ommezwaai daarna, laat zich slechts raden. Dit is niet van ons uitgegaan. Het is ook jammer hoe eenzijdig, selectief en met verdraaiing van feiten de gebeurtenissen gedurende de afgelopen weken hierboven worden weergegeven. Dit is een vereniging onwaardig die zich bezig houdt met de historie!

Namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

[art10 2c](#)

Met vriendelijke groet,
Stichting Illustre Dordracum

[art10 2c](#)

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 19:08
Aan: art10 2e
Onderwerp: Maken van een canon: Spoorboekje
Bijlagen: spoorboekjedigitaliseringzh_201201_5.pdf

Dag art10 2e

Zoals toegezegd bijgaand het zgn. Spoorboekje, met daarin een handleiding over het maken van een Canon. Zie hoofdstuk 4, het groene gedeelte.

Ik kan je zeggen dat dat nog niet zo eenvoudig is. Het belangrijkste bij de start is, dat je naar de website www.erfgoedzuidholland.nl gaat. Vraag eerst een account aan (via het blokje links onder foto).

Ga je dan met je account inloggen, zorg er dan voor dat je je canon aanmaakt via REGIOCANON, provincie Zuid-Holland. Je komt in een oranje-omgeving. Als je verkeert begint, dan is het herstellen van alle aangemaakte tekst een enorme tijdrovend klus.

Het beste is een kleine testomgeving te maken en dan door mij te laten controleren.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland

VOORWOORD

Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland

Voor u ligt het *Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland*. Een waardevolle handleiding die u stap voor stap helpt bij het digitaliseren van uw collectie.

Cultureel erfgoed is ons maatschappelijk kapitaal, ons collectieve geheugen. Het is een onschatbare bron van kennis, creativiteit en identiteit. Door digitalisering vergroten we de publieke toegankelijkheid en de maatschappelijke waarde van erfgoed. Zo wordt ons erfgoed voor iedereen toegankelijk en geven we het een waardevolle toekomst. Digitalisering is hiervan een mooi voorbeeld. Door culturele erfgoedcollecties digitaal te ontsluiten en toegankelijk te maken voor het grote publiek blijft ons erfgoed ook voor de toekomst behouden.

Het spoorboekje is een coproductie van Erfgoedhuis Zuid-Holland, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de

provincie Zuid-Holland. Partners in het provinciale programma 'Digitalisering cultureel erfgoed Zuid-Holland'. Dit programma ondersteunt niet alleen de erfgoedinstellingen met kennis, bijeenkomsten, cursussen en financiële middelen, maar biedt ook het digitale platform Canon van Zuid-Holland aan. Op de Canon worden uw verhalen verteld over onder meer kunstwerken, kunstvoorwerpen, gebeurtenissen en personen. De geschiedenis van Zuid-Holland wordt ook op deze manier doorgegeven aan generaties ná ons.

Ik hoop van harte dat u met dit spoorboekje vol enthousiasme aan de slag gaat en dat het in uw behoefte voorziet aan meer (basis)kennis over het digitaliseren van uw collecties. Ik wens u daarbij veel inspiratie en succes!

Rik Janssen | Gedeputeerde Cultureel Erfgoed

bron: provincie Zuid-Holland

SPOORBOEKJE DIGITALISERING ERFGOEDCOLLECTIES ZUID-HOLLAND

Welkom bij het spoorboekje voor digitalisering van erfgoedcollecties in Zuid-Holland. Je bent er al mee bezig, of je hikt er wellicht tegenaan. Hoe begin je? Hoe vind je de goede route, als die al bestaat? En wat wordt de eindbestemming? Daar ga je mee aan de slag.

Waar sta ik nu?

Hoe staat het met de digitalisering van je collectie(s)? Kies de situatie die het beste past bij de gehele collectie en volg de stappen. Maar misschien wil je klein beginnen en start je met een deel van de collectie. Dat kan ook.

Colofon

KIES EEN BEGINSITUATIE

1

DE COLLECTIE IS NIET OF BEPERKT GEREGISTREERD OF TOEGANKELIJK

De collectie is nog niet of beperkt geregistreerd, geordend en/of voorzien van beschrijvingen of context.

Je bent relatief veel tijd kwijt aan het zoeken naar informatie over de collectie.

Er is nog geen collectie-registratiesysteem.

2

DE COLLECTIE IS GEREGISTREERD OP BASISNIVEAU EN IS TOEGANKELIJK

De collectie wordt in de basis geregistreerd op papier of in een digitaal systeem. De informatie is toegankelijk voor publiek en eigen mensen binnen de muren van de organisatie.

De collectie is nog niet voor het publiek online te raadplegen, maar die wens is er wel. Alleen, hoe pak je dat aan? Er moet misschien nog een keuze worden gemaakt voor een (ander) collectieregistratiesysteem dat aan alle wensen van de organisatie voldoet.

3

DE COLLECTIE IS ONLINE TOEGANKELIJK VIA DE EIGEN WEBSITE

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem met zoveel mogelijk beschikbare metadata, afbeeldingen van objecten etc.

De collectie is ook te raadplegen op de eigen website. Maar het is nog niet goed mogelijk om de collectie te delen met andere gebruikers, zoals andere erfgoedorganisaties op digitale platforms.

4

WE WILLEN VERHALEN VERTELLEN OVER ONZE GESCHIEDENIS OP CANON VAN ZUID-HOLLAND

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem en afbeeldingen van de objecten zijn beschikbaar. De collectie is te raadplegen op de eigen website.

Maar je wilt meer, je wilt het verhaal vertellen rondom je collectie of lokale historie. Ook digitaal! Dus maak je hier een eigen (thematische) canon op het digitale platform: Canon van Zuid-Holland.

BEGINSITUATIE**1****De collectie is niet of beperkt geregistreerd of toegankelijk****Waar wil ik heen?**

Bepaal wat je bestemming is. Collecties digitaal duurzaam toegankelijk en vindbaar maken, kan in verschillende gradaties: van digitaal beschreven collecties die toegankelijk zijn in de eigen organisatie tot en met gelinke, open en verrijkte collecties die met iedereen worden gedeeld en worden gebruikt voor nieuwe online toepassingen. Hoe ver wil en kun je daarin gaan? Dat bepaal je als organisatie uiteraard zelf.

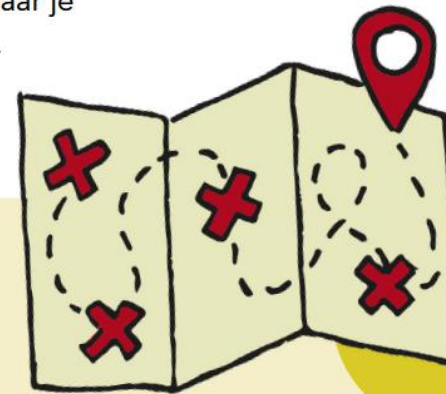
Maak een plan van aanpak

Het is handig om eerst meer te weten over wat er komt kijken bij het informatiebeheer in je organisatie (Lees de handleiding [hier](#)).

Vervolgens kun je [visie, beleid en acties](#) rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties gaan bepalen. Een plan zorgt voor een duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat.

Lees [hier](#) hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

Een informatiebeleidsplan beschrijft dus hoe je als organisatie omgaat met digitalisering. Bekijk [hier](#) welke onderdelen je opneemt in het plan. Vergeet daarbij niet de langetermijn toegankelijkheid van je digitale collecties. Gebruik hiervoor de [wegwijzer duurzaamheidsbeleid](#).

Doelen en obstakels

Iedere collectiebeherende instelling heeft een schat aan informatie in huis: unieke collecties, beschrijvingen en kennis over deze collecties die bij collega's in het hoofd zit en/of in documenten is vastgelegd, tentoonstellingsinformatie, etc.

Door deze informatie digitaal beschikbaar te stellen:

- vergroot je de toegankelijkheid van de collecties
- is het eenvoudiger deze te delen met anderen
- kun je nieuwe digitale toepassingen (laten) maken
- kun je een groter publiek trekken
- kun je kwetsbare objecten beschermen door een digitaal alternatief te bieden

Iedere organisatie heeft zo zijn eigen reden(en) om te digitaliseren.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de erfgoedcollecties te digitaliseren? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan met digitaliseren? Waar ligt je grens, wat zijn je vragen, obstakels en misschien zelfs je doemscenario's?

Denk aan:

- "Is er een gratis of bijna gratis collectieregistratiesysteem op de markt voor mijn historische vereniging? Ik denk dat de kosten voor een systeem als TMS of Adlib te hoog zijn voor ons."
- "Ik ben bang voor de claims die op ons afkomen vanwege auteursrechten en privacyrechten en wil niets van mijn collecties op internet plaatsen."
- "Wij zijn geen techneuten. Wie zijn dan mijn hulptroepen? Bij wie kan ik terecht?"
- "Als alles digitaal is en op internet te vinden is, komen bezoekers dan nog wel naar onze tentoonstelling kijken?"

TIP

Wees niet bang voor obstakels onderweg. Die horen erbij.

Neem ze serieus en probeer samen met collega's in je netwerk antwoorden te vinden.

TIP

Neem contact op met het [Steunpunt Digitalisering](#) bij het Erfgoedhuis ZH.

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is geregistreerd op basisniveau en is beter toegankelijk voor anderen die kunnen inloggen in het collectieregistratiesysteem.

Wat moet je hiervoor doen?

Een collectieregistratiesysteem opzetten waarin erfgoedobjecten zijn geregistreerd en gedocumenteerd.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Doelen voor registratie en digitalisering
- Concreet projectplan
- Een collectieregistratiesysteem (CRS)
- Kennis over informatiebeheer, basisregistratie en nummernen
- Ervaringen van andere erfgoedinstellingen; een netwerk dus.
- Een budget

Hoe kom ik waar ik wil zijn?

Stap 1 Formuleer je doelen voor registratie en digitalisering

Maak een informatiebeleidsplan voor de langere termijn. Als je het beleid helder voor ogen hebt, kun je concrete projecten gaan opzetten en uitvoeren. Een **projectplan** maak je zo.

Is een **informatiebeleidsplan** momenteel te ingewikkeld of teveel gevraagd? Begin dan minimaal met het nadenken over en formuleren van je doelen en laat die aansluiten op de visie of missie van je organisatie.

TIP

Voor een financiële bijdrage kun je terecht bij het **Themafonds Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland** van het Prins Bernhard Cultuurfonds

TIP

Heb je vragen of behoefte aan advies of een cursus? Bel (015-215 43 50) of **mail** het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland dat bij het Erfgoedhuis Zuid-Holland is ondergebracht.

Stap 2 Kies een collectie-registratiesysteem

In een collectieregistratiesysteem leg je de informatie over de objecten uit je collectie digitaal vast.

Een goed collectieregistratiesysteem, dat past bij de collecties en de wensen van de organisatie, is een basisvoorwaarde voor de registratie en digitalisering.

Hoe kies je een collectieregistratiesysteem?

Aan welke eisen moet een collectieregistratiesysteem voldoen? Dat hangt mede af van de wensen van je organisatie op het gebied van registratie en digitalisering van de collecties. Wat zijn je doelen? Ga anders terug naar [stap 1](#).

TIP

Gebruik het verschenen [overzicht van bekende collectieregistratiesystemen in Nederland](#).

Belangrijk bij de keuze van een CRS:

- De publiekstoegang (bijv. hoe werkt de koppeling van informatie van het registratiesysteem naar je eigen website)
- Het type objecten in je collecties: beeldmateriaal, museale objecten, archiefdocumenten, documentatiemateriaal, audio- en videomateriaal, etc.
- De kosten
- De geboden ondersteuning van de leverancier
- De technische eisen en mogelijkheden van het systeem, bijv. ondersteunt het systeem verschillende bestandsformaten van afbeeldingen, geluid of film.
- Toekomstige ontwikkelingen. Hoe gaat het systeem hierin mee?
- De ervaringen van andere collectiebeherende instellingen
- De mate waarin het systeem aansluit bij de principes van [Netwerk Digitaal Erfgoed en de Nationale Strategie](#).

Laat je in ieder geval goed informeren bij de leverancier, maar raadpleeg ook het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#) voor advies.

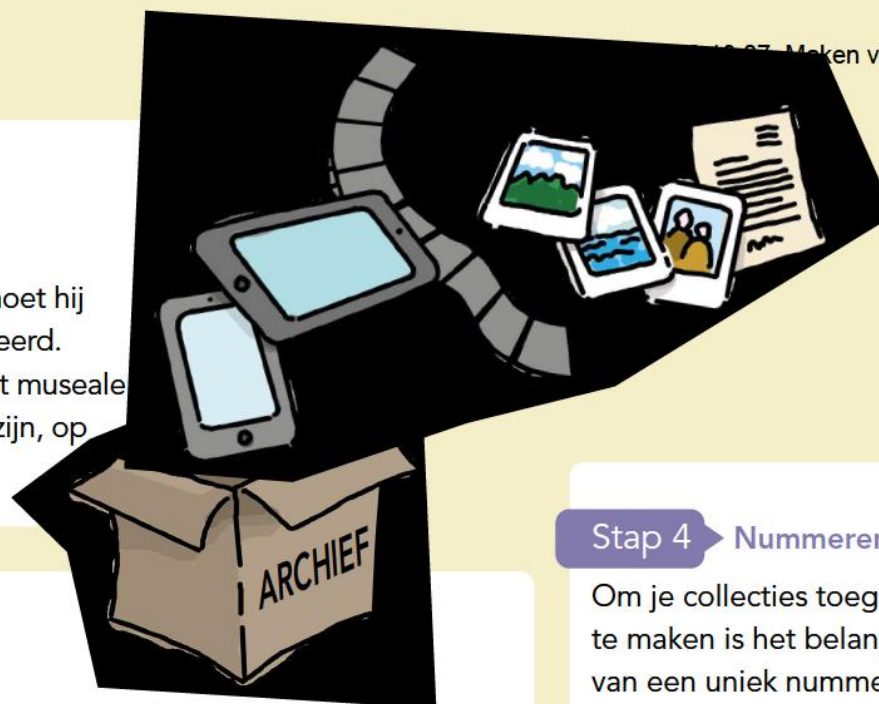

Stap 3 Registreer de collecties minimaal op basisniveau

Om de collecties toegankelijk te maken, moet hij minimaal op basisniveau worden geregistreerd. Erfgoedobjecten worden, afhankelijk of het museale objecten, archiefstukken of documentatie zijn, op een andere manier toegankelijk gemaakt.

- Voor het beschrijven en toegankelijk maken van archieven, bekijk de [factsheet archieven](#)
- Voor het beschrijven van audiovisueel materiaal (films, video en audiotapes) is er een [handleiding](#) verschenen
- Informatieobjecten zoals boeken, tijdschriften, kranten e.d. worden beschreven via verschillende standaarden. Gebruik voor het beschrijven het [Invulboek Publicaties](#)
- Voor het registreren van museale objecten leg je onder andere vast: de instellingsnaam, het inventarisnummer, de objectnaam, titel, de verwervingsmethode, herkomst

en standplaats. In totaal kent de basisregistratie 20 velden. Meer gegevens vastleggen mag natuurlijk altijd. Meer informatie over registratie lees je in de [handleiding informatiebeheer in musea](#)

TIP

Precies weten hoe je een object beschrijft in het collectieregistratiesysteem? Gebruik het [Invulboek Objecten](#)

Stap 4 Nummeren van objecten

Om je collecties toegankelijk en vindbaar te maken is het belangrijk om objecten van een uniek nummer te voorzien. Deze nummers worden gekoppeld aan de digitale beschrijving van het object in het collectieregistratiesysteem. Vergeet daarbij ook niet de standplaats, de fysieke locatie van het object op te nemen in de registratie.

Lees hier de [factsheet](#) over het nummeren van objecten en bekijk het [filmpje](#).

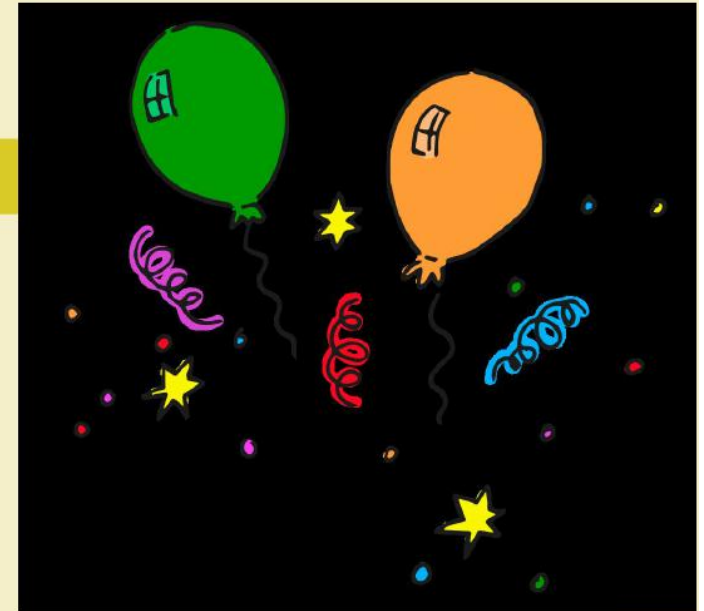
Doe ik het wel goed?

Resultaat

Als het goed is, heb je nu een keuze gemaakt voor een collectieregistratiesysteem en ben je al goed op weg of klaar met het nummeren en beschrijven van je objecten. Zo maak je de collecties in basis toegankelijk voor de eigen organisatie en uiteindelijk voor het publiek.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de registratie en digitaliseringsdoelen van stap 1 behaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH biedt naast een helpdesk ook een programma met cursussen en netwerkbijeenkomsten. Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Volg een cursus over registratie, beheer en behoud van archief, nummeren of een specifiek collectieregistratiesysteem. Bekijk hier de [agenda](#).
- [Via de nieuwsbrief](#) blijf je altijd op de hoogte.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk hier de [voorwaarden en mogelijkheden](#). Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

Door naar de volgende bestemming

Wil je meer bereiken dan alleen de basis-toegankelijkheid van de collectie? Vervolg dan [hier](#) je weg.

BEGINSITUATIE

2

De collectie is geregistreerd op basisniveau en is toegankelijk

Waar wil ik heen?

Heb je alle stappen doorlopen vanaf beginsituatie 1 en een plan van aanpak gemaakt? Sla dan deze paragraaf over en ga verder naar 'Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?'.

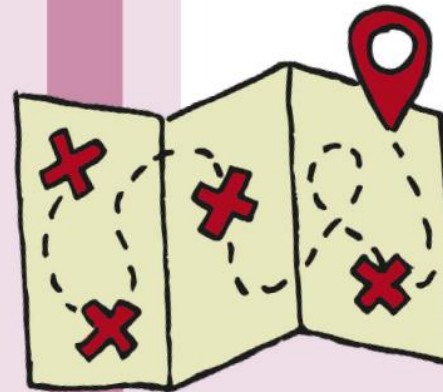
Bepaal wat je bestemming is. Collecties digitaal duurzaam toegankelijk en vindbaar maken kan in verschillende gradaties: van digitaal beschreven collecties die toegankelijk zijn in de eigen organisatie tot en met gelinkte, open en verrijkte collecties die met iedereen worden gedeeld en worden gebruikt voor nieuwe digitale online toepassingen. Hoe ver wil en kun je daarin gaan? Dat bepaal je als organisatie uiteraard zelf.

Maak een plan van aanpak

Het is handig om visie, beleid en acties rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties te bepalen en vervolgens vast te leggen in een informatiebeleidsplan. Zo'n plan zorgt voor een

duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat en soms afhankelijk van is.

Lees hier hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

Heb je vragen of behoefte aan advies? Bel (015-215 43 50) of mail het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH dat bij het Erfgoedhuis Zuid-Holland is ondergebracht.

TIP

Doelen en obstakels

Iedere collectiebeherende instelling heeft een schat aan informatie in huis: unieke collecties, beschrijvingen en kennis over deze collecties die bij collega's in het hoofd zit en/of in documenten is vastgelegd, tentoonstellingsinformatie, etc.

Door deze informatie digitaal beschikbaar te stellen:

- vergroot je de toegankelijkheid van de collecties
- is het eenvoudiger deze te delen met anderen en nieuwe digitale toepassingen te (laten) maken
- kun je een groter publiek trekken
- kun je kwetsbare objecten beschermen door een digitaal alternatief te bieden, etc.

Iedere organisatie heeft zo zijn eigen reden(en) om te digitaliseren.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de erfgoedcollecties te digitaliseren? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan met digitaliseren? Waar ligt je grens, wat zijn je vragen, obstakels en misschien zelfs je doemscenario's?

Denk aan:

- "Ik ben bang voor de claims die op ons afkomen vanwege auteursrechten en privacyrechten en wil liever niets van mijn collecties op het web plaatsen."
- "Wij zijn geen techneuten. Wie zijn dan mijn hulptroepen? Bij wie kan ik terecht?"
- "Als alles digitaal en op internet te vinden is, komen bezoekers dan nog wel naar onze tentoonstelling kijken?"

TIP

Benoem deze problemen in de organisatie en probeer antwoorden te vinden op vragen die spelen.

Digitalisering is ook mensenwerk, het draait niet alleen om techniek. Je hebt elkaar nodig om verder te komen.

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is geregistreerd via een collectieregistratiesysteem (CRS) en is online toegankelijk via de eigen website.

Wat moet je hiervoor doen?

De objecten registreren met zoveel mogelijk beschikbare gegevens (metadata). Daarnaast ga je een koppeling maken tussen het collectieregistratiesysteem en de eigen website, zodat de metadata en (mogelijk) de objecten zelf online te vinden zijn.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Informatiebeleid
- Concreet projectplan
- Een collectieregistratiesysteem
- Kennis over het online plaatsen van collecties
- Kennis over auteursrechten en privacyrechten
- Ervaringen van andere collectiebeherende instellingen
- Een budget
- Kennis over scannen en fotograferen van objecten

TIP

Neem contact op met het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#).

Hoe kom ik waar ik wil zijn?

Stap 1 Formuleer je doelen voor digitalisering

Het handigste is om een informatiebeleidsplan te maken. Een plan is belangrijk omdat het richting geeft aan digitalisering in je organisatie maar ook voor bijv. partners buiten je organisatie die je nodig hebt, zoals een fonds of een gemeente.

Een informatiebeleidsplan beschrijft hoe je als organisatie omgaat met digitalisering. Bekijk [hier](#) welke onderdelen je opneemt in het plan. Vergeet daarbij niet de lange termijn toegankelijkheid van

je digitale collecties. Gebruik hiervoor de [wegwijzer duurzaamheidsbeleid](#).

Wat er allemaal verder komt kijken bij het informatiebeheer rondom collecties lees je in de [handleiding informatiebeheer in musea](#).

Heb je inmiddels beleid gemaakt voor de langere termijn? Mooi. Dan kun je dat beleid uitwerken in concrete plannen voor digitalisering. Een voorbeeld van hoe je een projectplan schrijft vind je [hier](#).

Stap 2 Kies een collectie-registratiesysteem

In een collectieregistratiesysteem leg je de informatie over de objecten uit je collecties vast. Een goed collectieregistratiesysteem, dat past bij de collecties en de wensen van de organisatie, is een basisvoorwaarde voor de registratie en digitalisering.

Heb je al een collectieregistratiesysteem waar je tevreden over bent? Ga dan verder met [stap 3](#).

Hoe kies je een collectieregistratiesysteem?

Aan welke eisen moet een collectieregistratiesysteem voldoen? Dat hangt mede af van de wensen van je organisatie op het gebied van registratie en digitalisering van de collecties. Wat zijn je doelen? Ga anders terug naar [stap 1](#).

Belangrijk bij de keuze van een CRS:

- De publiekstoegang (bijv. hoe werkt de koppeling van informatie van het registratiesysteem naar je eigen website),
- Het type objecten in je collecties: museale objecten, beeldmateriaal, archiefdocumenten, documentatiemateriaal, audio- en videomateriaal, etc.
- De kosten
- De geboden ondersteuning van de leverancier
- De technische eisen en mogelijkheden van het systeem, bijv. ondersteunt het systeem verschillende bestandsformaten van afbeeldingen, geluid of film.
- Toekomstige ontwikkelingen. Hoe gaat het systeem hierin mee?
- De ervaringen van andere collectie-beherende instellingen
- De mate waarin het systeem aansluit bij de principes van [Netwerk Digitaal Erfgoed en de Nationale Strategie](#).

Laat je in ieder geval goed informeren bij de leverancier, maar wellicht ook bij het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#) voor advies.

TIP

Gebruik het verschenen [overzicht van bekende collectieregistratiesystemen in Nederland](#).

Stap 3 Registreer de collecties met zoveel mogelijk beschikbare metadata

Om de collecties toegankelijk te maken moet deze minimaal op basisniveau worden geregistreerd (basisregistratie).

Maar registreer of koppel vooral zoveel mogelijk informatie over de objecten (metadata) die voorhanden is. Deze informatie kun je later gebruiken voor tentoonstellingen, bij bruiklenen, voor het beter vindbaar maken van je collecties etc.

archieven of documentatie verschilt.

- Voor het beschrijven en toegankelijk maken van archieven, bekijk de [factsheet archieven](#).
- Informatieobjecten zoals boeken, tijdschriften en kranten worden beschreven via verschillende standaarden. Gebruik voor het beschrijven het [Invulboek Publicaties](#).
- Voor het beschrijven van audiovisueel materiaal (films, video en audiotapes) is er een [handleiding](#) verschenen.
- Voor het registreren van museale objecten leg je onder andere vast: de instellingsnaam, het inventarisnummer, de objectnaam, titel, de verwervingsmethode, herkomst en standplaats. Daarnaast [nummer je de objecten](#) zelf natuurlijk ook. In totaal kent de basisregistratie 20 velden. Meer gegevens vastleggen mag natuurlijk altijd. Lees [hier](#) hoe je museale objecten registreert en wat daar bij komt kijken.

TIP

Precies weten hoe je een object beschrijft in het collectieregistratiesysteem? Gebruik het [Invulboek Objecten](#).

Stap 4 Voeg vaststaande termen toe aan de collecties

Voor een goede inhoudelijke ontsluiting van je collecties is het consequente gebruik van termen of trefwoorden essentieel. Die termen verzin je liever niet zelf als organisatie: je maakt zoveel mogelijk gebruik van termen afkomstig van een geautoriseerde, externe terminologiebron. Als je termen toevoegt aan de collecties worden deze straks online beter vindbaar.

Bijvoorbeeld: je hebt een bloemenvaas in de collectie en kent bijvoorbeeld de term 'vazen' toe, een term uit de bekende terminologiebron de AAT (Art & Architecture Thesaurus). Je hoeft je niet te beperken bij het toekennen van termen. Denk ook eens aan het toevoegen van bijv. geografische termen (Delft) of termen van tijdperken (Gouden Eeuw). Er zijn verschillende terminologiebronnen (trefwoordensystemen, thesauri en classificatiesystemen) die je hiervoor kunt gebruiken.

De keuze voor een terminologiebron is ook afhankelijk van het soort collectie(s) dat je in huis hebt. Bronnen die veel toegepast worden in de erfgoedsector zijn:

- [AAT](#)
- [WO2 Thesaurus](#)
- [GTAA](#)
- [DBpedia](#)
- [RKD Artists](#)
- [Iconclass](#)
- [GeoNames](#)
- [Cultuurhistorische Thesaurus](#)

Voor documentatie/bibliotheekmateriaal (boeken, tijdschriften, kranten, etc.) zijn er ook nog standaarden als [SISO](#), [VIAF](#), [DCC](#), [UDC](#)

In plaats van het registreren van de term zelf kun je ook het unieke (web)adres van de term registreren. Dus in plaats van 'bloemenvaas' registreer je 'http://vocab.getty.edu/page/aat/300311561'. Je verwijst daarmee direct naar de bron. Meer weten? Reis dan alvast door naar [hoofdstuk 3, stap 3](#). De handleiding [Verbind je termen](#) helpt je hierbij.

TIP

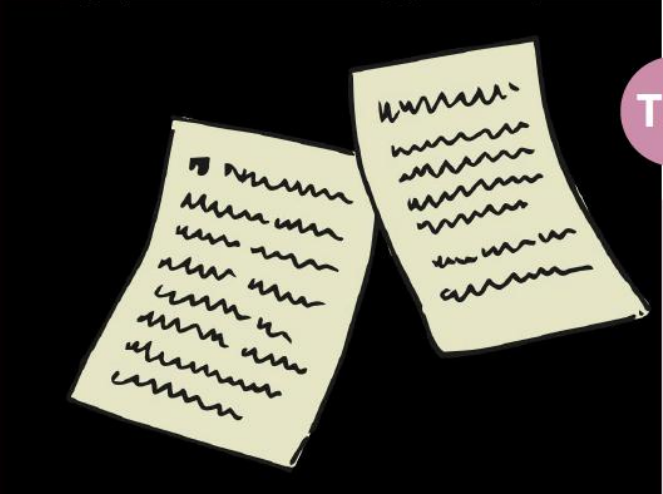

Stap 5 **Fotografeer of scan je object of document**

Een gefotografeerd of gescand object helpt bij de identificatie van het object maar het maakt ook de collectie aantrekkelijker en toegankelijker voor (online) gebruik.

Waar moet je op letten bij het fotograferen van objecten? Op de instellingen van de camera, de juiste belichting van het object, etc. Het Rijksmuseum heeft er een handboek voor geschreven.

Er worden regelmatig cursussen gegeven door het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH over het scannen en fotograferen van objecten, waarbij je praktisch aan de slag gaat. Bekijk het

- Bekijk hier de stappen voor het digitaliseren van de collectie
- Lees hier de richtlijn voor het scannen van tekstdocumenten
- Kijk hier voor uitleg over het digitaliseren van foto's
- Kijk hier naar voorbeeld van het digitalisering en ontsluiten van een prenten- en fotocollectie

eren van materiaal heb je (technische) kennis en keuzes te maken over verschillende formaten, en ook is er een breed aanbod aan apparatuur. Lees bijvoorbeeld eerst de handreiking voor AV digitalisering bij kleine musea. Laat je goed informeren en adviseren door de experts van het netwerk van audiovisuele archivering, het AVA_netwerk.

TIP Het digitaal duurzaam bewaren van je collecties is een aandachtspunt. Je wilt natuurlijk dat je digitale collecties ook over 50 jaar nog toegankelijk en zichtbaar zijn voor het publiek. Je kunt zien hoe je organisatie ervoor staat met het Scoremodel.

Stap 6 Regel de auteursrechten en privacyrechten

Op sommige collecties, denk aan (bewegend) beeldmateriaal, of op beschrijvende metadata kunnen nog auteursrechten rusten. Ga dit na, want dit kan een risico betekenen voor de organisatie die dit materiaal plaatst.

Om claims van rechthebbenden te voorkomen regel je daarom schriftelijk met de auteursrecht-hebbende(n) of en onder welke voorwaarden je het materiaal mag gebruiken. De [BASIS voor auteursrechtenbeheer](#) helpt je hierbij.

Sinds juni 2018 is de nieuwe privacywet van kracht: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG). Deze AVG heeft consequenties voor het openbaar maken van collecties. Vaak zijn er persoonsgegevens opgenomen in collecties. Denk aan personen die op foto's staan, gegevens over schenkers, persoonsgegevens in archieven, etc. Wat mag nu wel en wat niet? Welke stappen moet je als organisatie zetten? Klik [hier](#) voor meer informatie over de AVG.

Stap 7 Het online plaatsen van de collecties

Onze Vlaamse collega's hebben [richtlijnen](#) opgesteld voor het publiceren van de collecties op een website. Sommige collectie-registratiesystemen bieden ook de functie van het online plaatsen van collecties. Bepaal welke oplossing het beste past bij de wensen van je organisatie.

Doe ik het wel goed?

Resultaat

Als het goed is heb je of had je een keuze gemaakt voor een collectieregistratiesysteem, ben je al goed op weg met het verregaand beschrijven van je collecties en heb je de collectie online staan. Zo is de collectie in basis toegankelijk voor de eigen organisatie en voor het publiek.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de digitaliseringsdoelen van stap 1 behaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH biedt naast een helpdesk ook een programma met cursussen en netwerkbijeenkomsten. Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Volg een cursus over registratie, beheer en behoud van archief, scannen van documenten, fotograferen van objecten, auteursrecht, privacyrecht of een specifiek collectieregistratiesysteem. Bekijk hier de [agenda](#).
- [Via de nieuwsbrief](#) blijf je altijd op de hoogte.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk hier de [voorwaarden en mogelijkheden](#). Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

Door naar de volgende bestemming

Wil je dat er meer gebruik wordt gemaakt van de collecties, en dat deze beter worden gevonden?

Vervolg dan [hier](#) je weg.

BEGINSITUATIE

3

De collectie is online toegankelijk via de eigen website

Waar wil ik heen?

De collectie op de eigen website is mooi. Maar je wilt meer: je wilt dat de collecties niet alleen te raadplegen zijn op je eigen website, maar ook daarbuiten. Zo zal het (her)gebruik van de collecties alleen maar toenemen. En dit trekt weer nieuwe gebruikers en bezoekers aan. Het kan handig zijn om dan gebruik te maken van een bestaand platform waar de collecties

gemakkelijk aan gekoppeld kunnen worden. Nederland kent voor het verzamelen en delen van digitale objecten en metadata of andere informatie over collecties diverse portals, communities of data-aggregators. Maar welke platforms zijn geschikt voor de collectie van jouw instelling? En hoe lever je de gegevens aan? En onder welke voorwaarden?

Heb je alle stappen doorlopen vanaf situatie 1 of 2 en al een plan van aanpak gemaakt? Vergeet dan niet om alvast na te denken over het **'open' aanbieden** van je collecties. Vervolg nu je weg bij **'Hoe waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig'**.

Goed om te weten:

Je komt regelmatig begrippen tegen in het spoorboekje zoals erfgoed informatie, open data, metadata, collecties en collectiegegevens. Deze termen worden soms voor de leesbaarheid afwisselend gebruikt. Een termenlijst vind je in hoofdstuk 7 van **DERA 3.0**.

TIP

Deelname aan een platform maakt dat ineens veel meer mensen bij jouw mooie collecties kunnen. Voor Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen is daar een speciale webomgeving op de Canon ingericht, **zie hoofdstuk 4**. Je kunt er ook voor kiezen om jouw collecties als open data beschikbaar te stellen zonder gebruik te maken van een platform. Dat vergt wel meer technische kennis. Vervolg je reis dan **hier**.

Maak een plan van aanpak

Door informatie, de collecties en meta-data, zoveel mogelijk zonder restricties, met open licenties, beschikbaar te stellen op andere platforms, vergroot je de toegankelijkheid, is het eenvoudiger deze te delen met anderen, en eventueel nieuwe digitale toepassingen te (laten) maken, een grotere groep gebruikers te trekken, etc.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de collecties open te stellen via een ander platform? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan en waarom? Welke vragen heb je, welke obstakels en beperkingen zie je?

TIP

Benoem deze obstakels in de organisatie en probeer antwoorden te vinden op vragen die spelen. Je hebt in deze fase elkaar nodig om verder te komen. En dat kunnen ook ervaringen van andere collectiebeherende instellingen zijn.

Het is handig om [visie, beleid en acties](#) rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties vast te leggen in een informatiebeleidsplan. Zo'n plan zorgt voor een duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat of afhankelijk van is.

Lees [hier](#) hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

TIP

Het heeft veel voordelen om je collecties als open data aan te bieden. Het is ook een voorwaarde voor een financiële bijdrage van het [Themafonds](#). Lees voor beleidstips: [de Open Data Reader 2016](#) (Kenniland, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid CC BY).

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is online toegankelijk op de eigen website en op één of meerdere platformen en wordt zo voor een grotere groep gebruikers vindbaar, deelbaar, en mogelijk (her)bruikbaar.

Wat moet je hiervoor doen?

De collecties worden aangeboden op een platform zoals de Canon van Zuid-Holland. Maar er zijn ook andere landelijke platforms zoals Collectie Nederland, Netwerk Oorlogsbronnen, Wikimedia, etc. Deze platforms hebben allen weinig drempels om de collecties te kunnen delen en hergebruiken.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Een platform dat goed aansluit bij jouw collecties, bijv. de Canon van Zuid-Holland ([zie hoofdstuk 4](#))
- Kennis over het exporteren van je data naar zo'n platform
- Kennis over auteursrechten en privacyrechten
- Kennis over het vrijgeven van erfgoed-informatie onder diverse licenties
- Kennis over het gebruik van duurzame Uniform Resource Identifiers (URI's) en van Persistent Identifiers (PID's)
- Ervaringen van collectiebeherende instellingen die dit traject al zijn gestart

Stap 1 Formuleer je doelen als je dat nog niet hebt gedaan.

...het eerder genoemde...
...stiebeleidsplan. Vervolgens...
...leid uitwerken in een...
...voor het digitaliseren.
...maakt lees je [hier](#).

Stap 2 → Regel en publiceer de auteursrechten en privacyrechten onder een licentie

Als je informatie online publiceert, op je eigen website of op een digitaal platform, is het van belang om de auteursrechten van deze objecten en metadata uit te zoeken, te regelen en vast te leggen.

TIP

Leg auteursrechten altijd vast, ook als ze nog onduidelijk zijn.

TIP

Volg een [cursus](#) over auteursrechten bij het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH.

Je kunt informatie publiceren onder een licentie of rechtenverklaring. Dan is het voor gebruikers duidelijk wat ze mogen doen met jouw data. Voor deelname aan de meeste platforms is het zelfs een vereiste om een zo vrij mogelijke (drempelvrije) licentie te kiezen. Bepaal dus in je beleid van tevoren hoe vrij je data kan, wil en mag publiceren. Dat kan per deelcollectie of zelfs per object verschillen. Het handigste is de rechten bij elk object apart vast te leggen.

Je kunt [hier](#) voorbeelden van verschillende rechtenverklaringen en licenties vinden.

Je kunt ook kiezen voor het gebruik van [Creative Commons](#) als het eigen content betreft. Denk aan een collectie stadsfoto's gemaakt in opdracht van het museum of beschrijvingen van objecten, gemaakt door de registrator.

Objecten waar geen auteursrechten (meer) op rusten, kun je vrijgeven onder een [Public Domain Mark](#) of een CC0 verklaring.

[De BASIS](#) voor auteursrechtenbeheer helpt je stap voor stap verder bij het regelen van de rechten.

TIP

Goede voorbeelden van projecten die met diverse licenties werken, vind je in hoofdstuk 7 in [dit rapport](#) met aanbevelingen over open data in de cultuursector.

Daarnaast is sinds juni 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht, de AVG. Deze AVG heeft ook consequenties voor het openbaar maken van collecties. Vaak zijn er (bijzondere) persoonsgegevens opgenomen in collecties, zoals religie, en die kun je die niet zomaar online plaatsen. Lees hier [meer informatie](#) over de AVG, of bekijk dit [voorbeeld](#).

Stap 3 Gebruik URI's in je collectie-registratiesysteem en online

URI's (Uniform Resource Identifiers) zijn unieke verwijzingen naar digitale objecten. Een website adres (URL) is het bekendste type URI. Je kunt met een URI verwijzen naar een afbeelding, tekst, filmpje maar ook naar een term in een thesaurus op internet. Zo staat de URI <http://data.bibliotheken.nl/doc/thes/p06866558X> bijvoorbeeld voor de schilder Rembrandt.

Je kunt zelf URI's aan objecten toekennen in het collectieregistratiesysteem door bestaande URI's te gebruiken, bijvoorbeeld uit een thesaurus. Lees meer over het toevoegen van (thesaurus) termen of trefwoorden in [hoofdstuk 2, stap 4](#). Zo verrijk je eenvoudig de collectie en kun je objecten later delen met en/of koppelen aan andere online bronnen. Zo wordt een object uit jouw collectie dus ook beter vindbaar.

Niet ieder collectieregistratiesysteem heeft de functionaliteit voor het invoeren van URI's. Vraag er dus naar bij je leverancier. Is die functionaliteit er nog niet: voeg dan zelf velden toe, als dat technisch kan, of gebruik hiervoor bestaande velden.

Waarom zou je URI's gebruiken in plaats van alleen de thesaurusterm?

Onderstaand voorbeeld illustreert het voordeel van het gebruik van een URI.

In het Zuiderzeemuseum bevindt zich een wildschieder. Die term heeft een beschrijving en synoniemen in de Cultuurhistorische Thesaurus en heeft als URI <https://data.cultureelerfgoed.nl/term/id/cht/581cee4b-9ee1-476e-b8e7-15e4f43ded44>

Een museum in Friesland heeft ook een wildschieder. Maar in Friesland noemen zij dit een wyldsjitte, en hebben deze term ook als zodanig in hun collectieregistratiesysteem opgenomen. Op het moment dat deze instelling de bovengenoemde URI naar wildschieder bij hun term wyldsjitte toevoegt, is de term wildschieder onder de noemer wildschieder. Als je op de term wildschieder klikt, wordt het object uit de Frieze museum als het object wildschieder worden getoond.

TIP

Lees voor deze stap vooral de handleiding [Verbind je termen](#).

Het is daarnaast natuurlijk belangrijk dat een gebruikte URI niet na 5 jaar ineens verdwenen is van het web. Of stel dat je collecties verhuizen naar een ander webadres, en de objecten onvindbaar zijn, omdat de links niet meer werken (linkrot).

Daarom is het van belang om duurzame identifiers te gebruiken. Dat zijn erfgoedinstellingen garandeert dat ze bestaan. Een van een duurzame identifier of P

Een PID is een unieke code die je registreert bij een onafhankelijke partij. Deze PID koppel je aan een digitaal object in je collectieregistratiesysteem. De PID werkt als een soort barcode die verwijst naar het

webadres van jouw object. De PID blijft altijd hetzelfde. Maar je kunt nu de webadressen van objecten veranderen, zonder dat de verwijzingen van anderen naar deze digitale objecten stuk gaan.

TIP

Lees [hier](#) meer over het gebruik van PID's.

Ben je een meer audiovisueel ingesteld mens? Bekijk dan de [3 filmpjes](#) over PIDS op het YouTube-kanaal van het Netwerk Digitaal Erfgoed.

Stap 4 ➔ **Kies een platform**

De keuze wordt mede bepaald door het soort collecties of andere erfgoed informatie die de organisatie beheert. Laat je goed informeren bij ieder platform:

- wat de voorwaarden zijn om aan te sluiten
- wat het bereik en (her)gebruik is van de data
- wat het platform kan betekenen voor het verrijken of linken van jouw erfgoed informatie aan andere bronnen of collecties
- hoe drempelvrij je de data moet aanleveren
- hoe de ondersteuning is geregeld

TIP

Vraag gerust ook andere deelnemende erfgoedinstellingen naar hun ervaringen met het platform.

De meest gangbare platforms op dit moment voor Nederlandse erfgoedinstellingen zijn:

- **Canon van Zuid-Holland**

Voor het toegankelijk maken van de Zuid-Hollandse erfgoedcollecties kunnen instellingen zich aansluiten bij het digitale platform van de Canon van Nederland en de speciaal ingerichte Canon van Zuid-Holland.

In de 'Canon van Nederland' wordt de Nederlandse geschiedenis samengevat in 50 themavensters. Met de Canon van Zuid-Holland kan iedere culturele instelling een eigen canon of digitale samenvatting maken van (kunst)voorwerpen, historische gebeurtenissen, personen, verhalen etc. De provincie Zuid-Holland heeft 'Canon van Zuid-Holland' gekozen als digitaal platform voor collectiebeherende instellingen in Zuid-Holland. Instellingen kunnen zo eenvoudig

collecties en verhalen publiceren. Deelname aan dit platform is gratis, onder enkele voorwaarden. Hoe dit platform precies werkt voor jouw collectie en verhalen, lees je in het handige stappenplan in het **volgende hoofdstuk**.

- **Digitale Collectie**

Digitale Collectie brengt de digitale erfgoedcollecties van Nederland samen. Deze gecombineerde collecties verrijken elkaar over domeingrenzen heen. Afhankelijk van het type collectie, kies je binnen Digitale Collectie voor een specifiek domein (archieven, audiovisuele collecties, musea, bibliotheken). Met museale collecties kun je aansluiten bij de **nationale aggregator Collectie Nederland** van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

De opsomming gaat verder op de volgende pagina >>

- **Europeana**

Een aggregator waarop gedigitaliseerde en born-digital collecties van Europese culturele en wetenschappelijke instellingen te vinden zijn. Op dit moment bevat Europeana meer dan 30 miljoen objecten. Erfgoedinstellingen kunnen aansluiten via bijvoorbeeld [Collectie Nederland](#).

- **Wikimedia**

Wikimedia is een community met meerdere platforms onder zich zoals Wikimedia Commons, Wikidata en natuurlijk Wikipedia. [Wikimedia](#)

[Commons](#) is een meertalige website die gebruikt wordt als centrale database van Wikimedia-projecten voor afbeeldingen, geluid, video en andere bestanden. Het internationale bereik is groot omdat bijvoorbeeld het beeldmateriaal bij de Wikipedia-artikelen wordt gebruikt.

Wikidata is de vrije kennisbank van de Wikimedia-projecten. De database is ontworpen om zowel leesbaar te zijn voor mensen als voor machines, gebaseerd op het principe van Linked Open Data. Lees het [blog](#) erover van Beeld en Geluid.

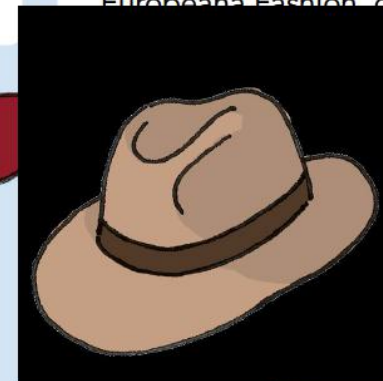
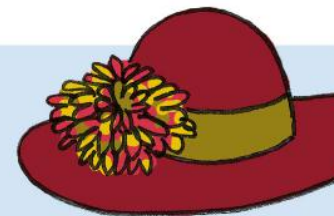
Thematische portals zijn bijvoorbeeld:

- **Netwerk Oorlogsbronnen**

Dit is een portal met erfgoed informatie over de Tweede Wereldoorlog als verbindende factor. Het heeft tot doel eindgebruikers wegwijs te maken in de fysiek verspreide bronnen.

- **Modemuze**

Dit is een communityplatform van mode- en kostuumliefhebbers dat online collecties en verhalen aan elkaar verbindt voor een breed publiek. Modemuze werkt o.a. samen met Europeana Fashion, de Europese portal [voor modecollecties](#).

Stap 5 → Zorg ervoor dat de collecties worden klaargemaakt voor aansluiting bij het gekozen platform

De eisen en werkwijze zijn verschillend voor ieder platform:

Digitale Collectie

- Je neemt contact op met de juiste domeincoördinator (museum, archief of bibliotheek) die je kan informeren over, en assisteren bij het aansluiten van je collectie. Zij begeleiden je in het hele proces. Voor aansluiting van je museale collecties op [Collectie Nederland](#) neem je contact op met het [RCE](#).

Europeana

- Aansluiten bij Europeana gaat via een nationale aggregator. Bijvoorbeeld via [Collectie Nederland](#).
- Bekijk hier de [eisen](#) voor aansluiting op dit platform.

Wikimedia

- Aansluiten bij Wikimedia kan op verschillende platforms binnen de community. Het hangt er vanaf wat je wilt doen: beeldmateriaal delen of juist artikelen schrijven? Een overzicht van wat een erfgoedinstelling kan doen, vind je in deze uitgebreide [handleiding](#).
- Denk eraan dat Wikimedia werkt met zeer drempelvrije licenties. In de handleiding lees je hier meer over. Wikidata gaat een stap verder dan Wikimedia Commons: daarbij ga je al Linked Open Data toevoegen.

De opsomming gaat verder op de volgende pagina >>

TIP

Op de landelijke portal van de Canon van Nederland is speciaal voor Zuid-Hollandse collectie-beherende instellingen een prachtige landingpage gerealiseerd, www.erfgoedzuidholland.nl, waar de collecties en verhalen gedeeld kunnen worden. Het Steunpunt Digitalisering organiseert daar cursussen voor, en verderop ([hoofdstuk 4](#)) in dit spoorboekje volgt een uitgebreide handleiding.

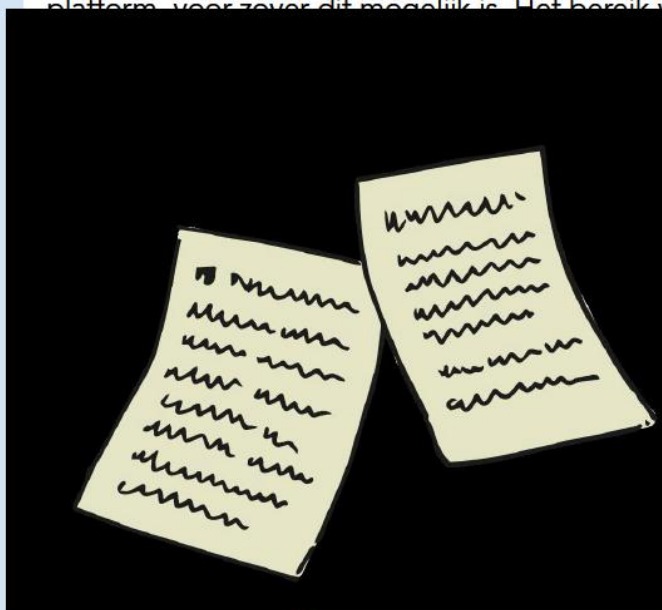

Stap 6 Publiceer de collecties en metadata of andere erfgoed informatie op het gekozen platform

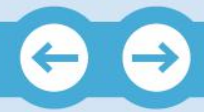
Wil je weten wat het gebruik of zelfs de impact is van de gepubliceerde data?

Analyseer de gegevens die je hierover ontvangt van het platform, voor zover dit mogelijk is. Het bereik van digitaal erfgoed kan worden gemeten door de gegevens te analyseren die het ervoor

TIP

Gebruik voor het meten van de impact van je activiteiten [het spelboek van Europeana](#).

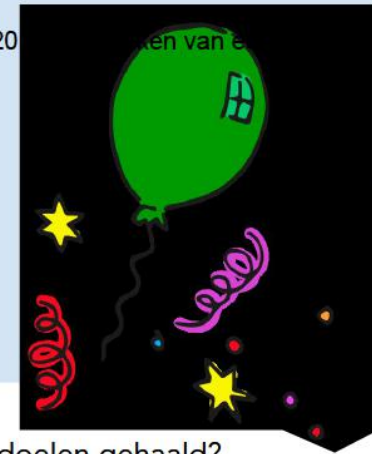
Doe ik het wel goed?

Resultaat

De collectie en metadata en/of andere informatie zijn nu, met de juiste licenties zo drempelvrij mogelijk beschikbaar, vindbaar en deelbaar gemaakt op één of meerdere platforms. Collecties kunnen op sommige platforms als open data worden gepubliceerd en daardoor wordt (her)gebruik voor allerlei nieuwe online toepassingen mogelijk gemaakt.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de digitaliseringsdoelen uit het informatieplan gehaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Zoek gelijkgestemde erfgoedorganisaties in het netwerk en deel je ervaringen. Ook jij bent nu expert.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 euro aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk [hier](#) de voorwaarden en mogelijkheden. Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds. Voorwaarde is wel het volgen van een cursus bij het Steunpunt Digitalisering en het aanbieden van de data als Open Data.

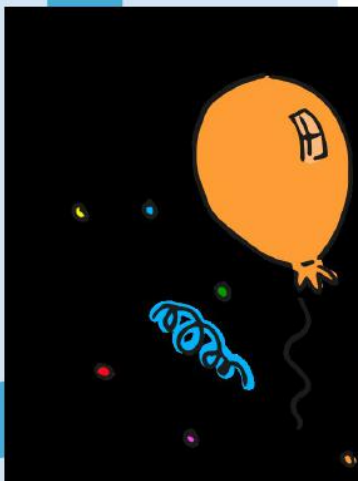
Zijn je doelen gehaald?

Gefeliciteerd!

Door naar de volgende bestemming

Wil je je verhaal vertellen rondom je collecties? Reis dan nu verder naar de [handleiding voor jouw canon](#) op de Canon van Zuid-Holland.

Wil dat er nog meer gebruik wordt gemaakt van de data, door wie dan ook? En dat deze duurzaam vindbaar, open is, verrijkt en gelinkt wordt aan andere collecties en data? Kijk dan op de [website van het Netwerk Digitaal Erfgoed](#) voor alle vervolgmogelijkheden voor linked (open) data.

BEGINSITUATIE

4

We willen verhalen vertellen over onze geschiedenis op de Canon van Zuid-Holland

Waar wil ik heen?

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem en afbeeldingen van de objecten zijn beschikbaar. De collectie is raadpleegbaar op de eigen website of misschien al daarbuiten.

Als het goed is heb je ook al een informatiebeleidsplan gemaakt. Dus je weet welke doelen je wilt bereiken de komende periode. Zo niet, lees dan [hier](#) hoe je dat het beste aanpakt.

Maar je wilt meer, je wilt het verhaal vertellen rondom je collecties of over de lokale historie. Dat doe je waarschijnlijk al fysiek: via tentoonstellingen, publicaties, lezingen of tijdens rondleidingen.

Maar je kunt je verhalen over bijvoorbeeld kunstwerken in je collectie, belangrijke personen, historische gebeurtenissen ook digitaal vertellen aan een breed publiek.

Voor het toegankelijk maken van de Zuid-Hollandse erfgoedcollecties en de verhalen daarover is een eigen digitaal platform beschikbaar: de Canon van Zuid-Holland www.erfgoedzuidholland.nl. De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever en beheerder/redacteur van het platform.

Goed om te weten

De overkoepelende canonwebsite (entoe.nu) waar het provinciale platform deel van uitmaakt is door Driebit gerealiseerd. De site trekt al jaren veel bezoekers. Daar kun je dus zo op meeliften! Driebit verzorgt ook het onderhoud en de tools van de website. De Zuid-Hollandse canon maakt onderdeel uit van de Canon van Nederland. Deze Canon telt 50 vensters, in eerste instantie bedoeld voor het onderwijs: belangrijke personen, voorwerpen en gebeurtenissen die samen het verhaal van de historische en culturele ontwikkeling van Nederland laten zien.

Op de Canon van Zuid-Holland kunnen instellingen zelf een eigen canon aanmaken. In afzonderlijke vensters (hoofdstukken) die onder het canon hangen, kan de instelling

verhalen vertellen over bijvoorbeeld objecten, gebeurtenissen en personen.

Het woord 'canon' betekent onder andere 'richtlijn' of 'maatstaf' en in die zin is het hier bedoeld: de canon gaat over culturele en historische onderwerpen over de geschiedenis van Zuid-Holland die we als samenleving belangrijk genoeg vinden om aan nieuwe generaties en nieuwe inwoners mee te geven. Het is zelfs mogelijk om meerdere canons per instelling aan te maken, bijvoorbeeld voor aparte thema's, zoals Tweede Wereldoorlog, een lokale schilder, etc.

TIP

Neem [hier](#) alvast een kijkje op de Canon van Zuid-Holland.

Maak een plan van aanpak

Denk van te voren goed na over wat je wilt vertellen, hoe je het verhaal wilt vertellen, welke (digitale) objecten je daarbij wilt laten zien, wie het maken van de canon gaat oppakken, tijdsplanning, etc. Maak de afspraken en werkwijze liefst concreet in een kort en bondig actieplan. Dat hoeven echt geen dertig A-4tjes te zijn. Een plan is een voorbeeld van een project

Hoe kom ik waar ik zijn wil en wat heb ik ervoor nodig?

Gewenste eindsituatie

Verhalen en digitale collecties zijn toegankelijk gemaakt in één of meer (thematische) canons op de Canon van Zuid-Holland voor een breed publiek. Zo worden onderwerpen over de geschiedenis in de provincie die we belangrijk vinden, doorgegeven aan volgende generaties en nieuwe inwoners.

- Wat heb je daarvoor nodig?**
- Concreet actieplan
  - Kennis over auteursrechten en privacyrechten
  - Digitale objecten en bijbehorende metadata
  - Een verhaal van maximaal 1,5 A4.

TIP

Bekijk ter inspiratie bestaande voorbeelden van canons op het platform, bijvoorbeeld die van [Leidschendam-Voorburg](#), gemaakt door de samenwerkende erfgoedinstellingen en gemeente.

Wat moet je hiervoor doen?

Je maakt op de Canon van Zuid-Holland één of meer (thematische) canons aan met verschillende vensters waar je de verhalen en digitale afbeeldingen van de collecties deelt.

Hoe kom ik waar ik zijn wil?

Stap 1 → Maak een actieplan als je dat nog niet hebt gedaan

Lees het eerder genoemde plan van aanpak in dit hoofdstuk.

Stap 2

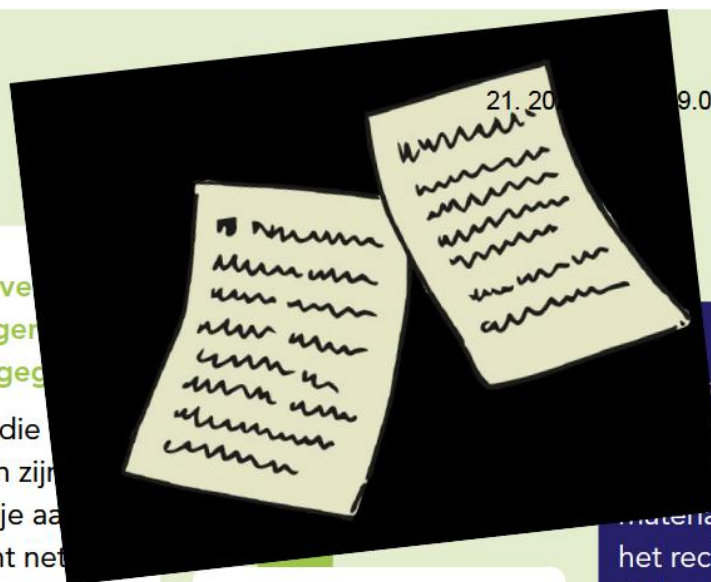
Zorg voor een goed geschreven verhaal (max. 1,5 A4), digitale afbeeldingen van hoge resolutie en de juiste metagegevens.

Een canon bestaat uit verschillende vensters die met elkaar verbonden zijn door een slingerlijn of tijdlijn met elkaar verbonden zijn. Na het aanmaken van een nieuwe canon, ga je aan de slag met de verschillende vensters. Je kunt net zoveel vensters maken als je wilt.

Een kwalitatief goede canon bestaat uit verschillende vensters die het hele verhaal vertellen over een deel van de collectie (thema, personen, objecten). De basis van een venster is een goed geschreven, logisch, verhaal waarbij alle feiten natuurlijk moeten kloppen. Het beeldmateriaal wat past bij het verhaal is van hoge kwaliteit. Dat komt de tekst en de uitstraling van de canon en het venster alleen maar ten goede.

TIP

Hulp nodig bij het schrijven van de tekst? Neem contact op met de redactie van de Canon van Zuid-Holland via canonvanzuidholland@pzh.nl. Er zijn mogelijkheden om gebruik te maken van de diensten van een professionele schrijver.

TIP

Wanneer je een digitale afbeelding uploadt, is het van belang dat je de auteursrechten op het materiaal (geregeld) hebt en dat je het recht hebt om het bestand of de beschrijving te publiceren. [Lees hoofdstuk 3](#) in het spoorboekje.

Je bent als organisatie verantwoordelijk voor het juist aanleveren van het materiaal en de metadata. Dat geldt overigens ook voor persoonsgegevens van nog levende personen op de afbeeldingen of in de beschrijvingen.

Stap 3 Account aanvragen en inloggen

- Denk na over welk e-mailadres je wilt gebruiken en wie dat adres allemaal gebruiken: gebruik in dat geval liever een mailbox waar meerdere mensen mee werken. Bijvoorbeeld een algemeen info e-mailadres. Het is niet handig om met meerdere mensen tegelijk ingelogd te zijn om aan de canon te werken. Dan kun je informatie van elkaar overschrijven. Je kunt ook meerdere accounts maken voor 1 canon.
- Stuur een **e-mail naar de redactie** om aan te geven dat je graag een digitale canon wilt maken. De beheerder maakt een account aan en je ontvangt bericht wanneer dit is gebeurd. Je ontvangt de inloginstructies ook per e-mail.
- Ga met inloggegevens naar de Canon van Zuid-Holland via www.erfgoedzuidholland.nl. Klik op het persoons-icoontje naast het menu (rechtsboven) om in te loggen.
- Je kunt je wachtwoord altijd opnieuw instellen. Ga naar www.erfgoedzuidholland.nl, klik op het persoons-icoontje en kies vervolgens voor 'inloggen'. Klik daarna op 'wachtwoord vergeten' en vul het e-mailadres in dat verbonden is aan je account. Volg de instructies uit de e-mail die je ontvangt. E-mail niet ontvangen? Vergeet dan niet je spambox te checken.

Stap 4 → Maak een nieuwe canon

- Log in via www.erfgoedzuidholland.nl.
- Klik op het persoons-icoontje naast het menu en vervolgens op 'maak een nieuwe regiocanon'. Je ziet een scherm voor je met verschillende opties. De canon die je maakt staat standaard offline. Dat betekent dat deze op dat moment alleen zichtbaar is voor jou en de beheerders.

- Klik om te beginnen eens op het tandwiel-icoontje met 'instellingen'. Hiermee ga je naar de instellingenpagina waar je een aantal zaken kunt instellen:

- Afbeelding van jouw organisatie
Je kunt een afbeelding niet bewerken op dit platform. Mocht de afbeelding niet mooi passen in het ronde kader, bewerk hem dan eerst in een foto-bewerkingsprogramma. Het beste is de afbeelding vierkant te maken.
- Titel van de canon
- De jaren/tijdperiode van de vensters uit de canon
De themakleur, die natuurlijk die van Zuid-Holland is en blijft
De jaartallen die onder de rode puntjes op de slingerlijn moeten verschijnen. Deze rode puntjes zijn bedoeld als oriëntatiepunten voor de gebruiker en helpt hem of haar om de vensters op jouw canon te kunnen plaatsen in de tijd.

- Klik op 'OK' als je klaar bent met bewerken.
- Voeg indien van toepassing een colofon toe met meer informatie over jouw organisatie en eventueel wie de canon hebben samengesteld. Hier kan je bijvoorbeeld ook de naam van je website kwijt incl. de URL en de verwijzing naar andere bronnen.

Stap 5 → Maak een canonvenster aan

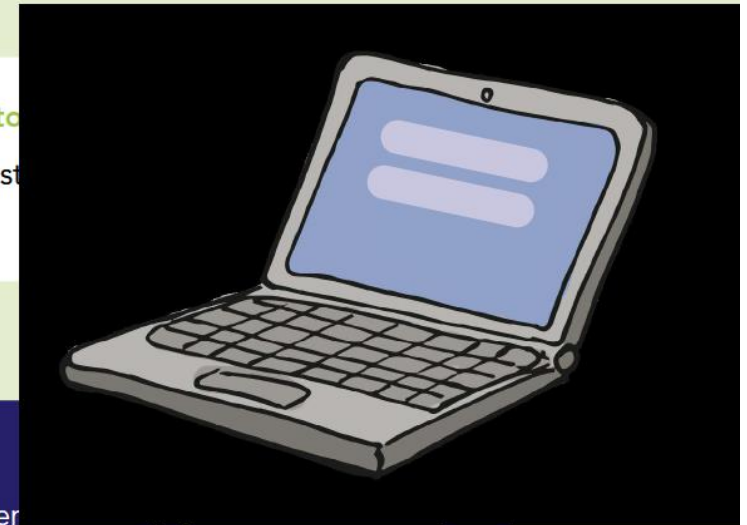
- Klik op het grote plusteken in het midden van het scherm.
- Kies vervolgens ' + Nieuw venster aanmaken '. Je gaat dan naar het bewerkscherm van het venster waarin je de content verder toe kunt voegen.
- Je krijgt de keuze om een bestaand venster toe te voegen of een nieuw venster aan te maken. Er is geen maximum aan het aantal vensters.

Stap 5a → Bestaand venster toevoegen

Je zoekt en selecteert het venster dat je nodig hebt voor jouw canon.

TIP

Heb je al een canon op je eigen website? Kun je deze linken vanaf het gemaakte venster naar je website linken? Dan kun je de redactie vragen om in te stellen dat je hiernaar toe kunt linken. E-mail in dat geval naar: canonvanzuidholland@pzh.nl.

Stap 5b Nieuw venster aanmaken

- Vul de titel in van het venster en eventueel een ondertitel. De titel is een verplicht veld om in te vullen.
- Voeg een achtergrondaafbeelding toe. Klik op het plusje. Deze afbeelding zal bovenin het beeld breed op het scherm te zien zijn, als je het venster hebt geopend. Lees ook even de tip over beeldmateriaal hieronder.
- Voeg een hoofdafbeelding toe. Deze afbeelding zie je in een rond kader straks terug in de tijdlijn.
- Maak een mediacarrousel aan: voeg hier afbeeldingen of filmpjes toe. Klik op het blauwe icoon. De afbeeldingen worden in een balk of lint weergegeven in het venster. Je krijgt weer een keuzemogelijkheid:
  - Upload een eigen bestand bijvoorbeeld vanaf je eigen computer. Je kunt hier ook een bijschrift en titel toevoegen aan je eigen afbeelding. Het wordt aanbevolen door de provincie en is zelfs een [voorwaarde voor een financiële bijdrage](#) om de digitale bestanden als open data aan te bieden (via een bestaand platform). Zie voor overige geschikte platforms [hoofdstuk 3, stap 4](#) in het spoorboekje.
  - Embed URL. Je kopieert hiervoor het webadres van een video, bijvoorbeeld van youtube of vimeo. Probeer vervolgens de URL en voeg het media bestand toe.
  - Linked data. Deze beelden komen van het [platform Collectie Nederland](#) en zijn vrij te gebruiken.
  - Entoen.nu. Dit zijn beelden die op de website www.entoen.nu gebruikt zijn, bijvoorbeeld van andere grote canons.

Stap 5b gaat verder op de volgende pagina >>

TIP

Als je afbeeldingen toevoegt, zorg er dan voor dat de afbeelding van voldoende kwaliteit is. Een afbeelding met een resolutie tussen de 1000 en 1400 pixels is al goed. Kijk ook of de afbeelding mooi in het kader valt. Je kunt foto's niet bewerken op het platform, maar wel van te voren bewerken in een fotobewerkingsprogramma als Paint.

- Voeg gerelateerde informatie toe. Je vindt deze informatie straks terug als tabjes in het venster. Je kunt verschillende tabjes aanmaken. Denk bijvoorbeeld aan literatuurverwijzingen, auteursrechten, verwijzingen naar tentoonstelling e.d. **Zie het voorbeeld** van het venster over Zuid-Holland en het water: 2 tabjes met 'websites' en 'bronnen'.
- Voeg een introductietekst toe: een samenvatting, kort en beschrijvend.
- Vul een datum (jaartallen) in: een tijdvak waarbinnen het canonvenster valt. Het startjaar en eindjaar zijn verplichte velden om in te vullen. Op deze tijdlijn of in een slingerlijn komen de verschillende vensters te staan. De volgorde van de vensters op de slingerlijn worden door de jaartallen bepaald.
- Voeg een locatie toe. Vul een adres in of de lengte en breedtegraad als je die kent.
- Voeg de tekst van het verhaal toe. Je kunt hyperlinks in een tekst opnemen.

TIP

Waar moet je op letten bij het maken van de tekst:

- Is het stuk niet te lang? Je houdt de interesse van de lezer vast als het verhaal max 1 tot 1,5 A4 is.
- Zijn er voldoende tussenkopjes gebruikt? Heeft de tekst voldoende structuur?
- Zijn er literatuurvermeldingen? Neem ze op in de tekst of als gerelateerde informatie (tabje)
- Als je tekst kopieert uit Word, dan kopieer je ook de opmaak mee en die geeft soms vreemde tekens, dus kopieer de tekst als platte tekst.
- Voeg eventueel een of meerdere periode(s) toe. Dit zijn de tijdvakken die gebruikt worden in het onderwijs. De tijdvakken zijn op dit moment nog niet te zien voor de bezoekers van de Canon van Zuid-Holland, maar in een later stadium wel.
- Sla het venster op.

Stap 6 Afronden en publiceren

Je kunt altijd de canons en de vensters bewerken. Klik op het icoon van het potloodje en pas aan wat je wilt. Je kunt de canon via een deelpknop ook delen met anderen via social media, e-mail of zelfs de HTML code embedden op je eigen website. Vergeet ook niet het colofon in te vullen met de gegevens van jouw organisatie.

Publicatie van de canon

Als je een canon aanmaakt of aan het bewerken bent, staat hij standaard offline. Is de canon af en is (zijn) het (de) venster(s) met alle informatie gevuld? Zet dan het schuifje om naar 'online' en klik op 'bekijk'. Je kunt uiteraard alleen je eigen canon(s) en venster(s) bewerken.

Wil je dat de canon ook op de landingspagina (homepage van Zuid-Holland) wordt gepubliceerd? Stuur dan een **e-mail naar de redactie**. We vinden het daarbij belangrijk dat de bijzondere verhalen en digitale collecties van goede kwaliteit zijn. De redactie van het platform helpt je er graag bij en zal als het nodig is nog feedback geven over de kwaliteit.

TIP

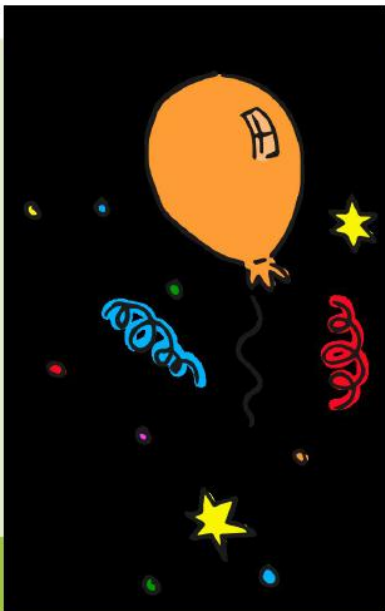
Naast de canons worden ook belangrijke historische gebeurtenissen uitgelicht. Deze gebeurtenissen er nog een? Geef het aan ons door [nl](#).

Doe ik het wel goed?

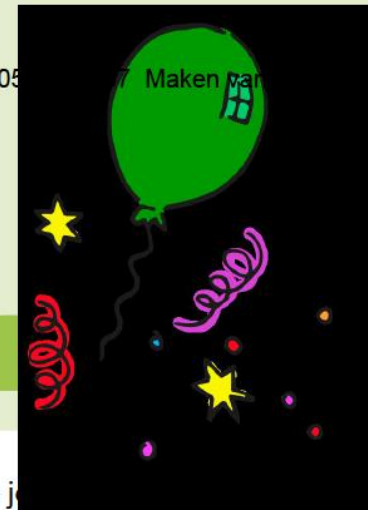
Resultaat

Het is gelukt. Je hebt op de Canon van Zuid-Holland, één of meer (thematische) canons aangemaakt met verhalen en digitale afbeeldingen van de erfgoedcollectie. Samen met jouw canon wordt de geschiedenis van Zuid-Holland verteld en doorgegeven aan generaties ná ons!

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Ben je tevreden? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om de canon te verbeteren.

- De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever en redacteur van het platform. Heb je wensen of loop je ergens tegenaan? Of heb je hulp nodig bij het schrijven? Stel je vraag via canonvanzuidholland@pzh.nl
- Zoek collega erfgoedinstellingen die ook een canon hebben gemaakt en deel je ervaringen of vragen. In de colofons van de verschillende regiocanons vind je mogelijk de contactgegevens.
- Het maken van een canon op Canon van Zuid-Holland is gratis. Voor andere projecten rond het digitaliseren van erfgoedcollecties kun je een financiële bijdrage aanvragen. Het Prins Bernhard Cultuurfonds, afdeling Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot 10.000 euro aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen moet je wel aan enkele voorwaarden voldoen. Bekijk [hier](#) de voorwaarden en mogelijkheden. Het aanvragen van de financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

Zijn je
Gefeliciteerd!

Door naar de volgende bestemming

Wil je dat er nog meer gebruik wordt gemaakt van jouw digitale data, door wie dan ook? En dat deze open is, verrijkt en gelinkt wordt aan andere collecties en data? Vervolg dan hier je weg voor alle mogelijkheden van [Linked Open Data](#).

Colofon

Dit Spoorboekje Digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland is ontwikkeld door Erfgoedhuis Zuid-Holland in opdracht van de provincie Zuid-Holland. Het is bedoeld om de collectiebeherende instellingen in Zuid-Holland op weg te helpen bij het digitaliseren van (een deel van) hun collectie(s).

Het programma [Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland](#) is een initiatief van de provincie Zuid-Holland. In opdracht van de provincie coördineert Erfgoedhuis Zuid-Holland het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Bij het [Prins Bernhard Cultuurfonds, afdeling Zuid-Holland](#) kunnen erfgoedinstellingen een financiële bijdrage aanvragen voor het digitaliseren hun collectie.

Tekst en co-creatie

[art10 2e](#) Erfgoedhuis Zuid-Holland, met inhoudelijke bijdrage van het Netwerk Digitaal Erfgoed
[art10 2e](#) Driebit

[art10 2e](#)

Erfgoedhuis Zuid-Holland
[art10 2e](#) Provincie Zuid-Holland

Vormgeving

[art10 2e](#) studioBoven grafisch ontwerp

Uitgave

Provincie Zuid-Holland/ Erfgoedhuis Zuid-Holland, maart 2019

Voor meer informatie over het Spoorboekje, klik [hier](#).

Disclaimer

Op de publicatie is een Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen licentie van toepassing. De gehele licentietekst is [hier](#) te vinden. Als je deze publicatie wilt hergebruiken kun je de volgende methode van naamsvermelding aanhouden: Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland) CC BY-SA 4.0

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 22:26
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Beste art10 2e

Dank voor je lovende woorden over de Canon van Dordrecht en het vertrouwen dat je destijds in onze kundigheid en die van onze Documentatie- en Kenniscentrum/Stichting Illustre Dordracum had. Fijn dat we nu voor het eerst twee voorstellen tot correcties hebben mogen ontvangen, alhoewel ik denk dat de bedoeling daarvan meer te maken heeft met het (succesvol?) blokkeren van de koppeling van onze site met die van de regio ZH.

Hoewel we inhoudelijk iets van deze vermeende omissies vinden, zullen we je daar niet mee lastig vallen want voor je weet ben je onderdeel van iets waar je denk ik geen deel van wil uitmaken.

Zoals ik je heb geschreven in mijn mail van 18 mei jl. komen we eind juli bij je terug met ons definitief verzoek om de site te koppelen, nadat we een participatietraject hebben voltooid waar we het volste vertrouwen in hebben (en waar de art10 2e namens zijn verenigingen bij aan kan haken als hij dat wil).

Met vriendelijke groet,

art10 2e

art11

Van: art10 2e @ pzh.nl>
Verzonden: donderdag 20 mei 2021 18:57
Aan: art10 2e @ klikesafe.nl>; kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA' <adenalie@hetnet.nl>; 'voorzitter HJD' <hpoheerjansdam@gmail.com>; 'voorzitter Zwijndrecht' <vz@swaen.org>
Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Goedenavond heren,

Allereerst: ik heb art10 2e van Erfgoedhuis Zuid-Holland (EGH) uit deze e-mail gelaten. Zij – EGH - heeft geen bemoeienis (meer) met het digitale platform Canon van Zuid-Holland. Ik vraag u vriendelijk dat ook niet meer te doen, waarvoor mijn dank. Ik ben de verantwoordelijke voor het platform.

Voor degenen die mij nog niet kennen, mijn naam is art10 2e werkzaam bij de provincie Zuid-Holland en onder meer programmamanager van het programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland. In die hoedanigheid ben ik ook de beheerder van het digitale platform Canon van Zuid-Holland: www.erfgoedzuidholland.nl

Ik heb kennisgenomen van uw e-mailberichten. Inhoudelijk kan, mag en wil ik me er niet mee bemoeien. Ik vind het zelf erg spijtig en betreurt het zeer dat er een impasse is ontstaan tussen u allen/de partijen.

Mijn belang in de ontstane situatie is het digitale platform Canon van Zuid-Holland en de geschiedenis/de verhalen die op dit platform worden gedeeld: de geschiedenis van Zuid-Holland. De provincie heeft dit platform gelanceerd om onze geschiedenis met het bredere publiek te delen. Het platform wordt gratis aangeboden aan met name onze erfgoedinstellingen in Zuid-Holland die hun collectie willen delen met dat grotere publiek. Hoe meer erfgoedinstellingen gebruik maken van dit platform, hoe dankbaarder de provincie is.

Ik ben dan ook verheugd dat diverse instellingen de afgelopen twee jaar voortvarend aan de slag zijn gegaan en al een eigen canon hebben aangemaakt. Diverse instellingen – zo'n 18 – hebben hun canon nog in bewerking.

Eén van de mooiere voorbeelden van de Canons die nu op het digitale platform zijn gepubliceerd, is de onlangs gelanceerde Canon van Dordrecht. Dat heeft in het bijzonder art10 2e erg veel inzet en energie gekost (met alle technische problemen van dien) met als resultaat een breed gedragen Canon van Dordrecht, waaraan ook door de media veel aandacht is besteed. Veel lof alom.

Enkele maanden geleden zag ik in de content van het digitale platform (als beheerder zie ik wie wat doet op het platform) dat de Canon Zwijndrechtse Waard in bewerking is. Zoals u bekend ligt het initiatief hiervan bij art10 2e

Een initiatief dat ik toejuich, ook wetende hoeveel tijd en energie het kost om een canon te realiseren. Maar ... het spijt mij werkelijk dat het initiatief voor de realisatie van de Canon Zwijndrechtse Waard niet afdoende is afgestemd met de betreffende historische verenigingen en op dit moment niet gedragen wordt.

Nogmaals ik wil, kan en mag me niet in deze discussie mengen. Ik heb in de e-mails van de laatste weken voldoende informatie van u allen ontvangen. Het is aan u allen om uit deze impasse te geraken.

Waar ik me wel mee bemoei is de kwaliteit van de canons (de verhalen, het beeldmateriaal, de auteursrechten, de doorverwijzingen etc.). De Canon Zwijndrechtse Waard dient historisch gezien te kloppen en geen fouten in de geschiedenis te bevatten. Dat blijkt nu wel aan de orde. Twee voorbeelden die ik op mijn verzoek van art10 2e ontving:

1. blz 32 van het document dat eerder door de historische verenigingen is ontvangen van art10 2e: De galg die hier genoemd wordt stond niet op het grondgebied van Zwijndrecht maar behoorde tot grondgebied van HIAmbacht. Bovendien stond hier niet alleen de stadsgalg van Dordrecht maar ook de baljuwsgalg van de schout van de Zwijndrechtse Waard.
2. Het vlasverwerkingsproces op blz 68 wordt onjuist beschreven. Verschillende stappen in het proces ontbreken, het roten gebeurt vooral in de Waal en de verkoop vindt niet plaats in balen van 100 kg maar in 'stenen' van 2,82 kg. Vlasarbeiders woonden vooral in het oude dorp en niet in de Veersedijk of Oostendam. Dat vlasverwerking ongezond was klopt, maar niet duidelijk wordt gemaakt wat er vooral zo ongezond was.

Het zijn - naar ik begrijp uit de e-mails van u allen de afgelopen tijd - slechts twee voorbeelden van vele foutieve opgenomen informatie in de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is.

Voor mij een absolute reden om de Canon Zwijndrechtse Waard op dit moment niet te publiceren voor het publiek. Zolang er geen akkoord op de teksten, het beeldmateriaal etc. is op deze Canon vanuit de historische verenigingen, kan en mag ik de canon niet publiceren om de eenvoudige reden dat de geschiedenis die met de canon wordt verteld kloppend/correct moet zijn.

Het is aan u allen te beslissen hoe u nu verder gaat. Tot die tijd, wacht ik geduldig af.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van art10 2e <kliksafe.nl>

Verzonden: woensdag 19 mei 2021 20:28

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; 'voorzitter HIA' art10 2e <h etnet.nl>; 'voorzitter HJD' <hpoheerjansdam@gmail.com>; 'voorzitter Zw art10 2e <vz@swaen.org>

CC: art10 2e <@pzh.nl> art10 2e <@erfgoedhuis-zh.nl>

Onderwerp: Re: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Op 19-5-2021 om 17:33 schreef kenniscentrum@augustijnenhof.nl:

Dames, heren,

Helaas, wij realiseren ons meer en meer dat het project voor de Canon van de Zwijndrechtse Waard niet van de grond komt in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Wederzijds is het vertrouwen onvoldoende. Het lijkt ons goed er hierbij een punt achter te zetten.

Jammer dat jullie niet willen inzien dat het geen goede start is geweest om vanuit de Augustijnenhof zonder enig overleg alvast 47 vensters in te vullen en dan ons als drie historische verenigingen te vragen of wij ook nog commentaar hebben. Dan leg je de basis voor wantrouwen. Dit wordt nog versterkt als de Augustijnenhof geen overleg met ons wil en ons onder tijdsdruk zet. Voor 1 mei moesten wij reageren. Redenen werden niet genoemd. Sinds vorige week vrijdag weten we dat jullie een verborgen agenda hadden. In augustus wilden jullie publicatie. Daar moesten wij ons zonder motivatie naar schikken. Zeer kort na het verstrijken van de termijn dienden jullie zonder kennisgeving/overleg met ons een complete

canon bij de provincie in. Dan moet je toch niet verbaasd doen wanneer je ons verwijt geen vertrouwen te hebben in het proces. Jullie zijn in ieder geval wel eerlijk te erkennen zelf ook geen vertrouwen in ons te hebben. Dit is overigens niet iets dat bij jullie de laatste dagen pas is ontstaan. **Feit is intussen wel dat er een canon voor de Zwijndrechtse Waard ligt die naar onze overtuiging vol met allerlei fouten zit en het niet verdient gepubliceerd te worden. Wij kunnen dit gemakkelijk aantonen.**

Voor ons gelden hiervoor de volgende argumenten.

Van het begin af droop het wantrouwen ervan af. We zijn arrogant genoemd. Er wordt verantwoording afgedwongen die wij niet verschuldigd zijn. Er is buiten ons medeweten geprobeerd om de canon bij de Provincie te blokkeren. Dit nemen wij u beslist niet in dank af.

Omdat jullie ons nauwelijks inbreng toestonden hebben wij jullie inderdaad arrogant genoemd. Jullie straalden uit het wel te weten. Of is het niet arrogant in Dordrecht een canon te schrijven over de Zwijndrechtse Waard zonder de historische verenigingen er tijdig bij te betrekken? Sorry, maar het lijkt nog net als in de feodale Middeleeuwen. De stad heerst over de regio en weet beter wat goed is voor de omliggende dorpen dan zijzelf! Helaas wilde de regio in 2021 niet dat de stad over hen heerste en riep zij de hulp van de provincie in. Dat was voor jullie een flinke misrekening maar voor ons het enige middel om te trachten nog invloed op proces en inhoud te krijgen. Wij begrijpen maar al te goed dat jullie ons dit niet in dank afnemen. Maar hopelijk willen jullie ook aan enig zelfreflectie doen. Helaas bemerken we in de mail van vandaag daar nog niets van. De dorpen hebben sinds de Middeleeuwen geleerd om ook voor hun belangen op te komen hoewel ze ook geleerd hebben door samenwerking met wederzijds respect veel kunnen bereiken.

Dan was er nog het negeren van onze wens om in verband de situatie omtrent Covid-19 met een klein gezelschap te vergaderen (er waren zeven aanwezigen i.p.v. vier en bovendien bleek daar een zichzelf 'slechts' snipverkouden noemende aanwezige bij te zijn).

Wat een gezochte argumenten, die o.i. in geen enkel belang staan tot de zaak! We hebben de situatie m.b.t. de vergaderlocatie eerlijk besproken met art10 2e. Die had geen enkel bezwaar. We zaten met 7 mensen in een ruimte van meer dan 60 m2 en met veel ventilatie art10 ondit prima. Eén van ons was verkouden, had zich de vorige dag laten testen en had geen Covid, zat bovendien in een hoekje op grote afstand van de anderen. Helaas voor art10 2e die art10 2e en ons vanuit zijn vakantieadres wilde beletten de bijeenkomst door te laten gaan tenzij wij aan zijn wensen voldeden. Die rol van art10 zei me toen al veel.

Er was weerstand, gemor en niet onderbouwde claims. We zijn beschuldigd van plagiaat.

Er was inderdaad aanvankelijk weerstand. Dat moet art10 2e n iet hebben verbaasd. We waren immers bij elkaar gekomen om de problemen uit te praten. Wij hebben niet expliciet beschuldigd van plagiaat. Wel is onzerzijds de vraag gesteld hoe de Augustijnenhof om gaat met bronvermelding. Daar hadden we immers nog geen enkel inzicht in. Daarom is wel door een van ons gevraagd of er van plagiaat sprake kon zijn. Wij hebben o.a. enkele historici binnen onze geledingen die belangwekkende publicaties op hun naam hebben staan over de streek. Wij hechtten eraan dat met die publicaties zorgvuldig zou worden omgegaan.

We zijn nu meer dan een maand onderweg sinds het eerste contact en er is op nog geen letter redactioneel gereageerd. Inmiddels lijkt alles weer stil te liggen in afwachting van onze Word-bestanden (?).

Er is inderdaad veel tijd verloren gegaan sinds wij betrokken werden bij het proces. Wij zouden het winst hebben gevonden wanneer de Augustijnenhof wilde inzien dat de start vanaf het begin verkeerd is geweest. Je moet niet de verenigingen inschakelen en tegelijk in de krant zetten dat er binnenkort een canon over de Zwijndrechtse Waard verschijnt. Hoezo respect en vertrouwen? Die verkeerde insteek ligt niet aan ons. De vereniging van Ambacht heeft intussen veel tijd gestoken in de beoordeling zelf. Dat heeft Ambacht aan de Augustijnenhof laten weten.

Het overleg met art10 2e en de 3 verenigingen op 11 mei eindigde o.i. constructief. Er werden goede afspraken gemaakt. Wij zouden z.s.m. het Word-bestand krijgen. Dit is nadien niet ontvangen. In plaats daarvan kregen we (na intern overleg binnen de Augustijnenhof?) vrijdag 14 mei een zeer kritische mail van art10 2e op allerlei punten afwijkend van de gemaakte afspraken en met een erg onplezierige ondertoon!

Ik heb daarop binnen enkele uren gereageerd met de mededeling:

a. dat ik art10 2e van één en ander op de hoogte zou brengen, incl. de vervelende mail van 14 mei. Ik heb daarmee tot nu toe gewacht in afwachting van de bereidheid binnen de Augustijnenhof de gemaakte afspraken na te komen. (n.b. Ik zal deze mailwisseling nu alsnog aan art10 2e st uren, temeer omdat zij graag van de ontwikkelingen op de hoogte wilde worden gehouden)

b. dat ik de Augustijnenhof opriep tot constructieve samenwerking en herstel van vertrouwen. Daarbij heb ik aangegeven dat wij overwegen als betrokken vereniging **zelf** een canon voor **ons** gebied zouden gaan maken wanneer onze herhaaldelijk uitgestoken hand niet op respectvolle wijze zou worden geaccepteerd.

Ook hebben we nog het tempo waarin wij (wensen te) werken versus het ingewikkelde overlegtraject waarmee de historische verenigingen een voor hen schijnbaar loodzware zaak menen te moeten klaren. Vermoedelijk wordt in deze incomplete zin bedoeld dat de Augustijnenhof haar tempo ter wille van ons heeft aangepast. Wij waren hen daarvoor dankbaar, maar zoals eerder al opgemerkt moet dit worden verklaard vanuit de foute start door de Augustijnenhof.

Voeg daaraan toe de uitgesproken intentie om wederom invloed in ons nadeel uit te oefenen bij de Provincie én de intentie om aan een eigen canon te beginnen en u begrijpt dat er wat ons betreft geen enkele basis meer is voor een leuk project in samenwerking met de historische verenigingen uit de waard. Integendeel, het lijkt ons onverstandig om nog verder inzage te geven in onze bronteksten.

Hier ligt o.i. de kern van de irritatie bij de Augustijnenhof. Wij vrezen dat de Augustijnenhof er geen enkele moeite mee had de canon zonder ons te willen publiceren. Een canon die bij publicatie vol met fouten zit. Alleen in Ambacht heeft men meer dan 300 (!) fouten gevonden (deels taalkundig, maar helaas ook feitelijke onjuistheden) in het PDF-document van eind maart 2021. Dat is het enige document waarover de drie verenigingen de beschikking hebben gehad.

Wij ontvangen inmiddels al bijna een week geen reactie meer op onze e-mails (die voorheen redelijk prompt beantwoord werden). Wij concluderen daaruit dat er geen behoefte uwerzijds is om de contacten voort te zetten.

Deze onjuistheid kan door feiten worden weerlegd. Ik heb naar art10 2e vrijdag 14 mei een mail gestuurd. Idem zaterdag 15 mei. Omdat hij dinsdag 18 mei berichtte geen reactie van mij te hebben ontvangen heb ik diezelfde dag hem een nieuwe mail gestuurd.

Wij betreuren de gang van zaken in hoge mate en waren graag samen tot een goede canon voor de Zwijndrechtse Waard gekomen. We danken art10 2e voor zijn bijdrage tijdens het overleg met ons op 11 mei, waarna we meenden de trein op de rails te hebben en dat er een basis was gelegd voor herstel van vertrouwen. We hebben dit gewaardeerd. We moeten helaas concluderen dat de Augustijnenhof zich nadien niet aan de toen gemaakte afspraken heeft gehouden en nu de samenwerking blijkt te hebben opgezegd. De reden van die ommezwaai daarna, laat zich slechts raden. Dit is niet van ons uitgegaan. Het is ook jammer hoe eenzijdig, selectief en met verdraaiing van feiten de gebeurtenissen gedurende de afgelopen weken hierboven worden weergegeven. Dit is een vereniging onwaardig die zich bezig houdt met de historie!

Namens de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard,

art10 2e

Met vriendelijke groet,
Stichting Illustre Dordracum

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten
Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Verzonden: vrijdag 21 mei 2021 12:23
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Kopie van Suggesties (003).xlsx

Beste art10 2e

Ter info, zie bijlage. Zo gaan we te werk met ALLE suggesties die we binnenkrijgen, maar ja, ze willen ons die niet geven.

Mochten ze je meer sturen (graag!) we pakken het zoals je ziet direct op.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Suggesties			
Suggesties ter correctie Canon Zwijndrechtse Waard			
Venster	Bron	Suggestie	Aanpassing?
14 Stadsgalg	HV HIA	Stadsgalg stond in HIA	---
14 Stadsgalg	HV HIA	Stond ook de baljuwsgalg	---
32 Vlasserij	HV HIA	Vlasproces onvolledig	OK
32 Vlasserij	HV HIA	Woonplek vlasarbeiders in dorp HIA	OK
	HV HIA	Waarom vlasverwerking ongezond	---

Wat?

Proces vervangen door termen

Woonplekken verwijderen

Reden

So what?

Stond verderop; is een ander onderwerp

Maar: hele vlasproces beschrijven is niet het doel

Voegt niets toe + ze woonden niet alleen in HIA, maar ook in Rijsoord, e.v.

Staat er al duidelijk genoeg in

Van: art10 2e
Verzonden: vrijdag 21 mei 2021 12:30
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Ik stel het doorsturen van deze e-mails niet op prijs en wil je verzoeken dit ook niet meer te doen. Ik wil geen onderdeel worden en zijn van jullie geruzie.

Ik ben gisteren in mijn e-mail duidelijk geweest. Als jullie niet tot elkaar komen en de canon die nu in bewerking is, niet gedragen wordt door alle partijen, dan is alle energie om een Canon Zwijndrechtse Waard te realiseren voor niets.

Jullie zullen er met elkaar uit moeten komen. Die boodschap heb ik duidelijk afgegeven gisteren in mijn e-mail.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee/Digitalisering Cultureel Erfgoed/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: vrijdag 21 mei 2021 12:23

Aan: art10 2e @p zh.nl>

Onderwerp: RE: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Beste art10 2e

Ter info, zie bijlage. Zo gaan we te werk met ALLE suggesties die we binnenkrijgen, maar ja, ze willen ons die niet geven.

Mochten ze je meer sturen (graag!) we pakken het zoals je ziet direct op.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Vanwege COVID-19 zijn wij tot nader aankondiging gesloten

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e]
Verzonden: dinsdag 29 juni 2021 09:02
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Cultuurhistorisch magazine Dordrecht Monumenteel nr. 69 07-2021
Themanummer Canon van de Zwijndrechtse Waard.pdf

Goedemorgen [art10]

Hopelijk is alles goed met je.

Ik kreeg gisteravond onderstaand bericht met het cultuurhistorisch magazine incl. het themanummer Canon van de Zwijndrechtse Waard.

Is dit jullie bekend? Zijn de gemoederen tot rust gekomen? Is er nu sprake van een goede samenwerking?

Ik hoor graag van je. Ik ben een groot deel van de dag in overleg en vanmiddag laat extern. Een bericht via e-mail is dan ook het beste.

Hartelijke groet

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e]@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: maandag 28 juni 2021 19:33

Aan: redactie@canonvannederland.nl

CC: [art10 2e]@pzh.nl

Onderwerp: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dames, heren,

Het leek ons leuk om u met bijlage kennis te laten maken met de onconventionele aanpak die wij hanteren bij het tot stand komen van de *Canon van de Zwijndrechtse Waard*.

Bij de in oktober jl. gerealiseerde [Canon van Dordrecht](#) hebben wij een soortgelijke aanpak gehad, die voor de betrokkenheid en het commitment van de Dordtenaren buitengewoon succesvol is geweest.

Ons E-zine wordt verspreid onder ruim 3.000 historisch geïnteresseerden in het Drechtstedengebied, waar we met betrekking tot het door ons gelanceerd fenomeen 'Crowd Redactie' veel van verwachten!

Met vriendelijke groet,

Augustijnenhof

[Bezoekadres](#)

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

CULTUURHISTORISCH MAGAZINE

'CROWD'-REDACTIE SPECIAL

Canon van de
Zwijndrechtse Waard
CONCEPT

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3	1748-1801 Ary Lamme	32
Inleiding	4	1749-1805 De jonkvrouwen van Meerdervoort	33
Slinger door de canon.....	5	18e-20e eeuw De moestuinen van Dordrecht.....	34
1006 Suindrecht.....	6	1800-1900 De Langeweg.....	35
12e eeuw De Zwijndrechtse Waard.....	7	1816-1833 Zwijndrechtse Nieuwlichters	36
1101-2003 Heerjansdam.....	8	19e eeuw De vlasserij.....	37
Circa 1256-1857 Kijfhoek	9	1834-1918 Hannesjie de Butter	38
1287-1337 Graaf Willem III	10	1850-2021 Industrie	39
1291-1857 Grootte en Kleine Lindt	11	1872-2021 De spoorwegen	40
1330-1955 Ambachtsheren en Dijkgraven	12	1877-1917 Burgemeester De Bruïne	41
1332-1855 Meerdervoort	13	1880-2021 Beeldende kunst	42
1332-1857 Heer Oudelands Ambacht	14	1890 De dominee en de Doleantie	43
1332-1823 Kasteel Develstein	15	1896-1994 Slopen die handel.....	44
1332 Hendrik-Ido-Ambacht	16	1897 Drinkwater en watertorens.....	45
1332-1855 Sandelingen-Ambacht.....	17	1903-1985 Piet van Leeuwen.....	46
1332-1855 Rijsoord en Strevelshoek.....	18	1923-1970 Tomado.....	47
1346-1795 De stadsgalg.....	19	1939 De brug.....	48
1429-1900 Het Steenovenfolk.....	20	1940-1945 De Tweede Wereldoorlog	49
1435-1572 Klooster Eemstein.....	21	1945-1980 De wederopbouw	50
Circa 1540-1934 Molens	22	1953 De Waternoedsramp	51
1571-1929 Zoutketen en Zoutpannen.....	23	1964-1998 Arie Wols.....	52
Het rampzalige jaar 1572	24	1970-1980 Soos op zolder	53
1572-1766 Hofstede Boucquet.....	25	1980 De Waal.....	54
1603-1629 Geld maakt macht	26	Drechtstad 2222	55
1613-2021 Op en aan de waterwegen	27	De toekomst van de geschiedenis?	56
1624-1672 Willem van Beveren.....	28	Tot slot	57
1664-1682 Vrouwe van Nederhoven	29	Nieuwe boeken van het Augustijnenhof	58
17e-20e eeuw Het veer Zwijndrecht-Dordrecht	30	Onze sponsors	60
1724-1795 En de kleyne luyden?	31		

Bezoekadres
Hof 15
3311 XG Dordrecht

Email
info@augustijnenhof.nl

Telefoon
(078) 647 48 88

Colofon

Dordrecht Monumenteel
Dordts Geboren

Openingstijden
Dinsdag t/m vrijdag
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag
v/d maand
11:00 - 16:00 uur

Redactieteam

art10 2e

Voorwoord

Zoals u al op de omslag kunt zien, ontvangt u niet de [Dordrecht Monumenteel | Dordts Geboren](#) zoals u die van ons gewend bent. Misschien dacht u bij het woordje 'concept' op de omslag dat we u per ongeluk een tijdschrift stuurden dat eigenlijk nog niet af is. En dat klopt, want we gaan u vragen om ons daarmee te helpen!

Hoe? Door uw kennis en scherp oog met ons te delen en daarmee samen met ons te werken aan de totstandkoming van de [Canon van de Zwijndrechtse Waard](#), die we u in deze bijzondere uitgave in concept presenteren.

We vragen u om toe te treden tot het redactieteam in de vorm van een 'crowd-redactie': een manier van werken die in het historisch veld vrij ongebruikelijk is, maar waarvan wij uit ervaring met de [Canon van Dordrecht](#) weten dat het werkt. Nieuwsgierig? Lees de inleiding op de volgende pagina.

Omdat er voor de Zwijndrechtse Waard nog geen canon is, en omdat niet alleen tal van vrijwilligers van het Augustijnenhof en bestuursleden van onze stichting, maar ook vele vaste lezers van dit e-zine hun wortels in de Zwijndrechtse Waard hebben liggen, was de keuze eenvoudig om juist voor dat gebied een canon te gaan bouwen.

De geschiedenis van de Waard gaat al eeuwenlang hand in hand met die van Dordrecht, zeker toen de stad na de Sint-Elisabethsvloed haar achterland verloor en uiteindelijk binnen haar stadsmuren opgesloten lag temidden van water en slikken.

We hopen zowel de lezers die in de Zwijndrechtse Waard wonen (of daar hebben gewoond) als die uit Dordrecht met deze preview deelgenoot te maken van een buitengewoon boeiende geschiedenis. Mogen we op uw medewerking rekenen en pakt u 'de rode pen' als u iets ziet dat verbetering behoeft?

Namens het redactieteam van
Dordrecht Monumenteel | Dordts Geboren
wensen wij u veel leesplezier!

© 2021 Stichting Illustre Dordracum
www.augustijnenhof.nl

Dordrecht Monumenteel | Dordts Geboren is een cultuurhistorisch magazine voor een ieder die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de oudste stad van Holland. Het is een uitgave van Documentatie- en Kenniscentrum Augustijnenhof en een initiatief van Stichting Illustre Dordracum. Het digitale magazine is gratis en verschijnt vier keer per jaar in januari, april, juli en oktober.

Vrienden worden?

Documentatie- en Kenniscentrum Augustijnenhof ontvangt geen subsidie, waardoor het voor haar activiteiten afhankelijk is van haar vrijwilligers, sponsors en vooral de 'Vrienden van het Augustijnenhof.'

Wilt u ons steunen en ook Vriend(in) worden? Ga dan naar:

www.augustijnenhof.nl/vrienden

Inleiding

De statuten van [Stichting Illustre Dordracum](#) beogen onder meer de bevordering van kennis van en belangstelling voor de geschiedenis in de ruimste zin des woords, en in het bijzonder die van het eiland van Dordrecht, de Zwijndrechtse Waard, de Alblasserwaard en de Hoeksche Waard.

Toen wij in 2020 constateerden dat het Dordtse historische veld twaalf jaar na een eerste poging tot de bouw van de [Canon van Dordrecht](#) nog geen letter op papier had staan, besloten we dit project naar ons toe te trekken. Het resultaat is een leuk en degelijk boek en een verdiende plaats binnen de [Canon van Nederland](#) geworden.

Hoewel het begrip 'historische canon' in het hele land inmiddels goeddeels is ingeburgerd, en er vrijwel overal regio-canons zijn ontstaan, zagen we dat er ook in de Zwijndrechtse Waard tot op heden geen enkel concreet initiatief was genomen om een eigen canon te maken. Dus, net als een jaar eerder voor Dordrecht, nam de stichting de handschoen op en zetten ondergetekenden zich prompt aan het werk. Want ook deze Waard is haar canon waard!

Een canon, zo beschreven we het al eerder, bestaat uit een reeks kiekjes uit de geschiedenis van, in dit geval, de Zwijndrechtse Waard. Het is dus niet een als vanouds doorlopend verhaal van ontstaan naar nu.

De kiekjes noemen we 'vensters'. En omdat het aantal vensters nu eenmaal beperkt is, kan het zijn dat u onderwerpen mist. Of dat u sommige vensters als overbodig beschouwt. Er zit ook eigenlijk wel wat willekeur van de auteurs in deze selectie. We zijn ons daarvan heel goed bewust, maar menen desondanks dat de huidige selectie veel lezers zal aanspreken en ook binnen het onderwijs ruim voldoende handgrepen biedt om tot een verdere verdieping te komen. Want dat is waar de vensters toe oproepen: zet het raam open; buiten ligt de hele wereld!

Wie de vijftig huidige vensters doorleest, zal – zo hopen wij – de Zwijndrechtse Waard met een geheel nieuwe blik bekijken. Een gebied met een boeiend verleden, waarvan de sporen nog her en der voor het oprapen liggen. Een uitnodiging tot herontdekking van de eigen leefomgeving.

Het eerste resultaat van deze klus ligt nu klaar ter beoordeling van een breed, historisch belangstellend publiek: de grote lezersgroep van het historische e-zine [Dordrecht Monumenteel/Dordts Geboren](#), waaronder veel betrokken historici en inwoners van de Zwijndrechtse Waard. Want ondanks alle onderzoek, kennis en documentatie waarop deze concept-canon is gebaseerd, het blijft gewoon het werk van twee mensen. Alvorens over te gaan tot verdere publicatie – als boekje en onder de internetvleugels van de [Canon van Nederland](#) – vragen wij aan onze lezers om zich er kritisch over te buigen en ons zoveel mogelijk te laten delen in hun eigen kennis van de Zwijndrechtse Waard en ons hun suggesties ter verbetering aan te reiken.

Het gaat hier met name om zowel feitelijke als taalkundige tekortkomingen; toevoegingen of verdere detaillering zal doorgaans op het bezwaar van beperkte tekstomvang (korte, tot nader onderzoek kietelende vensters) stuiten.

Onder de inzenders van deze suggesties zullen wij tien exemplaren van het te zijner tijd te publiceren boek *Canon van de Zwijndrechtse Waard* verloten. Doet u mee?

Op 23 juli aanstaande starten wij de evaluatie van alle ontvangen suggesties en zullen die – waar nodig – verwerken in het eindresultaat: de [Canon van de Zwijndrechtse Waard](#) (boek en internet), een grondig en gedegen werkstuk gericht op een breed publiek.

Namens Stichting Illustre Dordracum

art10 2e

info@augustijnenhof.nl

1006 Suindrecht

De graaf die bisschop werd

Graaf Ansfried werd rond het jaar 940 geboren binnen een Lotharingse adellijke familie. Hij trouwde in 966 met ene Hereswint en het zeer gelovige echtpaar stichtte de abdij van Thorn. Ansfried was graaf van Hoei, een stadje in de Belgische provincie Luik. Na de dood van zijn vrouw in 994 wilde hij, vroom als hij was, zich als eenvoudig monnik terugtrekken in een klooster. Maar dat ging niet door. Keizer Otto III deed namelijk een dringend beroep op de graaf om toe te treden tot de geestelijke stand en de vacante bisschopszetel van Utrecht te bezetten. Dat deed Ansfried, waarna hij zijn graafschap aan het prinsbisdom Luik schonk. Zijn vroomheid dwong veel respect af. Hij had zo'n gezag als bisschop dat de Noormannen bij hun strooptochten van 1006 en 1007 de plaats Utrecht zelfs zouden hebben gespaard. Volgens de

St. Ansfriedus
(St. Ansfriedus Gesticht, Leusden)

legende zagen zij uit achtung voor de bisschop af van een aanval op de burcht Trecht, waarin de bevolking zich had verschanst.

Maar wat had deze grafelijke bisschop met de Zwijndrechtse Waard te maken? Daar had hij land in bezit. Dat daar al sprake was van een behoorlijke woongemeenschap, blijkt uit een zogenaamde giftbrief uit 1006, waarin bisschop Ansfried vier jaar voor zijn dood onder meer de kerk van Suindrecht aan het door hem gestichte benedictijnerklooster bij Amersfoort schenkt.

De naam 'Suindrecht' lezen we voor het eerst in het jaar 1006. Graaf Ansfried wordt bisschop en schenkt de in zijn bezit zijnde kerk van Zwijndrecht aan een klooster in Amersfoort. Dordrecht, net als Zwijndrecht een gehucht met boeren en vissers, mag nu dan wel de oudste stad van Holland zijn, Zwijndrecht komt éérder in geschreven bronnen voor. Waarvan akte!

Keizer Koenraad II bevestigt de gift in 1028 en spreekt dan over een Zwijndrechter Waard: '... en langs de Merwede is er een plek, Swindrechtwert genaamd met een lengte en breedte van...'

Door historici wordt eraan getwijfeld of de naam 'Suindrecht' wel terecht in die – niet bewaard gebleven – schenkingsakte uit 1006 stond. De naam zou er namelijk later bijgeschreven kunnen zijn. Als dat het geval was, dan was er óf sprake van vervalsing óf besloot de bisschop er na afronding van de giftbrief een douceurtje bij te doen en werd Suindrecht er nog eventjes bijgeschreven.

Suindrecht

Het West-Frankische woord 'Suin' (Swin) kan worden vertaald als het weglopen van water tijdens eb en het woord 'drecht' verwijst naar 'trekken' of 'slepen'. Hiermee wordt dan bedoeld dat de schepen een eindje voortgetrokken moesten worden, omdat het ondiepe water op die plek lastig te bevaren was. Deze uitleg doet vermoeden dat Zwijndrecht in die tijd bij laagwater aan Dordrecht vastzat, maar dat beide nederzettingen tijdens hoogwater gescheiden waren. Hoe dan ook lagen beide plaatsen in een krekengebied waar het water vrij spel had. Bij de bouw van de HSL werd er een donk gevonden, waaruit bleek dat er vijfduizend jaar geleden al mensen woonden. De mens moest in dat grillige waterlandschap zijn best doen om droge voeten te houden.

De graven Dirk III en IV van West-Frisia (het latere Holland) hielden zich in die periode intensief bezig met de ontginning van dit zompige en weerbarstige land. Voor de landbouw, maar ook als gebiedsuitbreiding in oostelijke richting. Zo kwamen ze in conflict met onder meer de bisschop van Utrecht, die ook meende recht te hebben op dit land. Dit kostte Dirk IV in 1049 uiteindelijk het leven. Op een plek genaamd Thuredrech.

12e eeuw De Zwijndrechtse Waard

Bij de Devel en de Waal zijn zowel resten uit de Romeinse tijd als vroegmiddeleeuwse scherven aangetroffen. De vroegste historische vermelding van de Zwijndrechtse Waard duikt op in een akte uit 1028. Graaf Dirk III eigent zich delen van het latere graafschap Holland toe, die in feite onder de heerschappij van de bisschop van Utrecht vallen. Deze beklagt zich hierover bij keizer Koenraad II, die in deze akte de schenking van goederen en gebieden door vorige bisschoppen aan het klooster Hohorst bij Leusden bevestigt.

De Zwijndrechtse en de Grootte Waard één geheel?

Tot het ontstaan van de Oude Maas vormen de Zwijndrechtse en de Grootte Waard waarschijnlijk één geheel. In een akte uit 1064 - die verband houdt met een nieuwe turfstenen kerk of kapel in de opkomende handelsnederzetting Dordrecht - worden de grenzen van het Swindrechtswert vermeld: '... voorts langs de Merwede, in de Thuredriht, vandaar in de Dubbel, vandaar in de Devel, vandaar in de Waal, vandaar opnieuw in de Merwede tot in de Thuredriht.'

De 'Thuredriht', waarschijnlijk de Voorstraathaven in het centrum van Dordrecht, en de verbinding hiervan naar de Dubbel vormden de oostelijke grens van de Zwijndrechtse Waard. Hoe deze verbinding met de Dubbel precies heeft gelopen, is onduidelijk.

Overstromingen en herbedijking

Bij stormvloeden in de eerste decennia van de veertiende eeuw kwam een groot gedeelte van de Zwijndrechtse Waard onder water te staan. Omdat de Paulusabdij in Utrecht niet in staat was om het ondergelopen gebied droog te leggen verpachtte zij in 1323 de eigendomsrechten aan graaf Willem III van Holland. Hij kwam in 1325 met Hendrik van Brederode, die Heer Heyenland (Heerjansdam) in leen had, overeen om de waard weer te bedijken. Dat mislukte omdat een stormvloed van 1330 een deel van de pas aangelegde dammen en dijken vernielde. De graaf was terug bij af, Van Brederode gaf het op en verkocht zijn rechten op Heer Heyenland aan de graaf. Hij bleef overigens wel leenheer van De Lindt.

De graaf nam vervolgens de kosten voor het afdammen van de Waal (Oostendam en Heerjansdam) en de Devel (Grote en Kleine Develdam) op zich, waardoor de totale lengte aan buitendijken die aangelegd dienden te worden een stuk korter werd.

Vervolgens ging de graaf op zoek naar investeerders. In een oorkonde van 14 januari 1331 bepaalde hij dat degenen die delen van de Zwijndrechtse Waard zouden bedijken, ambachtsheer werden van dat deel van de waard. Uiteindelijk vond hij elf deelnemers. Dit leidde tot een verdeling in twaalf ambachten. In 1336 was de herbedijking van de Zwijndrechtse Waard een feit. Vermeldenswaardig is dat de door Willem III opgezette wijze van herbedijking van de Zwijndrechtse Waard hét voorbeeld is geweest voor latere bedijkingsprojecten in de Noordelijke Nederlanden.

De ambachtsheerlijkheden

Aan het bezit van zo'n ambachtsheerlijkheid waren rechten verbonden. Zo was het aan de ambachtsheer om bijvoorbeeld lokale overheidsdienaren en gezagdragers te benoemen, zoals een schout, heemraden of schepenen, secretaris en gerechtsbode, maar ook de schoolmeester, pastoor of koster. Bovendien ontving hij de opbrengsten van opgelegde boetes, 'cijnsrechten' (een soort onroerend-zaak-belasting), pachtgelden, tol-, jacht- en visrechten of het veerrecht en windrecht (molens).

De heerlijkheden werden na de Bataafse Revolutie in 1795 opgeheven. Het overgrote deel van de hierna nog bestaande rechten verdween definitief met de herziene Grondwet van 1848.

1101–2003 Heerjansdam

Eerste vermelding

De oudst geschreven bron dateert uit het jaar 1101. Dan wordt het gebied in een brief van de Utrechtse bisschop Burchard van Lechsgemünd 'Thiedradeskercke bij de Duble' genoemd. In deze brief wordt gesproken over de kerk 'Ecclesiam Thiedradeskercke'. Op het terrein van de korenmolen Landzicht aan de Molenweg zijn bij archeologisch onderzoek resten van deze kerk gevonden.

De plaatsnaam

Het is onduidelijk wanneer de naam Heerjansdam in gebruik kwam. In 1396 draagt de nederzetting de naam 'Heynkerk', in 1425 'Tserheynekerk' en in 1481 'Tsehynkerk' alias 'Here Jans Dam'. De oudere vermeldingen laten zien dat de naam verwees naar een ambachtsheer: 'Heye'. De ambachtsheer die het in 1332 liet bedijken, heette Thielman Jans Heeren Gillyssoon, wat ook een verklaring voor de naam van het ambacht kan zijn.

Kerkelijk Heerjansdam

In 1340 werd op het hoger gelegen gebied van de binnenrivier de Waal een nieuwe kapel gebouwd, waaruit de tegenwoordige Dorpskerk is voortgekomen. Heerjansdam behoorde tot 1559 aan het bisdom Utrecht, waarna het overging naar het bisdom Haarlem. In het begin van de zestiende eeuw wordt het ambacht De Lindt gesplitst in twee ambachten, de Groote Lindt en de Kleine Lindt. Het grondgebied van de Kleine Lindt liep vanaf de Lindtsedijk naar de haven van Develsluis. De splitsing van het ambacht had ook kerkelijke gevolgen. De bewoners van de Kleine Lindt bonden zich aan de kerk van Heerjansdam. En later werden er diensten gecombineerd met de kerkelijke gemeente Kijfhoek. Met als uiteindelijke gevolg dat men 's morgens in Heerjansdam kerkte en 's middags in Kijfhoek!

Heerjansdam ligt in het zuidwesten van de Zwijndrechtse Waard. De naam is afkomstig van de dam, die hier bij of na de bedijking van de waard is aangelegd om de Waal in het zuidwesten af te sluiten. Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat er al vanaf de zevende of achtste eeuw bewoning was op het grondgebied van Heerjansdam. Ten noorden van Heerjansdam zijn onder een molen resten van een elfde-eeuws kerkhof aangetroffen. Er wordt aangenomen dat deze begraafplaats bij de moederkerk van de toenmalige Swindrechtwert hoorde.

Bij de consistoriekamer van de kerk is de voormalige grafkelder van ambachtsheren te vinden. Niet ver van de kerk, ter hoogte van de Algemene Begraafplaats, stond tot 1800 een kasteeltje met rondom een gracht en een ophaalbrug. Het was het onderkomen van de ambachtsheren van Heerjansdam en werd het 'Huys van Heer Jans Dam' genoemd.

Het dorp en de dorpelingen

Tussen 1632 en 1748 groeide het dorp van 51 naar 75 woonhuizen. In 1848 waren dat er 102 met in totaal 730 bewoners. Op drie Israëlieten en tien afgescheidenen (met een eigen kerk!) na, behoorden allen tot de Nederlandse Hervormde Kerk. De dorpelingen waren hoofdzakelijk landarbeiders, boeren, veehouders en vissers. Ook waren velen werkzaam in de vlasverwerking. Uit de armenrekening van de kerkelijke diaconie in het derde kwart van de achttiende eeuw blijkt dat veel dorpelingen moeite hadden om rond te komen.

De eerste uitbreiding van woningen kwam in de jaren twintig van de twintigste eeuw aan de Molenweg, waar de in 1919 opgerichte woningbouwvereniging actief was. In 2003 raakte Heerjansdam zijn zelfstandigheid kwijt en werd het bij de gemeente Zwijndrecht gevoegd. Dat neemt niet weg dat het nog steeds een dorp met een landelijk karakter is, ook wel bekend als de 'groene oase' van de Zwijndrechtse Waard.

Circa 1256-1857 Kijfhoek

De naam Kijfhoek

Voor de herkomst van de naam Kijfhoek wordt verwezen naar de vroegere bochtige loop van de Devel, die 'gekijf' tussen de elkaar passerende schepelingen zou hebben veroorzaakt. De oorsprong van de naam staat echter niet geheel buiten kijf.

Het klooster

In 1377 stichtte de Dordtenaar Reinoud Johan Minnebodeszoon een augustijnerklooster genaamd 'Eemstein' bij Eemkercke, een kerkdorp en ambacht in de Grootte Waard. Na de Sint-Elisabethsvloed van 1421 werd het dorp onbewoonbaar. Het lag namelijk in de tegenwoordige Brabantse Biesbosch, in de omgeving van het Steurgat en de Nerzienweg in Werkendam. In 1435 werd klooster Eemstein opnieuw gesticht, nu in het ambacht Kijfhoek. Het heeft bestaan tot aan de Reformatie. In 1572 werd het klooster door Watergeuzen onder leiding van Dirk Wor in brand gestoken. Kijfhoek bestond toen uit slechts acht woningen, een kapel of kerkje en het klooster Eemstein. Van het klooster is niets bewaard gebleven.

De kerk van Kijfhoek

Het monumentale kerkje van Kijfhoek is niet lang na de bedijking in 1331 gebouwd op een stroomrug of rivierduin aan het riviertje de Devel. Voordien zou er al een kapelletje hebben gestaan. De datering van het kerkje wordt afgeleid uit het metselwerk en de gebruikte bakstenen.

Het ambacht Kijfhoek bestond al voor 1318 toen de Zwijndrechtse Waard is overstroomd. Het in 1685 uitgegeven Batavia Illustratie maakt melding van het jaar 1256, waarin Floris van Cuyt ambachtsheer van Kijfhouck is. Kijfhoek zou al ver voor de eerste bedijking van de Zwijndrechtse Waard terpbewoning hebben gehad.

De monniken van het klooster hebben vermoedelijk rond 1500 de kapel vergroot. Dit jaartal wordt afgeleid uit een steen in de noordgevel van het schip met het opschrift: M A D D (M = 1000, A = Anno, D = 500).

De preekstoel dateert uit de zeventiende eeuw. De kerkklok is in 1612 gegoten in Geertruidenberg door Evert Vos, aldus de inscriptie. De kerk moet een streekfunctie hebben gehad want de woongemeenschap was klein en is altijd klein gebleven. Mogelijk werd ze ook bezocht door op de Devel passerende schepelingen.

Toen Kijfhoek in 1857 opging in de gemeente Grootte Lindt, telde het slechts tien woningen en boerderijen met in totaal 85 bewoners. In 1881 ging Grootte Lindt op zijn beurt op in de gemeente Zwijndrecht.

De dijkwerkers van Kijfhoek

In 1505 werd ten noorden van Leeuwarden de Oudebildtdijk aangelegd, die het noordwestelijk deel van Friesland beschermt tegen de Waddenzee. Aan die dijk zijn toen drie dorpjes gebouwd, waarvan het meest oostelijke oorspronkelijk 'Kijfhoek' heette. Men veronderstelt dat zowel de dijk als de dorpjes werden gebouwd met behulp van arbeiders uit het in de Zwijndrechtse Waard gelegen Kijfhoek. Dit dorp heet tegenwoordig Vrouwenparochie.

Het rangeerterrein

Tegenwoordig is Kijfhoek vooral bekend vanwege het grootste Nederlandse spoorwegemplacement. Het in de periode 1975-1980 tussen Barendrecht en Zwijndrecht aangelegde rangeerterrein is vijftig hectare groot. Het is tevens het beginpunt van de ruim vier kilometer lange Sophiaspoortunnel, die onderdeel is van de Betuweroute. De tunnel kruist het reizigersspoor Rotterdam-Dordrecht en passeert de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Alblasserdam waarna het spoor in de gemeente Molenlanden weer boven de grond komt en grotendeels langs de A15 de route naar Duitsland vervolgt.

1287-1337 Graaf Willem III

De rol van graaf Willem III in de ontwikkeling van de Zwijndrechtse Waard is groot. Zo groot dat we hem in diverse andere vensters prominent tegenkomen. Hier beperken we ons tot onderstaande anekdote, die illustreert hoe hij aan zijn bijnaam 'Willem de Goede' kwam. Het verhaal speelt in het jaar 1336, een jaar voor zijn dood. Willem de Goede dankt zijn naam onder meer aan zijn optreden tegen het machtsmisbruik van een magistraat. Kennelijk luisterde hij naar wat gewone mensen, ook die uit de Zwijndrechtse Waard, hem te vertellen hadden.

Er was in Heer Oudelands Ambacht een arme boer die een mooie koe had. De koe gaf veel melk, genoeg voor het hele gezin. De baljuw van de Hoge Vierschaar van Zuid-Holland wilde de koe graag kopen, maar de boer weigerde dit, want het gezin was te zeer aan de koe gehecht. Hierop besloot de baljuw het dier te stelen en te vervangen door een koe die er hetzelfde uitzag:

Maar [de baljuw] ziende, dat hy by kope daar an niet en konde geraken, heeft die behendelik, tegens des huysmans wille, uyt zijn land en weyde genomen, en heeft een ander, van gelijken hayre, in der zelve plaats doen stellen. Den boer hier over zijnde ontsteld, is, door raad zijner vrienden, na Henegouwen, tot graaf Willem getogen, die te Valencijs krank lag, doende an hem klachten over den bailljou, wegens zijn ontroofde koe. Graaf Willem, dat hoorende, had medelyden metten armen landman...

Graaf Willem III lag met jicht te bed te Valenciennes toen de klacht van de boer over de gestolen koe hem bereikte. Hij ontbood zowel de schout van Dordrecht als mede diens neef, de betreffende baljuw van de Hoge Vierschaar van Zuid-Holland, en confronteerde hen met de klacht van de boer.

De graaf vroeg aan de baljuw: 'Waarom hebt gy, die een bailjou en rechter zijt, kracht en geweld gedaen, eenen landman, mijnen onderzaat?' Zijn vonnis was dat de schout van Dordrecht uit het bezit van zijn neef honderd gouden kronen aan de boer als vergoeding moest betalen. Daarna zei de graaf: 'Nu is de huysman voldaan, maer de Justitie ende ick niet.'

Nadat de boer was vertrokken, liet de graaf een biechtvader en de beul komen en werd de baljuw met zijn eigen zwaard onthoofd. Tegen de schout zei de graaf: 'Dat alle officieren haer wachten souden van sulcks te doen, of hen soude mede desgelijcks geschieden.'

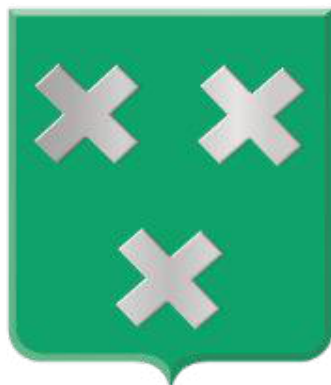
Willem III stond bekend als een bekwaam en humaan bestuurder. Hij moet zich hebben gerealiseerd dat juist Dordrecht een voorbeeldfunctie had. Hier lagen immers 'de boeken van het recht', wat bijzonder was, omdat boeken in die tijd nog met de hand werden geschreven. In andere steden van het graafschap Holland werd volstaan met mondelinge rechtspraak en mondeling overgeleverd recht. Bestuurders en leden van Hoge Vierscharen uit alle delen van het graafschap kwamen ter hofvaart naar Dordrecht om de boeken in te kunnen zien bij juridisch ingewikkelde zaken. Als juist hier zou worden getolereerd dat een bestuurder zijn macht misbruikte, was het hek van de dam. De naam van de onthoofde baljuw is niet bekend. Jacob van der Eyck schrijft: 'die ... men hout dat hy van 't gheslachte was Queeckel ghe-naemt.' En geschiedschrijver Matthys Balen vermeldt: 'De baljuw, welke Gouthoeven houd te zijn geweest uyt het geslacht Quekel.' Maar Van Gouthoeven vermeldt dit gegeven van Balen niet in zijn boek, dus de bron zal wel oude stadsroddel zijn geweest.

Ook in adellijke kringen werd machtsmisbruik gezien als een niet te vergoelijken misdaad. Niemand wilde worden geassocieerd met een baljuw in zijn voorgeslacht die zijn macht misbruikte - een goede Hollandse traditie. De toon was gezet door graaf Willem de Goede.

Willem III geeft opdracht de baljuw van Zuid-Holland te onthoofden

1291-1857 Groote en Kleine Lindt

Kleine Lindt

Net als in het naastgelegen Heerjansdam waren de bewoners van Kleine Lindt voornamelijk werkzaam in de vlasserij, landbouw en veeteelt. In 1632 stonden er zeventien huizen, honderd jaar later waren dat er 67 en in het midden van de negentiende eeuw 97. De gemeente Kleine Lindt grensde ten westen aan Heerjansdam en ten oosten aan de Groote Lindt. De noordgrens was de Devel, waarboven Kijfhoek lag. Van 1817 tot 1857 was Kleine Lindt een zelfstandige gemeente, waarna het is samengevoegd met Heerjansdam. Vanaf 2003 behoort het tot de gemeente Zwijndrecht.

Groote Lindt

Tot het dorp Groote Lindt behoorde een iets verderop gelegen gehucht met de naam 'Achter Lindt' alsmede wat over het gebied verspreide huizen, waaronder kasteel Develstein aan de Develweg. Naast de vlasteelt was de bevolking actief in het griend- en rietwerk en in de zalm- en steurvisserij. In 1632 waren er 34 huizen en een eeuw later 52. In 1848 telde het dorp 580 inwoners in 116 woningen. In 1857 worden het tot dan toe nog zelfstandige Kijfhoek en Heer Oudelands Ambacht bij de gemeente Groote Lindt gevoegd. In 1881 ging de gemeente Groote Lindt op in Zwijndrecht.

Werk en inkomen

De bewoners van de Groote Lindt waren hoofdzakelijk werkzaam in de vlasteelt. In het voorjaar werd er ook veel gezwoegd in de grienden. Dat zijn drassige gebieden waarop pollen met takken en twijgen groeien, die konden worden gebruikt voor het maken van stoelzittingen of als zinkwerk voor het aanleggen van dijken of andere waterwerken.

Daarnaast was de visserij een belangrijke bron van inkomsten. Zo zien we dat Lambertus van Loon, oliemolenaar in de Groote Lindt, in 1846 van ambachts-

In 1291 verwierf Willem Sonderland van graaf Floris V de rechtspraak *'in der Linde ende in den polre ende in Engheland tusken Dubel ende Devel'*. Hieruit blijkt dat het ambacht De Lindt al bestond voordat de Zwijndrechtse Waard overstroomde. Het ambacht werd aan het begin van de zestiende eeuw gesplitst in twee ambachten: Groote Lindt en Kleine Lindt.

heer de baron van Brienen voor vijf jaar de rechten pachtte op *'de Visscherij op witvisch en de Palingvisscherij in het midden der rivier de Maas, of wel in het zoogenaamde ruwe water, beginnende bij Dordsmonde of voor de Noord en strekkende tot voor de lantaarnpaal, staande op den hoek van De Kil, tegenover de Lindsche dammen'*.

Dat vissen mocht dus alleen maar op het midden van de rivier en beslist niet langs de wal, waar weer andere (verpachte) activiteiten plaatsvonden. In het pachtcontract moest Lambertus van Loon beloven dat hij de zalmvissers niet zou hinderen. Het direct aan de Oude Maas gelegen Groote Lindt is tegenwoordig het havengebied van Zwijndrecht.

Een familie van burgemeesters

De burgemeesters van Groote Lindt waren van 1811 tot 1827 Jacob van 't Hoff en van 1827 tot 1881 Jacobus van 't Hof. Deze familie bezat de gelijknamige boerderij 't Hof en heeft generaties lang het ambt van schout of burgemeester bekleed. Van 1827 tot 1857 was Jacobus van 't Hof tevens burgemeester van Heer Oudelands Ambacht en Kleine Lindt.

De Schokhaven aan de Oude Maas in het havengebied van Zwijndrecht. Ooit lag hier Groote Lindt.

1330-1955 Ambachtsheren en Dijkgraven

De ambachtsheerlijkheden

Nadat graaf Willem III zijn investeerders had gevonden, ontstonden er in de Zwijndrechtse Waard twaalf ambachtsheerlijkheden. Een ambachtsheerlijkheid was de kleinste bestuurseenheid op het platteland. Naast rechtspraak behoorden ook bestuur en wetgeving tot de taken van de ambachtsheer. Deze liet de uitoefening van al deze bevoegdheden meestal over aan een schout. De ambachtsheer had recht op allerlei heffingen. Oorspronkelijk waren de ambachtsheerlijkheden in handen van edellieden. Later werden ze ook gekocht door rijke burgers en steden. Hieronder ziet u de twaalf ambachtsheerlijkheden en hun eigenaren nadat de waard in 1336 van nieuwe dijken was voorzien. Tien van de ambachtsheerlijkheden zijn uiteindelijk opgegaan in de gemeenten Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht en een tweetal (Rijsoord en Strevelshoek) in Ridderkerk.

Het hoogheemraadschap

Na de drooglegging werd een hoogheemraadschap gevormd dat het waterstaatkundig toezicht opdroeg aan een dijkcollege, bestaande uit een dijkgraaf en een zevental heemraden. De voornaamste taak van het dijkcollege was het controleren van het onderhoud van de dijken dat op

Een gebied droogleggen door het te bedijken is één ding, maar droge voeten zien te houden is iets anders. Om ervoor te zorgen dat de ambachtsheren de dijken goed zouden onderhouden, werd daar toezicht op ingesteld door een dijkgraaf.

kosten van de grondeigenaren (dijkplichtigen) moest worden uitgevoerd.

Aan functies in het dijkcollege waren allerlei (financiële) voorrechten verbonden, zodat het verwerven van zo'n functie lucratief was. Dat heeft ertoe geleid dat het college geleidelijk tot een regentenkliek verwerd, die elkaar per toerbeurt de ambten toebedeelde. Machtsmisbruik en geldverkwisting waren aan de orde van de dag.

Studentikoos gehens

Berucht waren de vele overvloedige maaltijden inclusief overmatig drankgebruik, die in herberg De Steenen Kamer in Meerdervoort werden genoten. Het was eeuwenlang traditie om voor speciale gelegenheden een sierglas te laten maken. Daar werd dan onder voordracht van een spreuk mee geklonken.

Later werden nieuwe leden opgezadeld met de plicht om het schap een sierglas te schenken. Ook werden ze geacht een bokaal van een liter ('de hensbeker') achterover te slaan ('hensen'). Een alleraardigst ontgroeningstafereel binnen een bevoorrecht clubje, zullen we maar zeggen. Al deze schenkingen werden opgetekend in het zogenaamde 'Wapenboek'.

Afschaffing

Met de komst van de Fransen in 1795 ging het systeem op de schop: het dijkbestuur werd in het vervolg door de grondeigenaren binnen het hoogheemraadschap gekozen en vele voorrechten werden afgeschaft. Het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtse Waard bleef nog tot 1955 bestaan, waarna de taken overgingen naar Waterschap De Dijkkring IJsselmonde.

Ambachtsnaam	Ambachtsheer	Grootte
Sandelingen-Ambacht	Willem van Duyvenvoorde	1/8e deel
Kijfhoek	Daniël van der Merwede/Heer Schoonhout	1/8e deel
Heer Oudelands Ambacht	Pieter Oudeland	1/8e deel
Heer Heyenland (Heerjansdam)	Thielman Jans Heeren Gillyszoon	1/8e deel
De Lindt	Hendrik van Brederode	1/8e deel
Strevelshoek	Jan Wissenzone	1/16e deel
Rijsoord	Gerard Allewynszone	1/16e deel
Schobbelands-Ambacht	Schobbeland van Zevenbergen	1/16e deel
Schildemanskinderenambacht	Scildeman	1/16e deel
Hendrik Ydo Ambacht	Witte Henrik Yenzoon	1/16e deel
Kortambacht van Lindt	Witteman Godelzoon of Jan van Leyden	1/32e deel
Molenambacht	onbekend	1/32e deel

1332-1855 Meerdervoort

De westzijde van Meerdervoort wordt begrensd door het ambacht de Grootte Lindt, het noorden door Develstein, het oosten door het ambacht Schobbelands-Ambacht en het zuiden door de Oude Maas, toen nog de Merwede geheten. De directe ligging aan de rivier maakte dat Meerdervoort een ander karakter kreeg dan de dieper in de waard gelegen ambachten.

De ambachtsheerlijkheid

Het laatste lid van de familie in mannelijke lijn was Adriaen Claeszoon van Meerdervoort. Naast de ambachtsheerlijkheid bezat hij door vererving van zijn oudoom Pieter Abels, burgemeester van Dordrecht, ook het half-ambacht van Puttershoek. Uit zijn huwelijk met Digna van der Meer werden twee dochters geboren, Cunera en Geertruyt van Meerdervoort. Na het overlijden van hun vader in 1526 werd Cunera vrouwe van Puttershoek en Geertruyt vrouwe van Meerdervoort.

Uit het huwelijk in 1551 van Geertruyt met Michiel van Horion, heer van Ordingen, werd Willem van Horion geboren. Hij erfde Meerdervoort van zijn moeder en woonde er tot zijn dood in 1608. Zijn weduwe Sophia van Bellinckhuysen vertrok hierna naar Waals-Brabant en verkocht de riddershofstad Meerdervoort met alle rechten, inclusief een graf in de Dordtse Augustijnenkerk aan Michiel Pompe, schepen en thesaurier van Dordrecht en tevens bewindvoerder van de West-Indische Compagnie. Hierdoor ontstond de familienaam Pompe van Meerdervoort, een geslacht dat de ambachtsheerlijkheid twee eeuwen in bezit zou hebben.

De ridderhofstede Meerdervoort

Het op een klein eiland gebouwde kasteeltje werd door de latere generaties Pompe van Meerdervoort in een waar lusthof veranderd. Omstreeks 1652 werden de kinderen van de ambachtsheer, Michiel en Cornelis Pompe van Meerdervoort, te paard geschilderd door Aelbert Cuyp.

Toen de Zwijndrechtse Waard moest worden herbedijkt, nam Claes Willemszoon van Meerdervoort een deel voor zijn rekening. En zo ontstond de ambachtsheerlijkheid Meerdervoort. Nadat de bedijking was voltooid, stichtte hij in 1338 de door grachten omgeven ridderhofstede Meerdervoort. De heerlijkheid zou tot 1551 eigendom van zijn nakomelingen blijven.

Dit schilderij, dat tegenwoordig in bezit is van het Metropolitan Museum of Art in New York, heeft altijd 'int kinder camertie' van Meerdervoort gehangen. De jongens staan met hun moeder ook afgebeeld op een ander schilderij van Cuyp, waar zij op de oprijlaan naar Meerdervoort zijn vereeuwigd. In 1723 moest het naar de toen geldende maatstaven verouderde kasteel plaatsmaken voor een huis dat paste bij de Franse mode. De tuinen werden in Franse landschapsstijl aangelegd. De woonetage kwam hoger te liggen, waardoor men een beter uitzicht op de vergrote tuinen kreeg. De familie zou de ambachtsheerlijkheid tot 1827 in bezit houden; in dat jaar wordt het openbaar verkocht. Uiteindelijk wordt het huis in 1848 afgebroken.

Herberg De Steenen Kamer

De al voor 1570 gebouwde herberg De Steenen Kamer is onlosmakelijk verbonden met het wel en wee van de ambachtsheerlijkheid Meerdervoort. Er werd niet alleen recht gesproken, er was ook een kolfbaan en het werd beschreven als 'alleraangenaamst gelegen uitspanningsoord'. Berucht waren bovendien de overvloedige maaltijden met overmatig drankgebruik van het dijkcollege van de Zwijndrechtse Waard, dat de herberg als vaste vergaderplaats gebruikte.

Omdat er een voetveer naar Dordrecht was, door de herbergier als veerschipper bevaren, werd het veel door Dordtenaren bezocht. Ook de gewone man uit de stad maakte gebruik van het veer om in Meerdervoort te kolven of in de bosrijke omgeving van de Oude Maas te wandelen. In 1848 werd de herberg tegelijk met de ridderhofstede afgebroken.

1332-1857 Heer Oudelands Ambacht

Vóór de overstromingen in het begin van de veertiende eeuw lagen er langs de Devel allerlei heuveltjes of donken die bescherming boden tegen het water en waren dus bewoonbaar: het 'oude land' van de Zwijndrechtse Waard. Hieraan dankt Pieter Oudeland wellicht zijn naam.

Net als veel andere ambachtsheerlijkheden ontstond ook het Heer Oudelands Ambacht door het herbedijken van de Zwijndrechtse Waard. Pieter Oudeland nam dit deel van de waard voor zijn rekening en werd daarmee naamgever en eerste ambachtsheer van het gebied.

De ambachtsheren Van Brakel

In 1348 schonk zoon Jan Oudeland de ambachtsheerlijkheid aan Jan van Brakel. Hij werd in 1351 als Hoeksgezinde echter als een vijand van de Kabeljauwse graaf Willem V van Holland beschouwd; zijn bezittingen werden verbeurd-verklaard. Gelukkig bleven ze wel in de familie, zij het in het Kabeljauwsgezinde deel ervan: Heer Oudelands Ambacht ging naar zoon Willem, tevens heer van Sparendam en schout van Dordrecht. De Van Brakels bleven tot 1478 ambachtsheren. Hierna is de heerlijkheid in vele handen geweest, waaronder die van Catharina Kamp, eigenares van 1749 tot 1789.

Het dorp en de dorpingen

In 1749 telde Heer Oudelands Ambacht dertig huizen en in 1793 nog slechts 21. Heer Oudelands Ambacht werd ook wel 'De Pieterman' genoemd. Waar deze benaming vandaan komt, is niet duidelijk, maar men suggereert dat het verwijst naar de naam van een herbergier. In 1793 stond er tegenover de kerk een herberg, waarin tevens recht werd gesproken.

De bevolking leefde van de landbouw, vee- en vlasteel. Het dorp werd in de negentiende eeuw beschreven als 'klein nochtans om zijn landelijk schoon een waar sieraad in de Zwijndrechtse Waard'. Het werd 's zomers vaak door naburige stedelingen met rijtuigen bezocht. Ook was het voor hen een geliefde plaats om zich 's zondags, na de kerk, met een kaatsspel te amuseren.

De laatste ambachtsheer was Jan van Dijk, schout en secretaris van Heer Oudelands Ambacht, Heerjansdam en Kijfhoek. Zijn kleindochter verkocht de voormalige heerlijkheid in 1847. Tussen 1817 en 1857 was Heer Oudelands Ambacht een op zichzelf staande gemeente. Na invoering van de Gemeentewet werden vele kleine gemeenten gecombineerd. Vanaf 1857 vormden Groote Lindt, Heer Oudelands Ambacht en Kijfhoek de gemeente Groote Lindt. In 1881 ging Groote Lindt op in Zwijndrecht.

De Pietermankerk

Als het klopt dat de Pietermankerk rond 1334 is gebouwd, dan is het de oudste kerk van de Zwijndrechtse Waard. Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat er buiten de tegenwoordige kerk fundamenten zijn gevonden van een groter schip. In de vijftiende eeuw moet de kerk ingrijpend zijn veranderd. In de kerk bevinden zich een doopvont dat uit de vijftiende eeuw dateert, een pastoor- of priesterkerk uit 1520, grafzerken uit de zeventiende eeuw en een preekstoel uit 1690.

1332-1823 Kasteel Develstein

Het eerste kasteel Develstein

Al direct na de herbedijking van de Zwijndrechtse Waard liet Willem van Duyvenvoorde in 1332 kasteel Develstein bouwen. Het kasteel stond op een eilandje met een gracht eromheen. Dat eilandje bestaat nog steeds aan de Develsingel. Bij archeologisch onderzoek zijn muurresten aangetroffen met een breedte van ruim 120 centimeter, waaruit kan worden afgeleid dat er sprake was van een serieuze verdedigingsburcht.

In juni 1572 werd kasteel Develstein verwoest door de vluchtende Spanjaarden of de watergeuzen, daar verschillen de geschiedschrijvers over van mening. Develstein verviel tot een ruïne.

Develstein herbouwd

Dordtenaren die de overvolle stad wilden ontvluchten hadden niet veel mogelijkheden. De inpoldering van het door de Sint-Elisabethsvloed verloren gegane achterland kwam pas in de zeventiende eeuw goed op gang, dus als ze een buitenverblijf wilden dan waren ze op de Zwijndrechtse Waard aangewezen.

Dordtenaar Willem van Beveren kocht Develstein in 1594 met land en boomgaarden. Hij herbouwde ongeveer de helft van het oorspronkelijke kasteel, waarbij een oude traptoren in de nieuwbouw werd geïntegreerd. Develstein werd getransformeerd tot een lustoord met prachtig aangelegde tuinen.

Het werd een plek waar de Dordtse literaire, kunstzinnige en politieke figuren in de zeventiende eeuw graag samenkamen. Hieronder waren dichter en pensionaris Jacob Cats, burgemeester Jacob de Witt en zijn zonen Cornelis en Johan; de arts en schrijver Johan van Beverwijck, kunstschilder Aelbert Cuyp en Margaretha van Godewijck, die daar ongetwijfeld het klavecimbel bespeelde.

Er zijn aanwijzingen dat er op de Liefershil al in de twaalfde eeuw een woontoren of mottekasteel heeft gestaan als voorganger van kasteel Develstein. De Liefershil was een aan de rivier de Devel gelegen heuvel en een strategische plek, omdat de Devel verbonden was met de rivier de Dubbel, die langs Dordrecht naar de Groote Waard stroomde.

Een walvis aangespoeld?

Op oude tekeningen van Develstein is te zien dat er aan een gevel een walvisrib hangt. Al in de vroege veertiende eeuw zou er tijdens een stormvloed of dijkdoorbraak een uit koers geraakte kleine walvis zijn aangespoeld op de Liefershil. Het verhaal wil dat Willem van Duyvenvoorde de rib aan de buitenmuur van zijn kasteel hing.

Toen Develstein in de negentiende eeuw werd gesloopt werd het aan de kerk van Oudelands Ambacht geschonken, waar het nog lang heeft gehangen. Op de rib was een walvis afgebeeld met in gotische letters de tekst: *'dit bij is van een walvis groot 62 voet'*.

Gravin van Develstein

Develstein heeft in de loop der tijd heel wat opmerkelijke eigenaren gehad. Een daarvan spant de kroon, al is het maar omdat deze kasteel Develstein door een merkwaardige levenskeuze tot een bouwval bracht.

In 1794 trouwt kasteelvrouw Johanna Snellen met graaf Florentius van Dam, een patent uitziende 28-jarige man. Hiermee ging voor Johanna de wens in vervulling waar ze haar hele leven al van had gedroomd, namelijk gravin worden. Niets mis mee zou je zeggen, ook toen waren er al kasteelromans. Maar dat 'hele leven' van de kasteelvrouw duurde al een poosje, want toen het huwelijk werd voltrokken was ze 67 jaar oud.

Echte liefde? Welnee. Ze woonden na het huwelijk niet eens bij elkaar. Hij wilde zijn bejaarde bruid uitsluitend financieel uitkleden en dat wist ze donders goed.

Toch heeft ze lang lol gehad van deze deal, want ze werd 89 jaar oud en haar geldverkwistende wederhelft was op 49-jarige leeftijd overleden. Niet lang na haar dood werd het kasteel in 1824 gesloopt.

1332 Hendrik-Ido-Ambacht

Kerkelijk Hendrik-Ido-Ambacht

De dorpskerk is gebouwd tussen 1525 en 1540 op het fundament van een kerk uit de veertiende eeuw, waarvan de toren bewaard is gebleven. De toren werd van een derde verdieping voorzien, waardoor hij een hoogte kreeg van 25,5 meter. Binnen is een rijk gesneden preekstoel uit 1669 te vinden met een koperen lezenaar en doopbekkenhouder. Een herenbank heeft een in de Lodewijk XV-stijl gesneden overhuiving. Het uit 1696 daterende orgel werd oorspronkelijk gebouwd voor de Waalse kerk in Delft. Er bevinden zich nog een aantal zeventiende- en achttiende-eeuwse grafzerken in de kerk. Tot het einde van de negentiende eeuw is dit de enige kerk van het dorp geweest. Tegenwoordig kent Hendrik-Ido-Ambacht een opmerkelijk aantal kerken. De grootste kerk is de Petrakerk van de Gereformeerde Gemeente, die bijna 2.000 leden en 1.600 zitplaatsen telt.

Huis Vreedenborgh

Op oude kaarten werd een huis of hofstede genaamd Vreedenborgh aangetroffen, waar vrijwel niets over bekend is. Bij de Wepsterlaan is in 2015 archeologisch onderzoek gedaan, waarbij sporen zijn gevonden die gerelateerd kunnen worden aan dit huis. Naast talloze fragmenten van gebruiksvoorwerpen zijn er funderingsresten aangetroffen. Het huis had een omvang van 20,8 bij 13,5 meter en werd gedateerd in de zeventiende eeuw. Op het terrein heeft een tweede huis gestaan met een afmeting van circa 25 bij 12 meter, dat gedateerd werd in de achttiende eeuw. De vondst van vaatwerk en kleipijpen kan worden gezien als aanwijzing dat Vreedenborgh inderdaad in gebruik is geweest als hofstede of landhuis bedoeld als (zomer)verblijf voor rijke stedelingen. Vanaf de achttiende eeuw lijkt er sprake te zijn van gebruik als boerderij.

Als samenvoeging van verschillende ambachtsheerlijkheden heette Hendrik-Ido-Ambacht waarschijnlijk ooit 'Hendrik-Ido-Oostendam-Schildmanskinderen-Groot-en-Klein-Sandelingen-Ambacht.' Dat zou dan de langste plaatsnaam van heel Europa hebben opgeleverd. Hoezo, geen bijzonder dorp?

Bedrijvigheid

In het midden van de zestiende eeuw waren er aan de rivier de Noord steenbakkerijen en zoutketen te vinden. Van rivierklei werden stenen gebakken en door met zeewater doordrenkte veengrond te verbranden, kon men de as in grote kookketels zuiveren tot zout. Net als in het naburige Zwijndrecht gaf ook de tuinbouw en de vlasverwerking hier werkgelegenheid. Akkerbouw en veeteelt waren eveneens vertegenwoordigd, waarbij de grond vaak in bezit was van welgestelde Dordtenaren. Een bedrijfstak die voor Hendrik-Ido-Ambacht van groot belang is geweest, was het slopen van schepen langs de Noord. Het schroot ging naar Nederlandse staalgieterijen of werd geëxporteerd naar Duitsland en Engeland. Nevenactiviteiten van de sloperijen waren het repareren van machines en verhuren van drijvende bokken. Na ruim een eeuw is deze bedrijfstak aan het eind van de twintigste eeuw verdwenen.

Groei

In 1939 kwam er een brug over de Noord naar Alblasterdam, in 1991 gevolgd door een tunnel voor de A15. Van het voorheen landelijke karakter van het dorp is niet veel over. Er vestigden zich veel Rotterdammers in de jonge wijk de Volgerlanden, die inmiddels versmolten is met de wijk Walburg in Zwijndrecht, waardoor er één grootstedelijk gebied is ontstaan. Het inwoneraantal van Hendrik-Ido-Ambacht is de laatste decennia dan ook aanzienlijk toegenomen.

1332-1855 Sandelingen-Ambacht

Willem van Duyvenvoorde

De eerste ambachtsheer van Sandelingen-Ambacht was Willem van Duyvenvoorde. Hij werd in 1290 geboren als bastaard van de schatrijke Philips van Duyvenvoorde. Toen zijn vader in 1308 overleed, bleef Willem berooid achter, want een bastaard kon niet erven. Dit verklaart waarschijnlijk de ontembare ambitie waarmee hij de wereld te lijf ging. Hij was daarbij gezegend met een bovengemiddeld functionerend stel hersens. Zeer tegen zijn zin had hij de bijnaam 'Snickerie' gekregen, wat roeispaan betekent. Van Duyvenvoorde had ruime ervaring met het kopen van heerlijkheden en kastelen. In 1320 verwierf hij de ambachten Almonde en Dubbelmonde in de Groote Waard. In 1324 kocht hij Huize Ten Strijen, dat hij liet ombouwen tot het grootste slot dat er in de veertiende eeuw in het graafschap Holland heeft gestaan en van waaruit hij zijn financieel imperium leidde. Een jaar later verwierf hij de heerlijkheid Oosterhout en door zijn huwelijk in 1327 kwamen daar de burcht en heerlijkheid van Vianen ook nog eens bij. Ten slotte werd hij door aankopen aldaar heer van Breda, waarna niemand meer om hem heen kon.

Willem was al op zijn vierentwintigste kamerling en schatbewaarder van graaf Willem III van Holland. Toen deze later ambachtsheerlijkheden uitdeelde aan degenen die hem hielpen om de Zwijndrechtse Waard weer te bedijken, stond onze Willem prompt op de eerste rij.

De ambachtsheerlijkheid

De ambachtsheerlijkheid Sandelingen-Ambacht heeft verschillende namen gehad, maar werd meestal vernoemd naar de ambachtsheer. In 1365 wordt het 'Reimbouts ambagt' genoemd.

In de vijftiende eeuw wordt Adriaen Pietersz. Sandelijn (*1515) ambachtsheer en gaat het Sandelingen-Ambacht heten.

Tegenwoordig is Sandelingen-Ambacht vooral bekend door het gelijknamige recreatiegebied van 95 hectare groot. Dit unieke natuurgebied dankt zijn bestaan aan een volstrekt gebrek aan groeiambities van de voormalige ambachtsheerlijkheid door de eeuwen heen. Zo is er nog steeds alle ruimte om honderden jaren na het ontstaan recreanten welkom te kunnen heten!

De ambachtsheerlijkheid blijft daarna lang in handen van Dordtse families. Die band met Dordrecht blijkt ook uit het feit dat er op de Achterambachtseweg een hoeve stond, die in 1543 eigendom was van het Sint Agnes- of Agnietenklooster in Dordrecht. Deze hoeve was een directe voorganger van de nog bestaande boerderij De Palmhoeve, door oudere Ambachters De Palmestee genoemd. Zoals in de meeste omliggende ambachten was men ook in Sandelingen-Ambacht veelal werkzaam in de vlasserij, waarnaast landbouw en veeteelt een grote rol speelden. Over het algemeen waren de bewoners redelijk van goede doen. Men had er een eigen schout en vier schepenen, die tevens deel uitmaakten van het polderbestuur. Tijdens de Franse Tijd schafte men in 1795 het leenstelsel af, waardoor ambachtsheren hun rechtmacht verloren. Daartegenover stond dat zij de als leen aangemerkte grond volledig in eigendom kregen. Na de Franse Tijd was er een beperkt herstel van de in 1795 verloren gegane rechten, maar met de Grondwet van 1848 werden deze definitief afgeschaft.

Gemeente Sandelingen-Ambacht

Halverwege de negentiende eeuw had de gemeente Sandelingen-Ambacht nog geen vierhonderd inwoners die in 34 huizen woonden. De woongemeenschap was in ruim driehonderd jaar nauwelijks veranderd, want in 1632 stonden er 29 huizen en in 1732 waren dat er slechts twee meer. Daarmee was het gehucht te klein voor een eigen gemeentehuis. Als het gemeentebestuur moest vergaderen, dan deed men dat in een gedeelte van het woonhuis van boerderij De Palmhoeve aan de Achterambachtseweg. In 1855 ging Sandelingen-Ambacht op in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.

1332-1855 Rijsoord en Strevelshoek

De ambachtsheren

Graaf Willem III hoefde niet ver te zoeken om mensen te vinden die de Zwijndrechtse Waard in ruil voor een ambachtsheerlijkheid wilden herbedijken. Degene die dat in Rijsoord deed was Gerard Allewynszone, zijn leengriffier. Dat Gerard niet 'welgeboren' was, maar uit een gewoon Leids poortersgezin stamde, werd pragmatisch opgelost. Willem verhief hem in 1332 samen met zijn vader in de adelstand en verkocht hem tegelijk de heerlijkheid Rijsoord. Hierdoor ontstond het adelijk geslacht Van Rijsoirde. Gerard Alewynsz. stond bekend om zijn grote werkvijver en naar het schijnt is het ook aan hem te danken dat de administratie van de graaf op orde werd gebracht.

De ambachtsheerlijkheid ging hierna over op zijn zoon Alewyn Gerardsz. en vervolgens op zijn kleinzoon Jacob Alewynsz. van Rijsoirde. Met het overlijden van Jacob in 1429 stierf de mannelijke stamlijn uit. In 1593 werd Rijsoord door nakomelingen van Jacobs zuster verkocht aan Matthijs van Nederhoven, die onder de Groote Lindt al een buitenplaats bezat. De Dordtenaar Willem Cornelisz. van Beveren kocht Strevelshoek.

De brug

Vroeger was de Waal bij Rijsoord breder dan nu. Vanuit de Rijsoordsestraat, in het tegenwoordige Ridderkerk, stak men het riviertje met een veerschuit over. De bewoners van de Zwijndrechtse Waard financierden een brug, die in 1543 in gebruik werd genomen. Doortrekkende reizigers moesten tol betalen om gebruik te mogen maken van de brug. Of het door de watergeuzen of de Spanjaarden kwam, is niet duidelijk, maar de brug is in 1572 vernield.

Het zou tot 1615 duren voordat er een nieuwe brug werd gebouwd. Die werd door de ambachtsheer betaald, waarbij hij bepaalde dat iedereen die er overheen wilde – zonder uitzondering – tol aan hem moest betalen.

De inwoners beriepen zich op hun oude recht van vrijstelling en begonnen in 1617 een rechtszaak bij de Hoge Vierschaar.

In de hoek van het riviertje de Waal, ten zuiden van Ridderkerk, lagen de ambachtsheerlijkheden Rijsoord en Strevelshoek, die lange tijd dezelfde ambachtsheren hebben gehad. Hoewel ze in de Zwijndrechtse Waard liggen, behoort het gebied sinds 1855 tot de gemeente Ridderkerk.

Daar werd bepaald dat de ambachtsheer zijn kosten op de eigenaren en pachters van de gehele Zwijndrechtse Waard kon verhalen, waarna de tolheffing diende te vervallen.

De kerk van Rijsoord

De Nederlands Hervormde kerk van Rijsoord is gebouwd in 1832 als vervanging voor een kerk die de eerste ambachtsheer Gerard Allewynszone in 1336 had laten bouwen. In de zuidmuur van de kerk bevindt zich een gevelsteen met een wapen en het opschrift 1661, afkomstig van de gesloopte pastorie. In de kerk is een zeventiende-eeuwse preekstoel met een koperen lezenaar en doopbekkenhouder te vinden.

Wonen en werken

In 1748 stonden er in beide ambachten slechts vijftien huizen. In 1846 zijn Rijsoord en Strevelshoek één gemeente geworden. Toen stonden er negentien huizen waarin 32 gezinnen woonden, bij elkaar goed voor een bevolking van 160 personen. Op drie katholieken na was de hele

gemeenschap Nederlands Hervormd. Net zoals in de naburige ambachten leefden de bewoners van de landbouw, veeteelt en vlasserijen.

Ter ere van de vlasserijen werd in 1988 nabij de brug van Rijsoord het beeld van *De Vlasjongen* onthuld. Dat werd in 2012 gestolen. In 2014 werd door Joop Horsten een nieuw beeld ontworpen in zogenaamd Cortenstaal.

1346-1795 De stadsgalg

Stadsgalg teruggevonden

We schrijven 1966. Bij grondwerkzaamheden op de hoek van de Oude Maas met de Noord worden dikke houten balken blootgelegd. Verder gravend komt er ook een grote gemetselde put tevoorschijn, waarop drie kolommen hebben gestaan met daarover drie horizontale balken. Hieraan werden ooit lijken opgehangen. De stenen galg dateert waarschijnlijk uit de zestiende eeuw en bood plaats aan vijftien veroordeelden.

Onder de fundering vond men verder drie verticale kokers waarin palen konden worden geplaatst. De overblijfselen van een eerdere galg. Deze eerste galg is vrij precies te dateren, want op 31 juli 1346 gaf Margaretha van Holland – dochter van graaf Willem III van Holland, die de Zwijndrechtse Waard had laten herbedijken – aan Dordrecht toestemming om de stadsgalg naar deze plaats over te brengen.

Hangen tot je een ons weegt

Terechtiggestelden werden *'aan de vogelen des hemels ten spijze gegeven'* totdat zij *'uitgedropen waren'*, zoals een geschiedkundige dat fijntjes wist te beschrijven. De lijken vielen uiteindelijk vanzelf in de gemetselde put. Men deed dit zodat de Dordtenaren het vanaf de overkant allemaal goed konden zien.

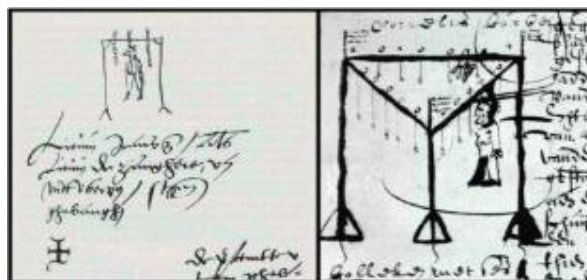
Dat zou ze wel afschrikken om zelf ook het slechte pad op te gaan, was de gedachte. Vaak werden misdadigers eerst in de stad zelf opgehangen en vervolgens naar de overzijde van de rivier gevaren om daar *'ten exemple'* aan de galg gehangen te worden.

Men schroomde ook niet om bijvoorbeeld een hand af te hakken, wanneer je het gebod *'gij zult niet stelen'* niet al te nauw had genomen. Die hand werd dan als afschrikwekkend voorbeeld tegen de paal van de galg gespijkerd.

Het is een mooie, zonnige dag. Een moeder wandelt met haar zoontje langs de Oude Maas. Ze genieten van het uitzicht op Dordrecht en de talloze heen en weer varende scheepjes. Drie schapen grazen vredig naast een man, die op zijn gemak is gaan zitten om twee aan koorden bungelende lijken te bestuderen. Welkom in 1596.

De tekenkunsten van de griffier

In klepboeken werden vonnissen vermeld die met *'geklepper'* in de stad bekend werden gemaakt. Soms staan hier tekeningen van de griffier in waarmee hij het vonnis maar vast in beeld bracht. Zoals hier, in de klepboeken van 1587 (links) en 1627 (rechts). Zo zag de galg bij het *'Galgenbosch'* er dus uit.

Volksvertier

Een andere manier om iemand terecht te stellen, was de garrote of wurgpaal. Deze methode werd gebruikt als alternatief voor het als wreder beschouwde ophangen. In 1572 werden in Dordrecht de protestantse kunstschilder Jan Woutersz. van Kuyk en Adriana Jansdr. van Molenaarsgraaf te midden van een enthousiaste menigte op die manier om het leven gebracht.

Of het nu een ophanging was, een executie aan de wurgpaal of een onthoofding door de stadsbeul, dat maakte niet zoveel uit. Het publiek vond zo'n onderbreking van de dagelijkse sleur in één woord geweldig.

Afijn, Zwijndrecht mag blij zijn dat het macabere Galgenbosch niet meer bestaat en er een prachtig Noordpark voor in de plaats is gekomen.

Een moordpark!

1429-1900 Het Steenovenvolk

Na het uiteenvallen van het Romeinse Rijk ging de kennis van het steenbakken hier verloren. Rond de elfde eeuw hadden Friese monniken contact met Italië, waar de baksteentechniek bewaard was gebleven. Zij namen die kennis over en ontwikkelden 'kloostermoppen', grote bakstenen die zij gebruikten voor de bouw van kerken en kloosters. De Friese zeeklei leende zich uitstekend als grondstof voor de steenbakkerij.

In de dertiende eeuw verspreidde de techniek zich verder over Nederland. De vraag naar stenen groeide, omdat steden zich met muren gingen beveiligen en omdat het na vele stadsbranden verboden werd om nog langer brandgevaarlijke houten huizen te bouwen.

Sandelingen-Ambacht

Tegenover het huis Bouquet in Sandelingen-Ambacht lag een weiland dat de 'steenplaats' werd genoemd. Daar stond al in 1331 een steenoven die door de graaf van Holland voor zes pond per jaar werd verhuurd aan ene Lemmeken Pieterszoon. Men veronderstelt dat in deze oven de stenen zijn gebakken die zijn gebruikt voor de eerste dorpskerk. Sandelingen-Ambacht lag aan een traag stromende rivier met brede oevers, waar veel slib werd afgezet. Dat waren ideale vestigingsplaatsen voor steenbakkerijen. Omstreeks 1588 liet een steenbakker uit Ouderkerk aan den IJssel bij een bestaande krib genaamd het 'Beytelhoofd' een steenoven bouwen. Niet lang daarna volgde er zeshonderd meter zuidelijker een tweede steenplaats, die gefinancierd werd door de Dordtse kooplieden. Deze twee steenbakkerijen zouden tot in de twintigste eeuw in bedrijf blijven.

Het Steenovenvolk

Het vorm- en droogseizoen bij de steenfabricage liep van april tot september. Omdat er dan ook op het land werd gewerkt, was er tijdens de campagne een gebrek aan arbeiders. Het werk op de steenbakkerijen was loodzwaar en verdiende slecht.

Als je in Ambacht je 'steentje moest bijdragen', was je de sjaak, want dat bleef niet bij één steentje. Je behoorde dan tot het Steenovenvolk, de paupers van het werkvolk. Slecht betaald krijgen en kinderarbeid waren daarbij volkomen normaal.

De arbeiders werkten zes dagen per week aaneengesloten en werkdagen van veertien uur waren eerder regel dan uitzondering. Men begon al om vier uur 's morgens. Het drankgebruik was aanzienlijk en het taalgebruik grof, wat maakte dat het Steenovenvolk in sociaal isolement leefde.

Kinderarbeid

De ploegen waren meestal samengesteld uit grote gezinnen. Hierdoor bestond meer dan de helft van het aantal arbeiders soms uit vrouwen en kinderen. De klei moest met water en zand tot een homogene massa worden gemaakt, wat met blote voeten werd gedaan. Hierna werd een bal van klei met kracht in steenvormen gesmeten. De steenvormen werden meestal door de kinderen op banen gelegd en na een paar dagen op hun kant gezet, om zo verder te kunnen drogen.

Het voordeel om hier kinderen voor in te zetten, was dat zij kleinere voeten hadden, waardoor de looppaden tussen de banen smal konden zijn en er meer stenen op een terrein konden worden gedroogd. Vervolgens werden de stenen in loodsen zonder zijwanden verder gedroogd, waarna ze naar de ovens werden gebracht om te worden gebakken. De steenfabrikanten waren dan ook niet blij dat er in 1874 een wet werd aangenomen die kinderarbeid onder de twaalf jaar officieel verbood. Omdat er niet of nauwelijks werd gecontroleerd en pas in 1900 de leerplicht voor kinderen tot twaalf jaar werd ingevoerd, trokken de steenfabrikanten zich echter niet zoveel aan van deze wet.

Mechanisatie

In het laatste kwartaal van de negentiende eeuw wordt het handwerk steeds meer door machines overgenomen en zijn er minder arbeiders nodig. Door een steeds verdergaande mechanisatie en schaalvergroting verdwijnen de steenfabrieken. De laatste stenen aan de Noord werden in 1915 gebakken, waarna de fabrieken sloten.

1435-1572 Klooster Eemstein

Het eerste klooster Eemstein

In 1382 werd op het landgoed Eemstein, bij het dorp Eemkerk in de Grootte Waard, een klooster gesticht. De initiatiefnemers waren de Dordtenaar Reinoud Johan Minnebodezoon en zijn vrouw Sophie, een vroom echtpaar dat hiervoor al in 1377 toestemming kreeg van Hertog Albrecht van Beieren, graaf van Holland. Aanvankelijk zou het een klooster voor franciscaner monniken worden, maar uiteindelijk namen de augustijnen er hun intrek. In de stichtingsakte werd bepaald dat Reinoud het klooster 55 morgen land ter beschikking zou stellen alsook het visrecht op de Merwede, dat de monniken dan konden verpachten.

Conventszege van het klooster Eemstein, 15e eeuw

Helemaal voor niets deed het echtpaar dit niet, ze bedongen dat zij 'tot hun zielenheil' in de kerk van het klooster begraven zouden worden. Of ze daar lang plezier van hebben gehad, valt echter te betwijfelen, want veertig jaar later was het voorbij met het nog relatief jonge klooster en zijn kerk. De stormvloed in 1421 en 1423, die bekend staan als de Sint-Elisabethsvloed, zorgden voor een rampzalige dijkdoorbraak, waardoor de Grootte Waard verloren ging.

De monniken werden zowel opgevangen in Dordrecht als in kloosters die, net als Eemstein, onder het Kapittel van Windesheim resulteerden.

Het tweede klooster Eemstein

De monniken begrepen dat de Grootte Waard definitief verloren was en hun kloostergronden geleidelijk aan onderdeel van de Biesbosch zouden worden.

Het zegel van de Prior van het klooster Eemstein hangt aan een stuk van 25 januari 1484/85, waarmee Willem van Honswijk afstand deed van zijn recht op 7,5 morgen land in Voersaterwaard bij Kijfhoek. En dat was het startschot voor de bouw van het tweede klooster Eemstein, dat daar 140 jaar heeft gestaan. Net als zijn gelijknamige voorganger werd het vernietigd. De eerste keer door een watervloed, de tweede keer door watergeuzen.

Ze besloten daarom in 1430 om een nieuw klooster te bouwen in het ambacht Kijfhoek, in de door de Sint-Elisabethsvloed gespaarde Zwijndrechtse Waard. Omdat hun verloren gegane klooster in de Grootte Waard ook daarbuiten grond bezat, kon dat worden verkocht om de bouw van het nieuwe klooster te financieren. Er werd een sober klooster gebouwd met een kerk en een begraafplaats. Van het verdrinken dorp Sleenwijk namen ze een kerkklok over. In 1435 werden het oostelijke deel van de kerk en een gedeelte van het nieuwe klooster ingewijd. Dat er daarna nog werd gebouwd, blijkt uit een zaak die zij in 1439 voor het gerecht aanspanden tegen het Dordtse Augustijnenklooster. Zij eisten bouwmaterialen te mogen gebruiken die afkomstig waren van de kerk van het verdrinken Eemkerk in de Grootte Waard en werden daartoe in het gelijk gesteld.

In 1516 beschikten de kloosterlingen over 147 morgen land (circa 137 hectare). De helft van de bevolking van Heer Oudelands Ambacht leefde van Eemstein, waarmee het klooster een belangrijke rol in de dorpsgemeenschap speelde.

Het einde van klooster Eemstein

Op 14 juli 1572 werd Eemstein door de watergeuzen geplunderd en in brand gestoken. Het afgebrande klooster werd hierna door de protestanten met de grond gelijk gemaakt. De kloosterlingen waren naar 's-Hertogenbosch gevlucht, waarna zij over verschillende Brabantse kloosters werden verspreid.

De prior, Willem de Lange, vormde daar een uitzondering op: hij trok in bij zijn familie in Dordrecht. Lang heeft zijn verblijf daar niet geduurd, want anderhalf jaar later droeg hij een verboden mis op in zijn ouderlijk huis, waarna hij de stad moest verlaten. De godsdienstvrijheid die Willem van Oranje op de in 1572 in Dordrecht gehouden Eerste Vrije Statenvergadering introduceerde, liet nog heel lang op zich wachten.

Circa 1540-1934 Molens

Vooral aan de Oude Maas hebben talloze molens gestaan, zowel aan de Zwijndrechtse als Dordtse oevers. Een tochtje naar Kinderdijk om molens te bekijken, was tot de twintigste eeuw beslist niet nodig: in Dordrecht hebben er zo'n 130 gestaan en in de Zwijndrechtse Waard bijna veertig, waarvan meer dan de helft in Zwijndrecht.

Molen De Kerseboom

De in 1822 in bedrijf gestelde molen De Kerseboom is de trots van Rijsoord. De naam is ongetwijfeld te danken aan de driejarige Arie Karsseboom, die in 1822 de eerste steen mocht leggen. Het heeft maar een jaar gescheeld of de molen was gesloopt. Eind jaren vijftig van de twintigste eeuw werd er een sloopvergunning verleend omdat de locatie aan de Waal waar de molen stond perfect was om een geriefelijke bungalow te bouwen. En die bungalow kwam er inderdaad, alleen kon de eigenaar daarvan het niet over zijn hart verkrijgen om de nog in zijn achtertuin staande molen te slopen.

Ondanks zijn goede wil is het behoud van de molen sindsdien niet vanzelfsprekend geweest, want een molen vergt toch echt heel wat meer onderhoud dan een schuurtje of tuinhuis. De molen kwam uiteindelijk in bezit van Stichting Rijsoordse Molen, die hem in 1991 liet verplaatsen naar de overkant van de Waal, bijna recht tegenover zijn oorspronkelijke standplaats. Naar de overkant van de Waal? Dan stond de enige nog functionerende molen in de Zwijndrechtse Waard oorspronkelijk in de Reijerwaard! Maar goed, nu niet meer, dus we knippen een historisch oogje dicht.

Molen Landzicht

Korenmolen Landzicht staat aan de Molenweg in Heerjansdam. Heel toepasselijk, dan hoeft je er ook niet aan te twifelen of ze met de molen aan het schuiven zijn geweest, zoals in Rijsoord. Maar ook hier zijn wat problemen. De uit 1868 daterende molen is namelijk al jaren niet meer in bedrijf. Om veiligheidsredenen zijn de wieken al in 2005

In de Zwijndrechtse Waard hebben een kleine veertig molens gestaan, waarvan meer dan de helft in Zwijndrecht. Er zijn er nog twee van over, één in Rijsoord en één in Heerjansdam. Hoewel, twee over...

verwijderd vanwege de slechte bouwkundige staat waarin hij verkeert. Hoewel het een rijksmonument is, staat het herstel van de molen niet op de prioriteitenlijstjes. In 2018 is in ieder geval wel de gerestaureerde kap teruggeplaatst op de molenromp, dus wie weet zien we ook hier de wieken ooit weer draaien. De molen heeft diverse voorgangers gehad, waarvan de oudste uit de zestiende eeuw dateert.

*Korenmolen Landzicht,
Heerjansdam*

Verdwenen molens

Van de talloze verdwenen molens was de aan de Oude Maas gelegen molen Welgelegen de meest aansprekende. Die naam had hij niet voor niets, de Dordtenaren genoten ervan. In 1934 was de molen in verval en wilde eigenaar N.V. Van Epenhuijsen Verenigde Chemische Fabrieken hem laten slopen.

Zwijndrechts burgemeester Jansen Manenschijn organiseerde op persoonlijke titel een inzamelingsactie, waarbij hij zich vooral richtte op degenen die het meeste plezier van molen Welgelegen hadden. Dat waren de vermogende Dordtenaren op de Wolwevershaven, Merwekade en Buiten Walevest. Het mocht niet baten. Er verdween een welgelegen icoon aan de horizon van de Dordtenaren, die het sindsdien met de Zwijndrechts watertoren moeten doen...

1571-1929 Zoutketen en Zoutpannen

Het gezegde 'het zout in de pap verdienen' ging voor de Romeinse soldaten niet op, want die werden maar wát graag met zout betaald voor hun diensten. En daarom krijgt u vandaag de dag nog steeds 'salaris', want 'sal' is Latijn voor zout. En dat is de ongezouten waarheid.

Al ver voor de jaartelling werd zout gebruikt om voedsel te conserveren. Met behulp van technieken als zouten en pekelen wordt vocht aan voedsel onttrokken, waardoor het langer kan worden bewaard. En dat was handig in de tijd dat koelkasten en diepvriezers nog moesten worden uitgevonden. Zout was van levensbelang en werd het 'witte goud' genoemd. Vandaar dat die Romeinse soldaten er graag mee werden betaald.

In de zestiende eeuw voerden de Hollanders ruw zout in uit landen als Frankrijk en Portugal. Het had een hoog zoutgehalte en werd gemengd met zeewater uit de Noordzee, waarna het tot diverse soorten fijn zout werd 'gezied' of gekookt. Toen in 1568 de Tachtigjarige Oorlog met Spanje uitbrak werd het lastig om ruw zout te importeren en moest men zout uit het Noordzeewater winnen.

Zoutketen in de Zwijndrechtse Waard

In de Zwijndrechtse Waard is er ruim 350 jaar sprake geweest van een grote zoutindustrie. In 1571 bouwde ene Thomas Gramaye, rentmeester van de Gelderse domeinen en getrouwd met een Dordtse jongedame, de eerste zoutkeet in Zwijndrecht. Die zoutkeet stond ter hoogte van de huidige watertoren aan de Oude Maas.

Omdat er voor de aan- en afvoer van zout een haventje nodig was, liet Gramay de nog steeds bestaande Oostkeethaven graven. Aangestoken door het succes van Gramay bouwde de Dordtse koopman Gillis Rees iets verderop naar het westen eveneens een zoutkeet. Dat gebeurde in 1590.

Omdat ook hier met waterschepen zeewater moest worden aangevoerd, liet hij de Westkeethaven graven.

In het midden van de achttiende eeuw waren op het grondgebied van Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht maar liefst 61 zoutketen te vinden, die vrijwel allemaal eigendom van vermogende Dordtenaren waren. Het zorgde voor grote, maar slecht betaalde werkgelegenheid.

Het proces van zoutzieden

Omdat het water voldoende op temperatuur moest kunnen komen, liep het seizoen voor het zoutzieden van april tot november. Bij de buitendijks gelegen zoutketen werd met waterschepen zeewater aangevoerd. Hiernaast werd per schip turf geleverd, dat werd gebruikt als brandstof voor de grote ijzeren zoutpannen.

Het complex van een zoutziederij bestond uit de zoutketen waarin het bereidingsproces plaatsvond, en ruimten met rekken waarop het zout werd gedroogd. Voor het onderhoud van de ijzeren pannen was er een werkplaats voor de smid en er werd getimmerd aan de houten vaten, waarin het zout werd bewaard.

Een zoutziederij beschikte over 'keethuisjes', waarin de arbeiders verbleven. Dat waren vaak complete gezinnen, want ook vrouwen en kinderen werden voor het arbeidsproces ingezet. Het vuur onder de zoutpannen moest vijf dagen en nachten achtereen brandend worden gehouden, waarbij er continu moest worden geroerd. Hoe de diverse soorten zout precies werden gemaakt, dat wist alleen de keetbaas. Hij had daar recepten voor die hij zorgvuldig geheimhield.

Het einde

In 1886 werd er in Overijssel voor het eerst zout in de Nederlandse bodem aangetroffen. In 1919 startte de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie in Boekelo op grote schaal met de productie van zout. Dat betekende het einde voor het winnen van zout uit zeewater.

Zoutkeet De Dolphijn aan de Oostkeethaven van de familie Van Epenhuijsen hield het nog tien jaar vol. Met de sluiting in 1929 kwam er definitief een eind aan de eeuwenoude zoutproductie in de Zwijndrechtse Waard.

Het rampzalige jaar 1572

Viel het mee of viel het tegen in de Zwijndrechtse Waard, in dat memorabele jaar 1572? Nou, het was schrikken geweest, reken maar! Spanjaarden en watergeuzen hadden de waard in enkele dagen flink toegetakeld.

De Zwijndrechtse Waard was niet heel anders dan het overgrote deel van de rest van Nederland: het bestond uit platteland. Het grootste contrast met de stad was dat het leven er goeddeels werd bepaald door de seizoenen. Het weer, een goed jaar, een slecht jaar. Maar altijd, jaar in jaar uit, moest er hard gezwoegd worden voor de dagelijkse kost. Soms op de rand van overleven. Soms daar overheen.

Elk landschap heeft zijn boegbeelden. En ook daarin was de waard gelukkig geen uitzondering. Zo stond daar het trotse slot Develstein, de rijke hofstede Boucquet, kasteel Meerdervoort en het niet te onderschatten invloedrijke klooster en culturele centrum Eemstein.

Door de eeuwen heen was de Langeweg dwars door de waard een belangrijke verbinding tussen Holland en het zuiden (Breda en Brussel, maar uiteraard ook de belangrijke stapelrechtstad Dordrecht). Zo belangrijk zelfs, dat een brugverbinding over de Waal bij Rijsoord de investering waard was bevonden. De brug zou een uitermate leuke bron van tolinkomsten worden voor de ambachtsheer.

1572 was echter een onrustig en gewelddadig jaar. De watergeuzen namen Den Briel in en het werd de Spanjaarden en de katholieken in en rond Dordrecht steeds heter onder de voeten. Zeker in de eerste helft van het jaar gebeurde er veel in (en rondom) de waard.

De naam van de buurt Slagveld in Zwijndrecht herinnert nog aan de schansen die daar ter verdediging onder dwang werden aangelegd in het voorjaar van 1572. Gevochten is er waarschijnlijk nooit, maar het illustreert wel de dreiging die in de lucht hing.

In juni werd watergeus en voormalig schipper Dirk Wor met een eskader vooruitgestuurd om de omgeving van Dordt te verkennen.

De fel en fanatiek tegen het katholicisme gekante watergeuzen staken daarbij op 14 juni klooster Eemstein in lichterlaaie.

Hetzelfde lot trof op dezelfde dag slot Develstein, zij het dat dit op het conto moet worden geschreven van Spaanse troepen, die uit Den Briel waren gevlucht en Dordrecht niet in kwamen.

We weten niet zeker welke van beide partijen schuldig was aan de vernietiging van hofstede Boucquet - men vermoedt de Spanjaarden - of wie de brug bij Rijsoord te grazen heeft genomen. Maar beide werden vernietigd.

Slot Meerdervoort had het overleefd. Maar ja, dat was jaren eerder al verlaten door zijn eigenaren.

Met de nodige paapse strooplikerij was ene Thomas Gramaye er dat jaar juist in geslaagd om een veelbelovende zoutindustrie op poten te zetten in de waard. Toen de geuzen zich aandienen, wist hij echter niet hoe snel hij zich uit de voeten moest maken. Er is verder nooit meer iets van hem vernomen en voorlopig lag deze piepjonge startup meteen alweer op z'n gat.

Op 25 juni koos Dordrecht de kant van de geuzen. De Spaansgezinde bestuurders hadden de stad goeddeels al eerder verlaten en veel katholieken sloegen op de vlucht.

En zo verging het de Zwijndrechtse Waard. Het kan haast niet anders of het jaar 1572 moet een verpletterende indruk hebben achtergelaten bij de inwoners van onze geplaagde ambachten.

Maar ja, men pakte er het leven gewoon maar weer op. Het was niet anders. In de waard waren uiteindelijk als vanouds alleen de seizoenen heer en meester.

1572-1766 Hofstede Boucquet

Al in de veertiende eeuw stond er vlak bij de dorpskerk in Hendrik-Ido-Ambacht een hofstede. In 1561 had Willem Boucquet uit Dordrecht deze in bezit. Hij was hoogheerraad van de Riederwaard en generaal van de Grafelijke Munt. Willem heeft de vernietiging van de hofstede door Spaanse troepen in 1572 niet meer meegemaakt, want hij stierf in 1570.

Zijn zoon Johan Boucquet liet de ruïne afbreken en bouwde een nieuw, kasteelachtig huis. Twee van Johans kinderen trouwden met leden van het oude Dordtse regentengeslacht Oem, waardoor de buitenplaats in 1626 in handen kwam van die familie.

Oud bezit, nieuw geld

In de tweede helft van de zeventiende eeuw is de Dordtse burgemeester Johan van Neurenburg eigenaar van Boucquet. Zijn familie kwam rond 1585 vanuit Namen naar Dordrecht en is vermogend geworden met de handel in Naamse hardsteen. Zijn schoonmoeder was de dochter van de door Rembrandt geportretteerde Jacob Trip en Margaretha de Geer. Kortom, er was duidelijk geen gebrek aan 'nieuw geld' binnen deze familie.

In 1721 werd de hofstede door de weduwe van Van Neurenburg verkocht aan Anthony van Aalst, die zich direct heer van Boucquet ging noemen. Van de opbrengst kon haar zoon het ouderlijk huis aan de Dordtse Nieuwe Haven slopen en het kolossale huis bouwen waarin zich nu Museum Van Gijn bevindt.

*Hofstede Boucquet:
heel veel stenen*

In dit verhaal leest u dat de heer van Boucquet ieder jaar op 20 november kapoenen kreeg van zijn pachters. Wat een kapoen is? Een gecasteerde haan. Het zal u duidelijk worden dat uw kindertjes vanaf dit jaar géén *Sinterklaas Kapoentje* meer kunnen zingen. Dat is niet respectvol tegenover deze celibatair levende bisschop. Toch?

Kapoendag

Aan het bezit van een hofstede met land waren rechten verbonden. De eigenaar van Boucquet had een bijzonder recht, het kapoenrecht. De pachters waren verplicht om hem jaarlijks op 20 november een aantal kapoenen, oftewel gecasteerde hanen, te leveren. De haan verdubbelde na zijn ontmanning zo ongeveer in omvang en het vlees was smakelijk vanwege de malsheid. Het zullen smulpartijen zijn geweest in de eetzaal van de hofstede.

De grafkelder van Boucquet

Anthony van Aalst overlijdt in 1732 en wordt in de grafkelder van Boucquet bijgezet. In 1753 gaat de grafkelder opnieuw open, nu voor zijn weduwe Johanna van Dijk. Tien jaar later wordt de grafkamer voor het laatst geopend voor de bijzetting van de laatste bewoner van Boucquet, Ernestus Hermanus Tinne. De klok van de dorpskerk wordt als eerbetoon maar liefst 24 uur geluid.

De sloop

Zijn dochter Catharina trouwt een half jaar later met een majoor uit het Staatse leger en verhuist naar Den Haag. Ze besluit de geërfde hofstede in 1765 te veilen. In april 1766 wordt het in opdracht van de koper afgebroken en een makelaar biedt het sloopmateriaal vervolgens te koop aan: *een extra groote party Bouw-Materialen bestaande in 1 Deurkozyn met dubbele deuren, 2 Schuifraamen daar boven, Schuifkozyns met haar Glaaze Raamen en Luiken, Deur en Portieprese, Kosyns met haar Deuren en Sloten, Yke Gryne en Vuure Balken, Ribben en Sparren, een Uurwerk van een Tooren, circa 100 Marmere Vloerstenen, een extra fraai Yzer hek, een groote party Yzerwerk, Blaauwe Steenen, Drumpels, ruim 100.000 Steen en in diverse soorten, waer onder mooye Geevelsteen, een party Biksteen en een groote Party Puyn en 't geen verder dagelijks te zien is.*

1603-1629 Geld maakt macht

Hij wilde maar wat graag bij de Dordtse elite horen. En ambachtsheer zijn, want dat gaf aanzien. Maar ja, hoe doe je dat als je maar van eenvoudige komaf bent? Juist: met een goed stel hersens en vrouwen uit een goed nest. En vervolgens word je geldschieter...

De pastoor en zijn huishoudster

Arent Maertenszoon werd in 1555 in Dordrecht geboren als zoon van een pastoor en diens huishoudster. Hij vond dat geen afkomst om trots op te zijn, temeer omdat katholieke geestelijken niet geacht werden om met hun huishoudsters te scharrelen. Arent ging eronder gebukt dat hij niet door zijn vader was erkend.

Dat nam niet weg dat hij een goede scholing kreeg, wellicht zelfs wel op de Latijnse school in Dordrecht. In 1587 werd hij rechterhand van de thesauriers, de schatkistbewaarders van de stad. Hij zou zich veertig jaar lang met de financiën van de stad bezighouden en daarmee onmisbaar zijn voor het stadsbestuur.

Na het overlijden van zijn eerste vrouw hertrouwde hij in 1618 met de dochter van een vermogend schepen uit Antwerpen. Binnen vijf jaar werd Arent opnieuw weduwnaar. Als inmiddels 68-jarige hertrouwde hij in 1623 met de twintig jaar jongere en zeer gefortuneerde Clementia van Beaumont, ambachtsvrouw van de Kleine Lindt. Hiermee kwam hij in familiekringen van bekende Dordtse geslachten als Van Beaumont, Van Beveren en De Witt terecht en was de politieke elite van Holland binnen zijn bereik. Ook kwam door dit huwelijk het ambacht Kleine Lindt in de Zwijndrechtse Waard onder zijn invloed, wat een welkome aanvulling was op de ambachten Schobbelands-Ambacht en Barendrecht, die hij eerder al in zijn bezit had weten te krijgen.

Schobbelands-Ambacht

Het eigendom van de heerlijkheid Schobbelands-Ambacht verwierf hij op 14 oktober 1603 op niet zo'n fraaie manier. In 1599 overleed de Dordtse burgemeester Adriaan van Blijenburgh, heer van Schobbelands-Ambacht. Zijn weduwe Alijdt Wijntgis raakte hierna diep in de schulden. Op onderpand van haar huisraad leende ze geld bij de Dordtse Bank van Lening, waar Arent een van de grootste aandeelhouders van was. Hierdoor had hij goed zicht op het

wel en wee van de clientèle van de bank. De weduwe Van Blijenburgh had meer geld nodig om het hoofd boven water te kunnen houden. Ze sloot bij Arent privé een lening af van 1.150,00 gulden, in die tijd een bedrag waar je een behoorlijk huis voor kon kopen. De lening moest al na een half jaar worden terugbetaald, inclusief een rente van 6,25 procent. Van een bankierseed hadden ze in die tijd nog nooit gehoord; Arent wist héél goed dat dit een wurgcontract was en dat de weduwe die lening niet zou kunnen terugbetalen. Maar hij had zijn zinnen gezet op de van haar man geërfde ambachtsheerlijkheid Schobbelands-Ambacht, dat als onderpand voor de lening diende. De weduwe Van Blijenburgh restte een half jaar later dan ook geen andere keus dan afstand te doen van het ambacht ten behoeve van haar inhalige geldschieter. Arent werd hierdoor heer van Schobbelands-Ambacht, wat hem het aanzien gaf waar hij al zo lang naar op zoek was.

De kerkenraad grijpt in

Het veelvuldig verstrekken van leningen aan particulieren tegen een woekerrente werd Arent door de kerkenraad niet in dank afgenomen. Ze ontzegden hem vanwege 'onbehoorlijke interesse' de toegang tot het avondmaal. Hij was daar kennelijk niet erg van onder de indruk, want die ontzegging zou maar liefst vier jaar duren.

Toen Arent tegen de zeventig liep en hij zich realiseerde dat hij ook wat goeds in zijn aards bestaan moest hebben gedaan, deed hij iets terug voor de gemeenschap. Hij liet een hof bouwen voor behoeftige, alleenstaande vrouwen. Dit kwam in 1625 gereed en bestaat nog steeds: het Arent Maartenshof, vernoemd naar de oprichter. De bewoners ervan worden al vierhonderd jaar verwelkomd met de tekst boven de toegangspoort:

'Naeckt kom ick, naecktscheyde ick'

Daar kwam Arent misschien een tikkeltje laat achter.

1613-2021 Op en aan de waterwegen

Jonker en Stans

In 1901 begonnen de heren Jonker en Stans in Hendrik-Ido-Ambacht een scheepswerf, die zou uitgroeien tot de grootste aan de Noord. In 1925 werkten er 280 man. De aan de Onderdijk staande woningen De Hoogt zijn voor het personeel gebouwd. Tegenwoordig zijn dit monumenten. De werf was gespecialiseerd in sleepboten, maar bouwde ook binnenvaart- en zeeschepen. In 1985 ging het bedrijf failliet.

Sleepdienst Broedertrouw

Wanneer Cornelis den Boer in 1903 een eigen stoomsleepboot wil kopen, regelt zijn broer dat als zaakwaarnemer van hun vader. De boot krijgt als dank hiervoor de naam Broedertrouw. Hij kreeg zeven zonen, die uiteindelijk allemaal bij hem kwamen varen. In 1922 koopt hij de Broedertrouw II en dat gaat zo door. Ze verslepen zo'n beetje alles wat er op het water versleept kan worden. Na de Tweede Wereldoorlog komt de derde generatie in het bedrijf en groeit de vloot naar veertien sleepers en een aantal pontons, die nodig zijn voor zware transporten, zoals bij de aanleg van de Moerdijkbruggen. Ook de caissons voor de Drechtunnel zijn door deze trouwe broeders afgezonken. Het bedrijf is inmiddels opgegaan in de Koninklijke Van der Wees Groep.

Kooiman Marine Group

In 1619 trouwde een Dordtse weduwe met de Zwijndrechtse scheepsbouwer Lambert Leenaertsz., die al in 1613 als zodanig wordt genoemd.

De Zwijndrechtse Waard kenmerkt zich al eeuwen door watergebonden activiteiten. Zwijndrecht staat bekend als thuishaven van de binnenvaart. En terecht, want een van de oudste scheepswerven van Nederland is er gevestigd.

Ze bezorgde haar nieuwe echtgenoot twee stiefzonen, de 16-jarige Maerten en de 10-jarige Aert van der Pijpen. De jongens deden het goed. Maerten had van zijn overleden vader het metselaarsvak geleerd en werd 'Fabriekmeester' in Dordrecht. Je zou dat kunnen vergelijken met de huidige functie van directeur gemeentewerken. Maerten liet in 1647 bij de Dordtse Grote Kerk een haven graven, die nog steeds zijn naam draagt: het Maartensgat. Zijn jongere broer leerde op de scheepswerf van zijn stiefvader schepen bouwen. Op zijn zesentwintigste trouwde Aert met een jongedame uit Zwijndrecht en zou de scheepswerf van zijn stiefvader aan de Ringdijk voortzetten. Uit dit huwelijk werd in 1636 zoon Gillis Aertsz. van der Pijpen geboren, die op zijn beurt scheepsbouwer werd en de werf voortzette.

We maken een sprong naar 1885. In dat jaar overleed, veel te jong, de 46-jarige eigenaar van de werf, scheepsbouwer Arie Visser. Hij was niet getrouwd en had geen opvolgers. De werf kwam in handen van zijn zus en haar man Dirk Kooiman. En zo heet het bedrijf nog steeds, de Kooiman Marine Group. Deze voorgeschiedenis laat zien dat Dirk Kooiman en zijn vrouw in 1885 eigenaar werden van een scheepswerf die op dat moment al meer dan 280 jaar oud was. De Kooiman Marine Group hanteert als oprichtingsjaar 1884 en stelt dat het een kleine 140 jaar bestaat. Mooi niet, want slechts de naam Kooiman is zo lang aan de werf verbonden. Dat is niet niks, maar: *What's in a name?*

De scheepswerf bestaat als bedrijf al bijna 410 jaar en staat hiermee in de top -10 van de oudste bedrijven van Nederland. In diezelfde top -10 staat ook de Koninklijke Vopak NV (anno 1616) en we kunnen u verzekeren dat dit bedrijf toen écht nog geen Vopak heette. Hiermee moge duidelijk zijn dat de naam van een bedrijf niet maatgevend is voor de leeftijd ervan.

1624-1672 Willem van Beveren

Kasteel Develstein was generaties lang in bezit van de Dordtse familie Van Beveren. In 1639 werd door Cornelis van Beveren een testament opgemaakt, waarin stond dat Develstein voor zijn eerstgeboren zoon Willem bestemd was. Maar dát feest ging niet door...

Ooit door zijn vader als ruïne gekocht, maakte Cornelis van Beveren van Develstein zijn stamslot. Het werd een plek waar hij zijn vele literaire, kunstzinnige en politieke vrienden graag ontving. Hij was getrouwd met Christina Pyll en hun eerste zoon Willem van Beveren kwam in 1624 ter wereld. Deze zou het ver schoppen als schepen van Dordrecht, gedeputeerde van de Staten van Holland, baljuw en dijkgraaf van Strijen en Wieldrecht, rentmeester-generaal van Zuid-Holland en gecommiteerde van de Admiraliteit van Zeeland. Geen reden om zo'n kind te onterven, zou je zeggen - de titel 'heer van Develstein' kon er nog met gemak aan worden toegevoegd.

Ruzie in de familie

Maar Willem had echter geen warme band met zijn familie. In 1655 schrijft hij zijn vader dat hij bij zijn broeders en zusters vandaan wil verhuizen, omdat er ruzie is ontstaan. Ook meldt hij gedoe over de erfenis van zijn gesneuvelde broer Carel. Kort hierop verhuist hij naar zijn nieuw-gebouwde huis Bever-Schaep aan de Korte Engelenburgerkade in Dordrecht. Hebben de familieperikelen wellicht te maken met Willems ontrouw aan zijn kersverse vrouw Cornelia Schaep met wie hij in 1646 was getrouwd? Hij werd tijdens haar zwangerschap in 1647 vader van een zoon bij ene Maria Hellinx. Of speelde zijn vermeende bisexualiteit een rol?

Hoezo ontferd?

Hoe dan ook, in 1652 liet Willems vader Cornelis van Beveren een nieuw testament opmaken, waarin hij bepaalde dat zijn zoon geen recht meer had op Kasteel Develstein, noch op de inboedel of het familiearchief. En zelfs niet op de stokoude familiebijbel.

Mogelijk heeft hij zijn testament aangepast opdat het familiebezit niet in handen van de 'onechte' tak zou komen. Alles zou vererven op Willems jongere broer Johan. Maar hoewel hij niet de eigenaar van kasteel Develstein was, zou Willem er tóch zijn buitenverblijf van maken en hij was er dan ook zeer regelmatig te vinden.

Een raadselachtige dood

In het rampjaar 1672 dreigde van drie kanten oorlog en was Holland wanhopig in overleg met Spanje om het land als bondgenoot aan zijn kant te krijgen. Maar Spanje was verbolgen over het feit dat er geen Hollandse ambassadeur aan het hof was aangesteld. Johan de Witt besloot dat Willem van Beveren als Gezant der Algemene Staten moest afvaren naar Spanje. In januari 1672 lag Willem op de rede van Texel klaar om uit te varen, maar dit werd door ijsgang belet.

In mei lag Willems schip daar nog steeds. Maar dan, op 31 mei, komt het bericht in Dordrecht aan dat de 47-jarige Willem is overleden. Men brengt zijn stoffelijk overschot naar huis waar het in de Grote Kerk wordt begraven. Het grafboek vermeldt op 2 juni 1672: '*Willem de Beveren heer van Strevelshoek bij nacht gesoncken*'. Zou het schip gezonken zijn bij de Slag bij Solebay, die op 28 mei nog geen tweehonderd kilometer van Texel vandaan plaatsvond? Was hij meegegaan met zijn oude schoolvriend Cornelis de Witt en Michiel de Ruyter? Dan zou zijn schip één van de drie bij die slag vergane Hollandse schepen zijn.

De dood van Willem van Beveren is tot op de dag van vandaag een mysterie. Slechts drie maanden later werd zijn vriend Cornelis de Witt samen met zijn broer Johan op gruwelijke wijze vermoord in Den Haag.

1664-1682 Vrouwe van Nederhoven

Hofstede Nederhoven in de Lindtse polder werd in 1579 gesticht door Matthijs van Nederhoven. In de tweede helft van de zeventiende eeuw werd het bewoond door Cornelis Pompe Baron van Slingelandt, wiens wispelturige vrouw bijna een oorlog tussen de Staten van Holland en de graaf van Culemborg ontketende.

In juni 1682 ligt de dan pas 35 jaar oude Cornelis Pompe doodziek op bed in zijn hofstede Nederhoven. Omdat hij zijn einde voelt naderen, laat hij de Dordtse notaris Govert de With naar Nederhoven komen om zijn testament op te maken. Tot in detail moet de notaris van de baron allerlei voorwerpen in zijn huis beschrijven en vastleggen voor wie alles na zijn dood bestemd is. Het porseleinen servies, een kabinetkast met allerlei verzamelde 'rariteiten', beeldjes, een oude kan met een zilveren deksel uit het jaar 1525 en zelfs een 'beslagen kokosnoot' - alles wordt in het testament gelegateerd aan familieleden en personeel. Want ook zijn dienaar, koetsier en dienstbode komen niet met lege handen te staan. De in het huis hangende schilderijen van zijn voorouders, zijn diamanten ring en diamanten manchet-knoppen zijn bestemd voor zijn twee zoontjes. Zijn belangrijkste wens is echter dat hij 'bij het lijck van zijn vrouw' in Sluis (Zeeuws-Vlaanderen) wordt begraven. Als kapitein van de Marine heeft hij haar daar leren kennen. De vrouw van Cornelis, Catharina van Orliens, was nog geen twee jaar eerder overleden bij de geboorte van hun vijfde kind. Ze was toen pas 33 jaar oud. Catharina bleek voor haar huwelijk met Cornelis een turbulent leven te hebben geleid.

De geschaakte verloofde

Catharina van Orliens was de achternicht van Jacob Cats. Haar beide ouders waren al in 1647, het jaar van haar geboorte, overleden. Ze was een schatrijke wees en woonde bij een tante in Den Haag. Als jonge erfgename was ze in Haagse kringen een graag geziene gast, zeker bij jongemannen. Al op haar zestiende jaar was ze verloofd met Jan van Ruytenburgh, heer van Vlaardingen. In de avond van 17 maart 1664, een week voor ze zou trouwen, werd Catharina met een koets ontvoerd uit het huis van haar tante.

De ontvoerder was jonkheer De Mortaigne, een als vechtersbaas bekendstaande kamerheer van de Zweedse koning, die kort daarvoor de erfenis van zijn vader erdoorheen had gejaagd.

Hij bracht Catharina naar het graafschap Culemborg, waar hij bescherming genoot van de graaf die van haar had gehoord dat ze vrijwillig met haar schaker was meegegaan. Maar Den Haag was in rep en roer en stuurde een legereenheid die Culemborg omsingelde. Als melkmeid vermomd ontsnapte de ontvoerder en Catharina werd teruggebracht naar haar tante.

Catharina weersprak dat zij tegen de graaf zou hebben beweerd dat zij vrijwillig was meegegaan, maar ze had wel zonder sputteren een paar nachten met de ontvoerder doorgebracht. Haar reputatie was beschadigd en Jan van Ruytenburgh verbrak de verloving. In Den Haag had zij van haar bewonderaars niets meer te verwachten en ze keerde terug naar haar geboorteplaats Sluis. In 1669 trouwde ze daar met Cornelis Pompe Baron van Slingelandt.

En de hofstede Nederhoven?

Omdat zijn twee zoontjes nog veel te jong waren om een hofstede te beheren, bepaalde hun vader in zijn testament dat Nederhoven binnen vier maanden na zijn overlijden publiekelijk zou worden verkocht. Hij stierf kort nadat de notaris zijn testament had opgemaakt.

In 1730 is de hofstede uit de nalatenschap van Samuel Beyer, oud-burgemeester van Rotterdam, verkocht aan particulieren. Nadat het nog een paar jaar verhuurd is geweest, werd Nederhoven in 1738 afgebroken. De grond werd als weiland in gebruik genomen.

De naam van de hofstede leeft nog voort in de Zwijndrechtse woonwijk Nederhoven.

17e-20e eeuw Het veer Zwijndrecht-Dordrecht

Aan het begin van de vijftiende eeuw heette de Dordtse Dolhuisstraat 'Swindrechtsche straet' omdat aan het begin daarvan een steiger was waar de veerschuiten naar Zwijndrecht aanlegden. Later werd de aanlegplaats verplaatst naar een steiger bij de Vuilpoort, de tegenwoordige Bomkade. Daar was meer ruimte voor wagens en vee om aan wal te gaan. In de zeventiende eeuw maakten de veerboten gebruik van een steiger bij de Blauwpoort aan de monding van de Nieuwe Haven, die tot ver in de twintigste eeuw in gebruik zou blijven.

Klantjepik

Als de veerlieden iemand hadden overgezet, dan wilden ze natuurlijk niet met een lege boot terugvaren. De Dordtse en Zwijndrechtse schuitenvoerders trokken hun hele truendoos open om elkaars klanten in te pikken, wat soms heftige ruzies tot gevolg had. Dat loste het Dordtse stadsbestuur in 1610 pragmatisch op door te verordineren dat de veerlieden altijd leeg terug moesten varen. Dat was niet efficiënt, maar het scheelde een hoop gevloek en getier op de kade.

Reepponten

In 1630 werden er reep- of kabelponten in gebruik genomen, die met touwen naar de overkant werden getrokken. Het touw liep op rollen langs de zijkant van de pont, waarmee ze uit het water werd getild. De veerman liep dan met een haak van voor naar achter en trok de pont aan het touw voort. Als er schepen moesten passeren, dan liet hij het touw vieren zodat het naar de bodem kon zinken, waarna hij het weer omhoogtrok.

Groenvrouwen

De groenteverkoopsters uit de Zwijndrechtse Waard hadden privileges. De schuitenvoerders moesten hen bij de stadspoort afzetten, maar ze hoefden hun koopwaar niet de halve stad door te sjouwen.

Eer er sprake was van de Oude Maas, waren de nederzettingen Suindrecht en Thuredrecht door een ondiep geultje of 'swin' van elkaar gescheiden; men kon hier te voet oversteken zonder kopje onder te gaan. Zware overstromingen in de twaalfde eeuw zorgden ervoor dat dit geultje breder en dieper werd. Rond 1200 was het gedaan met deze vorm van 'wadlopen' en kwamen de veerschuiten.

De schuit bracht de waar via de Voorstraathaven naar het centrum om die te lossen waar de verkoopster dat wilde. Vervolgens wachtte hij geduldig tot ze haar handel had verkocht en nam haar weer aan boord voor de terugreis.

Filevorming

Na de komst van de auto nam de drukte op het veer enorm toe. Het verkeer tussen Zuid- en Noord-Nederland liep dan ook geregeld in een door het Dordtse centrum slingerende file vast. Met de opening van de verkeersbrug in 1938 kwam daar een eind aan, maar dat betekende tegelijk dat de middenstand, hotels en pensions rond het Veerplein en het Dordtse Blauwpoortsplein hun klandizie grotendeels kwijtraakten.

Drama

Op 5 oktober 1980 vond er een dramatische gebeurtenis plaats. De voetveerboot Adri vertrok met dertig passagiers van Dordrecht naar Zwijndrecht en kwam in aanvaring met een binnenvaarttanker. Een aantal passagiers sprong overboord. Vijf van hen konden direct worden opgepikt door een boot van de Rijkspolitie, die op het moment van het ongeluk in de buurt voer. Anderen stelden zich zwemmend in veiligheid. Twee binnenvaartschepen die aan de oever lagen afgemeerd, voeren naar de pont, die door de schok van de aanvaring was gekanteld en ondersteboven dreef. De schepen maakten trossen aan de veerboot vast en slaagden erin om deze naar de Dordtse Bomhaven te slepen. Duikers haalden een aantal mensen levend uit de boot, die in een luchtbel hadden gezeten. Bij het ongeluk kwamen zeven mensen om het leven en raakten er negentien gewond.

Tegenwoordig kan men gebruikmaken van de waterbus om over het water tussen Zwijndrecht en Dordrecht te pendelen.

1724-1795 En de kleyne luyden?

Zondagsontheiliging

Vlasboer Willemse uit Heerjansdam wordt in 1724 aangeklaagd wegens 'ontheiliging van de zondag'. Op zondag 15 oktober haalt hij met paard en wagen de vlasoogst binnen en rijdt langs de kerk, waar op dat moment de dominee midden in zijn preek zit. Vanwege het lawaai komt de predikant van zijn preekstoel af en loopt de straat op om te protesteren. Maar hij wordt door de vlasboer en mensen van het dorp, die eropaf komen, bespot en beschimpt. Het wordt een dorpsopstootje waarbij *'hij sig met moeijte uijt dit gedrang heeft moeten redden'*.

Afpersing

Het is 1787. De 24-jarige voerman Pieter Schouten uit Heer Oudelands Ambacht gaat vergezeld van zijn dronken vrienden en gewapend met een snaphaan (pistool) naar de hofstede Meerdervoort, waarvan hij weet dat daar de alleenstaande jonkvrouw Pompe van Meerdervoort woont. Hij bedreigt haar en eist geld met de woorden: *'als je 't niet doet, zal ik je met de snaphaan twee kogels door de harsens schieten datter een damp boven uitvliegt.'*

Kennelijk is de jonkvrouw hier niet van onder de indruk, want hierna gaat het clubje naar de schepen van Meerdervoort, wiens vrouw ze een sabel op de keel zetten. En dat levert hen een flinke zak geld op. Later worden ze opgepakt, gezeseld en voor jaren verbannen.

Soldaatje spelen

In Meerdervoort woont een echtpaar met twee jonge kinderen. In 1793 is manlief plotsklaps met de noorderzon vertrokken. Weken later komt hij weer terug. Hij vertelt dat hij zich *'in dienst der Franschen onder het legioen der Bataven'* bevond, maar is in

Over het leven van 'de gewone man' in de Zwijndrechtse Waard is in de archieven niet zoveel te vinden. Ze woonden, werkten, trouwden, kregen kinderen en stierven. Meestal niet in rijkdom, zoals de ambachtsheren, waar veel meer over bekend is. Aan wie zich braaf gedroeg, werd geen papier of perkament verspild. Maar kwam je voor het gerecht...

feite gedeserteerd. Korte tijd daarna is hij weer weg. Later blijkt dat hij zich heeft aangesloten bij een legertje van de Zeven Provinciën. Ook daar deserteert hij en meldt zich weer bij zijn lieve vrouw thuis. Maar niet voor lang, want in 1795 neemt hij alweer de kuierlatten zonder enige boe of ba. Dit keer blijft hij echter lange tijd weg en blijkt hij dienst te hebben genomen bij de marine. Zijn vrouw is het inmiddels goed zat en vraagt een echtscheiding aan.

Verliefd op de buurman

In 1725 woont er in Heerjansdam ene Adriaentje Schelwe, een meisje dat het telkens weer heeft voorzien op haar getrouwde dorpsgenote Jannetje Klippanus. Als ze Jannetje tegenkomt, gaat ze door het lint. De ene keer gaat ze haar te lijf met een mes, dan weer dreigt ze haar *'te sullen vermaelen tot stof'*. Uiteindelijk schopt ze haar van een dijk af, waar ze voor dood blijft liggen. En zodra Jannetje weer bijkomt valt Adriaentje haar weer als een wild dier aan. Het wordt de baljuw te gortig en Adriaentje wordt op water en brood in de cel gezet.

Pas na vijf weken geeft Adriaentje opening van zaken en vertelt ze wat haar bezielde. Helaas is daar geen verslag van bewaard gebleven. Waarschijnlijk was ze tot over haar oren verliefd op Jannetjes echtgenoot en stikjaloers. Ze komt uiteindelijk op borgtocht vrij. Het is niet bekend hoe het Jannetje, Adriaentje (en de echtgenoot) verder is vergaan, maar het is vast geen verhaal voor de Bouquetreeks geworden...

Het is even zoeken, maar zo zijn er in de archieven van het gerecht nog talloze verhalen over de 'kleyne luyden' in de Zwijndrechtse Waard te vinden.

1748-1801 Ary Lamme

Als iemand uit Heerjansdam een standbeeld verdient, dan is het Ary Lamme. Hij stond aan de wieg van een schildersdynastie die zijn weerga niet kende. Nooit van gehoord? Raad dan maar eens aan wie de beroemde Ary Scheffer uit Dordrecht zijn voornaam en talent te danken heeft. Jazeker, aan zijn opa uit Heerjansdam.

Ary Lamme werd in 1748 in Heerjansdam geboren als zoon van een commandeur van de Admiraliteit van de Maze. Toen hij vijf jaar was, verhuisde het gezin naar Dordrecht, waar het een huis in de Kolfstraat betrok. In dit huis zou Ary Lamme 35 jaar wonen en werken.

Hij ging in de leer bij Joris Ponse (1723-1783), die ook leermeester van Ary's befaamde schildergenoot Abraham van Strij was. Als leden van Teekengenootschap Pictura kenden ze elkaar goed. Ze legden zich beiden toe op interieurschilderingen. Lamme werd beïnvloed door het werk van Aelbert Cuyp, dat hij geregeld kopieerde. Hij gaf les aan Boshamer, Van den Broek en Teerlink. In 1768 trouwde hij Johanna van Es met wie hij drie kinderen kreeg: Cornelia (1769), Arnold (1771) en Antonia (1773).

Vrijmetselaar, toneelschrijver en patriot

Ary was lid van de Vrijmetselaarsloge La Flamboyante, waar hij als een aangenaam en vrolijk mens te boek stond. Als liefhebber van de dichtkunst maakte hij vrolijke verzen en schreef toneelspelen, waarin zijn gevoelens voor de patriotten duidelijk naar voren kwamen.

In de jaren 1780-1787 domineerden de patriotten de Nederlandse politiek. Men wilde herstel van de macht van de Republiek, met als voorbeeld de staatsgezinde leiders uit de zeventiende eeuw, zoals Johan de Witt en Johan van Oldenbarnevelt. Als aanhanger van de patriotten vreesde Lamme in 1787 voor zijn leven. Zijn huis in de Kolfstraat werd door orangisten geplunderd en hij vluchtte naar een schuilplaats in de Zuidelijke Nederlanden. Na twee jaar was de rust weergekeerd en keerde het gezin terug naar Dordrecht.

Tweede generatie

Dochter Cornelia en haar broer Arnold waren net zo getalenteerd als hun vader, die hun leermeester werd. Cornelia legde zich toe op miniatuurportretten. Ze trouwde met de uit Duitsland afkomstige kunstschilder Johan Bernhard

Scheffer, uit welk huwelijk Ary Scheffer werd geboren. Johan stierf echter plotsklaps terwijl hij als hofschilder in het paleis van koning Lodewijk Napoleon in Amsterdam aan het werk was. Hij was pas 44 jaar. Cornelia vertrok hierop met haar kinderen naar Parijs, waar haar zonen schilderles kregen. Haar broer Arnold Lamme was gespecialiseerd in het schilderen van landschappen met koeien, paarden en ruitertaferelen. Daarnaast had hij een gerenommeerde kunsthandel in Rotterdam.

Derde generatie

De kleinkinderen Ary Scheffer (1795-1858) en zijn neef Ary Johannes Lamme (1812-1900), zoon van Arnold, deelden niet alleen de voornaam met hun grootvader, maar erfden ook diens schildertalent. Ary Scheffer werd beroemd in Parijs, zijn broer Henri was minder bekend. Ary Johannes Lamme schilderde verdienstelijk, maar legde zich meer toe op de kunsthandel. Hij werd de eerste directeur van Museum Boijmans van Beuningen.

Vierde generatie

Achterkleinzoon Dirk Arie Lamme (1839-1879) werd net als zijn vader kunstschilder en directeur van Boijmans van Beuningen. Zijn Franse achternicht Cornelia Scheffer (1830-1899), dochter van Ary Scheffer, werd beeldhouwster, schilderes en tekenares. Ze heeft de graftombe van haar vader op de begraafplaats Montmartre in Parijs aan de binnenzijde schitterend in Schefferiaanse stijl beschilderd en legateerde een vermogen aan de Vereniging Dordrechts Museum. Haar vader kreeg in zijn geboortestad een standbeeld.

Familiepatriarch Ary Lamme overleed al op 53-jarige leeftijd in het huis Voorstraat 220, naast de Augustijnenkerk. En dat is tegelijk het geboortehuis van Ary Scheffer, waarmee de cirkel tussen Heerjansdam en Dordrecht rond is.

Nu dat standbeeld nog...

1749-1805 De jonkvrouwen van Meerdervoort

In tuindorp Meerdervoort ligt een omgracht terrein met een stenen brug. Een imposante poort markeert de oorspronkelijke toegang tot de in 1848 afgebroken ridderhofstede Meerdervoort. Deze hofstede moet al direct na de bedijking in 1332 als verdedigingsburcht zijn gebouwd door de eerste ambachtsheer, Claes van Meerdervoort. Zijn nakomelingen zouden Meerdervoort tot 1608 in bezit houden.

Pompe van Meerdervoort

In 1608 wordt Meerdervoort gekocht door Michiel Pompe, koopman te Dordrecht en tevens thesaurier (schatkistbewaarder) van die stad en bewindvoerder van de West-Indische Compagnie. Hij zou Meerdervoort verfraaien en nieuw leven inblazen.

Michiel en zijn vrouw hadden prima contact met de bewoners van het nabijgelegen kasteel Develstein, Cornelis van Beveren en zijn vrouw Christina Pijll. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een dochter van dit echtpaar in 1637 trouwt met Michiel Pompe junior. Het bruidspaar gaat op Meerdervoort wonen en start met de aanleg van prachtige tuinen.

Michiel heeft daar niet lang plezier van gehad, want hij overlijdt twee jaar na het huwelijk, waardoor hij zijn twee uit het korte huwelijk geboren zoontjes niet ziet opgroeien. Hun moeder blijft als jonge weduwe op Meerdervoort achter, maar bezorgt haar zoontjes daar een fijne jeugd. Dat is prachtig in beeld gebracht door de befaamde kunstschilder Aelbert Cuyp, die de jongens op het doek heeft vereeuwigd.

Een nieuw huis Meerdervoort

In 1723 laat Johan Diederik Pompe van Meerdervoort het oude kasteel afbreken en vervangen door een nieuw, modern landhuis. De tuinen worden opnieuw aangelegd in de Franse hofstijl. De woonvertrekken komen hoger te liggen, zodat deze een fraai uitzicht bieden op de prachtig aangelegde tuinen.

De familie Pompe van Meerdervoort heeft de hofstede Meerdervoort ruim tweehonderd jaar met veel liefde bewoond. Die liefde ging zó ver, dat drie gezusters het lustoord verkozen boven een man.

De woonverdieping is toegankelijk via een royale stenen buitentrapp met aan weerszijden grote vazen op sokkels. Meerdervoort krijgt de allure van een klein paleis. Er zijn in deze periode fraaie schilderijen van het gezin op Meerdervoort gemaakt. Het echtpaar heeft drie nog minderjarige dochters, wanneer zij beiden in 1749 komen te overlijden.

Familie Pompe van Meerdervoort

Tot elkaar veroordeeld

Vader blijkt over zijn graf heen te hebben geregeerd. De drie dochters worden geconfronteerd met een testament, waarin is bepaald dat zij Meerdervoort weliswaar erven, maar dat de nalatenschap onverdeeld moet blijven. Een passant raadt vader zijn dochters aan om maar niet te trouwen en bij elkaar te blijven.

De achtergebleven jongedames respecteren de wil van hun vader. Ze blijven tot hun dood ongehuwd met elkaar op Meerdervoort wonen.

In 1805 overlijdt de laatste van de drie zussen op 76-jarige leeftijd. Kort voor haar dood laat ze een knap ingewikkeld testament opmaken, waaruit blijkt dat ze het nodige van haar vader heeft geleerd. Meerdervoort moet per se in de familie blijven en ze wijst neven aan, die het in een bepaalde volgorde mochten 'kopen'. Als de één het niet wil, dan komt de eerstvolgende aan de beurt. Ze slaagt in haar opzet, want neef Abraham Pompe van Meerdervoort wordt tot 1827 bewoner van de hofstede. In dat jaar komt er een eind aan bijna 220 jaar familiebezit. Meerdervoort wordt aan derden verkocht en uiteindelijk in 1848 gesloopt.

18e-20e eeuw De moestuinen van Dordrecht

Op het nu volgebouwde land tussen Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht lagen eeuwenlang tuinderijen. De lichte grond in dit gebied leende zich prima voor de gewassen van de warmoezeniers, zoals de groente- en fruitkwekers werden genoemd. Hier lagen ruim vierhonderd jaar 'de moestuinen van Dordrecht'.

In de open lucht kweekten de 'warmoezeniers' groenten zoals sperziebonen, spruiten, wortelen, spinazie en dop-erwtten. Als onderbeplanting in boomgaarden werd ook klein fruit gekweekt, waaronder frambozen, aal- en kruisbessen, pruimen, kersen en aardbeien. Typisch voor de waard zijn de Zoutewelle peer, spruiten en pootuien. De producten konden via 'commissionairs' (tussenhandelaren) aan de groothandel worden verkocht, maar de warmoezeniers verkochten hun producten aanvankelijk rechtstreeks aan de consument.

Glasteelt

Na 1890 verschenen de eerste glastelers, die vooral komkommers, sla en aardbeien kweekten. De glas- en kascultuur ontwikkelde zich na 1900 snel. In 1898 stond er in Hendrik-Ido-Ambacht negentig vierkante meter aan broeikasramen; in 1912 was dit al ruim dertienduizend vierkante meter. In Zwijndrecht legde men zich vooral toe op de fijne tuinbouw, waarin het platglas domineerde. Vooral na de Tweede Wereldoorlog werden het platglas en de tuinen in de open lucht vervangen door kassen. Hierdoor was men in staat om het gehele jaar door producten te kweken.

Groenvrouwen

De producten werden voornamelijk in Dordrecht, maar ook in Rotterdam aan de man gebracht. Zogenaamde 'groenvrouwen' werden met hun handel vanuit Zwijndrecht met een roeiboort overgevaren naar Dordrecht of gingen met hun manden aan een juk met de veerboot. De tuindersvrouwen waren acrobates in het vervoeren van zo veel mogelijk manden, waarmee ze voorkwamen dat ze extra veergeld moesten betalen.

Om acht uur 's morgens stonden ze met hun koopwaar op de Groenmarkt of op het Scheffersplein, waar ze tot één uur 's middags bleven. De Groenmarkt was een straat met deftige huizen waar op de stoepen de handel werd uitgespreid.

De groenvrouwen stonden daar al vanaf de achttiende eeuw. Hoewel de bewoners dat over het algemeen prima vonden - groente was immers een eerste levensbehoefte - stelde niet iedereen de handel voor zijn deur op prijs. In 1895 verzocht een bewoner van de Groenmarkt de gemeente om de stokoude Zwijndrechtse groenvrouw Van Ek te verbieden om nog langer haar groenten voor zijn pand te verkopen. Dat feest ging niet door, want mevrouw Van Ek had die standplaats al zestig jaar...

De groenteveiling

In 1903 werd door de Zwijndrechtse tuinders een veiling opgericht, waarmee er geleidelijk aan een einde kwam aan de werkzaamheden van de groenvrouwen. Ook verschenen er in de stad groentewinkels die op de veiling inkochten. De veilingen vonden plaats in Zomerlust, bij het Veerplein.

De zaken gingen goed. In 1913 kwam er een groter veilinggebouw, waar voor het eerst een elektrisch afmijntoestel in gebruik werd genomen. Hiermee werden vele ruzies voorkomen, want voordien 'mijnden' er talloze keren verschillende handelaren tegelijk, waardoor het niet duidelijk was wie écht als eerste riep. In datzelfde jaar begon men een tweede veiling, waar uitsluitend groente en fruit voor de export werden geveild. Nadat de locatie Zomerlust in 1926 werd gesloten, werd aan de Burgemeester de Bruinelaan een terrein van 2,5 hectare gekocht, waarop een nieuw veilingcomplex verrees. De Zwijndrechtse veiling zou tot 1975 in bedrijf blijven, hierna werd het veilingwezen in Barendrecht geconcentreerd.

Het einde

Na de Tweede Wereldoorlog werden er op grote schaal woningen gebouwd, waartoe tuindersgrond werd opgekocht of onteigend. Waar ooit het beeld werd bepaald door lange rijen kassen, is dat nu een veelvoud aan woonerven. Met de komst van winkelcentrum Walburg werd in de jaren zeventig de karakteristieke schoorsteen van tuinderij Van der Ven gesloopt.

1800-1900 De Langeweg

Een Romeinse weg door de Zwijndrechtse Waard?

Een hardnekkig verhaal beweert dat de Romeinen ooit een weg hebben aangelegd, die dwars door de tegenwoordige Zwijndrechtse Waard liep. Om hun legers snel te kunnen verplaatsen, waren de Romeinen inderdaad dol op het aanleggen van wegen, dat klopt.

Er zou vanuit Brabant een weg hebben gelopen, dwars door de toen nog niet bestaande Biesbosch naar de Provincialeweg ten zuiden van Dordrecht, waar deze zich via de Dordtse Reeweg en Vrieseweg vervolgde. Ongehinderd door de toen nog niet bestaande Oude Maas liep de route verder via de Langeweg dwars door de Zwijndrechtse Waard, misschien zelfs wel helemaal tot aan Kralingen toe.

Als je dit traject op de kaart bekijkt en wat barrières wegdenkt, dan zie je inderdaad een redelijk rechte lijn. Maar nog afgezien van het feit dat het in deze onbedijkte delta een zompige boel moet zijn geweest, is er in dit hele gebied nooit een spoor van een Romeinse weg aangetroffen, niet het minste Romeinse kiezelsteentje. Dit verhaal kan dan ook naar het land der fabelen worden verwezen.

Van Dordrecht naar Rotterdam

Dwars door Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht heen loopt de Langeweg die al vanaf de herdijking van de Zwijndrechtse Waard in 1332 een belangrijke rol in de noord-zuidverbinding heeft gespeeld.

Hoewel er veel personen- en goederenvervoer over water ging, reisde men ook over land. Op een paard, in een koets of gewoon te voet. Een reis over land met een koets was niet comfortabel, want de weg was niet bestraat. Kuilen en karresporen maakten het de koetsiers niet makkelijk. En bij aanhoudende regen was de weg zo goed als onbegaanbaar.

De route van Dordrecht naar Rotterdam begon bij de Dordtse Blauwpoort, waar men met de veerboot overstak naar het Marktveld (het Veerplein) in Zwijndrecht.

Volgens velen is de Langeweg zo oud als de weg naar Kralingen. En daarmee moet deze weg dan wel heel oud zijn. Maar is dat wel zo? En hoe liep het vervoer door de Zwijndrechtse Waard eigenlijk?

Via de Langeweg ging het naar de brug over de Waal bij Rijsoord, waarna de reis verder liep door de Riederwaard. Op de route waren de nodige herbergen te vinden, zodat eten, drinken of een overnachting nooit een probleem was. Het was Dordrecht een doorn in het oog dat de Langeweg in de regenachtige perioden in een modderpoel veranderde, waardoor niet alleen interlokaal verkeer, maar ook de aanvoer van agrarische producten naar de stad, ernstig werden gehinderd. In 1631 werd op kosten van de stad 1300 meter van de weg bestraat. Dat heeft steenbakker Jan Tuis een flinke opdracht opgeleverd; hij mocht daar 966.900 klinkers voor leveren. Pas vanaf 1820 werd het gehele tracé met klinkers bestraat.

Van karren en wagens naar de stoomtram

Waar het vervoer voorheen plaatsvond met allerlei soorten karren en wagens, kwam daar vanaf het eind van de negentiende eeuw verandering in. Er kwamen nieuwe vervoermiddelen zoals fietsen, gevolgd door gemotoriseerde koetsen die men 'automobil' ging noemen.

In 1904 legde de Rotterdamsche Tramweg Maatschappij (RTM) een lijn aan voor de stoomtram, die Rotterdam met Zwijndrecht zou verbinden. Met een maximumsnelheid van 20 km/u reed de tram bij Rijsoord de Zwijndrechtse Waard binnen en ging via de Krommeweg en de Langeweg naar het Veerplein in Zwijndrecht, waar men via de pont in Dordrecht kon overstappen op de paardentram.

In 1892 startte de ANWB met wegwijzers voor haar leden, de trotse eigenaren van rijwielen. De militairen waren daar minder blij mee, want hun fietsende soldaten moesten zelf kaart kunnen lezen en je moest het de vijand ook niet al te makkelijk maken.

1816-1833 Zwijndrechtse Nieuwlichters

De in 1771 geboren turfschipper Stoffel Muller had in Puttershoek een gezin met vrouw en kinderen. Zijn afwijkende godsdienstige opvattingen werden in Puttershoek niet op prijs gesteld. Stoffels vrouw en zonen vonden zijn ideeën over het geloof zelfs zo extreem dat ze niet meer met hem onder hetzelfde dak wilden leven. In 1816 vertrok hij naar Waddinxveen.

Waddinxveen

In Waddinxveen aangekomen, stichtte hij een broedergemeenschap, waar vooral dagloners uit de landbouw zich bij aansloten. De gemeenschap kreeg het karakter van een commune. De groepsleden zworen luxe af en alle bezit behoorde aan de gemeenschap.

Hoewel de groep de sympathie had van de schout en burgemeester van Waddinxveen, die hen op alle mogelijke manieren steunde, moesten de boeren niets van de 'Nieuwlichters' hebben en kon de groep amper werk vinden.

Inmiddels had ook de in 1788 te Edam geboren Maria Leer zich bij hen aangesloten. Omdat Maria haar ouders al op haar achtste jaar had verloren, was ze in een weeshuis opgegroeid. Op haar twintigste werd ze dienstbode, om later als naaister aan de slag te gaan. In Waddinxveen aangekomen, kreeg ze een relatie met de zeventien jaar oudere Stoffel Muller. Ze beschouwden dat als een 'geestelijk huwelijk', want het werd niet bij de burgerlijke stand ingeschreven. Dat zou formeel ook bigamie zijn geweest, want Stoffel was nog getrouwd.

Als teken van broederschap kleedden de groepsleden zich hetzelfde. De mannen droegen een duffelse (grof wollen) broek met buis, de vrouwen een zwarte baaien rok met een jak. Het schoeisel bestond uit klompen.

Polsbroekerdam

In 1818 vertrok de groep naar Polsbroekerdam in de provincie Utrecht, waar ze onderdak vond bij een met hen sympathiserende boer. Daar legden de leden zich toe op de

In het begin van de negentiende eeuw ontstond er een christelijke broedergemeenschap die bekend zou komen te staan als de 'Zwijndrechtse Nieuwlichters'. De initiatiefnemer was schipper Stoffel Muller uit Puttershoek. De gemeenschap vestigde zich in 1829 in Zwijndrecht.

productie van lucifers, waardoor ze ook wel aanhangers van het 'zwavelstokkengeloof' werden genoemd. Terwijl ze deze zwavelstokjes deur aan deur verkochten, verkondigden ze namelijk tegelijk hun geloof.

Omdat ze het wettelijke gezag niet accepteerden, gaven Stoffel en Maria hun in 1819 geboren dochtertje Josina niet bij de burgerlijke stand aan. Ook later zouden groepsleden blijven weigeren om geboorten van hun kinderen aan te geven. Op last van de lokale overheid moesten ze in 1820 uit Polsbroekerdam vertrekken en kwam de gemeenschap met een aangekocht schip in de Dordtse Kil te liggen.

Zwijndrecht

In 1829 kochten ze het scheepswerfje Welgelegen in Zwijndrecht, waar ze zich toelegden op het slopen van schepen. Een oud Rijnschip werd op de kant getrokken om als woonhuis voor de ongeveer vijftig leden te dienen. Omdat er enkele welgestelden tot het gezelschap toetraden, waren de Zwijndrechtse Nieuwlichters in staat om scheepmakerij met woonhuis Welgelegen en het voormalige buitenverblijf Zomerlust aan te kopen, waar ze een chocoladefabriek begonnen. Hiernaast kwamen er andere ondernemingen bij, zoals een bakkerij, een schoenmakerij en zelfs een kleine boerderij.

Einde van de broedergemeenschap

Na het overlijden van Stoffel Muller in 1833 viel de groep uiteen. Een deel vertrok naar de Verenigde Staten en sloot zich daar aan bij de in 1830 opgerichte Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, ook wel de Mormonen genoemd. Ook vestigden verschillende leden zich in het dorp en sloten zich aan bij de plaatselijke Hervormde Kerk.

In 1841 werd de broederschap ontbonden. Maria Leer vertrok naar Leiden, waar schrijfster Louise Sophie Blussé haar levensverhaal optekende. Ze overleed in 1866 na een veelbewogen leven in het Leidse Bethlehemshofje.

19e eeuw De vlasserij

De vlasserij is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard. Met deze tak van nijverheid voorzagen veel bewoners zich van bestaansmiddelen. De vlassers hadden echter een hard en armoedig bestaan. Het is dan ook geen tijd om nostalgisch naar terug te verlangen.

De vlasvezel is de sterkste natuurlijke vezel. Producten die van vlas worden gemaakt, zijn bijvoorbeeld linnen lakens en slopen, vaat- en handdoeken, zakdoeken, kleding, gordijnstof en naaigarens voor de schoenindustrie of zeilmakerijen, maar ook brandweerslangen en parachutes.

Omdat de vlasboeren te weinig grond hadden, pachtten ze land elders in Nederland, zoals in Zeeland, de Haarlemmermeer en zelfs Groningen. Hun vlassers trokken daar in het voorjaar naartoe en keerden in september weer terug om op de boerderijen het geogste vlas gedurende de herfst en winter verder te bewerken.

Na de winter werd het eindproduct vanuit de haven in Oostendam naar vlassersmarkten in Dordrecht of Rotterdam vervoerd. In het midden van de negentiende eeuw was een kwart van de bevolking van Hendrik-Ido-Ambacht werkzaam in de vlasserij.

Werken tot je erbij neervalt...

De zaaitijd van het vlas was in maart en april. Eind juni werd het vlas geogst, waarbij de planten met wortel en al uit de grond werden getrokken. Het plukken of trekken van vlas was zwaar werk. Om het vlas niet te beschadigen, mochten er geen klompen worden gedragen. Zonder elke drie kwartier pauze was dit werk voor de plukkers niet vol te houden. Nadat het vlas was getrokken, werd het bijeen gebonden om te drogen.

De thuiskomst van de plukkers werd in Oostendam jaarlijks op elke derde zondag van september gevierd met de traditionele 'vlaskermis', die stevast onttaarde in een drankgelag met bijbehorende knokpartijen.

In het najaar werd het vlas 'gerepeld', waarmee het van de zaadbolletjes werd ontdaan. Vervolgens 'rootte' men het in de Waal of in een sloot of waterput, waardoor de vezels losweekten van de houtpijpen. Na zeven tot tien dagen werd het gedroogd en konden de houten stengels worden verwijderd ('gebroken' en 'gezwingeld') en de vezels vrijkomen.

Deze werden gekamd ('gehekeld') om ze te zuiveren van onregelmatigheden en vuil. Tot slot werd het vlaslint gereedgemaakt voor verdere bewerking in de weverijen.

Een ongezond leven in armoede

In de vlasserij werkten hele gezinnen en kinderarbeid was niets bijzonders. Het sociale verschil tussen boeren en vlassers was enorm. De meeste vlasboeren woonden in Sandelingen-Ambacht, vaak in kapitale boerderijen; hun arbeiders daarentegen vertoefden met grote gezinnen veelal in armzalige eenkamerhuisjes.

Sterfte onder de vlassers lag bovengemiddeld hoog. Bij het werk kwamen er grote hoeveelheden stofdeeltjes vrij, waardoor men vaak longproblemen kreeg. De burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht rapporteerde bij een onderzoek naar de arbeidsomstandigheden, dat hij een vlasser direct herkende aan 'het geesteloze bleeke gelaat, de beklemdde ademhaling en heesche stem'. Er overleden talloze arbeiders aan longtering en chronische ziekten van de ademhalingsorganen. Vlassers werden zelden ouder dan vijftig jaar.

Het einde en een nieuw begin

Rond 1880 begon de industrialisatie in de landbouw, hetgeen het einde van de vlasserij zou inluiden. Zo maakte deze ontwikkeling in 1890 een einde aan zowel het bedrijf als het leven van de 48-jarige vlasbouwer Jan Rijsdijk, die met achterlating van vrouw en negen kinderen in armoede stierf. Zijn zonen Frank (22) en Arie (17) kwamen zonder werk te zitten. Maar door dit rigoureuze einde aan de vlasserij zetten de gebroeders Rijsdijk Hendrik-Ido-Ambacht uiteindelijk wél op de wereldkaart. Ze werden de grondleggers van de befaamde scheepssloperijen, die voor de vlassers een betere toekomst zouden inluiden.

1834-1918 Hannesjie de Butter

Jan de Ui, Aai Pooi, Henk de Papzak, Dronken Flip, Aai de Neus, Joost de Fiedel, Klaas de Tet, en Hannes de Butter - ze stonden allemaal op het kerkhof op die gure novemberdag in 1905. Met spijkers in de kop van alle jenever die ze gedronken hadden ter ere van hun maatje Spijkervet, die dood was aangetroffen in zijn kamertje. Hij was maar liefst 84 jaar geworden.

Hannesjie had altijd opgekeken tegen Kees Spijkervet en niet alleen omdat deze met zijn graatmagere lijf wel twee koppen boven hem uitstak. Terwijl de doodsbidder iets bij het graf prevelde, mijmerde Hannesjie over de begintijd van zijn carrière als Dordts straatfiguur...

Meerdervoort

Zijn ouders kwamen uit Hendrik-Ido-Ambacht, waar ze in 1830 waren getrouwd. Ze wilden daar echter weg, want ze hadden genoeg van het ongezonde werk in de vlasserij. Vader kon als landarbeider terecht in Meerdervoort, waar ze een klein arbeidershuisje kregen. In 1834 werd Hannes daar geboren. Hij werd naar zijn grootvader Johannes van Dam vernoemd. Bij zijn geboorte riep de vroedvrouw: *'Het is een manneke, moar 'n mager scharminke, die goat 't nie hale...'* Maar hij was sterker dan ze dachten. Er werden na hem nog vier jongetjes geboren, die tot groot verdriet van zijn vader allemaal als zuigeling stierven, waardoor Hannes zijn enige zoon bleef. Voor zijn vader bleef hij echter 'het scharminkel'. En dat deed zeer.

Naar de grote stad

Toen Hannes de pubertijd achter zich had gelaten, wilde hij weg uit het saaie Meerdervoort. Hij was vaak te vinden in het haventje, bij de schuitenvoerders met wie hij mee mocht varen naar Dordrecht als hij hen hielp bij het laden en lossen van hun boten. Dordrecht trok hem enorm, daar was altijd wel wat te beleven. Hij werd daar door Kees Spijkervet onder zijn hoede genomen en geïntroduceerd bij zijn markante straatvrienden, die hem de bijnaam 'Butter' (knikker) gaven. Kees wist altijd wel weer een schip te vinden waarop ze als sjouwer wat konden verdienen. Na afloop van het werk gingen ze steevast naar hun favoriete tapperij op de Riedijk, waar het dan reuze gezellig werd. In die kroeg leerde hij ook zijn latere vrouw kennen met wie hij in de Kromme Elleboog ging wonen.

Een kwade dronk

Waar Kees lollig werd als hij een glaasje op had, had Hannesjie meestal een kwade dronk. Als hij weer eens in beschonken toestand naar huis waggelde, wilde het soms gebeuren dat hij onderweg een paar ruiten intikte bij mensen die hem hadden getreiterd met zijn geringe lichaamslengte. Dat had hem al tientallen keren een weekje op water en brood in de cel van het Stadhuis opgeleverd en thuis een woedend wijf.

Fotomodel

Naarmate zijn leeftijd vorderde en de spierkracht afnam, lukte het niet meer om in de havens aan de slag te raken. Met een karretje scharrelde hij lorren bij elkaar. Hij was best jaloers op zijn vriend Kees Spijkervet, die vanwege zijn karakteristieke kop steeds weer door schilders en fotografen werd gevraagd om te poseren; dat verdiende wel makkelijk! Dat wilde hij ook wel, maar ja, wie zat er nou op een portret van een schrielhannes te wachten? Tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1905. Kees werd gevraagd om drie vrienden op te trommelen voor een foto als 'kandidaten' voor de verkiezingen. Hannesjie was maar wat trots dat hij, een gewone jongen uit Meerdervoort, óók op die foto mocht. Er was nog nooit een foto van hem gemaakt. Na de begrafenis dronk hij een neut op zijn vriend. En nog een paar...

1850-2021 Industrie

Glas

Rond 1850 vestigde zich aan de Ringdijk in Zwijndrecht flessenfabriek N.V. Bottleworks. Haar productieproces borduurde voort op de werkwijze in de glashutten, die al vanaf de zeventiende eeuw aan de rivier actief waren. In 1938 verhuisde het bedrijf naar jeneverstad Schiedam, waar flessen aan de lopende band nodig waren.

Rijst

In 1845 werd aan Zwijndrechtse Ringdijk molen Rozenburg gebouwd, waarmee rijst op windkracht werd gepeld. Uiteindelijk werd de rijstpellerij gemechaniseerd en verrees er naast de molen een grote fabriek van de Koninklijke Rijstpellerij Howard & Co. In 1932 nam de Duitse firma Euryza het roer over. Toen de productie naar Hamburg werd verplaatst, volgde in 2002 de sloop van deze fabriek met haar markante rijstsilo's.

Kunstmest

Op de locatie van Chemproha werd in 1895 een kunstmestfabriek gevestigd genaamd Internationale Guano en Superphosphaat Werken. De grondstof voor de kunstmest was guano. Dit komt uit Zuid-Amerika en bestaat uit poep die bijeen is gescheten op plekken waar grote concentraties dieren, met name vogels, sinds duizenden jaren samenkomen. Ook dinosauriërs hadden soms een vaste poepplek, zoals kuilen of grotten, waar in de loop der tijd een metersdikke laag guano was ontstaan. In 1912 was het de grootste kunstmestfabriek van Nederland met een kleine vierhonderd werknemers. In 1941 verhuisde het bedrijf naar Pernis en sindsdien ruikt Zwijndrecht een stuk frisser.

Verf

Schilder J.W.A. Derks startte zijn gelijknamige verfmakerij in 1886 in Dordrecht. Vanwege brandgevaar in het voormalige graanpakhuis Vredenburg aan de Bomkade werd de verfproductie in 1922 naar de Lindtsedijk in Zwijndrecht

Er werd van alles gemaakt, verhandeld en gesloopt aan de dijken van onze Waard. Zeep, (jenever)flessen, schepen, pijpen, mest, noem maar op. We doen met dit te korte overzicht veel bedrijven tekort. Toch hopen we u te kunnen laten zien met welke activiteiten de broodtrommeltjes van de werknemers zoal werden gevuld.

verplaatst en in 1924 naar een nieuw gebouw aan de Krommeweg in Hendrik-Ido-Ambacht. Na klachten over stank en geluidsoverlast ging het in 1962 terug naar Dordrecht, waar het nu onder de naam Derks-Macpherson opereert.

Zeep

Aanvankelijk waren Van den Bergh's Zeepfabrieken (opgericht 1912) en Jurgens Oliefabrieken (opgericht 1914) concurrenten, maar in 1927 gingen ze hand in hand verder als de Verenigde Oliefabrieken. In 1970 veranderde de naam in Unimills, dat uitgroeide tot een grote raffinaderij voor plantaardige oliën. Het bedrijf heet nu Sime Darby Unimills en is nog steeds aan de Lindtsedijk in Zwijndrecht te vinden.

Hout

Piet van Drimmelen is op een schip aan de Dordtse Bomkade geboren. Hij had meer affiniteit met hout dan met water, maar kwam wel uit een schippersnest. Dus startte hij in 1923 een handel in scheepsluiken. Of Piet had voorzien dat zowat honderd jaar later de vierde generatie in zijn bedrijf werkzaam zou zijn, dat weten we niet. De Van Drimmelen Groep is nu met zo'n honderd medewerkers actief aan de Merwedeweg in Zwijndrecht.

Beton

Een slimme betonwerker in Zwijndrecht bevestigde aan het wiel van zijn kruiwagen een touw vol flinke knopen. Hij deed vervolgens metselspecie in de kruiwagen en reed (door die knopen) schokkend over een plank. Waarom? Deze Willy Wortel zag zijn idee bevestigd. De specie verdichtte zich heel snel. Hij vroeg patent aan voor deze vondst en N.V. Schokbeton was geboren. Het bedrijf zou van 1932 tot 2015 bestaan.

Plaatsgenoot Van der Ven wist dit beton zelfs nog te verbeteren door er lucht aan te onttrekken. Het nog steeds in Zwijndrecht gevestigde bedrijf Schokindustrie N.V. werd in 1935 opgericht.

1872-2021 De spoorwegen

Het is sinds 1872 niet bij dat eenvoudige boemeltreintje gebleven. Op en onder de Zwijndrechtse Waard krioelt het van de spoorwegen. Boven de grond vinden we het grootste rangeerterrein van Nederland, iets waar gezien de veiligheidsrisico's niet alle bewoners even blij mee zijn. Onzichtbaar voor het blote oog lopen kilometerslange spoorlijnen onder menig huis en woonwijk door.

De drie stations van Zwijndrecht

Waar in de meeste plaatsen het station op de plaats staat waar het ooit is gebouwd, is dat in Zwijndrecht niet het geval. Het eerste station werd op 1 november 1872 geopend op de locatie 'Pieterman' aan de Oude Stationsweg, ten noorden van de Bootjessteeg. Voor Oost-IJsselmonde lag dit station redelijk centraal.

Het inwonersaantal van Zwijndrecht groeide door de industrialisatie snel, waardoor er in 1887 een extra halte werd geopend op de hoek van de Burgemeester de Bruinelaan en de Ringdijk. Die halte voorzag in een behoefte en werd in 1895 opgewaardeerd tot een permanent station. Het station bij de Pieterman werd gesloten.

Het nieuwe station lag erg gunstig voor de groenteveiling, die midden jaren twintig aan diezelfde Bruinelaan een veilingcomplex van 2,5 hectare opende en voor de export van groente en fruit de spoorwegen gebruikte. Het tegenwoordige station dateert uit 1965.

Rangeerterrein Kijfhoek

De aanleg van het grootste rangeerterrein van Nederland, Kijfhoek, heeft vijf jaar geduurd; het werd op 21 mei 1980 in gebruik genomen. Met dit rangeerterrein konden de oude rangeerterreinen IJsselmonde, Feijenoord en Rotterdam-Noord worden opgeheven. Daarnaast nam Kijfhoek taken over van de rangeerterreinen Amsterdam-Rietlanden, Watergraafsmeer, Amersfoort, Onnen (provincie Groningen) en Zwolle.

Tot 1872 werd het vervoer tussen Rotterdam en Moerdijk geregeld met veerboten. In dat jaar werden door de spoorwegen de Moerdijkbrug en de brug tussen Zwijndrecht en Dordrecht in gebruik genomen, waardoor het mogelijk werd om per trein vanuit Rotterdam over het Eiland van Dordrecht naar Brabant te reizen.

De naam van het rangeerterrein verwijst naar de vroegere ambachtsheerlijkheid Kijfhoek. Het is vijftig hectare groot en heeft veertien aankomst- en twaalf vertreksporen. De capaciteit is vierduizend goederenwagens. Het terrein huisvest de verkeersleidingspost van ProRail, die de gehele Betuweroute bestuurt.

Veiligheid ter discussie

Op 14 januari 2011 ontstond brand in een aantal gerangeerde wagens, die gevuld waren met de zeer brandbare stof ethanol. In de directe buurt van de brandende wagens stond een aantal lege, maar niet schoongemaakte, LPG-tanks. Vanwege ontploffingsgevaar werden 33 huizen aan de Langeweg in Zwijndrecht direct ontruimd.

Tijdens een rechtszaak die hierop volgde memoreerde de officier van justitie dat 26 botsingen en ontsporingen in vijf jaar tijd hem geen andere conclusie lieten dan dat er iets structureel mis was op Kijfhoek. In de jaren hierop volgden er nog diverse incidenten, die varieerden van lekkende tot ontsporende en botsende wagens. Naar de veiligheids-cultuur werd in 2019 een extern onderzoek ingesteld wat tot verscherping van de veiligheidsmaatregelen heeft geleid.

Sophiatunnel

De westelijke toegang van de Sophiatunnel ligt op rangeerterrein Kijfhoek. De acht kilometer lange tunnel maakt deel uit van de Betuweroute, de spoorverbinding tussen Rotterdam en Duitsland. Op dit traject loopt het spoor onder een aantal gemeentes door, zoals Hendrik-Ido-Ambacht, Alblasserdam en Molenlanden, om in Papendrecht weer boven de grond te komen.

De bouw van de Sophiatunnel is in 1998 gestart met het boren van de eerste tunnelbuis, waar men vijftien maanden over heeft gedaan. Eind 2001 is begonnen met het boren van de tweede tunnelbuis, die negen maanden later gereed was. In 2007 is de tunnel in gebruik genomen.

1877-1917 Burgemeester De Bruïne

Van alle burgemeesters die de vele dorpen in de Zwijndrechtse Waard hebben gekend, springt de markante burgemeester De Bruïne uit Zwijndrecht er bovenuit. Niet in de laatste plaats omdat hij zowat veertig jaar in ambt is geweest en daardoor een flinke stempel op de ontwikkeling van de gemeente heeft gedrukt.

Als kind uit een predikantengeslacht - zowel vader als grootvader waren predikant - kreeg de in 1845 te Vlissingen geboren Pieter Johannes Albertus de Bruïne normen en waarden er met de paplepel ingegoten. Toen hij in 1877 op 32-jarige leeftijd als burgemeester van Zwijndrecht werd aangesteld, trof hij een dorp aan waar naar zijn mening veel te veel alcohol werd geconsumeerd en waar de kinderen te weinig mogelijkheden hadden om onderwijs te genieten. Kortom, hij stroopte zijn mouwen op. Hij zag er op toe dat er nog geen drie jaar na zijn benoeming twee scholen werden geopend, die ruimte boden aan vijfhonderd leerlingen. En voor het bestrijden van het drankmisbruik had hij ook zo zijn eigen methoden.

Matten op het Veerplein

Tijdens de viering van een Koninginnefeest, ergens rond de eeuwwisseling, werd er op en rond het Veerplein door de herbergiers en kroegbazen stevig geschonken en gedronken. Twee agenten voorzagen dat de boel uit de hand zou lopen en togen naar het huis van de burgemeester om hem om wijze raad te vragen. Maar die was niet thuis. Terwijl de agenten inmiddels volgens het protocol naar het huis van de gemeentesecretaris waren getogen en daar stonden te beraadslagen wat wijsheid was, bevond burgemeester De Bruïne zich al gewapend met een gummiknuppel op het Veerplein, waar op dat moment twee stombezopen vechtersbazen elkaar om de gunsten van een (te) jonge dame te lijf gingen.

Altijd handig, een burgemeester die een gummiknuppel tot zijn standaarduitrusting rekent en daar ook nog eens mee uit de voeten kan. De Bruïne rammelde eerst het meisje flink door elkaar met de woorden: 'Vooruit, en nu naar je moeder. Het stro van de wieg zit nog achter je oren. Als de drommel naar huis! En o wee, als ik je vanavond nog tegenkom!' en richtte zich daarna tot de vechtersbazen. Een daarvan was hem al gesmeerd, maar de ander dacht met zijn mes nog een punt te kunnen maken. Niet bij de burgemeester - die greep

hem eigenhandig bij zijn lurven en leverde hem af op een gezellig plekje, waar hij zijn roes mocht uitslapen.

Industrie en werkgelegenheid

Om de werkgelegenheid in zijn gemeente te bevorderen, legde De Bruïne contact met het bedrijfsleven. Hij zette zich in voor een goede infrastructuur, zoals de spoorverbinding en een centrale locatie voor het station. In 1895 opende de Internationale Guano & Superphosphaat Werken een fabriek in Zwijndrecht, die zou uitgroeien tot de grootste kunstmestfabriek van Nederland. Ook wist hij Jurgens Oliefabriek over te halen zich in Zwijndrecht te vestigen wat voor een enorme werkgelegenheid zorgde. Daarnaast was hij de kracht achter de tuindersvereniging waarvan de leden later een veiling zouden oprichten. Deze was gevestigd in Zomerlust.

Onder zijn bestuur werden er honderden arbeiderswoningen gebouwd in de Da Costastraat, de Lindelaan, Julianadorp en in het tuindorp Meerdervoort. Tussen de bedrijven door wist hij met succes ook nog een annexatie door Dordrecht te voorkomen, een wapenfeit waar menig Zwijndrechtenaar hem nog steeds erkentelijk voor is.

Toen De Bruïne in 1917 met pensioen ging en nota bene naar Dordrecht verhuisde, groeide en bloeide Zwijndrecht als nooit tevoren. De monumentale lantaarnpaal die hij bij zijn afscheid kreeg, werkt na ruim honderd jaar nog uitstekend!

1880-2021 Beeldende kunst

Schildersdorp Rijsoord

In de laatste decennia van de negentiende eeuw was Rijsoord een bescheiden internationale kunstenaarskolonie. Er verbleven kunstenaars uit Duitsland, Frankrijk, Engeland en zelfs Amerika. Het dorp is in deze kringen bekend geworden door de kunstenaar John Henry Vanderpoel (Johannes van der Poel, 1857-1911) wiens ouders in Rijsoord hebben gewoond en in 1869 met hem naar Chicago emigreerden.

Zijn nicht begon achter Hotel Warendorp (nu restaurant Ross Lovell) een pension dat dankzij John zeer geliefd werd in kunstkringen.

De bekende Amerikaanse kunstenares Wilhelmina Douglas Hawley (1860-1958) kwam voor het eerst in 1892 naar Rijsoord en trouwde daar met de Rijsoordse landbouwer Bastiaan de Koning, die haar regelmatig naar schilderlocaties had geroeid. Ze gaf schilderles en schilderde graag typisch Hollandse taferelen, zoals bijvoorbeeld personages in klederdracht.

Willy Sluiter

Kunstschilder Willy Sluiter (1873-1949) was tien jaar oud toen hij vanuit Friesland aan het Veerplein in Zwijndrecht kwam wonen. Zijn vader was daar notaris. Het woonhuis van het gezin Sluiter was het Oude Veerhuis, thans Veerplein 10. Sluiter was leerling aan de Academie van Beeldende Kunsten in Rotterdam en kreeg les aan de Haagse Academie. Sluiter was een veelzijdig kunstenaar. Na zijn studie woonde en werkte hij in Zwijndrecht, Dordrecht en Rotterdam. Hij was lid van het Dordtse Teekengenootschap Pictura. In zijn schilderkunst waren strand- en visserstaferelen geliefde onderwerpen. Daarnaast was hij een veelgevraagd portretschilder en verwierf hij ook bekendheid met politieke (spot)prenten en affiches.

In 1996 is langs de Oude Maas en de Noord een beeldenpark ontstaan, een permanente tentoonstelling van culturele parels bij het Drierivierenpunt. Bij het Noordpark zijn in een wisselende samenstelling ruim vijftig beeldhouwwerken te bewonderen. En dat is een stuk prettiger om naar te kijken dan de stadsgal die hier eeuwenlang heeft gestaan!

Clement Bezemer

In de Tweede Wereldoorlog kwam tuinderszoon Clement Bezemer (1910-2002) in contact met Otto Dicke uit Dordrecht, die bij het gezin Bezemer aan het Veerplein was ondergedoken. De autodidact Clement Bezemer heeft veel van zijn vriend Dicke geleerd. Nadat deze hem in de Dordtse kunstkringen introduceerde, werd Bezemer in 1947 werkend lid van Teekengenootschap Pictura.

Zijn werk is sterk beïnvloed door de Haagse School. Op veel van zijn schilderijen en aquarellen is het oude Zwijndrecht afgebeeld. Daarnaast maakte hij vanaf het Veerplein diverse gezichten op Dordrecht.

Anton Verhoeven

Na zijn huwelijk in 1956 kwam Dordtenaar Anton Verhoeven (1920-2006) in Zwijndrecht wonen. Als stukadoor was hij heel vaardig in sierpleisterwerk. Hij was autodidact en vervaardigde talloze stillelevens, die zeer realistisch waren en de sfeer ademen van oude meesters uit de zeventiende eeuw. Ook tekende hij, meestal met houtskool, panden die zouden worden gesloopt, zoals de dijkwoningen aan de Zwijndrechtse Ringdijk.

Lucien den Arend

Beeldhouwer, schilder en tekenaar Lucien den Arend werd in 1943 in Dordrecht geboren. Op 10-jarige leeftijd emigreerde hij met zijn ouders naar de Verenigde Staten, waar hij studeerde aan de California State University in Long Beach.

Na zijn terugkomst in Nederland bezocht hij de Academie voor Beeldende Vorming in Tilburg en de Academie voor Beeldende Kunsten in Rotterdam en had een galerie aan het Veerplein in Zwijndrecht.

Hij onderscheidt zich als landschapskunstenaar met abstracte objecten van beton, roestvast staal en brons. Daarnaast maakt hij gebruik van aarde, water en beplanting, zoals wilgen.

1890 De dominee en de Doleantie

Al in 1836 ontstond er in Zwijndrecht kortstondig een kleine gereformeerde gemeenschap die zich had afgescheiden van de Nederlandse Hervormde Kerk. Deze laatste functioneerde in de ogen van menigeen niet meer conform de beginselen van de Dordtse Synode (1618-1619). En daar nam niet iedereen genoegen mee.

Twistpunten binnen wat ooit de Nederduitse Gereformeerde Kerk heette, waren er al sinds 1579, toen zij de publieke kerk van protestants Nederland werd. In 1816 werden er onder koning Willem I echter drastische hervormingen doorgevoerd en werd de naam gewijzigd in Nederlandse Hervormde Kerk. En daarmee was de kiem voor de Doleantie gelegd.

Abraham Kuyper (1837-1920)

De in Maassluis geboren Abraham Kuyper was een van de kopstukken van de Doleantie, die zou uitlopen op de oprichting van de Gereformeerde Kerk in 1886. Na zijn studietijd (literatuur, filosofie en theologie) werd hij predikant. Zijn onvrede over de in zijn ogen te rekkelijke Hervormde Kerk leidde tot een conflict en uiteindelijk een scheiding der paden.

In 1874 trad hij toe tot de Tweede Kamer. Hij richtte in 1879 de eerste politieke partij van Nederland op: de gereformeerde Anti-Revolutionaire Partij (ARP) die in 1980 met de hervormde Christelijk-Historische Unie (CHU) en de Katholieke Volkspartij (KVP) zou fuseren tot het Christen-Democratisch Appèl (CDA). Hij was ook de oprichter van de Vrije Universiteit te Amsterdam (1880). In 1901 werd hij minister van Binnenlandse Zaken.

De weg van de Waard

Veel predikanten sympathiseerden met de ideeën van de Doleantie en hingen een terugkeer naar de leer volgens de regels van de Dordtse Synode (1618-1619) aan. Maar daadwerkelijk de stap nemen naar die andere kerk ging

'Die vent heeft heel de Gemeente méé', sprak burgemeester De Bruïne over dominee Anne Knoll, een uitgesproken voorstander van de Doleantie. Knoll ging daarin echter niet over één nacht ijs. Hij wist veel van zijn oorspronkelijk hervormde kerkgangers voor de Doleantie te winnen en stond aan de wieg van de Gereformeerde Kerk in Zwijndrecht.

velen nog te ver. In 1878 koos de Zwijndrechtse dominee Willem Mense eieren voor zijn geld na de zoveelste aanvaring met de kerkenraad, die de Doleantie aanhing. Na enig zoeken vond men dominee Anne Knoll bereid om voorganger in Zwijndrecht te worden. Deze was in 1879 theologie gaan studeren te Utrecht, waar Kuyper toen predikant was.

Van 1875 tot 1878 diende hij in meerdere hervormde gemeenten, maar hij kwam ook al snel in conflict met kerkenraden en -voogdij vanwege zijn 'anti-synodale' sympathieën. Zwijndrecht was een uitkomst voor hem; en hij was een uitkomst voor de Zwijndrechtse kerkenraad, die graag bereid was de hoge kosten voor zijn 'transfer' te voldoen.

Formeel afstand nemen van de NHK zat er nog even niet in. Er was nog te veel verdeeldheid binnen de gemeente en dit zou ook ernstige consequenties hebben (geen aanspraak meer op rijkstractementen, kerkelijke goederen en fondsen). Maar de voorbereiding was in volle gang. Men had een terrein gevonden voor de bouw van een eigen kerkgebouw aan de Rotterdamseweg (hier vonden in 1887 en 1888 al gereformeerde bijeenkomsten plaats in een kolenschuur). En het draagvlak werd allengs groter – evenals het conflict met het hervormde bestuur.

Uiteindelijk, op 9 maart 1889, hield Knoll zijn laatste preek in de hervormde kerk. Per 12 maart waren hij en de kerkenraad formeel afgezet en op 16 maart 1889 'had de eerste godsdienstoefening der dolerenden plaats in de hulpkerk, onder leiding van Ds. Knoll'. De Doleantie was een feit. Dominee Knoll was ook betrokken bij de instelling van de Gereformeerde Kerk in Hendrik-Ido-Ambacht en zou tot 1910 predikant in Zwijndrecht blijven.

In 1919 overleed hij in Laren. Overeenkomstig zijn wens werd hij te Zwijndrecht begraven *'temidden van het volk, tot hetwelk zoo dikwijls zijn roepstem was uitgegaan'*.

1896-1994 Slopen die handel...

De broers Arie en Frank Rijdsdijk kwamen uit een familie van vlasboeren. Maar met de vlasserij was op een gegeven moment geen droog brood meer te verdienen. Ze vroegen zich af hoe ze dan aan de kost moesten komen en tot hun geluk vonden ze daar wat op.

Arie en Frank realiseerden zich dat de ijzeren schepen die ze op de Noord voorbij zagen varen op enig moment gesloopt zouden moeten worden, net als hun houten voorgangers. Het ijzerschroot kon worden gebruikt voor de productie van staal. Hier was vanuit Duitsland grote vraag naar, niet in de laatste plaats voor wapenproductie. Kortom, Arie en Frank gingen schepen slopen.

In 1893 kochten ze een afgedankte baggermolen. Die werd gesloopt en ze verkochten het schroot. Met behulp van geldschietters kocht Frank in 1896 een terrein aan de Rietbaan in Hendrik-Ido-Ambacht, waarop een steenbakkerij had gestaan. Daar zou een volwaardige scheepssloperij komen. Arie wenste echter geen financiering van derden en beëindigde daarom de samenwerking met zijn broer.

Frank Rijdsdijk (1868–1936)

Al in 1907 ging het mis tussen Frank en zijn geldschietters. Hij werd als directeur afgezet, waarna zijn aandeelhouders zonder hem verder gingen onder de naam N.V. Scheepssloperij Holland. Maar Frank was niet voor één gat te vangen en begon direct een nieuwe sloperij genaamd N.V. Frank Rijdsdijk. En wéér trok hij een financiering van derden aan, nu van de Rotterdamse havenbaron Van Beuningen. Maar de geschiedenis herhaalde zich. Frank kreeg ruzie over het beleid en werd in 1924 de laan uitgestuurd. Hij raakte zijn bedrijf kwijt en werd uiteindelijk failliet verklaard.

Arie Rijdsdijk (1872–1955)

Kort nadat hij uit de vennootschap met zijn broer was gestapt, trouwde Arie met Fronica Boss, de oudste dochter van de dorpspredikant. Zij was een vrouw met zakelijk inzicht, die actief meewerkte in de scheepssloperij. Deze vestigde het echtpaar op het terrein van de tweede gesloten steenfabriek. Er werden ook ketels gereviseerd en het bedrijf specialiseerde zich in de buizenhandel.

Dit bedrijfsonderdeel genaamd 'Tubus' (naar het Engelse *tubes* voor buizen) werd in 1931 verkocht. Tubus kwam in 1963 in bezit van – hoe klein kan de wereld zijn – N.V. Frank Rijdsdijk Holland.

De zonen van Arie en Fronica kregen het vak met de papelepel ingegoten van hun beide ouders. N.V. Prudentia Arie Rijdsdijk-Boss en Zonen is tot 2013 actief geweest. Menigeen zal zich het duikbootje aan de Veersedijk herinneren, dat de toegang tot dit bedrijf markeerde. Het werd later geschonken aan het Deutsches Technikmuseum in Berlijn.

Fusies en overnames

Scheepssloperij Holland, het eerste bedrijf van Frank Rijdsdijk, fuseerde in 1963 met zijn tweede bedrijf N.V. Frank Rijdsdijk. Vier jaar later werd het samengevoegd met N.V. Hollandia, de grootste schroothandel van Nederland. Vervolgens werd het in 1980 door Hoogovens IJmuiden overgenomen om in 1994 ingelijfd te worden bij het Duitse Klöckner & Co AG, een staalhandel met veertienduizend werknemers. Die overname luidde het einde van de scheepssloperijen in, waarmee een bedrijfstak verdween die Hendrik-Ido-Ambacht op de wereldkaart had gezet.

Spektakel en werkgelegenheid

Er werden aan de Rietbaan allerlei schepen gesloopt, zoals torpedojagers, duikboten en zelfs een vliegdekschip. Na de Tweede Wereldoorlog werd een groot deel van zowel de geallieerde als Duitse oorlogsvloot daar gesloopt. Het was spectaculair om te zien wat er zoal aan en op de wal lag. De scheepssloperijen zorgden voor grote werkgelegenheid in het dorp, waar na het verdwijnen van de steenbakkerijen en de vlasteelt veel behoefte aan was.

Arie en Frank Rijdsdijk moesten eens weten wat ze allemaal in gang hebben gezet...

1897 Drinkwater en watertorens

Drinkwater is een eerste levensbehoefte en je zou verwachten dat dit 150 jaar geleden zonder de milieuproblemen van nu onbepaald aanwezig was. Maar mooi niet dus. De kwaliteit van het drinkwater in de Zwijndrechtse Waard was in de negentiende eeuw zo belabberd dat je er doodziek van werd.

Men haalde drinkwater vooral uit de sloten. De huizen beschikten nog niet over riolering en de 'privaten' liepen meestal af in diezelfde sloot. Daar kwam nog eens bij dat de vlaswerkers het vlas van eind juli tot eind september in de sloten lieten 'rotten'. Bij warm weer veroorzaakte het slootwater dan ook een verpestende stank. De vis stierf massaal en het water was eigenlijk niet drinkbaar. Bij regenval liepen de rootsloten vaak over, waardoor ook andere waterlopen, zoals de Waal, werden verontreinigd.

Cholera, tyfus en dysenterie

Dat deze ziekten door bacteriën in het drinkwater worden veroorzaakt, was toen nauwelijks bekend. In 1832 werd voor het eerst cholera in Nederland geconstateerd. De eerste symptomen van de door een bacil veroorzaakte ziekte cholera zijn diarree en misselijkheid. Een cholera-patiënt kan al na 24 uur zodanig uitgedroogd raken, dat hij komt te overlijden. In het midden van de negentiende eeuw overleden er alleen al in Hendrik-Ido-Ambacht 111 personen aan cholera. Daarnaast maakte een tyfusepidemie ook nog eens tientallen slachtoffers. Kortom, er moesten rioleringen en drinkwaterleidingen komen.

Watertorens

In 1897 verrees er aan de Oude Maas in Zwijndrecht een 41 meter hoge watertoren met een ijzeren reservoir van 220 kubieke meter. Aanvankelijk had de toren een markante kap, maar die werd in 1964 verwijderd, omdat de steunbalken slecht waren.

Bij de watertoren waren bezinkbakken die dienden om het rivierwater uit de Oude Maas te filteren, voordat het naar het reservoir in de toren werd gepompt. In 1956 werden de bezinkbakken overbodig, omdat men overging op grondwater.

In 1900 werd op verzoek van Hendrik-Ido-Ambacht een gedeelte van het dorp aangesloten op het waterleidingnet van Zwijndrecht.

Omdat de capaciteit van de Zwijndrechtse watertoren al snel onvoldoende bleek te zijn, gaf Hendrik-Ido-Ambacht in 1911 Visser & Smit de opdracht voor de bouw van een eigen watertoren aan de Veersedijk. De toren werd 31,5 meter hoog en kreeg een waterreservoir van 225 kubieke meter. Nadat de watertoren buiten gebruik was gesteld, wilden deskundigen in 1995 dat de markante blikvanger behouden zou blijven en op de monumentenlijst zou worden geplaatst. Een gemeenteraadslid merkte droogjes op dat de functie als 'blikvanger' vanuit de drie jaar eerder aangelegde verkeerstunnel onder de Noord discutabel was. Goed argument, vonden zijn collega's, die het behoud toch al wat duur vonden. En dus ging de (net niet) monumentale watertoren zonder pardon tegen de vlakke.

En Zwijndrecht?

In Zwijndrecht hebben ze dat tot nu toe beter gedaan. De watertoren aan de noordoever van de Oude Maas is beeldbepalend en wordt als rijksmonument beschermd. Sinds 2000 wordt hij niet meer als zodanig gebruikt en liggen er plannen voor herontwikkeling van zowel de toren als het omliggende terrein. In 2018 heeft de toren een nieuwe 'kroon' gekregen, die een panoramisch uitzicht biedt op het historisch waterfront van Dordrecht.

Maar ook dit rijksmonument loopt het gevaar geslacht-offerd te worden voor ambitieuze omgevingsprojecten, waarbinnen vooral hoogbouw de beeldbepalende waarde die de watertoren al ruim 120 jaar heeft danig kan aantasten. Zowel buurtbewoners als verontruste Dordtenaren zijn niet amused over dergelijke bouwplannen. De laatsten dreigden zelfs om desnoods hun Grote Kerk en Groothoofdspoor af te breken, zodat Zwijndrecht een koekje van eigen deeg krijgt.

1903-1985 Piet van Leeuwen

Pieter van Leeuwen werd in 1903 in Zwijndrecht geboren als zoon van een houtdraaijer en een tuindersdochter. Hij groeide op in een gezin met negen kinderen, dat het financieel niet breed had. Vader had in Zwijndrecht een stoelenmatters- en houtdraaiersbedrijf en dat was geen vetpot. Zoals hij zelf eens vertelde: 'Bij ons thuis was er niet eens geld om naar de Mulo te gaan, ik ben daardoor een praktijkmannetje'.

Jong geleerd...

Zijn carrière begon op 12-jarige leeftijd, direct na de laatste dag op de School voor Christelijk Onderwijs en Opvoeding aan de Kerkstraat. Hij ging in 1915 als boodschappenjongen aan de slag bij de gloednieuwe oliefabriek van Anton Jurgens aan de Lindtsedijk, waar hij bijna zes jaar heeft gewerkt. Zijn baas kreeg in de gaten dat Piet meer in zijn mars had en dus mocht hij administratief werk doen. In 1921 trad hij in dienst bij de scheepssloperij Frank Rijdsdijk in Hendrik-Ido-Ambacht, waar hij assistent-boekhouder werd. Hij bekwaamde zich in het koopmanschap, want hij verkocht daar allerlei sloopmateriaal aan afnemers. Nadat hij in 1923 zijn diensttijd had vervuld, was er bij Rijdsdijk geen werk meer voor hem. Omdat hij de kunst van de ijzerhandel goed in de vingers had gekregen en er brood op de plank moest komen, ging hij op provisiebasis schroot en gebruikte buizen verkopen voor Gerrit Rijdsdijk, een broer van Frank, die een scheepssloperij bij de Strooppot had. In 1924 begon hij een eigen handel in sloopijzer en noemde zijn bedrijfje P. van Leeuwen Jr's IJzer- en Metaalhandel.

Op een terreintje van driehonderd vierkante meter bij de spoorbrug ging hij aan de slag. Hij hield kantoor aan huis met een gehuurde schrijfmachine. Er was geen telefoon, dus belde hij zijn zakenrelaties bij een sigarenhandelaar. Per trein en op de fiets bezocht Piet zijn potentiële klanten, waar hij gezien zijn leeftijd zijn best moest doen om serieus te worden genomen.

Buizen zijn overal nodig en aanwezig. Voor het transport van olie en gas, in raffinaderijen en op boorplatforms. U fietst op buizen of heeft er lol mee als u de kleinkinderen laat gillen in de achtbaan van de Efteling. De lantaarnpaal voor uw huis is een buis en zonder buizen is uw centrale verwarming volkomen kansloos. Met dank aan de legendarische Piet van Leeuwen uit Zwijndrecht...

Een fabrikant zei bijvoorbeeld: 'Ik kom wel eens bij je vader langs, jongen...'. Piet zou dat nooit vergeten. Naast dumpvoorraden van het leger kocht Piet buizen vol ketelsteen op, die uit afgedankte stoomlocomotieven tevoorschijn kwamen. Hij maakte ze schoon en verkocht ze vervolgens aan scheepsbouwers, boeren en tuinders in het Westland, die hij bij zijn eerdere werkgevers al had leren kennen. Omdat de buizenhandel steeds lucratiever werd, verhuisde het bedrijf in 1928 naar een terrein van maar liefst zevenduizend vierkante meter bij de watertoren. Piet wijzigde de naam van zijn bedrijf in P. van Leeuwen Jr's Buizenhandel. Daarmee werd hij een concurrent van zijn vroegere werkgever.

Is oud gedaan...

Het hoofdkantoor van dit familiebedrijf staat nog steeds in Zwijndrecht, het dorp waar Piet van Leeuwen tot zijn dood in 1985 zou blijven wonen. Zwijndrecht heeft hem beloond met het ereburgerschap en het bedrijf completeerde dat met een standbeeld.

Vandaag de dag is de Van Leeuwen Buizen Groep een multinational met talloze vestigingen verspreid over de hele wereld en een omzet van meer dan een miljard euro.

VAN LEEUWEN

1923-1970 Tomado

Het begon met een tweepotig behanghaakje, dat de gebroeders Van der Togt in 1922 op een zolderkamer uitvonden. Een haakje dat ervoor zorgde dat schilderijen niet meteen de betengelde muurbekleding kapottrokken. Geniaal in zijn eenvoud! Het was het eerste product van een reeks huishoudelijke artikelen die onder de merknaam 'Tomado' de wereld zou veroveren.

In 1923 begonnen de broers Wim en Jan van der Togt met een startkapitaal van 75 gulden hun bedrijfje op de zolder van hun ouderlijk huis in Dordrecht. Dit bedrag was net genoeg voor de aanschaf van een bos koperdraad, een buigapparaat en een puntenslijpmotortje. Hiermee fabriceerden ze hun tweepotig behanghaakje, waar enorm veel belangstelling voor bleek te zijn.

Tien maanden na de start werd de eerste knecht in dienst genomen, spoedig gevolgd door een tweede. De broers noemden hun bedrijf Tomado; een samenstelling van Van der Togt Massa-artikelen Dordrecht. In die periode kregen de broers van de Nederlandse Vereniging voor Huisvrouwen het verzoek om een metalen afdruiptrek te ontwikkelen. En dat kwam er.

De inventieve broers vervaardigden de meest uiteenlopende huishoudelijke artikelen, die bekend stonden om hun kwaliteit, degelijkheid en eenvoud.

Ontwerper Gerrit Rietveld zag de Tomado-producten als schoolvoorbeeld van excellent Hollands ontwerp. De populaire Tomado-rekjes kregen de kleuren wit, zwart, rood, geel en blauw, een knipoog naar de werken van Piet Mondriaan en Gerrit Rietveld.

Van Dordrecht naar Zwijndrecht

Een kleine tien jaar huurden de broers bedrijfsruimte in de voormalige brandkastenfabriek van Lips, aan de Dordtse Spuiweg. Daar deze plaats moest maken voor de aanleg van de Krispijntunnel en de gemeente Dordrecht niet genegen was om het snelgroeiende bedrijf een acceptabel bouwterrein toe te wijzen, gingen de broers met de gemeente Zwijndrecht in onderhandeling over vestiging aan de Rotterdamseweg.

Nadat de gemeente Zwijndrecht van Tomado een verklaring had ontvangen waarin toegezegd werd dat Dordts fabriekspersoneel geleidelijk aan vervangen zou worden door Zwijndrechtenaren, werd het terrein in 1934 aan de broers verkocht. Er werd een nieuwe fabriek gebouwd waar met

dertig man personeel werd gestart. Wim was inmiddels technisch directeur en Jan algemeen directeur.

Oorlog

Tijdens de Tweede Wereldoorlog gaat de productie door, maar vanaf 1942 wel onder de dan verplichte vergunning van het Rijksbureau voor IJzer en Staal. Vanaf 1943 mag er, onder toezicht van een Duitse waarnemer, uitsluitend nog voor de Duitse bezetter geproduceerd worden.

Wederopbouw

Na de oorlog maakt het bedrijf een enorme groei door. In 1946 zijn er al 250 mensen in dienst. In 1955 wordt er een productiebedrijf in Etten-Leur gevestigd en in 1957 een verzinkerij aan de Merwedestraat in Dordrecht. In dat laatste jaar wordt door het bedrijf Moulinex de elektrische koffiemolen uitgevonden. Tomado ziet daar wel brood in en beide bedrijven gaan een samenwerkingsverband aan. Ze brengen het bijzonder succesvolle product op de markt onder de naam Moulinex-Tomado. In 1962 betreft men tegenover het station van Dordrecht een prestigieus kantoorpand, ontworpen door de bekende architect Hugh Maaskant. Het is nu een rijksmonument.

In de jaren zeventig, toen er een stroom van goedkope artikelen uit lagelonenlanden op gang kwam, wordt het bedrijf overgenomen door de Belgische firma Bekaert. In 1980 sluit de fabriek in Zwijndrecht.

Tomado was ooit het symbool van het moderne huishouden. Een van de klassiekers uit de naoorlogse tijd van Tomado is het metalen boekenrek uit de jaren zestig, nu een collectorsitem.

Oprichter Wim van der Togt had eigenlijk al in 1960, bij het neerleggen van zijn directeursfunctie, afscheid genomen van Tomado. Zijn broer Jan van der Togt reist na zijn Tomado-jaren veel en verzamelt kunst. In Amstelveen laat hij voor zijn kunstcollectie het Museum Jan Van Der Togt bouwen; dit wordt in 1992 geopend.

1939 De brug

Toen de verkeersbrug tussen Zwijndrecht en Dordrecht in 1939 werd geopend, was dat een historisch moment. Er lag sinds 1872 een spoorbrug, maar nu was Dordrecht ook voor het andere verkeer vanuit de Zwijndrechtse Waard voortaan zonder veerpont makkelijk bereikbaar. En dat was sinds de Sint-Elisabethsvloed niet meer mogelijk geweest. Omdat in 1936 al een verkeersbrug over het Hollands Diep in gebruik was genomen, ontstond er zo een doorgaande verkeersverbinding tussen Noord- en Zuid-Nederland.

Wel blij of niet blij?

Je zou verwachten dat vooral Dordrecht enthousiast zou zijn over de komst van deze verkeersbrug, maar dat was beslist niet het geval. Zwijndrecht gooide in 1917 al een balletje op om een brug over de Oude Maas te bouwen, maar Dordrecht ging daar voor liggen. In die tijd werden er per dag gemiddeld 3.500 mensen met de pont overgezet, wat een significante bron van inkomsten was. De stad zou kapitalen aan pontgeld mis gaan lopen. Daarnaast was de lokale middenstand bang om klandizie kwijt te raken, omdat de reizigers de stad dan (letterlijk) links zouden laten liggen. Uiteindelijk heeft druk vanuit Den Haag ervoor gezorgd dat het stadsbestuur overstag ging.

Eén groep was in ieder geval wel blij met de in juni 1939 geopende brug, en dat was de Duitse Wehrmacht: nog geen jaar na de opening konden neergedaalde parachutisten met droge voeten eenvoudig de Dordtse kant van de rivier bereiken.

Rijkswegenplan

Het aantal auto's nam in de jaren twintig explosief toe. In 1927 werd dan ook het eerste Rijkswegenplan gelanceerd, dat onder meer voorzag in een rijksweg tussen Rotterdam en Moerdijk. Dit zou de bestaande route over de Langeweg, via de pont over het Eiland van Dordrecht naar de volgende pont over het Hollands Diep aanzienlijk makkelijker en sneller bereikbaar maken.

Over de naam zijn de burens aan de Oude Maas het onderling nog steeds niet eens. In Zwijndrecht spreekt men over de 'Dordtse brug' en in Dordrecht over de 'Zwijndrechtse brug'. Sinds de opening van de tunnel heeft men het ook wel over de 'Stadsbrug'. Maar ja, Zwijndrecht is een dorp, dus dat schiet ook niet op. Laten we het er maar op houden dat alle drie goed zijn.

Het plan voor een Rijksweg A16 werd geboren en in de jaren daaropvolgend uitgevoerd.

Bouw van de brug

De pijlers werden gebouwd met granieten stenen, waarna de aangevoerde brugdelen daarop werden gehesen. Naast vier rijbanen werd de brug aan beide zijden van fiets- en wandelstroken voorzien.

Zowel in Dordrecht als in Zwijndrecht werden er trappen gemaakt, die ook geschikt waren om fietsen naar boven of beneden te brengen.

Omdat die trappen behoorlijk steil waren en eigenlijk te korte treden hadden, kwam menigeen amechtig hijgend boven of was véél sneller beneden dan de bedoeling was. Als het had geregend waren de treden namelijk spekglad. Vele verkeringen zijn op die trappen begonnen, omdat de jongens de meisjes maar wat graag hielpen om hun fiets naar boven te krijgen. En de dames hadden de heren op die steile trap ook liever vóór zich.

Drechtunnel

In de jaren zeventig werd de A16 van Ridderkerk tot het Hollands Diep verbreed tot een weg met zes rijstroken. Men verwachtte dat er dagelijks 100.000 auto's over de A16 zouden gaan en dat was te veel voor de brug, die ook nog eens regelmatig open moest voor de scheepvaart. Dit alles was de aanleiding om voor een tunnel te kiezen. De Drechtunnel werd op 15 november 1977 geopend, waarna de Dordtse- of Zwijndrechtse brug een stads- (of dorps?) brug werd.

1940-1945 De Tweede Wereldoorlog

Op 10 mei 1940, vroeg in de ochtend, vlogen er over de Zwijndrechtse Waard Duitse vliegtuigen waaruit parachutisten sprongen. De para's bezetten vrijwel direct de strategisch gelegen spoor- en verkeersbrug naar Dordrecht. Het werd het begin van een korte, maar hevige strijd.

Bij de eerste oorlogshandelingen kwamen er al direct burgers om het leven, zoals een huisarts die gewonde Nederlandse militairen wilde helpen. Als hij uit zijn auto stapt, hebben de Duitsers niet in de gaten dat hij een burgerarts is en maken ze met een handgranaat een eind aan zijn leven. Vanuit zijn zolderraam staat een nieuwsgierige bewoner met een verrekijker de gevechten te volgen. De Duitsers denken dat hij voor het Nederlandse leger op de uitkijk staat en schieten hem direct dood.

Strijd op het Eiland van Dordrecht

De bruggen werden vrijwel direct ingenomen, maar vanuit Dordrecht was er hevig verzet. Er zou een felle strijd om het eiland losbarsten, waarbij ruim tweehonderd Nederlandse militairen het leven lieten. Het was een van de bloedigste strijdtoneelen van de meidagen van 1940. Na het bombardement van Rotterdam capituleerden de Nederlandse strijdkrachten op 15 mei 1940 in een schoolgebouw in Rijsoord.

De joodse gemeenschap

In de Zwijndrechtse Waard was geen grote joodse gemeenschap. Voor bezoek aan de synagoge was men aangewezen op Dordrecht. Er waren in zowel Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht als Zwijndrecht slagerijen van de joodse familie Den Hartog. Niemand van deze familie heeft de oorlog overleefd. Na de oorlog keerden er slechts twee joodse inwoners uit de concentratiekampen terug. In Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht zijn Stolpersteine geplaatst bij voormalige huizen van de in concentratiekampen vermoorde joodse inwoners.

Overval op het Zwijndrechtse raadhuis

Op 21 februari 1944 vond er door het verzet een gewapende overval plaats op het Zwijndrechtse raadhuis onder leiding van Johannes Post, die een leidinggevende positie had bij de LKP, de Landelijke Knokploegen.

Post en zijn mensen hadden al talloze overvallen op distributiekantoren gepleegd, waar ze documenten buitmaakten die van belang waren voor onderduikers. Omdat het politiebureau in directe verbinding stond met het raadhuis, was voorzichtigheid geboden. Johannes Post werd met vier LKP'ers het raadhuis in gesmokkeld, waar ze zich op zolder verborgen. Om acht uur 's avonds kwamen ze tevoorschijn en werden de aanwezige politieagenten overmeesterd en vastgebonden. Ditzelfde overkwam degenen die de kluis van het raadhuis moesten bewaken.

De buit was enorm en werd in meegebrachte zakken naar buiten gebracht, waar de fietsen al klaar stonden. Een toevallig passerende Duitse officier zag dat er iets niet klopte en beschoot hen met zijn pistool. Dat werd direct met tegenvuur beantwoord, waarna de Duitser op de vlucht sloeg. De knokploeg ging daarna naar Barendrecht. Johannes Post werd na een mislukte overval op een distributiekantoor in Haarlem op 15 juli 1944 gearresteerd en gefusilleerd in de duinen bij Overveen.

De bruggen opgeblazen

In september 1944 maakten de Duitsers de spoorbrug gereed om zo nodig op te kunnen blazen. Door een fout ging de springlading echter onverhoeds af, waardoor een gedeelte van de brug werd vernield. Diverse soldaten kwamen daarbij om het leven. In maart 1945 bliezen de Duitsers de spoorbrug wel bewust op en wilden dat ook met de verkeersbrug doen, maar dat wist het verzet te voorkomen.

Een wrang bevrijdingsfeest

Nadat de Duitsers in Wageningen capituleren, is de bevrijding op 5 mei 1945 een feit. Maar bij de bevrijdingsfeesten in Zwijndrecht wordt er op diezelfde dag toch nog een bewoner door een Duitse soldaat neergeschoten.

1945-1980 De wederopbouw

De bevolking groeit

Toen de oorlog uitbrak had Heerjansdam 1.300 inwoners, Hendrik-Ido-Ambacht 5.000 en Zwijndrecht 12.700. Bij elkaar 19.000 zielen, in een gebied van ongeveer 3.400 hectare dat voornamelijk uit land- en tuinbouwgrond bestond. Men had nog de ruimte, maar dat zou snel veranderen. In 2020 tellen de drie dorpen bij elkaar 76.000 inwoners. Daaruit blijkt dat de bevolking zowat verviervoudigde. De hiermee gepaard gaande bouwactiviteiten hebben het karakter van de Zwijndrechtse Waard volkomen veranderd.

Zwijndrecht

In de jaren vijftig breidt de bebouwing van Zwijndrecht naar het noorden uit, richting Bootjessteeg. Aan de Koninginneweg verschijnt Winkelcentrum Passage, met aan de westkant Zwijndrechts allereerste portiekflats. Hierin vinden onder meer de repatrianten uit Nederlands-Indië een nieuw thuis. Per portiek met acht woningen werden er twee aan Indische Nederlanders toegewezen. Kort daarop wordt Winkelcentrum Noord geopend. In Kort- en Oudelands Ambacht komen in totaal 6.000 huizen te staan, gevolgd door Nederhoven met 2.800 woningen. Als sluitstuk maken de tuinders in Walburg plaats voor een wijk met ruim 4.600 huizen en het grote Winkelcentrum Walburg.

Het verloren hart

In Zwijndrecht werd niet alleen gebouwd, maar ook gesloopt. Oorspronkelijk was het een dijkdorp met lintbebouwing. Wie via het Veerplein aankwam, stond op de dijk midden in een levendige woon- en winkelstraat met naast de bakker, slager en melkboer talloze andere winkeltjes en bedrijfjes.

Vanwege het Deltaplan moest in de jaren zeventig vrijwel alle bebouwing op en aan de Ringdijk worden gesloopt. Bijna achthonderd huizen gingen tegen de vlakke, waarmee het authentieke dorps hart tot spijt van velen verdween. Onderaan de dijk vinden we nog wel een van de oudste

De vreugde van de bevrijding leidt na de Tweede Wereldoorlog tot een ware bevolkingsexplosie. De in die jaren geboren kinderen vormen de zogeheten babyboomgeneratie. Er is grote behoefte aan woonhuizen voor degenen die hun huwelijk vanwege de oorlog hebben uitgesteld en voor repatrianten uit Nederlands-Indië. Het is de tijd van de wederopbouw.

panden van het dorp, de voormalige herberg De Vergulde Swaen, waarin de Historische Vereniging Zwijndrecht haar museum heeft.

Heerjansdam

Ook Heerjansdam (nu gemeente Zwijndrecht) is na de oorlog flink uitgebreid met nieuwbouw, maar heeft zijn dorpskarakter weten te behouden. In 1958 haalt een aantal bewoners de landelijke pers als 'De zelfbouwers van Heerjansdam', omdat ze tussen de grazende koeien aan de Ds. J.A. Visserstraat eigenhandig hun huizen hebben gebouwd. Hoe klein het dorp ook is, het heeft een actief historisch genootschap met een eigen honk in Het Oude Postkantoor.

Hendrik-Ido-Ambacht

Hendrik-Ido-Ambacht heeft nog steeds zijn oude dorpskern met een stokoude kerk en daar tegenover een oud pand, Den Brommert, waarin het Historisch Genootschap is gevestigd. In het dorp werden tussen 1950 en 2020 naar schatting 11.000 huizen gebouwd, waarvan 3.700 in en rond het centrum, 3.200 in de wijk Krommeweg en 4.100 in de Volgerlanden. De wijk de Volgerlanden sluit inmiddels naadloos aan op de wijk Walburg in Zwijndrecht. Het kloppende winkelhart van Hendrik-Ido-Ambacht is Winkelcentrum De Schoof.

Ontgroening

Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Ridderkerk zijn al vrijwel met elkaar en het zuidelijke deel van Rotterdam vergroeid. De Randstad rukt op en laat steeds minder over van het oorspronkelijk zo landelijke karakter van de Zwijndrechtse Waard.

Het gebied rond Heerjansdam en het ten zuiden van de Waal liggende deel van Rijnsoord kunnen samen met Sandelingen-Ambacht als 'de groene longen' van de waard worden beschouwd. Deze gebieden nodigen uit om te worden gekoesterd. Laten we er zuinig op zijn!

1953 De Waternoedsramp

De Stormvloedseindienst gaf de autoriteiten in de ochtend van zaterdag 31 januari al een melding van de opkomende, zeer zware noordwesterstorm. Deze waarschuwing werd door velen onderschat. Tijdens laagwater op die zaterdagavond stond het water net zo hoog als bij normaal hoog water. Omdat springtij het water extra zou laten stijgen, liet een ervaren schipper van Sleepdienst Broedertrouw de burgemeester van Zwijndrecht alarm slaan, wat Willemstad inmiddels ook al had gedaan. Direct werd de noodtoestand afgekondigd.

Zwijndrecht

De buitendijks staande bebouwing kreeg als eerste met het stijgende water te maken. Onderhuizen liepen vol, evenals de voorraadkelders van de Verenigde Oliefabrieken. De op het terrein staande mandflessen van *Chemproha* dreven alle kanten op en via hun terrein ontstond een snel groter wordend gat in de Lindtsedijk. Het water stroomde over het terrein van Groentenmakerij Van den Hout de Da Costastraat in. Omdat Meerdervoort hoger is gelegen, stopte het daar gelukkig.

Bij de Ringdijk was het water zo sterk gestegen dat het op diverse plaatsen over de dijk stroomde en allereerst terecht kwam bij de huizen aan de Onderdijkse Rijweg. De dijk kon niet voorkomen dat het grootste deel van Zwijndrecht in het water kwam te staan. Maar niet onder water, want de dijk hield het. De grootste zorg was de beschadigde Lindtsedijk, die het bij de volgende vloed zou begeven. Met man en macht werd er die zondag door vrijwilligers gewerkt om het ontstane gat te dichten.

Heerjansdam

Ook bij Heerjansdam was de situatie kritiek. De Lindtsedijk was op sommige plaatsen zo door het water afgekald, dat de woningen nauwelijks bereikbaar waren. Bij een huis in het doodlopende deel van de Dorpsstraat had het water de

Op 31 januari 1953 ontstond boven Schotland een noordwesterstorm met orkaankracht en steeg het water in de Noordzee tot ongekende hoogte. De dijken begaven het op veel plaatsen. In de Zwijndrechtse Waard dreigde eenzelfde ramp als 630 jaar daarvoor bij de stormvloed van 1322, waarbij de Waard onder water kwam te staan.

grond weggeslagen, waardoor leidingen en kabels bloot kwamen te liggen. Bewoners van de huizen onderaan de dijk moesten worden geëvacueerd, wat een angstig moment opleverde voor een vrouw die hierbij haar baby kwijtraakte. Twee Heerjansdammers wisten het kind van de verdrinkingsdood te redden.

Henrik-Ido-Ambacht

Henrik-Ido-Ambacht kreeg met wateroverlast rondom de Veerweg te maken. Omdat men bezig was met de verbreding van de Kerkstraat, was er net een sloot met zand gedempt. Hierdoor had men direct zand om zakken mee te vullen ter bescherming van de dijk, want ook daar dreigde een doorbraak. Diverse huizen aan de Veerweg raakten zwaar beschadigd.

De Biesbosch inpolderen?

In 1934 werd een werkverschaffingsproject overwogen om tienduizend hectare van de Brabantse Biesbosch in te polderen. Dordrecht maakte zich zorgen over die plannen, omdat dit gevolgen zou hebben voor zijn dijken. Die zouden dan wel eens te laag kunnen blijken. Onderzoek wees uit dat de dijken toen eigenlijk al anderhalve meter te laag waren... Maar dit feit werd nadrukkelijk buiten de publiciteit gehouden.

Toen de Watersnoodramp zich voltrok, was er in ambtelijke kringen al bijna twee decennia gediscussieerd, gestudeerd, ontworpen en verworpen. Deskundigheid genoeg, zou je zeggen. Toch was niemand op deze ramp voorbereid. Het feit dat de dijken van de Zwijndrechtse Waard en Dordrecht het niet hebben begeven, was bepaald geen waterstaatkundige verdienste. Dit kwam alleen omdat de dijken bij 's-Gravendeel en Papendrecht het al hadden begeven.

Nog in datzelfde rampjaar 1953 werd het Deltaplan geboren.

1964-1998 Arie Wols

Arie Wols werd in 1945 in Ridderkerk geboren en begon in 1964 een in zakelijk opzicht erg wankel bestaan als schilder, etser, aquarellist en tekenaar in een onbewoonbaar verklaard pandje in Heerjansdam. Daar leefde deze vriendelijke bohemien met zijn vilten hoed, zijn pijpen en een onoverzienbare hoeveelheid prullaria. Later betrok hij een schuur aan de rand van het dorp. In 1986 vestigde hij zich met zijn vrouw Annemiek, die ook kunstenares was, in Oostendam, waar ze naast een atelier ook een galerie hielden.

Niet onder één hoedje te vangen

Na die vormende jaren in Heerjansdam is Arie zich zijn hele leven blijven ontwikkelen en mocht hij graag experimenteren. Zijn oeuvre is dan ook niet onder één noemer te plaatsen. Surrealisme, magisch realisme, soms impressionistisch of abstract. Naast portretten, waaronder ook veel zelfportretten, maakte hij talloze schitterende stillevens en (met name ook veel Waardse!) landschappen. Hij bleef zijn leven lang lid van Teekengenootschap Pictura in Dordrecht. Zijn werk kwam deels terecht in binnen- en buitenland, maar het overgrote deel bleef onverkocht bij Wols thuis.

Een kunstenaar, geen handelaar

Arie Wols leefde voor de kunst. Veel talent om ook van de kunst te leven, had hij echter niet. Gelukkig droeg men hem in de gemeente Heerjansdam al vroeg een warm hart toe, want hij kreeg meermalen een regeling voor beeldende kunstenaars (BKR) toegewezen. En zo verwierf de gemeente meerdere doeken van Wols, die hiermee zijn dankbaarheid uitte.

Daarnaast ontving Arie geregeld wat ondersteuning van families uit de buurt. Her en der duikt nog wel eens een werkje van Wols op dat in bezit is van voormalige weldoeners. Maar het moge duidelijk zijn: een vetpot was het niet. Gezien de hoge standaard van het werk hadden er veel

Een onmiskenbaar groot talent met een ongekeerde drang om te tekenen en te schilderen. En tegelijk geen cent te makken, armoe troef. Een uitzonderlijk rijke nalatenschap aan werk, maar bijna nooit iets verkocht en vrijwel alles zelf gehouden. Vincent van Gogh? Nee hoor, gewoon Zwijndrechtse Waardenaar Arie Wols.

meer opbrengsten ingezet, als Wols wat actiever en gewiekster was geweest in de marketing. Maar helaas, dat laatste was beslist niet zijn pakkie-an.

Een lastige nalatenschap

Na zijn dood liet Wols ruim 1500 schilderijen en rond de 3000 tekeningen, schetsen, litho's en andere werken achter. Deze werden door zijn vrouw meeverhuisd naar Dordrecht. Een dergelijke grote collectie kunst behoeft enige sortering, categorisatie en uiteraard bescherming. Omdat het beheer van de kunst te wensen overliet, was het ook niet goed mogelijk om het te exposeren of om het anderszins onder de publieke aandacht te houden.

Invandels is het gehele oeuvre opgekocht en in private handen terechtgekomen. Zachtjesaan ontstaat er meer belangstelling voor. Ook is er een boekwerk verschenen dat geheel gewijd is aan Arie Wols en zijn werk (*Ode aan kunstschilder Arie Wols* door Joop van der Ent).

Voorlopig ligt het werk van Arie Wols nog veilig opgeslagen, te wachten op een vaste plek waar het het liefst ook permanent geëxposeerd kan worden. Wat ons betreft wordt dat een mooi stekkie ergens in de Zwijndrechtse Waard, waar hij toch voornamelijk geleefd en gewerkt heeft en waarin hij zoveel van zijn onderwerpen vond. Wat te denken van bijvoorbeeld Heerjansdam?

1970-1980 Soos op zolder

De uit de Verenigde Staten overgewaaid Rock-'n-Roll was meer dan alleen muziek. Het was tegelijk een erotisch fenomeen en een aanklacht tegen het conformisme, dat in de verzuilde jaren vijftig nog zo hevig drukte op de maatschappij. Daar kwam langzamerhand verandering in. Brommers en transistorradios, jeans en lang haar, een alsmaar groeiende behoefte om elkaar te ontmoeten en een hang naar solidariteit buiten de verzuijing om. Het wemelde van de nieuwe ideeën en de middelen kwamen steeds ruimer voorhanden. Het was voor deze jongeren een heel andere jeugd dan die van hun ouders.

Scenes

Toch ontstonden er verschillende groepen onder de jongeren. Zo had je de vetkuiven op hun buikschuivers en de hippies op hun Puch. Je had de jongeren van de Woodstock-generatie, de Youth for Christ, rockers, provo's, nozems, aanhangers van de Beatles tegenover die van de Rolling Stones, maatschappijverbeteraars en dromers. Dordrecht was met diverse 'te gekke' uitgaansgelegenheden goed bereikbaar voor de jeugd uit de Zwijndrechtse Waard. En wie het daar niet kon vinden en geld genoeg had voor de trein, die zat uiteraard zo in Rotterdam. Maar was er dan niets te doen op eigen terrein?

Een lege paardenstal

In 1965 kregen jongeren van hockeyclub AMHC toestemming om bijeenkomsten te houden in de ruimte boven een in onbruik geraakte paardenstal van de boerderij van Jaap Nugteren aan de Admiraal de Ruyterlaan in Hendrik-Ido-Ambacht. Toen zij rond 1969 een eigen clubhuis toegewezen kregen, stonden de toen nog strak verzuilde jongeren van de gereformeerde Sociëteit Ecclesiastes H.I. Ambacht te popelen om het stekkie over te nemen. Ontspanning, een goede discussie, wat plaatjes draaien en hooguit een biertje, dat was de start van wat al gauw de 'Soos op zolder' ging heten.

Muziek en swingen, soms een potje knokken, heimelijk gevoos op zolder: de *place to be* voor de Waardse jeugd in de roerige jaren zeventig van de vorige eeuw was zonder twijfel de *Soos op zolder* in Hendrik-Ido-Ambacht.

Toen ook deze club een eigen ruimte van de kerk kreeg aangeboden, stond de zolder al wijd en zijd bekend om de gezelligheid en goede sfeer die er altijd hing.

Jeugdsoos

Ook de eigenaar was dit niet ontgaan. In 1970 behaalde hij de benodigde horeca-vergunning. En met de aangeschafte professionele draaitafel voor de muziek en een echte biertap volgen er tien jaren waarin de Soos op zolder - ook wel 'Nugteren' genoemd naar de eigenaar - dé ontmoetingsplek werd voor veel jongeren uit de Zwijndrechtse Waard (en daarbuiten).

Er waren portiers, barmedewerkers en discjockeys actief, allemaal vrijwilligers, waardoor het bier goedkoop kon blijven en de organisatie in goede handen was. Iedere vrijdag- en zaterdagavond was het raak: hutjemutje in de Ambachtse dancing en lekker losgaan op de muziek van The Cats of George Baker. Of er even tussenuit knippen met een nieuwe vlam via de nooduitgang naar de hooizolder. Tot op de klok van middernacht de baas met de bel rondging en iedereen weer buiten zette.

Uiteraard was er weleens onenigheid tussen de bewoners van de diverse dorpen waaruit het publiek bestond, zeker na inname van het nodige bier. Maar op de keper beschouwd was er van overlast niet echt veel sprake.

Het einde van een tijdperk

Rond 1980 openden steeds meer discotheken hun deuren, zowel in als direct rondom de Zwijndrechtse Waard. Volop tenten in Dordrecht natuurlijk, maar ook De Blue Lagoon in Zwijndrecht, Het Vergulde Paard in Alblasserdam, Alcazar in Puttershoek. De jeugd had voortaan ruime keus. Het bezoek aan de soos liep terug. Het land rondom de boerderij was in verband met geplande woningbouw inmiddels onteigend en in 1982 werd de boerderij, waarin de disco was gevestigd verkocht.

Dat was dan dat voor de Soos op zolder.

1980 De Waal

De Waal liep ooit door een schitterend landschap van fraaie lintbebouwing, rietkragen en boerderijen. 's Winters vroom hij nog wel eens dicht, waardoor je er uitzonderlijk fraaie schaats- en arresletochten op kon maken. Het was een feest wanneer de driedorpentocht (van Heerjansdam via Rijsoord naar Hendrik-Ido-Ambacht) weer eens geschaatst kon worden.

Eeuwenlang werd er beroepsmatig gevestigd op de Waal, met name op paling. Dat moest dan wel op een in een vergunning aangewezen plek gebeuren. Wie zich daar niet aan hield, kon rekenen op ruzie en een aangifte; men hield hier het mijn en dijn nauwgezet in de gaten.

De Waal was en bleef al die eeuwen een binnenwater met weinig stroming dat ook al die tijd dienstdeed als drinkwater. Water waarin u en ik ons rioolwater, de boerderijen hun gier en industrieën hun afval straffeloos konden lozen. Ook de vlasindustrie droeg destijds haar steentje bij in dat opzicht. Een afgetrapte fiets? Geen probleem: de plomp in. Niets bijzonders in een Nederland van nog niet eens zo heel lang geleden.

Keerpunt 1

In de jaren zeventig van de vorige eeuw groeide het besef dat vervuilde rivieren en wateren een steeds grotere bedreiging gingen vormen voor ecosystemen en de volksgezondheid. De Waal was hierop geen uitzondering: het was inmiddels een vieze en ondiepe blubberstroom, waarin soms massale vissterfte waar te nemen was na wederom een lozing van het een of andere giftige goedje.

Men besloot om de zaak eens grondig aan te pakken en rond 1980 werd de Waal schoon gebaggerd. Omdat er tegelijk ook zand voor de bouw gewonnen werd, werd hij meteen een heel stuk dieper. Lozingen werden beter onder controle gehouden en er ontstond warempel een uitermate aantrekkelijk gebied, waarin ook ruimte kwam voor recreatie; er kon voortaan relatief veilig gezwommen worden en van massale vissterfte was geen sprake meer.

Oostendam en Heerjansdam danken hun naam en bestaan aan de afdamming van de Waal aldaar in opdracht van graaf Willem III. Dit was in de eerste helft van de veertiende eeuw. Er ontstond zo een stuk van om en nabij acht kilometer binnenwater, dat nog steeds de Zwijndrechtse Waard scheidt van het eiland van IJsselmonde.

Het landschap om de Waal veranderde inmiddels wel in hoog tempo. De grond aan de oevers werd opgekocht en bebouwd met huizen en zelfs hele woonwijken. Het oorspronkelijk landelijke karakter met z'n rietkragen en eindeloze vergezichten verdween met rasse schreden door nieuwbouw op de oevers en daarachter veel (industriële) horizonvervuiling.

Keerpunt 2

In 2012 kwam uit onderzoek naar voren dat de Waal inmiddels bepaald niet zo schoon meer was: er werden zware metalen en ander onwelgevallige stoffen in aangetroffen. En alhoewel de volksgezondheid niet direct in gevaar leek te komen, werd men hierdoor wel wakker geschud. Nu ging het niet alleen meer om de kwaliteit van het water, maar ook om het behoud van het oorspronkelijke karakter van de stroom en om de recreatieve en historische waarde van de Waal.

Termen als 'vanzelfsprekende identiteit' en 'plekeigen karakter' maakten hun opmars. De opzet werd meer gebiedsgericht. Uitzicht werd belangrijk. Het behoud van rietoevers en kwabbescheer (een waterplantje dat alleen in schoon water groeit) kwam op de agenda.

Natuurontwikkeling kwam op gang.

Er werden zogenaamde 'sleutelplekken' langs de Waal aangewezen, waarbij langs de rivier gelegen kenmerkende plekken en gebouwen op de kaart werden uitgelicht. Er zijn (natuur)wandelingen uitgezet.

Er is natuurlijk het schitterende gezicht op Dordrecht wanneer je in Zwijndrecht op het Veerplein staat. Maar de Waal is inmiddels ontwikkeld tot een min of meer aaneengesloten, bijzonder aantrekkelijk natuurgebied en verdient zonder enige twijfel meer dan ooit de benaming van 'parel in het landschap' van de Zwijndrechtse Waard.

Drechtstad 2222

Slimme mensen

De Canon van de Zwijndrechtse Waard is gestart met de strijd die de bewoners eeuwenlang tegen het water hebben moeten leveren. En die strijd gaat gewoon door - die aanslag van het Waterschap krijgt u immers niet voor niets. We worden slimmer, bouwen betere dijken, verzinnen Deltaplannen en helpen vanuit ons zompige gebiedje zelfs de sjeik van Dubai aan een gigantisch in zee opgespoten eiland in de vorm van een palmboom. Dus waar maken we ons druk om?

Nog slimmer water

Wel eens geprobeerd om een lekkage van een plat dak op te sporen? Vergeet het maar, water is slimmer dan wij. Het gaat waarheen het kan gaan en stijgt wanneer het wil. Als het niet vanuit zee komt, dan wel via de rivieren. Maar vlak de mens ook niet uit. In de kersverse Dordtse wijk Stadswerven kunt u al volwaardige, buitendijks gelegen huizen zien, die daar geen last van zullen hebben. Ze drijven namelijk. Is dat dan uiteindelijk de oplossing voor dit wispelturige Deltagebied?

Door de ogen van een voorouder

Als je vanuit een bootje de bebouwing rond het Drierivierenpunt door de ogen van een voorouder bekijkt, dan is er bijna geen groter contrast denkbaar dan ooit tevoren. Tegenover het eeuwenoude waterfront van Dordrecht zien we de Rotterdams aandoende skyline van Zwijndrecht. De dorps lintbebouwing langs de Ringdijk is verdrongen door hoge appartementencomplexen. Als het zou kunnen, dan zou die voorouder daarin overigens wel willen wonen, want het Dordts historisch waterfront is nog wél herkenbaar voor hem.

De galg van Zwijndrecht kan hij missen als kiespijn en de verdwenen molen Weltevreden is jammer, maar de iconische watertoren staat er in ieder geval nog wel.

De verstedelijking in de Zwijndrechtse Waard is onstuitbaar. Via de Volgerlanden zijn Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht al aan elkaar vergroeid. In tegenstelling tot vroeger kan je naar Dordrecht wandelen, gewoon over een brug. Staat de zeespiegel ons toe om hier over pakweg tweehonderd jaar ook nog te wonen? Wat wordt in de toekomst onze geschiedenis?

En waarschijnlijk binnenkort met leuke appartementen eromheen van waaruit er dan nog meer van het uitzicht op Dordrecht kan worden genoten.

Op de oever van de Noord begroet een tweeëntwintig meter hoge Choëphore het passerende scheepsverkeer. Met haar offerschaal in de handen is het een indruk-wekkende dame die beslist niet ongemerkt voorbij wil worden gevaren. De

bewoners van de Dordtse wijk Stadswerven hadden haar daar graag gehad, maar dat liep anders door een dingetje met een radar. Wat is nu een betere zichtlocatie dan de plek waar honderden jaren lang - met groot succes - de Dordtse stadsgalg stond? Juist: het Beeldenpark Drechtoevers. Jazeker: Zwijndrecht.

Drechtstad

Er zijn plannen voor een gemeentelijke herindeling, waarbij Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Alblasterdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht en Sliedrecht tot één gemeente fuseren. Velen gruwelen alleen al van de gedachte en of het een goed idee is, laten we hier liever in het midden.

Maar als het ooit doorgaat? Noem die nieuwe gemeente dan gewoon Drechtstad. Dat verwijst namelijk naar al die doorwaadbare plaatsen, via welke we al meer dan duizend jaar geleden bij elkaar op visite kwamen.

De toekomst van de geschiedenis?

Dáár hoeven we ons in Drechtstad geen zorgen over te maken want er zijn talloze historische en heemkundige stichtingen en verenigingen die zich actief met de geschiedenis van hun deelgebied bezighouden.

Na verwerking van alle suggesties die we van u hopen te ontvangen naar aanleiding van deze voorpublicatie van de *Canon van de Zwijndrechtse Waard* verschijnt in augustus het boek. Een heerlijk boekje voor in een hoekje en bovendien een pareltje voor de boekenkast.

Ondanks een beperkte eerste oplage zal het boekje zo breed mogelijk verkrijgbaar zijn bij lokale verkooppunten (diverse boekhandels in de Zwijndrechtse Waard en in Dordrecht) en via internet (boekwinkeltjes.nl). Uiteraard kunt u ook bij het Augustijnenhof zelf terecht.

De verkoopprijs zal net als voor de *Canon van Dordrecht* €7,95 (excl. evt. verzendkosten) bedragen.

Wilt u zich van een exemplaar verzekerd weten? Reserveer dan nu alvast. Dat kan door een mail te sturen aan:

info@augustijnenhof.nl

Tot slot

Wij hopen dat de lezer dit concept van de *Canon van de Zwijndrechtse Waard* met plezier en belangstelling heeft gelezen. Het is nog een concept en wij doen een vriendelijk beroep op al diegenen die kunnen en willen bijdragen aan een gedegen eindproduct om met ons mee te redigeren.

Heeft u suggesties ter verbetering? Richt deze dan uiterlijk op 23 juli 2021 aan:

info@augustijnenhof.nl

Zo dragen we gezamenlijk zorg voor een *Canon van de Zwijndrechtse Waard* waar we met recht trots op mogen zijn. Een beknopt referentiewerkje in de boekenkast en op internet een parel aan de kroon van de

[Canon van Nederland](#)

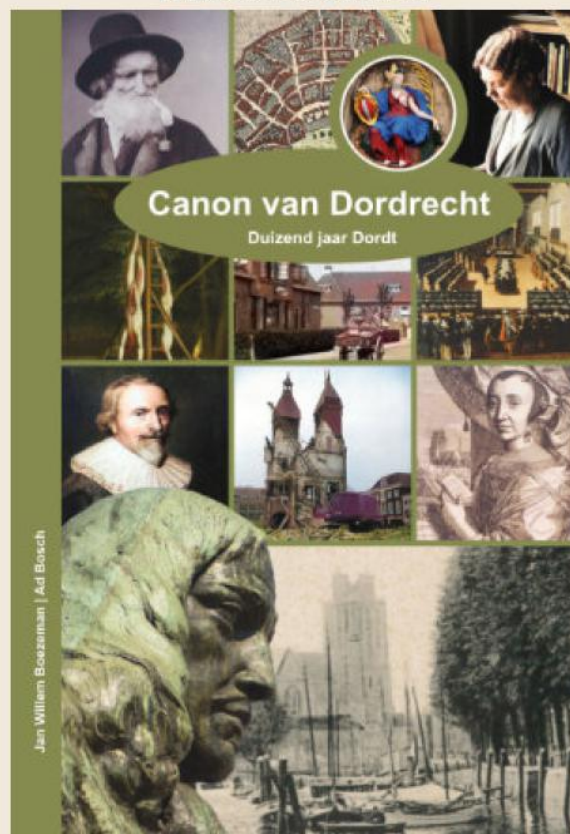
Wie weet ontvangt u dan later een gratis exemplaar van het boek. We schenken er tien onder de inzenders.

Referenties, voetnoten, bibliografie, verwijzingen en dergelijke meer, houden wij liever buiten het boekje. Wie graag wil weten waar hij of zij terecht kan voor meer informatie, of wie wil weten hoe wij aan onze bronnen komen, die verwijzen wij graag naar de colofon die na publicatie te vinden zal zijn op:

canonvandezwijndrechtsewaard.nl

Stichting Illustre Dordracum
Jan Willem Boezeman en Ad Bosch

EERDER VERSCHENEN:

€7,95

Augustijnenhof, VVV, Vos & vd Leer (centrum en Stadspolders), De Nieuwe Bengel, Dekkers, Bruna Sterrenburg, Hyperion Zwijndrecht en via Boekwinkeltjes.nl op internet.

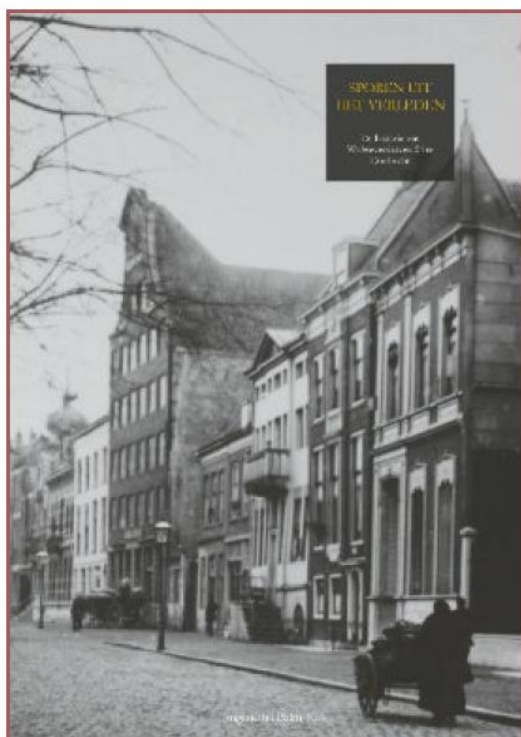
De *Canon van de Zwijndrechtse Waard* wordt mede mogelijk gemaakt door de Stichting Maatschappelijke Betrokkenheid Zwijndrechtse Waard (Stichting MBZ). Stichting MBZ ondersteunt verenigingen en stichtingen die sociale en culturele activiteiten organiseren, met name voor jongeren, in de Zwijndrechtse Waard. Maar ook voor jongerenprojecten elders, als de organisatoren van het desbetreffende project maar in de Zwijndrechtse Waard wonen. Dit is mogelijk door donaties en giften van bedrijven die een groot hart hebben voor de sociale en culturele samenleving. Meer informatie over de Stichting MBZ vindt u op

www.stichtingmbz.nl

Nieuwe boeken van het Augustijnenhof

Het Augustijnenhof doet het hele jaar door historisch onderzoek naar Dordtse monumenten, bedrijven en inwoners. Vaak gebeurt dit in opdracht van particuliere huiseigenaren of bedrijven die meer willen weten over de

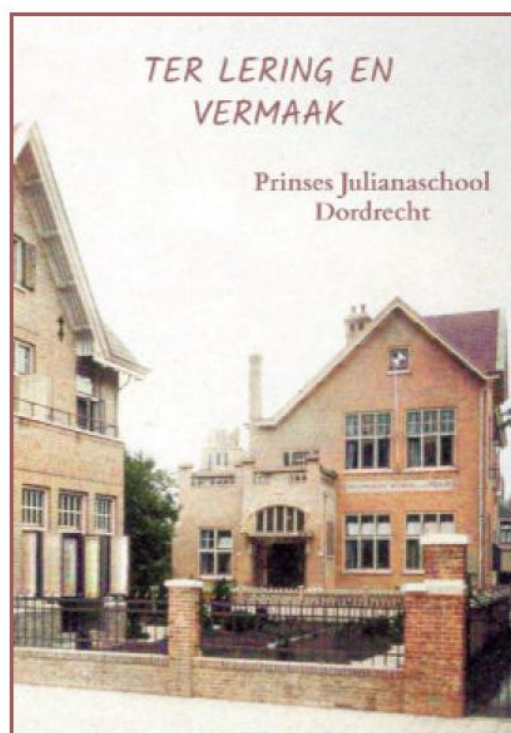
geschiedenis van hun pand of bedrijf. De afgelopen tijd verschenen de volgende boeken, die kunnen worden ingezien op Documentatie- en Kenniscentrum Augustijnenhof.

SPOREN UIT HET VERLEDEN
De historie van Wolwevershaven 24 te Dordrecht

Opdracht: Jasper van Luik
Door: Angenetha Balm-Kok
Uitvoering: 84 blz / softcover 21x29,7cm
Prijs: €22,75

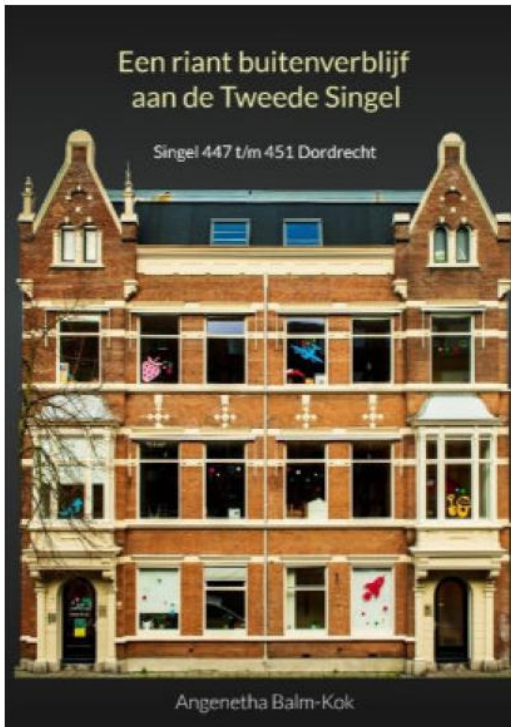
Voordat Carel Tenenti in 1912 op de locatie van Wolwevershaven 24 een kantoorgebouw ontwierp verkopen afgevaardigden van de West-Indische Compagnie midden 17e eeuw percelen erf aan een wijnkoopman uit Wesel. Hij geeft opdracht tot de bouw van een markant herenhuis. Een pand met in de onderverdieping twee wijnkelders, een rijk versierd bordes met vier consoles en in het timpaan het familiewapen van de bewoner. Door de eeuwen heen woonden er raadslieden, kooplieden en predikanten. De advocaat/procureur Jacques Salomonson liet op de fundering een nieuw huis bouwen. Het wordt getransformeerd tot een hedendaagse kantoorruimte en in gebruik genomen door diverse juristen en zakenlieden. Een boeiend onderzoek naar een parel aan de voormalige Drappierskade.

TER LERING EN VERMAAK
Prinses Julianaschool Dordrecht

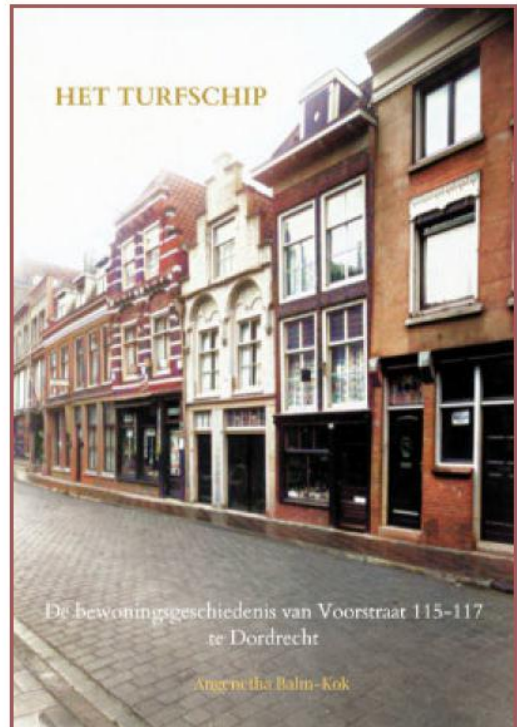
Opdracht: Robert Nagtegaal
Door: Angenetha Balm-Kok
Uitvoering: 76 blz / softcover 21x29,7cm
Prijs: €21,50

Voordat er rond 1908 een bijzondere school voor MULO aan de Singel gebouwd werd naar ontwerp van de architect Pieter van Driel, stond er een riante villa. Midden 19e eeuw gaf een nakomeling van de geschiedschrijver Matthijs Balen opdracht tot de bouw van een woning op deze locatie die hij Rustoord noemde. Na het overlijden van zijn weduwe bouwde men in de tuin van deze villa de Prinses-Juliana-school. Vanaf de invoering van de Mammoetwet deed het gebouw dienst als vormingscentrum, genaamd Bruggehoofd. De naastgelegen onderwijzerswoning is als administratiekantoor in gebruik genomen.

EEN RIANT BUITENVERBLIJF AAN DE TWEDE SINGEL
Singel 447 t/m 451 Dordrecht

Opdracht: Robert Nagtegaal
Door: Angenetha Balm-Kok
Uitvoering: 71 blz / 21x29,7cm
Prijs: €19,75

HET TURFSCHIP
Voorstraat 115-117 Dordrecht

Opdracht: Roxanne van Kooten
Jael Ferreira dos Santos
Door: Angenetha Balm-Kok
Uitvoering: 68 blz / 21x29,7cm
Prijs: €19,75

In de 17e eeuw wordt er op de locatie van Singel 447 – 451 een buitenverblijf met koetshuis en koepelkamer gebouwd. Dit pand met bijgebouwen verkoopt men in 1892 voor afbraak, waarna er een fraai dubbel herenhuis wordt gebouwd naar ontwerp van architect Christiaan Oosterbaan. Dordtse kunstschilders als Bas Veth en Piet Bos bewoonden en verfraaiden het pand met goudleerbehang en beschilderde plafonds. Midden jaren vijftig verliest het de woonbestemming. Een deel is in gebruik genomen als kleuterschool en sinds de jaren zestig als kantoor, welke bestemming het nu nog heeft.

De historie van het pand Voorstraat 115-117 gaat terug tot in de 16e eeuw en werd in die tijd bewoond door een gezin uit Antwerpen. In de woning is een smidse, die door een zilver- en goudsmid gebruikt wordt. Midden 17e eeuw noemt men het pand het Turfschip en vormt de werkruimte van een opzichter van de turf. Daarna treffen we er diverse ambachtslieden en sinds midden 19e eeuw liggen er in het wijnpakhuis de okshoofden met Grand Cru enz. van een wijnhandelaar opgeslagen.

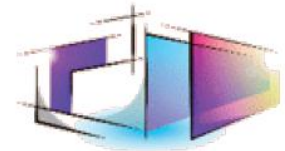
Te bestellen bij:

Dordtsebestsellers.nl

En bij boekhandel:

Vos & van der Leer

Onze sponsors

Gilhuis Advocaten

Goedegebuure
notariaat
& estate planning

AM assets

De volgende 'Dordrecht Monumenteel | Dordts Geboren' verschijnt in oktober 2021.

Heeft u kopij voor een artikel of iets voor de rubriek Vraag & Antwoord?

Stuur uw bijdrage s.v.p. naar:
redactie@dordrechtmonumenteel.nl

De uiterste inleverdatum is 1 september 2021.

Niets van dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

De inhoud van ingezonden artikelen is voor rekening van de schrijver.

Documentatie- en Kenniscentrum
AUGUSTIJNENHOF

Stichting Illustre Dordracum
www.augustijnenhof.nl

Van: [art10 2e] <kliksafe.nl>
Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 22:02
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: Re: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Dank voor je snelle reactie. Wij hebben [art10] nog niet op de hoogte gebracht van ons voornemen. Misschien een beetje flauw van ons, maar hij mijdt elk contact over wat hij van plan is, m.b.t. de canon over 'ons' gebied. Over wat de Augustijnenhof van plan is weten we alleen uit perspublicaties. We weten daarom ook nog niet of hij instemming van onze drie verenigingen gaat vragen voor goedkeuring omtrent teksten, beeldmateriaal, etc. Daar heb je bij hem immers op aangedrongen als voorwaarde voor plaatsing. Zie je e-mail van 20 mei jl. zowel aan hem als aan ons gericht.

Waar ik me wel mee bemoei is de kwaliteit van de canons (de verhalen, het beeldmateriaal, de auteursrechten, de doorverwijzingen etc.). De Canon Zwijndrechtse Waard dient historisch gezien te kloppen en geen fouten in de geschiedenis te bevatten. Dat blijkt nu wel aan de orde. Twee voorbeelden die ik op mijn verzoek van [art10 2] [art10 2e] ontving: (....)

Het zijn - naar ik begrijp uit de e-mails van u allen de afgelopen tijd - slechts twee voorbeelden van vele foutieve opgenomen informatie in de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is.

Voor mij een absolute reden om de Canon Zwijndrechtse Waard op dit moment niet te publiceren voor het publiek. Zolang er geen akkoord op de teksten, het beeldmateriaal etc. is op deze Canon vanuit de historische verenigingen, kan en mag ik de canon niet publiceren om de eenvoudige reden dat de geschiedenis die met de canon wordt verteld kloppend/correct moet zijn.

In het licht van van dit citaat begrijp ik je wens van vandaag niet helemaal. Wordt plaatsen/publiceren van de canon van de Augustijnenhof nu afhankelijk van een bevestiging van ons drieën dat wij een canon gaan maken, of is plaatsing afhankelijk van een door onze verenigingen te accorderen tekst op de canon van de Augustijnenhof? Ook al willen wij graag ons verhaal doen in een eigen canon is het voor ons ook belangrijk dat de canon van de Augustijnenhof geen ernstige fouten of onvolkomenheden bevat, waar wij als verenigingen hinder van kunnen ondervinden. Ik kan me niet helemaal aan de indruk onttrekken dat [art10] geheel voorbij gaat aan de voorwaarde die je hem op 20 mei hebt gesteld. Hopelijk heb ik het mis. Natuurlijk is het niet onze bedoeling misbruik te maken van de positie die je ons op 20 mei toekende. Misschien kan het ons er toebrengen het maken van een eigen canon stop te zetten als het resultaat van de Augustijnenhof acceptabel is.

Vriendelijke groeten,

[art10 2e]

Op 13-7-2021 om 12:43 schreef [art10 2e]

Goedemiddag [art10]

Dank voor de update. Het is heel erg jammer dat jullie er met Augustijnenhof niet uitkomen. Is [art10 2e] op de hoogte van jullie mening en actie om nu een eigen canon Zwijndrechtse Waard te maken en dat de burgemeester achter jullie actie staat? Voor mij is het wel belangrijk om hiervan een bevestiging te krijgen. Ik informeer dan Augustijnenhof dat in afwachting van jullie Canon ik de door hem gerealiseerde Canon niet publiceert.

Graag je schriftelijke bevestiging,

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e <art10 2e>@klijksafe.nl>

Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 10:13

Aan art10 2e <art10 2e>@pzh.nl>

Onderwerp: Re: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Buiten reikwijdte Wob-verzoek

Met de canon gaat het helaas minder goed. Zoals je weet heeft de Augustijnenhof de samenwerking met ons opgezegd wegens gebrek aan vertrouwen. Dat vertrouwen is intussen bij ons ook weg omdat wij het gevoel hebben door de Augustijnenhof niet serieus te worden genomen. Helaas! Zoals je in het historisch magazine hebt kunnen lezen zoeken ze bij particulieren nog wat informatie om de canon wat op te poetsen. Intussen adverteert men volop dat de canon in augustus verschijnt. Ook onze Ambachte vereniging krijgt vragen wanneer de canon te koop is. Jammer dat het besef in Dordt niet leeft dat wij ons niet serieus behandeld voelen. Met elkaar had je zoveel meer kunnen bereiken. Merkwaardig dat in het magazine staat dat het ook in orde komt met de digitale versie van de canon, terwijl jij hebt meegedeeld dat er eerst instemming van ons moet zijn. Hoe men instemming van onze verenigingen denkt te verkrijgen wordt niet duidelijk. Hoe gaat de provincie met deze voorwaarde om?

We willen als drie verenigingen graag zelf een canon van ons gebied maken. Ongeveer een maand geleden hebben we ons uitgebreid laten voorlichten door art10 2e

art10 2e hist oricus en actief lid van de Zwijndrechtse vereniging, woonachtig in Voorburg, die met nog iemand de canon van Voorburg-Leidschendam heeft gemaakt. Hij wil ons adviseren bij het vervolg. We hebben de burgemeesters van Zwijndrecht en HIA in het kader van periodieke contacten geïnformeerd omtrent de actie van Dordt. Zij staan achter de drie verenigingen.

We houden je op de hoogte en horen ook graag van jou als je nieuws hebt.

Vriendelijke groeten,

art10 2e

Op 29-6-2021 om 9:02 schreef art10 2e

Goedemorgen art10 2

Hopelijk is alles goed met je.

Ik kreeg gisteravond onderstaand bericht met het cultuurhistorisch magazine incl. het themanummer Canon van de Zwijndrechtse Waard.

Is dit jullie bekend? Zijn de gemoederen tot rust gekomen? Is er nu sprake van een goede samenwerking?

Ik hoor graag van je. Ik ben een groot deel van de dag in overleg en vanmiddag laat extern. Een bericht via e-mail is dan ook het beste.

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/

Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e [@p zh.nl](mailto:art102e@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

[<kenniscentrum@augustijnenhof.nl>](mailto:kenniscentrum@augustijnenhof.nl)

Verzonden: maandag 28 juni 2021 19:33

Aan: redactie@canonvannederland.nl

CC: art10 2e [@ pzh.nl](mailto:art102e@pzh.nl)>

Onderwerp: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dames, heren,

Het leek ons leuk om u met bijlage kennis te laten maken met de onconventionele aanpak die wij hanteren bij het tot stand komen van de *Canon van de Zwijndrechtse Waard*.

Bij de in oktober jl. gerealiseerde [Canon van Dordrecht](#) hebben wij een soortgelijke aanpak gehad, die voor de betrokkenheid en het commitment van de Dordtenaren buitengewoon succesvol is geweest.

Ons E-zine wordt verspreid onder ruim 3.000 historisch geïnteresseerden in het Drechtstedengebied, waar we met betrekking tot het door ons gelanceerd fenomeen 'Crowd Redactie' veel van verwachten!

Met vriendelijke groet,

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustratedordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2c
Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 22:45
Aan: art10 2c
Onderwerp: RE: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2c

Plaatsing is vooral afhankelijk van jullie bevestiging dat jullie een canon gaan aanmaken. Je meldde me eerder dat de burgemeester jullie ondersteunt. Heb je daarvan een schriftelijke bevestiging? Zo nee, dan overweeg ik de burgemeester aan te schrijven, want als provincie moet ik ook een goede reden hebben om de canon die nu door Augustijnenhof wordt gemaakt tegen te houden. Ik heb daarvoor goede redenen nodig en een waterdichte onderbouwing. Dus een schriftelijk pleidooi van de burgemeester helpt mij heel erg goed.

Ik wil zelf van deze eindeloze emailwisseling af en wil helderheid. Het is nu vooral ruziemaken voor twee kampen en dat begrijp ik best. Het doel is hier wel het maken van een Canon voor de Zwijndrechtse Waard. Zover ik heb begrepen willen jullie ook niet meewerken aan de correcties van de teksten. Hartelijke groet weer en in afwachting van jullie reactie.

art10 2c

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2c

E art10 2c @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2c @ klijksafe.nl>
Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 22:02
Aan: art10 2c @ pzh.nl>
Onderwerp: Re: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2c

Dank voor je snelle reactie. Wij hebben art10 nog niet op de hoogte gebracht van ons voornemen. Misschien een beetje flauw van ons, maar hij mijdt elk contact over wat hij van plan is, m.b.t. de canon over 'ons' gebied. Over wat de Augustijnenhof van plan is weten we alleen uit perspublicaties. We weten daarom ook nog niet of hij instemming van onze drie verenigingen gaat vragen voor goedkeuring omtrent teksten, beeldmateriaal, etc. Daar heb je bij hem immers op aangedrongen als voorwaarde voor plaatsing. Zie je e-mail van 20 mei jl. zowel aan hem als aan ons gericht.

Waar ik me wel mee bemoei is de kwaliteit van de canons (de verhalen, het beeldmateriaal, de auteursrechten, de doorverwijzingen etc.). De Canon Zwijndrechtse Waard dient historisch gezien te kloppen en geen fouten in de

geschiedenis te bevatten. Dat blijkt nu wel aan de orde. Twee voorbeelden die ik op mijn verzoek van Arie Verhoeven ontving: (....)

Het zijn - naar ik begrijp uit de e-mails van u allen de afgelopen tijd - slechts twee voorbeelden van vele foutieve opgenomen informatie in de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is.

Voor mij een absolute reden om de Canon Zwijndrechtse Waard op dit moment niet te publiceren voor het publiek. Zolang er geen akkoord op de teksten, het beeldmateriaal etc. is op deze Canon vanuit de historische verenigingen, kan en mag ik de canon niet publiceren om de eenvoudige reden dat de geschiedenis die met de canon wordt verteld kloppend/correct moet zijn.

In het licht van van dit citaat begrijp ik je wens van vandaag niet helemaal. Wordt plaatsen/publiceren van de canon van de Augustijnenhof nu afhankelijk van een bevestiging van ons drieën dat wij een canon gaan maken, of is plaatsing afhankelijk van een door onze verenigingen te accorderen tekst op de canon van de Augustijnenhof? Ook al willen wij graag ons verhaal doen in een eigen canon is het voor ons ook belangrijk dat de canon van de Augustijnenhof geen ernstige fouten of onvolkomenheden bevat, waar wij als verenigingen hinder van kunnen ondervinden. Ik kan me niet helemaal aan de indruk onttrekken dat art10 geheel voorbij gaat aan de voorwaarde die je hem op 20 mei hebt gesteld. Hopelijk heb ik het mis. Natuurlijk is het niet onze bedoeling misbruik te maken van de positie die je ons op 20 mei toekende. Misschien kan het ons er toebrengen het maken van een eigen canon stop te zetten als het resultaat van de Augustijnenhof acceptabel is.

Vriendelijke groeten,

art10 2e

Op 13-7-2021 om 12:43 schreef art10 2e

Goedemiddag art10

Dank voor de update. Het is heel erg jammer dat jullie er met Augustijnenhof niet uitkomen. Is art10 2e op de hoogte van jullie mening en actie om nu een eigen canon Zwijndrechtse Waard te maken en dat de burgemeester achter jullie actie staat? Voor mij is het wel belangrijk om hiervan een bevestiging te krijgen. Ik informeer dan Augustijnenhof dat in afwachting van jullie Canon ik de door hem gerealiseerde Canon niet publiceert.

Graag je schriftelijke bevestiging,

Hartelijke groet

art10 2e

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/

Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2e] <[\[redacted\]@kliksafe.nl](mailto:[redacted]@kliksafe.nl)>

Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 10:13

Aan: [art10 2e] <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>

Onderwerp: Re: FW: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dag: [art10 2e]

Buiten reikwijdte Wob-verzoek

Met de canon gaat het helaas minder goed. Zoals je weet heeft de Augustijnenhof de samenwerking met ons opgezegd wegens gebrek aan vertrouwen. Dat vertrouwen is intussen bij ons ook weg omdat wij het gevoel hebben door de Augustijnenhof niet serieus te worden genomen. Helaas! Zoals je in het historisch magazine hebt kunnen lezen zoeken ze bij particulieren nog wat informatie om de canon wat op te poetsen. Intussen adverteert men volop dat de canon in augustus verschijnt. Ook onze Ambachte vereniging krijgt vragen wanneer de canon te koop is. Jammer dat het besef in Dordt niet leeft dat wij ons niet serieus behandeld voelen. Met elkaar had je zoveel meer kunnen bereiken. Merkwaardig dat in het magazine staat dat het ook in orde komt met de digitale versie van de canon, terwijl jij hebt meegedeeld dat er eerst instemming van ons moet zijn. Hoe men instemming van onze verenigingen denkt te verkrijgen wordt niet duidelijk. Hoe gaat de provincie met deze voorwaarde om?

We willen als drie verenigingen graag zelf een canon van ons gebied maken. Ongeveer een maand geleden hebben we ons uitgebreid laten voorlichten door [art10 2e]

[art10 2e] is oricus en actief lid van de Zwijndrechtse vereniging, woonachtig in Voorburg, die met nog iemand de canon van Voorburg-Leidschendam heeft gemaakt. Hij wil ons adviseren bij het vervolg. We hebben de burgemeesters van Zwijndrecht en HIA in het kader van periodieke contacten geïnformeerd omtrent de actie van Dordt. Zij staan achter de drie verenigingen.

We houden je op de hoogte en horen ook graag van jou als je nieuws hebt.

Vriendelijke groeten,

[art10 2e]

Op 29-6-2021 om 9:02 schreef [art10 2e]

Goedemorgen [art10 2e]

Hopelijk is alles goed met je.

Ik kreeg gisteravond onderstaand bericht met het cultuurhistorisch magazine incl. het themanummer Canon van de Zwijndrechtse Waard.

Is dit jullie bekend? Zijn de gemoederen tot rust gekomen? Is er nu sprake van een goede samenwerking?

Ik hoor graag van je. Ik ben een groot deel van de dag in overleg en vanmiddag laat extern. Een bericht via e-mail is dan ook het beste.

Hartelijke groet

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten

Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

[<kenniscentrum@augustijnenhof.nl>](mailto:kenniscentrum@augustijnenhof.nl)

Verzonden: maandag 28 juni 2021 19:33

Aan: redactie@canonvannederland.nl

CC art10 2e @ pzh.nl

Onderwerp: Canon van de Zwijndrechtse Waard

Dames, heren,

Het leek ons leuk om u met bijlage kennis te laten maken met de onconventionele aanpak die wij hanteren bij het tot stand komen van de *Canon van de Zwijndrechtse Waard*.

Bij de in oktober jl. gerealiseerde [Canon van Dordrecht](#) hebben wij een soortgelijke aanpak gehad, die voor de betrokkenheid en het commitment van de Dordtenaren buitengewoon succesvol is geweest.

Ons E-zine wordt verspreid onder ruim 3.000 historisch geïnteresseerden in het Drechtstedengebied, waar we met betrekking tot het door ons gelanceerd fenomeen 'Crowd Redactie' veel van verwachten!

Met vriendelijke groet,

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustrordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e
Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 22:50
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrecht in AD De Dordtenaar vanochtend

Dag art10 2e

art11

Kijk eens op wikipedia: Tot 1855 heette de gemeente *Hendrik-Ido-Schildmanskinderen-Ambacht en de Oostendam*. De fusie met Sandelingen-Ambacht in dat jaar leverde de huidige gemeentenaam op, tevens de naam van het enige dorp binnen de gemeentegrenzen. Volgens het [Genootschap Onze Taal](#) heette de gemeente ooit *Hendrik Ido Oostendam en Schildmanskinderen Ambacht*, en misschien ook ooit *Hendrik-Ido-Oostendam-Schildmanskinderen-Groot-en-Klein-Sandelingen-Ambacht*, dit zou dan de langste plaatsnaam van geheel Europa zijn geweest.^[3]

Ik weet het al helemaal niet, maar als dit al op wikipedia staat ...

Groet weer

art10 2e

Van: art10 2e @ kliksafe.nl>

Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 22:17

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

Onderwerp: Fwd: Canon Zwijndrecht in AD De Dordtenaar vanochtend

Da art10 2e

Zojuist kreeg ik onderstaand kantenbericht uit AD De Dordtenaar van 13 juli jl. onder ogen. Als ik het goed begrijp mogen we de Augustijnenhof dankbaar zijn voor hun initiatief omdat er vanuit de Waard geen concreet initiatief kwam! Verder begrijp ik dat hij particulieren als 'crowd redactie' uitnodigt om te reageren. Waarom mis ik in het artikel hoe het zit met een rol voor de Historische Verenigingen in het gebied? Erg jammer allemaal. Sorry art10 2e

Vriendelijke groeten,

art10 2e

----- Doorgestuurd bericht -----

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrecht in AD De Dordtenaar vanochtend

Datum: Tue, 13 Jul 2021 21:58:13 +0200

Van: art10 2e @h etnet.nl

Aan: art10 2e <dordtrockcity@hotmail.com>, art10 2e lanet.nl, art10 2e

art10 2e @ kliksafe.nl>, art10 2e h etnet.nl, art10 2e

<hpoheerjansdam@gmail.com>, art10 2e @xs 4all.nl>, art10 2e

art10 2e @ gmail.com>, art10 2e @h otmail.com>

Goede avond allen,

Wat een story gaat dit worden!!! Ons dorp heeft officieel NOOIT die lange naam gehad en zo staan er meer onwaarheden in!

Er staat ook in dat de online versie toegevoegd wordt aan de canon van Nederland. Is dat waar
offe.....?????

Maar heel fijn dat je het doorgestuurd hebt.

Groeten art10 2e

Van: art10 2e <art10 2e [@hotmail.com](#)>

Verzonden: donderdag 1 juli 2021 07:42

Aan art10 2e [@p lanet.nl](#); art10 2e [@h etnet.nl](#); art10 2e [@klijksafe.nl](#);

art10 2e [@h etnet.nl](#); art10 2e <art10 2e [@gmail.com](#)>; art10 2e

art10 2e [@x s4all.nl](#); art10 2e [mail.com](#); art10 2e

art10 2e [@h otmail](#)

Onderwerp: Canon Zwijndrecht in AD De Dordtenaar vanochtend

Vriendelijke groet,

art10 2e

Zwijndrecht haat 't verleden boven in vijftig vensters

Na Dordrecht heeft ook de Zwijndrechtse Waard zijn eigen canon met vijftig vensters op de lokale geschiedenis. Van de eerste vermelding van Zwijndrecht in 1006 tot industrieel Piet van Leeuwen, van de dijken en ambachten tot Tomado.

André Oerlemans

Zwijndrecht

De komende twee weken mag iedereen verbeteringen en correcties aandragen. Degenen die hieraan bijdragen vormen zo een crowd-redactie. In augustus wordt de eindversie online toegevoegd aan de Canon van Nederland.

De lokale canon is samengesteld door een werkgroep van het Dordtse Documentatie- en Kenniscentrum Augustijnenhof. Die zag dat er overal in het land regionale canons gemaakt worden, maar dat er in de Zwijndrechtse Waard net als eerder in Dordrecht geen enkel concreet initiatief voor werd genomen. Dus pakten Jan Willem Boezeman en Ad Bosch

◀ M
Co
Po
Me
vo
sci
do
Cu
FOT
TAN
ART.

wordt al op een akte uit 1028 genoemd. „Die vermeldingen zijn dus ouder dan die van Dordrecht, dat in 1049 voor het eerst wordt genoemd”, zegt Boezeman.

De eerste eeuwen van de waard kenmerken zich door overstromingen, bedijkingen en afdammingen (Heerjansdam, Oostendam). De herbedijking van de Zwijndrechtse Waard in 1336 door graaf Willem III was hét voorbeeld voor andere projecten in de Nederlanden. Wie in zo'n bedijking investeerde werd ambachtsheer. Huidige namen van gemeenten en

Na de Sint-Elisab 1421 werd het gebied langrijker voor Dordt gingen zich hier adell „Omdat de Groote W den eeuwenlang c stond was de stad voo hankelijk van de Zi waard”, verklaart Bo

Nieuwlichters

De canon slingert ver dere hoogtepunten u zoals klooster Eemst galg aan de rivier, d zoutketen, de scheep elonarijen deuren z

Zwijndrecht haalt 't verleden boven in vijftig vensters

Na Dordrecht heeft ook de Zwijndrechtse Waard zijn eigen canon met vijftig vensters op de lokale geschiedenis. Van de eerste vermelding van Zwijndrecht in 1006 tot industrieel Piet van Leeuwen, van de dijken en ambachten tot Tomado.

André Oerlemans

Zwijndrecht

De komende twee weken mag iedereen verbeteringen en correcties aandragen. Degenen die hieraan bijdragen vormen zo een crowd-redactie. In augustus wordt de eindversie online toegevoegd aan de Canon van Nederland.

De lokale canon is samengesteld door een werkgroep van het Dordtse Documentatie- en Kenniscentrum Augustijnenhof. Die zag dat er overal in het land regionale canons gemaakt worden, maar dat er in de Zwijndrechtse Waard net als eerder in Dordrecht geen enkel concreet initiatief voor werd genomen. Dus pakten Jan Willem Boezeman en Ad Bosch van Augustijnenhof ook deze handschoen op.

„We waren zelf verrast door wat we hebben gevonden. Toen we begonnen dachten we: wat moeten we eigenlijk over dit gebied schrijven? Maar toen we erin doken bleek de geschiedenis interessanter dan gedacht en waren we compleet verbaasd”, vertelt Boezeman.

Graaf Ansfried

De meeste historische bronnen zijn al bekend en staan beschreven in de literatuur. Bijvoorbeeld de eerste vermelding van Zwijndrecht in het jaar 1009 door graaf Ansfried, die als bisschop van Utrecht een kerk in 'Suindrecht' aan een klooster in Amersfoort schonk. De Zwijndrechtse Waard

◀ Michiel en Cornelis Pompe van Meerdervoort, geschilderd door Aelbert Cuyp.

FOTO METROPOLITAN MUSEUM OF ART, NEW YORK

wordt al op een akte uit 1028 genoemd. „Die vermeldingen zijn dus ouder dan die van Dordrecht, dat in 1049 voor het eerst wordt genoemd”, zegt Boezeman.

De eerste eeuwen van de waard kenmerken zich door overstromingen, bedijkingen en afdammingen (Heerjansdam, Oostendam). De herbedijking van de Zwijndrechtse Waard in 1336 door graaf Willem III was hét voorbeeld voor andere projecten in de Nederlanden. Wie in zo'n bedijking investeerde werd ambachtsheer. Huidige namen van gemeenten en

We waren zelf ook verrast door wat we hebben gevonden

– Jan Willem Boezeman

wijken herinneren daar nog aan. Zo heet Hendrik-Ido-Ambacht eigenlijk 'Hendrik-Ido-Oostendam-Schildmanskinderen-Groot-en-Klein-Sandelingen-Ambacht'. Die heren bouwden versterkingen als kasteel Develstein in 1332 en de ridderhofstede Meerdervoort van de familie Pompe van Meerdervoort, die op verschillende schilderijen is vereeuwigd. Bijvoorbeeld door Aelbert Cuyp.

Na de Sint-Elisabethsvloed in 1421 werd het gebied steeds belangrijker voor Dordrecht en vestigden zich hier adellijke families. „Omdat de Groote Waard ten zuiden eeuwenlang onder water stond was de stad voor zijn eten afhankelijk van de Zwijndrechtse waard”, verklaart Boezeman.

Nieuwlichters

De canon slingert verder langs andere hoogtepunten uit de historie zoals klooster Eemstein, de stadsgalg aan de rivier, de molens, de zoutketen, de scheepswerven- en sloperijen, de veren, de Langeweg, de Zwijndrechtse Nieuwlichters en de spoorwegen. Zo had Zwijndrecht drie verschillende treinstations. Ook de modernere industrie komt aan bod, bijvoorbeeld in het venster over Piet van Leeuwen (1903-1985), grondlegger van de buizenhandel, en de Tomado-fabriek (1923-1970), waarvan vrijwel ieder huishouden na de oorlog wel een product had.

De opa van schilder Ary Scheffer, Ary Lamme (1748-1801), kwam uit Zwijndrecht. En met kunstenaar Arie Wols (1964-1998) had de Zwijndrechtse Waard volgens de werkgroep zijn eigen Vincent van Gogh. „Want net als Van Gogh wordt ook hij wereldberoemd, maar pas honderd jaar na zijn dood”, voorspelt Boezeman.

Van: art10 2e <[redacted]@kliksafe.nl>
Verzonden: woensdag 11 augustus 2021 23:12
Aan: art10 2e <[redacted]>
CC: art10 2e <[redacted]> @hetnet.nl
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: img994.jpg

Geachte art10 2e <[redacted]> Z oals afgesproken hierbij de brief van de gezamenlijke historische verenigingen m.b.t. het voornemen zelf een Canon voor de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Voor de goede orde gaat de brief ook naar de burgemeesters van resp. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Na de nodige organisatorische afspraken tussen de drie verenigingen en bezinning op de aanpak (aantal vensters, e.d.) zijn we intussen gestart met het schrijven van de eerste vier vensters. We prijzen ons gelukkig met de steun van de historicus art10 2e <[redacted]> die nauw betrokken is geweest bij de samenstelling van de Canon van de gemeente Leidschendam-Voorburg en ook over veel informatie beschikt m.b.t. de Zwijndrechtse Waard, van waar hij afkomstig is. Ook met Rijsoord/Ridderkerk hebben wij contacten over hun inbreng bij de samenstelling van onze canon.

Kan het overigens zo zijn, dat de canon van de Augustijnenhof intussen gelinkt zou zijn aan de Canon van Nederland? We horen graag van je hoe dit zit. (liefst per e-mail) Vriendelijke groeten, art10 2e <[redacted]>
namens de drie verenigingen.

Provincie Zuid-Holland

t.a.v. art10 2e

Provinciehuis

's Gravenhage

Zwijndrechtse Waard, 10 augustus 2021

Geachte art10 2e

Naar aanleiding van de contacten die art10 2e namens de historische verenigingen met u gehad heeft over het uitbrengen van een Historische Canon voor de Zwijndrechtse Waard willen wij, gevolg gevend aan uw verzoek, het volgende berichten.

Als drie verenigingen hebben wij gezamenlijk besloten zelf een canon samen te stellen met benutting van de uitgebreid aanwezige kennis die er binnen de drie verenigingen aanwezig is. Wij hebben daarvoor inmiddels een werkgroep samengesteld die met input van de achterban van de verenigingen over ongeveer een jaar een canon beschikbaar wil hebben. We prijzen ons gelukkig met het feit dat we in onze werkgroep iemand hebben die met succes gewerkt heeft aan een vergelijkbare canon voor een andere gemeente in de provincie. We hebben inmiddels contact gelegd met Rijsoord/Ridderkerk, die wij ook graag willen betrekken bij de canon. Immers Rijsoord behoort voor een niet gering deel tot het grondgebied van de Zwijndrechtse Waard.

Ons streven is dat de door ons uit te geven canon zowel qua inhoud (historische betrouwbaarheid) als didactisch verantwoord en geschikt is voor gebruik in de bovenbouw van de basisscholen en het voortgezet onderwijs. Verder willen wij aan alle daarvoor vereiste voorwaarden voldoen waardoor de canon door de provincie kan worden erkend en gelinkt kan worden aan de landelijke en provinciale canon.

Wij hebben contact gehad met de burgemeesters van Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht (waarvan Heerjansdam deel uitmaakt). Zij hebben met instemming kennis genomen van ons gemeenschappelijk initiatief. Een kopie van deze brief is gezonden aan beide burgemeesters.

Wij maken ons graag sterk voor een goed en betrouwbaar product vanuit de Zwijndrechtse Waard en bestemd voor de Zwijndrechtse Waard.

Hoogachtend,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht.

art10 2e

Namens de Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 11:26
Aan: art10 2e
CC: art10 2e @hetnet.nl
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: spoorboekje_zh_def.pdf

Goedemorgen art10 2e

Dank voor het bericht en de bijgevoegde brief. Als jullie hulp nodig hebben bij het realiseren van de canon op de Canons van Zuid-Holland, dan hoor ik dat graag. Ik voeg voor de volledigheid het zgn. Spoorboekje bij. In hoofdstuk 4 (het groene gedeelte) is een korte handleiding opgenomen met de belangrijke stappen voor het realiseren van de canon op ons digitale platform. Via de Canons van Zuid-Holland kan een gratis account worden aangemaakt: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> Via de knop aan de linkerkzijde, net iets onder het logo van de provincie Zuid-Holland. Als jullie zover zijn, dan beoordeel ik de teksten, het gebruik van beeldmateriaal, etc. Pas daarna zal ik de canon publiceren en alleen ná akkoord van jullie. Belangrijk is ook de auteursrechten op te nemen en andere relevante informatie, zoals fotobijschriften, vermelding van fotograaf en de beeldrechten.

Ik wil jullie vriendelijk verzoeken de art10 2e in kennis te stellen van jullie besluit. Ik wil graag in de CC van deze e-mail worden opgenomen, zodat de art10 2e ook de hoogte is, dat ik geïnformeerd ben van het besluit van de drie verenigingen. De door Augustijnenhof gerealiseerd canon Zwijndrechtse Waard is niet gepubliceerd. Dat kunnen jullie zelf controleren op het digitale platform van de Canons van Zuid-Holland: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> De Canon Zwijndrechtse Waard komt niet voor in deze regiocanons.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/ Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten Afdeling Samenleving Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [redacted] <[redacted]@kliksafe.nl>

Verzonden: woensdag 11 augustus 2021 23:12

Aan: [redacted] <[redacted]@pzh.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>; [redacted] <[redacted]@hotmail.com>; [redacted]

[redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@p-lanet.nl>; [redacted]

[redacted] <[redacted]@xs4all.nl>; [redacted] <[redacted]@hotmail.com>; [redacted]

[redacted] <[redacted]@gmail.com>; [redacted] <[redacted]@hetnet.nl>

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Geachte [redacted] Z zoals afgesproken hierbij de brief van de gezamenlijke historische verenigingen m.b.t. het voornemen zelf een Canon voor de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Voor de goede orde gaat de brief ook naar de burgemeesters van resp. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Na de nodige organisatorische afspraken tussen de drie verenigingen en bezinning op de aanpak (aantal vensters, e.d.) zijn we intussen gestart met het schrijven van de eerste vier vensters. We prijzen ons gelukkig met de steun van de historicus [redacted] die nauw betrokken is geweest bij de samenstelling van de Canon van de gemeente Leidschendam-Voorburg en ook over veel informatie beschikt m.b.t. de Zwijndrechtse Waard, van waar hij afkomstig is. Ook met Rijsoord/Ridderkerk hebben wij contacten over hun inbreng bij de samenstelling van onze canon.

Kan het overigens zo zijn, dat de canon van de Augustijnenhof intussen gelinkt zou zijn aan de Canon van Nederland? We horen graag van je hoe dit zit. (liefst per e-mail) Vriendelijke groeten, [redacted] namens de drie verenigingen.

Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland

VOORWOORD

Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland

Voor u ligt het *Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland*. Een waardevolle handleiding die u stap voor stap helpt bij het digitaliseren van uw collectie.

Cultureel erfgoed is ons maatschappelijk kapitaal, ons collectieve geheugen. Het is een onschatbare bron van kennis, creativiteit en identiteit. Door digitalisering vergroten we de publieke toegankelijkheid en de maatschappelijke waarde van erfgoed. Zo wordt ons erfgoed voor iedereen toegankelijk en geven we het een waardevolle toekomst. Digitalisering is hiervan een mooi voorbeeld. Door culturele erfgoedcollecties digitaal te ontsluiten en toegankelijk te maken voor het grote publiek blijft ons erfgoed ook voor de toekomst behouden.

Het spoorboekje is een coproductie van Erfgoedhuis Zuid-Holland, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de

provincie Zuid-Holland. Partners in het provinciale programma 'Digitalisering cultureel erfgoed Zuid-Holland'. Dit programma ondersteunt niet alleen de erfgoedinstellingen met kennis, bijeenkomsten, cursussen en financiële middelen, maar biedt ook het digitale platform Canon van Zuid-Holland aan. Op de Canon worden uw verhalen verteld over onder meer kunstwerken, kunstvoorwerpen, gebeurtenissen en personen. De geschiedenis van Zuid-Holland wordt ook op deze manier doorgegeven aan generaties ná ons.

Ik hoop van harte dat u met dit spoorboekje vol enthousiasme aan de slag gaat en dat het in uw behoefte voorziet aan meer (basis)kennis over het digitaliseren van uw collecties. Ik wens u daarbij veel inspiratie en succes!

Rik Janssen | Gedeputeerde Cultureel Erfgoed

bron: provincie Zuid-Holland

SPOORBOEKJE DIGITALISERING ERFGOEDCOLLECTIES ZUID-HOLLAND

Welkom bij het spoorboekje voor digitalisering van erfgoedcollecties in Zuid-Holland. Je bent er al mee bezig, of je hikt er wellicht tegenaan. Hoe begin je? Hoe vind je de goede route, als die al bestaat? En wat wordt de eindbestemming? Daar ga je mee aan de slag.

Waar sta ik nu?

Hoe staat het met de digitalisering van je collectie(s)? Kies de situatie die het beste past bij de gehele collectie en volg de stappen. Maar misschien wil je klein beginnen en start je met een deel van de collectie. Dat kan ook.

Colofon

KIES EEN BEGINSITUATIE

1

DE COLLECTIE IS NIET OF BEPERKT GEREGISTREERD OF TOEGANKELIJK

De collectie is nog niet of beperkt geregistreerd, geordend en/of voorzien van beschrijvingen of context.

Je bent relatief veel tijd kwijt aan het zoeken naar informatie over de collectie.

Er is nog geen collectie-registratiesysteem.

2

DE COLLECTIE IS GEREGISTREERD OP BASISNIVEAU EN IS TOEGANKELIJK

De collectie wordt in de basis geregistreerd op papier of in een digitaal systeem. De informatie is toegankelijk voor publiek en eigen mensen binnen de muren van de organisatie.

De collectie is nog niet voor het publiek online te raadplegen, maar die wens is er wel. Alleen, hoe pak je dat aan? Er moet misschien nog een keuze worden gemaakt voor een (ander) collectieregistratiesysteem dat aan alle wensen van de organisatie voldoet.

3

DE COLLECTIE IS ONLINE TOEGANKELIJK VIA DE EIGEN WEBSITE

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem met zoveel mogelijk beschikbare metadata, afbeeldingen van objecten etc.

De collectie is ook te raadplegen op de eigen website. Maar het is nog niet goed mogelijk om de collectie te delen met andere gebruikers, zoals andere erfgoedorganisaties op digitale platforms.

4

WE WILLEN VERHALEN VERTELLEN OVER ONZE GESCHIEDENIS OP CANON VAN ZUID-HOLLAND

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem en afbeeldingen van de objecten zijn beschikbaar. De collectie is te raadplegen op de eigen website.

Maar je wilt meer, je wilt het verhaal vertellen rondom je collectie of lokale historie. Ook digitaal! Dus maak je hier een eigen (thematische) canon op het digitale platform: Canon van Zuid-Holland.

BEGINSITUATIE

1

De collectie is niet of beperkt geregistreerd of toegankelijk

Waar wil ik heen?

Bepaal wat je bestemming is. Collecties digitaal duurzaam toegankelijk en vindbaar maken, kan in verschillende gradaties: van digitaal beschreven collecties die toegankelijk zijn in de eigen organisatie tot en met gelinke, open en verrijkte collecties die met iedereen worden gedeeld en worden gebruikt voor nieuwe online toepassingen. Hoe ver wil en kun je daarin gaan? Dat bepaal je als organisatie uiteraard zelf.

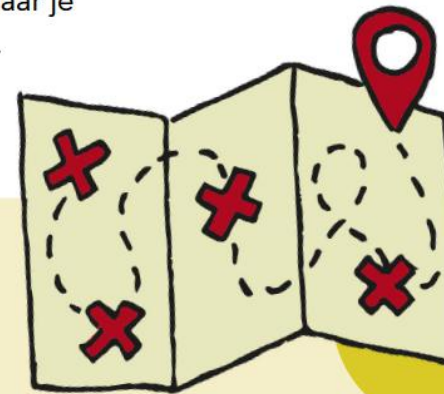
Maak een plan van aanpak

Het is handig om eerst meer te weten over wat er komt kijken bij het informatiebeheer in je organisatie (Lees de handleiding [hier](#)).

Vervolgens kun je [visie, beleid en acties](#) rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties gaan bepalen. Een plan zorgt voor een duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat.

Lees [hier](#) hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

Een informatiebeleidsplan beschrijft dus hoe je als organisatie omgaat met digitalisering. Bekijk [hier](#) welke onderdelen je opneemt in het plan. Vergeet daarbij niet de langetermijn toegankelijkheid van je digitale collecties. Gebruik hiervoor de [wegwijzer duurzaamheidsbeleid](#).

Doelen en obstakels

Iedere collectiebeherende instelling heeft een schat aan informatie in huis: unieke collecties, beschrijvingen en kennis over deze collecties die bij collega's in het hoofd zit en/of in documenten is vastgelegd, tentoonstellingsinformatie, etc.

Door deze informatie digitaal beschikbaar te stellen:

- vergroot je de toegankelijkheid van de collecties
- is het eenvoudiger deze te delen met anderen
- kun je nieuwe digitale toepassingen (laten) maken
- kun je een groter publiek trekken
- kun je kwetsbare objecten beschermen door een digitaal alternatief te bieden

Iedere organisatie heeft zo zijn eigen reden(en) om te digitaliseren.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de erfgoedcollecties te digitaliseren? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan met digitaliseren? Waar ligt je grens, wat zijn je vragen, obstakels en misschien zelfs je doemscenario's?

Denk aan:

- "Is er een gratis of bijna gratis collectieregistratiesysteem op de markt voor mijn historische vereniging? Ik denk dat de kosten voor een systeem als TMS of Adlib te hoog zijn voor ons."
- "Ik ben bang voor de claims die op ons afkomen vanwege auteursrechten en privacyrechten en wil niets van mijn collecties op internet plaatsen."
- "Wij zijn geen techneuten. Wie zijn dan mijn hulptroepen? Bij wie kan ik terecht?"
- "Als alles digitaal is en op internet te vinden is, komen bezoekers dan nog wel naar onze tentoonstelling kijken?"

TIP

Wees niet bang voor obstakels onderweg. Die horen erbij.

Neem ze serieus en probeer samen met collega's in je netwerk antwoorden te vinden.

TIP

Neem contact op met het [Steunpunt Digitalisering](#) bij het Erfgoedhuis ZH.

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is geregistreerd op basisniveau en is beter toegankelijk voor anderen die kunnen inloggen in het collectieregistratiesysteem.

Wat moet je hiervoor doen?

Een collectieregistratiesysteem opzetten waarin erfgoedobjecten zijn geregistreerd en gedocumenteerd.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Doelen voor registratie en digitalisering
- Concreet projectplan
- Een collectieregistratiesysteem (CRS)
- Kennis over informatiebeheer, basisregistratie en nummers
- Ervaringen van andere erfgoedinstellingen; een netwerk dus.
- Een budget

Hoe kom ik waar ik wil zijn?

Stap 1 Formuleer je doelen voor registratie en digitalisering

Maak een informatiebeleidsplan voor de langere termijn. Als je het beleid helder voor ogen hebt, kun je concrete projecten gaan opzetten en uitvoeren. Een **projectplan** maak je zo.

Is een **informatiebeleidsplan** momenteel te ingewikkeld of teveel gevraagd? Begin dan minimaal met het nadenken over en formuleren van je doelen en laat die aansluiten op de visie of missie van je organisatie.

TIP

Voor een financiële bijdrage kun je terecht bij het **Themafonds Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland** van het Prins Bernhard Cultuurfonds

TIP

Heb je vragen of behoefte aan advies of een cursus? Bel (015-215 43 50) of **mail** het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland dat bij het Erfgoedhuis Zuid-Holland is ondergebracht.

Stap 2 Kies een collectie-registratiesysteem

In een collectieregistratiesysteem leg je de informatie over de objecten uit je collectie digitaal vast.

Een goed collectieregistratiesysteem, dat past bij de collecties en de wensen van de organisatie, is een basisvoorwaarde voor de registratie en digitalisering.

Hoe kies je een collectieregistratiesysteem?

Aan welke eisen moet een collectieregistratiesysteem voldoen? Dat hangt mede af van de wensen van je organisatie op het gebied van registratie en digitalisering van de collecties. Wat zijn je doelen? Ga anders terug naar [stap 1](#).

TIP

Gebruik het verschenen [overzicht van bekende collectieregistratiesystemen in Nederland](#).

Belangrijk bij de keuze van een CRS:

- De publiekstoegang (bijv. hoe werkt de koppeling van informatie van het registratiesysteem naar je eigen website)
- Het type objecten in je collecties: beeldmateriaal, museale objecten, archiefdocumenten, documentatiemateriaal, audio- en videomateriaal, etc.
- De kosten
- De geboden ondersteuning van de leverancier
- De technische eisen en mogelijkheden van het systeem, bijv. ondersteunt het systeem verschillende bestandsformaten van afbeeldingen, geluid of film.
- Toekomstige ontwikkelingen. Hoe gaat het systeem hierin mee?
- De ervaringen van andere collectiebeherende instellingen
- De mate waarin het systeem aansluit bij de principes van [Netwerk Digitaal Erfgoed en de Nationale Strategie](#).

Laat je in ieder geval goed informeren bij de leverancier, maar raadpleeg ook het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#) voor advies.

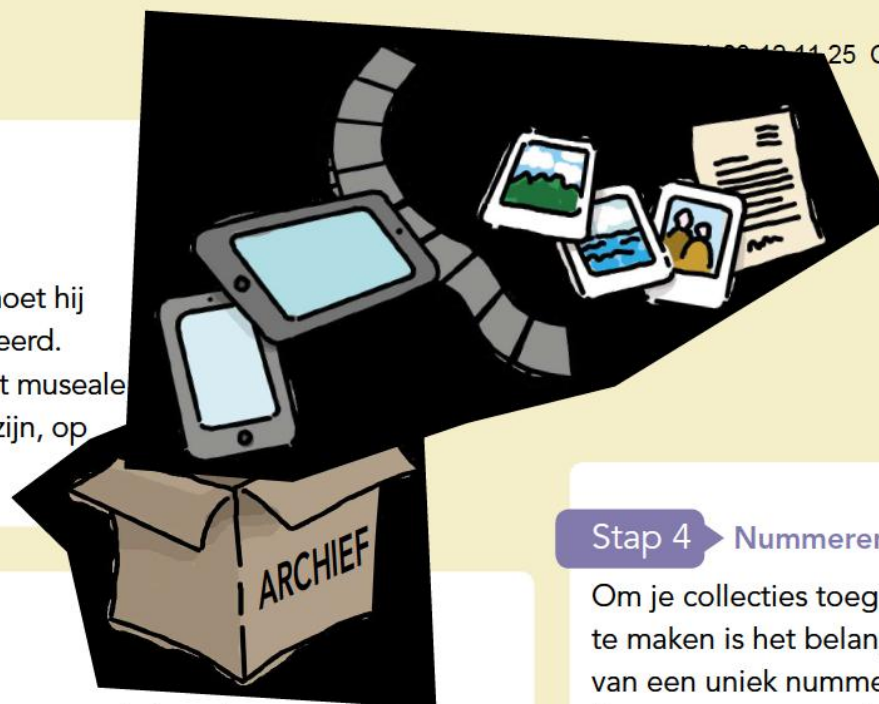

Stap 3 Registreer de collecties minimaal op basisniveau

Om de collecties toegankelijk te maken, moet hij minimaal op basisniveau worden geregistreerd. Erfgoedobjecten worden, afhankelijk of het museale objecten, archiefstukken of documentatie zijn, op een andere manier toegankelijk gemaakt.

- Voor het beschrijven en toegankelijk maken van archieven, bekijk de [factsheet archieven](#)
- Voor het beschrijven van audiovisueel materiaal (films, video en audiotapes) is er een [handleiding](#) verschenen
- Informatieobjecten zoals boeken, tijdschriften, kranten e.d. worden beschreven via verschillende standaarden. Gebruik voor het beschrijven het [Invulboek Publicaties](#)
- Voor het registreren van museale objecten leg je onder andere vast: de instellingsnaam, het inventarisnummer, de objectnaam, titel, de verwervingsmethode, herkomst

en standplaats. In totaal kent de basisregistratie 20 velden. Meer gegevens vastleggen mag natuurlijk altijd. Meer informatie over registratie lees je in de [handleiding informatiebeheer in musea](#)

TIP

Precies weten hoe je een object beschrijft in het collectieregistratiesysteem? Gebruik het [Invulboek Objecten](#)

Stap 4 Nummeren van objecten

Om je collecties toegankelijk en vindbaar te maken is het belangrijk om objecten van een uniek nummer te voorzien. Deze nummers worden gekoppeld aan de digitale beschrijving van het object in het collectieregistratiesysteem. Vergeet daarbij ook niet de standplaats, de fysieke locatie van het object op te nemen in de registratie.

Lees hier de [factsheet](#) over het nummeren van objecten en bekijk het [filmpje](#).

Doe ik het wel goed?

Resultaat

Als het goed is, heb je nu een keuze gemaakt voor een collectieregistratiesysteem en ben je al goed op weg of klaar met het nummeren en beschrijven van je objecten. Zo maak je de collecties in basis toegankelijk voor de eigen organisatie en uiteindelijk voor het publiek.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de registratie en digitaliseringsdoelen van stap 1 behaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH biedt naast een helpdesk ook een programma met cursussen en netwerkbijeenkomsten. Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Volg een cursus over registratie, beheer en behoud van archief, nummeren of een specifiek collectieregistratiesysteem. Bekijk hier de [agenda](#).
- [Via de nieuwsbrief](#) blijf je altijd op de hoogte.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk hier de [voorwaarden en mogelijkheden](#). Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

Door naar de volgende bestemming

Wil je meer bereiken dan alleen de basis-toegankelijkheid van de collectie? Vervolg dan [hier](#) je weg.

BEGINSITUATIE

2

De collectie is geregistreerd op basisniveau en is toegankelijk

Waar wil ik heen?

Heb je alle stappen doorlopen vanaf beginsituatie 1 en een plan van aanpak gemaakt? Sla dan deze paragraaf over en ga verder naar 'Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?'.

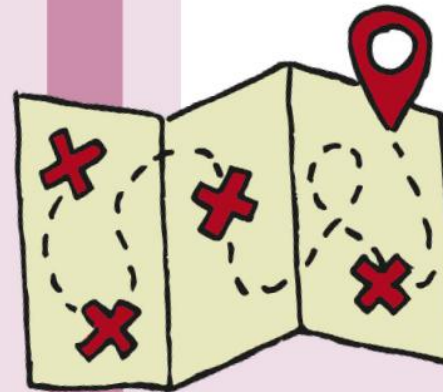
Bepaal wat je bestemming is. Collecties digitaal duurzaam toegankelijk en vindbaar maken kan in verschillende gradaties: van digitaal beschreven collecties die toegankelijk zijn in de eigen organisatie tot en met gelinkte, open en verrijkte collecties die met iedereen worden gedeeld en worden gebruikt voor nieuwe digitale online toepassingen. Hoe ver wil en kun je daarin gaan? Dat bepaal je als organisatie uiteraard zelf.

Maak een plan van aanpak

Het is handig om visie, beleid en acties rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties te bepalen en vervolgens vast te leggen in een informatiebeleidsplan. Zo'n plan zorgt voor een

duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat en soms afhankelijk van is.

Lees hier hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

Heb je vragen of behoefte aan advies? Bel (015-215 43 50) of mail het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH dat bij het Erfgoedhuis Zuid-Holland is ondergebracht.

TIP

Doelen en obstakels

Iedere collectiebeherende instelling heeft een schat aan informatie in huis: unieke collecties, beschrijvingen en kennis over deze collecties die bij collega's in het hoofd zit en/of in documenten is vastgelegd, tentoonstellingsinformatie, etc.

Door deze informatie digitaal beschikbaar te stellen:

- vergroot je de toegankelijkheid van de collecties
- is het eenvoudiger deze te delen met anderen en nieuwe digitale toepassingen te (laten) maken
- kun je een groter publiek trekken
- kun je kwetsbare objecten beschermen door een digitaal alternatief te bieden, etc.

Iedere organisatie heeft zo zijn eigen reden(en) om te digitaliseren.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de erfgoedcollecties te digitaliseren? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan met digitaliseren? Waar ligt je grens, wat zijn je vragen, obstakels en misschien zelfs je doemscenario's?

Denk aan:

- "Ik ben bang voor de claims die op ons afkomen vanwege auteursrechten en privacyrechten en wil liever niets van mijn collecties op het web plaatsen."
- "Wij zijn geen techneuten. Wie zijn dan mijn hulptroepen? Bij wie kan ik terecht?"
- "Als alles digitaal en op internet te vinden is, komen bezoekers dan nog wel naar onze tentoonstelling kijken?"

TIP

Benoem deze problemen in de organisatie en probeer antwoorden te vinden op vragen die spelen.

Digitalisering is ook mensenwerk, het draait niet alleen om techniek. Je hebt elkaar nodig om verder te komen.

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is geregistreerd via een collectieregistratiesysteem (CRS) en is online toegankelijk via de eigen website.

Wat moet je hiervoor doen?

De objecten registreren met zoveel mogelijk beschikbare gegevens (metadata). Daarnaast ga je een koppeling maken tussen het collectieregistratiesysteem en de eigen website, zodat de metadata en (mogelijk) de objecten zelf online te vinden zijn.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Informatiebeleid
- Concreet projectplan
- Een collectieregistratiesysteem
- Kennis over het online plaatsen van collecties
- Kennis over auteursrechten en privacyrechten
- Ervaringen van andere collectiebeherende instellingen
- Een budget
- Kennis over scannen en fotograferen van objecten

TIP

Neem contact op met het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#).

Hoe kom ik waar ik wil zijn?

Stap 1 Formuleer je doelen voor digitalisering

Het handigste is om een informatiebeleidsplan te maken. Een plan is belangrijk omdat het richting geeft aan digitalisering in je organisatie maar ook voor bijv. partners buiten je organisatie die je nodig hebt, zoals een fonds of een gemeente.

Een informatiebeleidsplan beschrijft hoe je als organisatie omgaat met digitalisering. Bekijk [hier](#) welke onderdelen je opneemt in het plan. Vergeet daarbij niet de lange termijn toegankelijkheid van

je digitale collecties. Gebruik hiervoor de [wegwijzer duurzaamheidsbeleid](#).

Wat er allemaal verder komt kijken bij het informatiebeheer rondom collecties lees je in de [handleiding informatiebeheer in musea](#).

Heb je inmiddels beleid gemaakt voor de langere termijn? Mooi. Dan kun je dat beleid uitwerken in concrete plannen voor digitalisering. Een voorbeeld van hoe je een projectplan schrijft vind je [hier](#).

Stap 2 Kies een collectie-registratiesysteem

In een collectieregistratiesysteem leg je de informatie over de objecten uit je collecties vast. Een goed collectieregistratiesysteem, dat past bij de collecties en de wensen van de organisatie, is een basisvoorwaarde voor de registratie en digitalisering.

Heb je al een collectieregistratiesysteem waar je tevreden over bent? Ga dan verder met [stap 3](#).

Hoe kies je een collectieregistratiesysteem?

Aan welke eisen moet een collectieregistratiesysteem voldoen? Dat hangt mede af van de wensen van je organisatie op het gebied van registratie en digitalisering van de collecties. Wat zijn je doelen? Ga anders terug naar [stap 1](#).

Belangrijk bij de keuze van een CRS:

- De publiekstoegang (bijv. hoe werkt de koppeling van informatie van het registratiesysteem naar je eigen website),
- Het type objecten in je collecties: museale objecten, beeldmateriaal, archiefdocumenten, documentatiemateriaal, audio- en videomateriaal, etc.
- De kosten
- De geboden ondersteuning van de leverancier
- De technische eisen en mogelijkheden van het systeem, bijv. ondersteunt het systeem verschillende bestandsformaten van afbeeldingen, geluid of film.
- Toekomstige ontwikkelingen. Hoe gaat het systeem hierin mee?
- De ervaringen van andere collectie-beherende instellingen
- De mate waarin het systeem aansluit bij de principes van [Netwerk Digitaal Erfgoed en de Nationale Strategie](#).

Laat je in ieder geval goed informeren bij de leverancier, maar wellicht ook bij het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#) voor advies.

TIP

Gebruik het verschenen [overzicht van bekende collectieregistratiesystemen in Nederland](#).

Stap 3 **Registreer de collecties met zoveel mogelijk beschikbare metadata**

Om de collecties toegankelijk te maken moet deze minimaal op basisniveau worden geregistreerd (basisregistratie).

Maar registreer of koppel vooral zoveel mogelijk informatie over de objecten (metadata) die voorhanden is. Deze informatie kun je later gebruiken voor tentoonstellingen, bij bruiklenen, voor het beter vindbaar maken van je collecties etc.

archieven of documentatie verschilt.

- Voor het beschrijven en toegankelijk maken van archieven, bekijk de [factsheet archieven](#).
- Informatieobjecten zoals boeken, tijdschriften en kranten worden beschreven via verschillende standaarden. Gebruik voor het beschrijven het [Invulboek Publicaties](#).
- Voor het beschrijven van audiovisueel materiaal (films, video en audiotapes) is er een [handleiding](#) verschenen.
- Voor het registreren van museale objecten leg je onder andere vast: de instellingsnaam, het inventarisnummer, de objectnaam, titel, de verwervingsmethode, herkomst en standplaats. Daarnaast [nummer je de objecten](#) zelf natuurlijk ook. In totaal kent de basisregistratie 20 velden. Meer gegevens vastleggen mag natuurlijk altijd. Lees [hier](#) hoe je museale objecten registreert en wat daar bij komt kijken.

TIP

Precies weten hoe je een object beschrijft in het collectieregistratiesysteem? Gebruik het [Invulboek Objecten](#).

Stap 4 Voeg vaststaande termen toe aan de collecties

Voor een goede inhoudelijke ontsluiting van je collecties is het consequente gebruik van termen of trefwoorden essentieel. Die termen verzin je liever niet zelf als organisatie: je maakt zoveel mogelijk gebruik van termen afkomstig van een geautoriseerde, externe terminologiebron. Als je termen toevoegt aan de collecties worden deze straks online beter vindbaar.

Bijvoorbeeld: je hebt een bloemenvaas in de collectie en kent bijvoorbeeld de term 'vazen' toe, een term uit de bekende terminologiebron de AAT (Art & Architecture Thesaurus). Je hoeft je niet te beperken bij het toekennen van termen. Denk ook eens aan het toevoegen van bijv. geografische termen (Delft) of termen van tijdperken (Gouden Eeuw). Er zijn verschillende terminologiebronnen (trefwoordensystemen, thesauri en classificatiesystemen) die je hiervoor kunt gebruiken.

In plaats van het registreren van de term zelf kun je ook het unieke (web)adres van de term registreren. Dus in plaats van 'bloemenvaas' registreer je 'http://vocab.getty.edu/page/aat/300311561'. Je verwijst daarmee direct naar de bron. Meer weten? Reis dan alvast door naar [hoofdstuk 3, stap 3](#). De handleiding [Verbind je termen](#) helpt je hierbij.

TIP

De keuze voor een terminologiebron is ook afhankelijk van het soort collectie(s) dat je in huis hebt. Bronnen die veel toegepast worden in de erfgoedsector zijn:

- [AAT](#)
- [WO2 Thesaurus](#)
- [GTAA](#)
- [NTA](#)
- [DBpedia](#)
- [RKD Artists](#)
- [Iconclass](#)
- [GeoNames](#)
- [Cultuurhistorische Thesaurus](#)

Voor documentatie/bibliotheekmateriaal (boeken, tijdschriften, kranten, etc.) zijn er ook nog standaarden als [SISO](#), [VIAF](#), [DCC](#), [UDC](#)

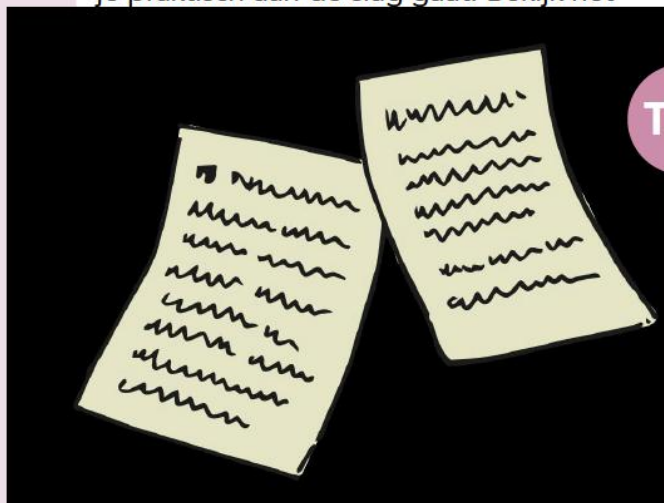

Stap 5 **Fotografeer of scan je object of document**

Een gefotografeerd of gescand object helpt bij de identificatie van het object maar het maakt ook de collectie aantrekkelijker en toegankelijker voor (online) gebruik.

Waar moet je op letten bij het fotograferen van objecten? Op de instellingen van de camera, de juiste belichting van het object, etc. Het Rijksmuseum heeft er een [handboek](#) voor geschreven.

Er worden regelmatig cursussen gegeven door het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH over het scannen en fotograferen van objecten, waarbij je praktisch aan de slag gaat. Bekijk het

- Bekijk hier de stappen voor [het digitaliseren van de collectie](#)
- Lees hier de richtlijn voor [het scannen van tekstdocumenten](#)
- Kijk hier voor uitleg over [het digitaliseren van foto's](#)
- Kijk hier naar voorbeeld van [het digitalisering en ontsluiten van een prenten- en fotocollectie](#)

TIP

Het digitaal duurzaam bewaren van je collecties is een aandachtspunt. Je wilt natuurlijk dat je digitale collecties ook over 50 jaar nog toegankelijk en zichtbaar zijn voor het publiek. Je kunt zien hoe je organisatie ervoor staat met het [Scoremodel](#).

Stap 6 Regel de auteursrechten en privacyrechten

Op sommige collecties, denk aan (bewegend) beeldmateriaal, of op beschrijvende metadata kunnen nog auteursrechten rusten. Ga dit na, want dit kan een risico betekenen voor de organisatie die dit materiaal plaatst.

Om claims van rechthebbenden te voorkomen regel je daarom schriftelijk met de auteursrecht-hebbende(n) of en onder welke voorwaarden je het materiaal mag gebruiken. De [BASIS voor auteursrechtenbeheer](#) helpt je hierbij.

Sinds juni 2018 is de nieuwe privacywet van kracht: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG). Deze AVG heeft consequenties voor het openbaar maken van collecties. Vaak zijn er persoonsgegevens opgenomen in collecties. Denk aan personen die op foto's staan, gegevens over schenkers, persoonsgegevens in archieven, etc. Wat mag nu wel en wat niet? Welke stappen moet je als organisatie zetten? Klik [hier](#) voor meer informatie over de AVG.

Stap 7 Het online plaatsen van de collecties

Onze Vlaamse collega's hebben [richtlijnen](#) opgesteld voor het publiceren van de collecties op een website. Sommige collectie-registratiesystemen bieden ook de functie van het online plaatsen van collecties. Bepaal welke oplossing het beste past bij de wensen van je organisatie.

Doe ik het wel goed?

Resultaat

Als het goed is heb je of had je een keuze gemaakt voor een collectieregistratiesysteem, ben je al goed op weg met het verregaand beschrijven van je collecties en heb je de collectie online staan. Zo is de collectie in basis toegankelijk voor de eigen organisatie en voor het publiek.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de digitaliseringsdoelen van stap 1 behaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH biedt naast een helpdesk ook een programma met cursussen en netwerkbijeenkomsten. Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Volg een cursus over registratie, beheer en behoud van archief, scannen van documenten, fotograferen van objecten, auteursrecht, privacyrecht of een specifiek collectieregistratiesysteem. Bekijk hier de [agenda](#).
- [Via de nieuwsbrief](#) blijf je altijd op de hoogte.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk hier de [voorwaarden en mogelijkheden](#). Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

Door naar de volgende bestemming

Wil je dat er meer gebruik wordt gemaakt van de collecties, en dat deze beter worden gevonden?

Vervolg dan [hier](#) je weg.

BEGINSITUATIE

3

De collectie is online toegankelijk via de eigen website

Waar wil ik heen?

De collectie op de eigen website is mooi. Maar je wilt meer: je wilt dat de collecties niet alleen te raadplegen zijn op je eigen website, maar ook daarbuiten. Zo zal het (her)gebruik van de collecties alleen maar toenemen. En dit trekt weer nieuwe gebruikers en bezoekers aan. Het kan handig zijn om dan gebruik te maken van een bestaand platform waar de collecties

gemakkelijk aan gekoppeld kunnen worden. Nederland kent voor het verzamelen en delen van digitale objecten en metadata of andere informatie over collecties diverse portals, communities of data-aggregators. Maar welke platforms zijn geschikt voor de collectie van jouw instelling? En hoe lever je de gegevens aan? En onder welke voorwaarden?

Heb je alle stappen doorlopen vanaf situatie 1 of 2 en al een plan van aanpak gemaakt? Vergeet dan niet om alvast na te denken over het **'open' aanbieden** van je collecties. Vervolg nu je weg bij **'Hoe waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig'**.

Goed om te weten:

Je komt regelmatig begrippen tegen in het spoorboekje zoals erfgoed informatie, open data, metadata, collecties en collectiegegevens. Deze termen worden soms voor de leesbaarheid afwisselend gebruikt. Een termenlijst vind je in hoofdstuk 7 van **DERA 2.0**.

TIP

Deelname aan een platform maakt dat ineens veel meer mensen bij jouw mooie collecties kunnen. Voor Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen is daar een speciale webomgeving op de Canon ingericht, **zie hoofdstuk 4**. Je kunt er ook voor kiezen om jouw collecties als open data beschikbaar te stellen zonder gebruik te maken van een platform. Dat vergt wel meer technische kennis. Vervolg je reis dan **hier**.

Maak een plan van aanpak

Door informatie, de collecties en meta-data, zoveel mogelijk zonder restricties, met open licenties, beschikbaar te stellen op andere platforms, vergroot je de toegankelijkheid, is het eenvoudiger deze te delen met anderen, en eventueel nieuwe digitale toepassingen te (laten) maken, een grotere groep gebruikers te trekken, etc.

Welke redenen heeft jouw organisatie om de collecties open te stellen via een ander platform? Wat is het ultieme doel?

En hoever wil je eigenlijk gaan en waarom? Welke vragen heb je, welke obstakels en beperkingen zie je?

TIP

Benoem deze obstakels in de organisatie en probeer antwoorden te vinden op vragen die spelen. Je hebt in deze fase elkaar nodig om verder te komen. En dat kunnen ook ervaringen van andere collectiebeherende instellingen zijn.

Het is handig om [visie, beleid en acties](#) rond ICT, digitale duurzaamheid en digitalisering van collecties vast te leggen in een informatiebeleidsplan. Zo'n plan zorgt voor een duidelijke richting voor zowel de organisatie (directie of bestuur) als andere belanghebbenden zoals subsidiegevers of overheden waar je organisatie mee in relatie staat of afhankelijk van is.

Lees [hier](#) hoe je informatiebeleid maakt en vastlegt in een plan.

Een informatiebeleidsplan beschrijft hoe je als organisatie omgaat met digitalisering. Bekijk [hier](#) welke onderdelen je opneemt in het plan. Vergeet daarbij niet de langetermijn toegankelijkheid van je digitale collecties. Gebruik hiervoor de [wegwijzer duurzaamheidsbeleid](#).

TIP

Het heeft veel voordelen om je collecties als open data aan te bieden. Het is ook een voorwaarde voor een financiële bijdrage van het [Themafonds](#). Lees voor beleidstips: [de Open Data Reader 2016](#) (Kenniland, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid CC BY).

Hoe kom ik waar ik wil zijn en wat heb ik daarvoor nodig?

Gewenste eindsituatie

De collectie is online toegankelijk op de eigen website en op één of meerdere platformen en wordt zo voor een grotere groep gebruikers vindbaar, deelbaar, en mogelijk (her)bruikbaar.

Wat moet je hiervoor doen?

De collecties worden aangeboden op een platform zoals de Canon van Zuid-Holland. Maar er zijn ook andere landelijke platformen zoals Collectie Nederland, Netwerk Oorlogsbronnen, Wikimedia, etc. Deze platformen hebben allen weinig drempels om de collecties te kunnen delen en hergebruiken.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Een platform dat goed aansluit bij jouw collecties, bijv. de Canon van Zuid-Holland ([zie hoofdstuk 4](#))
- Kennis over het exporteren van je data naar zo'n platform
- Kennis over auteursrechten en privacyrechten
- Kennis over het vrijgeven van erfgoed-informatie onder diverse licenties
- Kennis over het gebruik van duurzame Uniform Resource Identifiers (URI's) en van Persistent Identifiers (PID's)
- Ervaringen van collectiebeherende instellingen die dit traject al zijn gestart

Stap 1 Formuleer je doelen als je dat nog niet hebt gedaan.

het eerder genoemde...
...niebeleidsplan. Vervolgens...
...leid uitwerken in een...
...voor het digitaliseren.
...maakt lees je [hier](#).

Stap 2 → Regel en publiceer de auteursrechten en privacyrechten onder een licentie

Als je informatie online publiceert, op je eigen website of op een digitaal platform, is het van belang om de auteursrechten van deze objecten en metadata uit te zoeken, te regelen en vast te leggen.

TIP

Leg auteursrechten altijd vast, ook als ze nog onduidelijk zijn.

TIP

Volg een [cursus](#) over auteursrechten bij het Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH.

Je kunt informatie publiceren onder een licentie of rechtenverklaring. Dan is het voor gebruikers duidelijk wat ze mogen doen met jouw data. Voor deelname aan de meeste platforms is het zelfs een vereiste om een zo vrij mogelijke (drempelvrije) licentie te kiezen. Bepaal dus in je beleid van tevoren hoe vrij je data kan, wil en mag publiceren. Dat kan per deelcollectie of zelfs per object verschillen. Het handigste is de rechten bij elk object apart vast te leggen.

Je kunt [hier](#) voorbeelden van verschillende rechtenverklaringen en licenties vinden.

Je kunt ook kiezen voor het gebruik van [Creative Commons](#) als het eigen content betreft. Denk aan een collectie stadsfoto's gemaakt in opdracht van het museum of beschrijvingen van objecten, gemaakt door de registrator.

Objecten waar geen auteursrechten (meer) op rusten, kun je vrijgeven onder een [Public Domain Mark](#) of een CC0 verklaring.

[De BASIS](#) voor auteursrechtenbeheer helpt je stap voor stap verder bij het regelen van de rechten.

TIP

Goede voorbeelden van projecten die met diverse licenties werken, vind je in hoofdstuk 7 in [dit rapport](#) met aanbevelingen over open data in de cultuursector.

Daarnaast is sinds juni 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht, de AVG. Deze AVG heeft ook consequenties voor het openbaar maken van collecties. Vaak zijn er (bijzondere) persoonsgegevens opgenomen in collecties, zoals religie, en die kun je die niet zomaar online plaatsen. Lees hier [meer informatie](#) over de AVG, of bekijk dit [voorbeeld](#).

Stap 3 Gebruik URI's in je collectie-registratiesysteem en online

URI's (Uniform Resource Identifiers) zijn unieke verwijzingen naar digitale objecten. Een website adres (URL) is het bekendste type URI. Je kunt met een URI verwijzen naar een afbeelding, tekst, filmpje maar ook naar een term in een thesaurus op internet. Zo staat de URI <http://data.bibliotheken.nl/doc/thes/p06866558X> bijvoorbeeld voor de schilder Rembrandt.

Je kunt zelf URI's aan objecten toekennen in het collectieregistratiesysteem door bestaande URI's te gebruiken, bijvoorbeeld uit een thesaurus. Lees meer over het toevoegen van (thesaurus) termen of trefwoorden in [hoofdstuk 2, stap 4](#). Zo verrijk je eenvoudig de collectie en kun je objecten later delen met en/of koppelen aan andere online bronnen. Zo wordt een object uit jouw collectie dus ook beter vindbaar.

Niet ieder collectieregistratiesysteem heeft de functionaliteit voor het invoeren van URI's. Vraag er dus naar bij je leverancier. Is die functionaliteit er nog niet: voeg dan zelf velden toe, als dat technisch kan, of gebruik hiervoor bestaande velden.

Waarom zou je URI's gebruiken in plaats van alleen de thesaurusterm?

Onderstaand voorbeeld illustreert het voordeel van het gebruik van een URI.

In het Zuiderzeemuseum bevindt zich een wildschietter. Die term heeft een beschrijving en synoniemen in de Cultuurhistorische Thesaurus en heeft als URI <https://data.cultureelerfgoed.nl/term/id/cht/581cee4b-9ee1-476e-b8e7-15e4f43ded44>

Een museum in Friesland heeft ook een wildschietter. Maar in Friesland noemen zij dit een wyldsjitte, en hebben deze term ook als zodanig in hun collectieregistratiesysteem opgenomen. Op het moment dat deze instelling de bovengenoemde URI naar wildschietter bij hun term wyldsjitte toevoegt, is de term in de collectie nu onder de noemer wildschietter. Als je op de term wildschietter klikt, wordt het object uit de collectie van het museum als het object van de Frieze museum worden getoond.

TIP

Lees voor deze stap vooral de handleiding [Verbind je termen](#).

Het is daarnaast natuurlijk belangrijk dat een gebruikte URI niet na 5 jaar ineens verdwenen is van het web. Of stel dat je collecties verhuizen naar een ander webadres, en de objecten onvindbaar zijn, omdat de links niet meer werken (linkrot).

Daarom is het van belang om duurzame identifiers te gebruiken. Dat zijn erfgoedinstellingen garandeert dat er altijd bestaan. Een van een duurzame identifier of P

Een PID is een unieke code die je registreert bij een onafhankelijke partij. Deze PID koppel je aan een digitaal object in je collectieregistratiesysteem. De PID werkt als een soort barcode die verwijst naar het

webadres van jouw object. De PID blijft altijd hetzelfde. Maar je kunt nu de webadressen van objecten veranderen, zonder dat de verwijzingen van anderen naar deze digitale objecten stuk gaan.

TIP

Lees [hier](#) meer over het gebruik van PID's.

Ben je een meer audiovisueel ingesteld mens? Bekijk dan de [3 filmpjes](#) over PIDS op het YouTube-kanaal van het Netwerk Digitaal Erfgoed.

Stap 4 → Kies een platform

De keuze wordt mede bepaald door het soort collecties of andere erfgoed informatie die de organisatie beheert. Laat je goed informeren bij ieder platform:

- wat de voorwaarden zijn om aan te sluiten
- wat het bereik en (her)gebruik is van de data
- wat het platform kan betekenen voor het verrijken of linken van jouw erfgoed informatie aan andere bronnen of collecties
- hoe drempelvrij je de data moet aanleveren
- hoe de ondersteuning is geregeld

TIP

Vraag gerust ook andere deelnemende erfgoedinstellingen naar hun ervaringen met het platform.

De meest gangbare platforms op dit moment voor Nederlandse erfgoedinstellingen zijn:

• Canon van Zuid-Holland

Voor het toegankelijk maken van de Zuid-Hollandse erfgoedcollecties kunnen instellingen zich aansluiten bij het digitale platform van de Canon van Nederland en de speciaal ingerichte Canon van Zuid-Holland.

In de 'Canon van Nederland' wordt de Nederlandse geschiedenis samengevat in 50 themavensters. Met de Canon van Zuid-Holland kan iedere culturele instelling een eigen canon of digitale samenvatting maken van (kunst)voorwerpen, historische gebeurtenissen, personen, verhalen etc. De provincie Zuid-Holland heeft 'Canon van Zuid-Holland' gekozen als digitaal platform voor collectiebeherende instellingen in Zuid-Holland. Instellingen kunnen zo eenvoudig

collecties en verhalen publiceren.

Deelname aan dit platform is gratis, onder enkele voorwaarden. Hoe dit platform precies werkt voor jouw collectie en verhalen, lees je in het handige stappenplan in het [volgende hoofdstuk](#).

• Digitale Collectie

Digitale Collectie brengt de digitale erfgoedcollecties van Nederland samen. Deze gecombineerde collecties verrijken elkaar over domeingrenzen heen. Afhankelijk van het type collectie, kies je binnen Digitale Collectie voor een specifiek domein (archieven, audiovisuele collecties, musea, bibliotheken). Met museale collecties kun je aansluiten bij de [nationale aggregator Collectie Nederland](#) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

De opsomming gaat verder op de volgende pagina >>

- **Europeana**

Een aggregator waarop gedigitaliseerde en born-digital collecties van Europese culturele en wetenschappelijke instellingen te vinden zijn. Op dit moment bevat Europeana meer dan 30 miljoen objecten. Erfgoedinstellingen kunnen aansluiten via bijvoorbeeld [Collectie Nederland](#).

- **Wikimedia**

Wikimedia is een community met meerdere platforms onder zich zoals Wikimedia Commons, Wikidata en natuurlijk Wikipedia. [Wikimedia](#)

[Commons](#) is een meertalige website die gebruikt wordt als centrale database van Wikimedia-projecten voor afbeeldingen, geluid, video en andere bestanden. Het internationale bereik is groot omdat bijvoorbeeld het beeldmateriaal bij de Wikipedia-artikelen wordt gebruikt.

Wikidata is de vrije kennisbank van de Wikimedia-projecten. De database is ontworpen om zowel leesbaar te zijn voor mensen als voor machines, gebaseerd op het principe van Linked Open Data. Lees het [blog](#) erover van Beeld en Geluid.

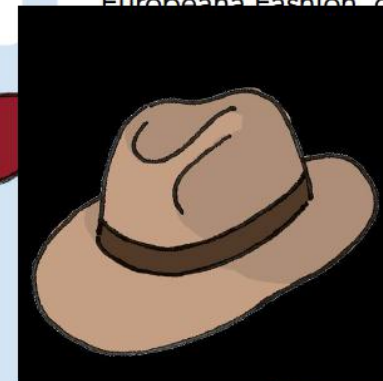
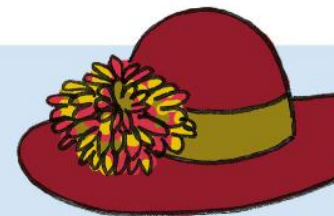
Thematische portals zijn bijvoorbeeld:

- **Netwerk Oorlogsbronnen**

Dit is een portal met erfgoed informatie over de Tweede Wereldoorlog als verbindende factor. Het heeft tot doel eindgebruikers wegwijs te maken in de fysiek verspreide bronnen.

- **Modemuze**

Dit is een communityplatform van mode- en kostuumliefhebbers dat online collecties en verhalen aan elkaar verbindt voor een breed publiek. Modemuze werkt o.a. samen met Europeana Fashion, de Europese portal mcollecties.

Stap 5 → Zorg ervoor dat de collecties worden klaargemaakt voor aansluiting bij het gekozen platform

De eisen en werkwijze zijn verschillend voor ieder platform:

Digitale Collectie

- Je neemt contact op met de juiste domeincoördinator (museum, archief of bibliotheek) die je kan informeren over, en assisteren bij het aansluiten van je collectie. Zij begeleiden je in het hele proces. Voor aansluiting van je museale collecties op [Collectie Nederland](#) neem je contact op met het [RCE](#).

Europeana

- Aansluiten bij Europeana gaat via een nationale aggregator. Bijvoorbeeld via [Collectie Nederland](#).
- Bekijk hier de [eisen](#) voor aansluiting op dit platform.

Wikimedia

- Aansluiten bij Wikimedia kan op verschillende platforms binnen de community. Het hangt er vanaf wat je wilt doen: beeldmateriaal delen of juist artikelen schrijven? Een overzicht van wat een erfgoedinstelling kan doen, vind je in deze uitgebreide [handleiding](#).
- Denk eraan dat Wikimedia werkt met zeer drempelvrije licenties. In de handleiding lees je hier meer over. Wikidata gaat een stap verder dan Wikimedia Commons: daarbij ga je al Linked Open Data toevoegen.

De opsomming gaat verder op de volgende pagina >>

TIP

Op de landelijke portal van de Canon van Nederland is speciaal voor Zuid-Hollandse collectie-beherende instellingen een prachtige landingpage gerealiseerd, www.erfgoedzuidholland.nl, waar de collecties en verhalen gedeeld kunnen worden. Het Steunpunt Digitalisering organiseert daar cursussen voor, en verderop ([hoofdstuk 4](#)) in dit spoorboekje volgt een uitgebreide handleiding.

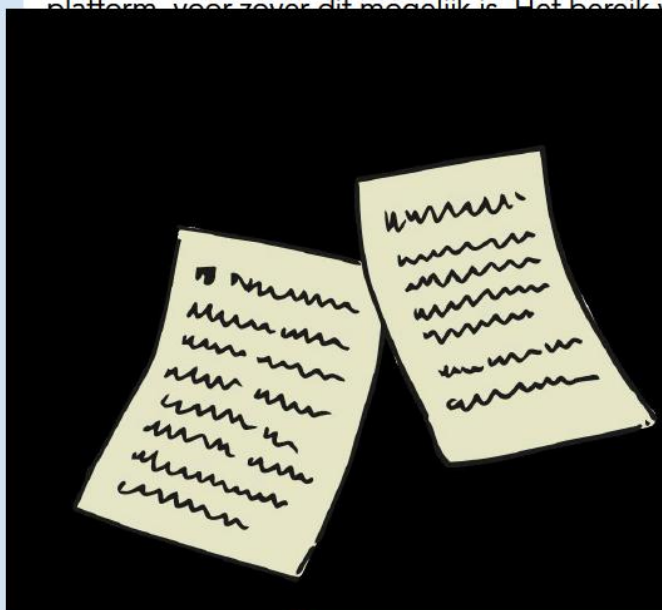

Stap 6 Publiceer de collecties en metadata of andere erfgoed informatie op het gekozen platform

Wil je weten wat het gebruik of zelfs de impact is van de gepubliceerde data?

Analyseer de gegevens die je hierover ontvangt van het platform, voor zover dit mogelijk is. Het bereik van digitaal erfgoed kan worden gemeten door de gegevens te analyseren die het ervoor

TIP

Gebruik voor het meten van de impact van je activiteiten [het spelboek van Europeana](#).

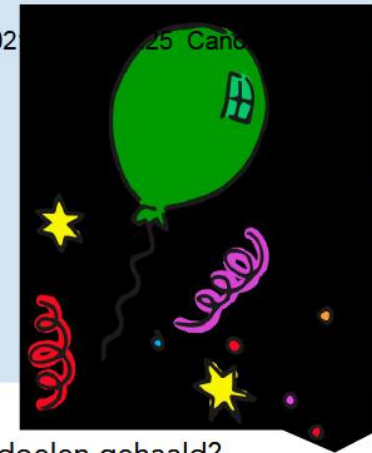
Doe ik het wel goed?

Resultaat

De collectie en metadata en/of andere informatie zijn nu, met de juiste licenties zo drempelvrij mogelijk beschikbaar, vindbaar en deelbaar gemaakt op één of meerdere platforms. Collecties kunnen op sommige platforms als open data worden gepubliceerd en daardoor wordt (her)gebruik voor allerlei nieuwe online toepassingen mogelijk gemaakt.

Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Zijn de digitaliseringsdoelen uit het informatieplan gehaald? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om ze te bereiken. Heb je daarbij hulp nodig?

- Kijk voor meer informatie op de website van het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Of vraag ons advies via: digitalisering@erfgoedhuis-zh.nl
- Zoek gelijkgestemde erfgoedorganisaties in het netwerk en deel je ervaringen. Ook jij bent nu expert.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot €10.000 euro aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Bekijk [hier](#) de voorwaarden en mogelijkheden. Het aanvragen van een financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds. Voorwaarde is wel het volgen van een cursus bij het Steunpunt Digitalisering en het aanbieden van de data als Open Data.

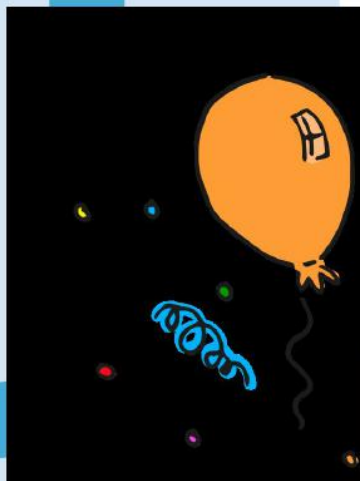
Zijn je doelen gehaald?

Gefeliciteerd!

Door naar de volgende bestemming

Wil je je verhaal vertellen rondom je collecties? Reis dan nu verder naar de [handleiding voor jouw canon](#) op de Canon van Zuid-Holland.

Wil dat er nog meer gebruik wordt gemaakt van de data, door wie dan ook? En dat deze duurzaam vindbaar, open is, verrijkt en gelinkt wordt aan andere collecties en data? Kijk dan op de [website van het Netwerk Digitaal Erfgoed](#) voor alle vervolgmogelijkheden voor linked (open) data.

BEGINSITUATIE

4

We willen verhalen vertellen over onze geschiedenis op de Canon van Zuid-Holland

Waar wil ik heen?

De collectie is toegankelijk gemaakt via een collectieregistratiesysteem en afbeeldingen van de objecten zijn beschikbaar. De collectie is raadpleegbaar op de eigen website of misschien al daarbuiten.

Als het goed is heb je ook al een informatiebeleidsplan gemaakt. Dus je weet welke doelen je wilt bereiken de komende periode. Zo niet, lees dan [hier](#) hoe je dat het beste aanpakt.

Maar je wilt meer, je wilt het verhaal vertellen rondom je collecties of over de lokale historie. Dat doe je waarschijnlijk al fysiek: via tentoonstellingen, publicaties, lezingen of tijdens rondleidingen.

Maar je kunt je verhalen over bijvoorbeeld kunstwerken in je collectie, belangrijke personen, historische gebeurtenissen ook digitaal vertellen aan een breed publiek.

Voor het toegankelijk maken van de Zuid-Hollandse erfgoedcollecties en de verhalen daarover is een eigen digitaal platform beschikbaar: de Canon van Zuid-Holland www.erfgoedzuidholland.nl. De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever en beheerder/redacteur van het platform.

Goed om te weten

De overkoepelende canonwebsite (entoen.nu) waar het provinciale platform deel van uitmaakt is door Driebit gerealiseerd. De site trekt al jaren veel bezoekers. Daar kun je dus zo op meeliften! Driebit verzorgt ook het onderhoud en de tools van de website. De Zuid-Hollandse canon maakt onderdeel uit van de Canon van Nederland. Deze Canon telt 50 vensters, in eerste instantie bedoeld voor het onderwijs: belangrijke personen, voorwerpen en gebeurtenissen die samen het verhaal van de historische en culturele ontwikkeling van Nederland laten zien.

Op de Canon van Zuid-Holland kunnen instellingen zelf een eigen canon aanmaken. In afzonderlijke vensters (hoofdstukken) die onder het canon hangen, kan de instelling

verhalen vertellen over bijvoorbeeld objecten, gebeurtenissen en personen.

Het woord 'canon' betekent onder andere 'richtlijn' of 'maatstaf' en in die zin is het hier bedoeld: de canon gaat over culturele en historische onderwerpen over de geschiedenis van Zuid-Holland die we als samenleving belangrijk genoeg vinden om aan nieuwe generaties en nieuwe inwoners mee te geven. Het is zelfs mogelijk om meerdere canons per instelling aan te maken, bijvoorbeeld voor aparte thema's, zoals Tweede Wereldoorlog, een lokale schilder, etc.

TIP

Neem [hier](#) alvast een kijkje op de Canon van Zuid-Holland.

Maak een plan van aanpak

Denk van te voren goed na over wat je wilt vertellen, hoe je het verhaal wilt vertellen, welke (digitale) objecten je daarbij wilt laten zien, wie het maken van de canon gaat oppakken, tijdsplanning, etc. Maak de afspraken en werkwijze liefst concreet in een kort en bondig actieplan. Dat hoeven echt geen dertig A-4tjes te zijn. Een plan is een voorbeeld van een project

Hoe kom ik waar ik zijn wil en wat heb ik ervoor nodig?

Gewenste eindsituatie

Verhalen en digitale collecties zijn toegankelijk gemaakt in één of meer (thematische) canons op de Canon van Zuid-Holland voor een breed publiek. Zo worden onderwerpen over de geschiedenis in de provincie die we belangrijk vinden, doorgegeven aan volgende generaties en nieuwe inwoners.

Wat heb je daarvoor nodig?

- Concreet actieplan
- Kennis over auteursrechten en privacyrechten
- Digitale objecten en bijbehorende metadata
- Een verhaal van maximaal 1,5 A4.

TIP

Bekijk ter inspiratie bestaande voorbeelden van canons op het platform, bijvoorbeeld die van [Leidschendam-Voorburg](#), gemaakt door de samenwerkende erfgoedinstellingen en gemeente.

Wat moet je hiervoor doen?

Je maakt op de Canon van Zuid-Holland één of meer (thematische) canons aan met verschillende vensters waar je de verhalen en digitale afbeeldingen van de collecties deelt.

Hoe kom ik waar ik zijn wil?

Stap 1 → Maak een actieplan als je dat nog niet hebt gedaan

Lees het eerder genoemde plan van aanpak in dit hoofdstuk.

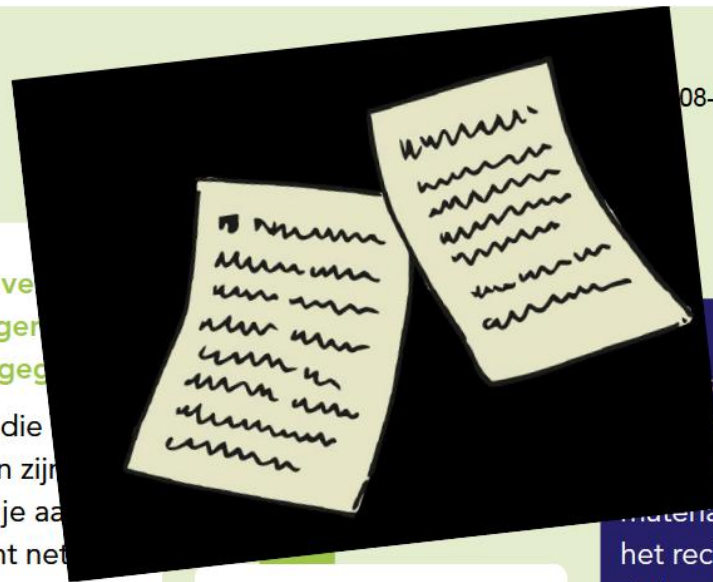
Stap 2 Zorg voor een goed geschreven verhaal (max. 1,5 A4), digitale afbeeldingen van hoge resolutie en de juiste metagegevens.

Een canon bestaat uit verschillende vensters die door een slingerlijn of tijdlijn met elkaar verbonden zijn. Na het aanmaken van een nieuwe canon, ga je aan de slag met de verschillende vensters. Je kunt net zoveel vensters maken als je wilt.

Een kwalitatief goede canon bestaat uit verschillende vensters die het hele verhaal vertellen over een deel van de collectie (thema, personen, objecten). De basis van een venster is een goed geschreven, logisch, verhaal waarbij alle feiten natuurlijk moeten kloppen. Het beeldmateriaal wat past bij het verhaal is van hoge kwaliteit. Dat komt de tekst en de uitstraling van de canon en het venster alleen maar ten goede.

TIP

Hulp nodig bij het schrijven van de tekst? Neem contact op met de redactie van de Canon van Zuid-Holland via canonvanzuidholland@pzh.nl. Er zijn mogelijkheden om gebruik te maken van de diensten van een professionele schrijver.

TIP

Wanneer je een digitale afbeelding uploadt, is het van belang dat je de auteursrechten op het materiaal (geregeld) hebt en dat je het recht hebt om het bestand of de beschrijving te publiceren. [Lees hoofdstuk 3](#) in het spoorboekje. Je bent als organisatie verantwoordelijk voor het juist aanleveren van het materiaal en de metadata. Dat geldt overigens ook voor persoonsgegevens van nog levende personen op de afbeeldingen of in de beschrijvingen.

Stap 3 Account aanvragen en inloggen

- Denk na over welk e-mailadres je wilt gebruiken en wie dat adres allemaal gebruiken: gebruik in dat geval liever een mailbox waar meerdere mensen mee werken. Bijvoorbeeld een algemeen info e-mailadres. Het is niet handig om met meerdere mensen tegelijk ingelogd te zijn om aan de canon te werken. Dan kun je informatie van elkaar overschrijven. Je kunt ook meerdere accounts maken voor 1 canon.
- Stuur een **e-mail naar de redactie** om aan te geven dat je graag een digitale canon wilt maken. De beheerder maakt een account aan en je ontvangt bericht wanneer dit is gebeurd. Je ontvangt de inloginstructies ook per e-mail.
- Ga met inloggegevens naar de Canon van Zuid-Holland via www.erfgoedzuidholland.nl. Klik op het persoons-icoontje naast het menu (rechtsboven) om in te loggen.
- Je kunt je wachtwoord altijd opnieuw instellen. Ga naar www.erfgoedzuidholland.nl, klik op het persoons-icoontje en kies vervolgens voor 'inloggen'. Klik daarna op 'wachtwoord vergeten' en vul het e-mailadres in dat verbonden is aan je account. Volg de instructies uit de e-mail die je ontvangt. E-mail niet ontvangen? Vergeet dan niet je spambox te checken.

Stap 4 → Maak een nieuwe canon

- Log in via www.erfgoedzuidholland.nl.
- Klik op het persoons-icoontje naast het menu en vervolgens op 'maak een nieuwe regiocanon'. Je ziet een scherm voor je met verschillende opties. De canon die je maakt staat standaard offline. Dat betekent dat deze op dat moment alleen zichtbaar is voor jou en de beheerders.

- Klik om te beginnen eens op het tandwiel-icoontje met 'instellingen'. Hiermee ga je naar de instellingenpagina waar je een aantal zaken kunt instellen:

- Afbeelding van jouw organisatie
Je kunt een afbeelding niet bewerken op dit platform. Mocht de afbeelding niet mooi passen in het ronde kader, bewerk hem dan eerst in een foto-bewerkingsprogramma. Het beste is de afbeelding vierkant te maken.
- Titel van de canon
- De jaren/tijdperiode van de vensters uit de canon
De themakleur, die natuurlijk die van Zuid-Holland is en blijft
De jaartallen die onder de rode puntjes op de slingerlijn moeten verschijnen. Deze rode puntjes zijn bedoeld als oriëntatiepunten voor de gebruiker en helpt hem of haar om de vensters op jouw canon te kunnen plaatsen in de tijd.

- Klik op 'OK' als je klaar bent met bewerken.
- Voeg indien van toepassing een colofon toe met meer informatie over jouw organisatie en eventueel wie de canon hebben samengesteld. Hier kan je bijvoorbeeld ook de naam van je website kwijt incl. de URL en de verwijzing naar andere bronnen.

Stap 5 → Maak een canonvenster aan

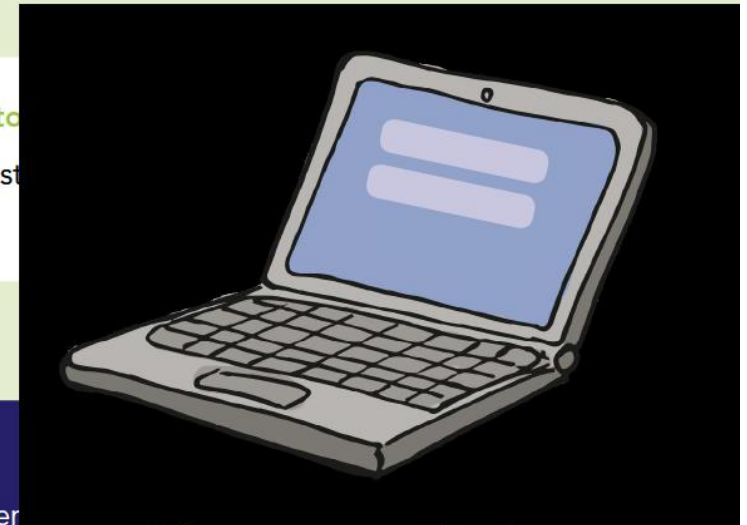
- Klik op het grote plusteken in het midden van het scherm.
- Kies vervolgens ' + Nieuw venster aanmaken '. Je gaat dan naar het bewerkscherm van het venster waarin je de content verder toe kunt voegen.
- Je krijgt de keuze om een bestaand venster toe te voegen of een nieuw venster aan te maken. Er is geen maximum aan het aantal vensters.

Stap 5a → Bestaand venster toevoegen

Je zoekt en selecteert het venster dat je nodig hebt voor jouw canon.

TIP

Heb je al een canon op je eigen website? Kun je deze linken vanaf het gemaakte venster naar je website linken? Dan kun je de redactie vragen om in te stellen dat je hiernaar toe kunt linken. E-mail in dat geval naar: canonvanzuidholland@pzh.nl.

Stap 5b Nieuw venster aanmaken

- Vul de titel in van het venster en eventueel een ondertitel. De titel is een verplicht veld om in te vullen.
- Voeg een achtergrondaafbeelding toe. Klik op het plusje. Deze afbeelding zal bovenin het beeld breed op het scherm te zien zijn, als je het venster hebt geopend. Lees ook even de tip over beeldmateriaal hieronder.
- Voeg een hoofdafbeelding toe. Deze afbeelding zie je in een rond kader straks terug in de tijdlijn.
- Maak een mediacarrousel aan: voeg hier afbeeldingen of filmpjes toe. Klik op het blauwe icoon. De afbeeldingen worden in een balk of lint weergegeven in het venster. Je krijgt weer een keuzemogelijkheid:
  - Upload een eigen bestand bijvoorbeeld vanaf je eigen computer. Je kunt hier ook een bijschrift en titel toevoegen aan je eigen afbeelding. Het wordt aanbevolen door de provincie en is zelfs een [voorwaarde voor een financiële bijdrage](#) om de digitale bestanden als open data aan te bieden (via een bestaand platform). Zie voor overige geschikte platforms [hoofdstuk 3, stap 4](#) in het spoorboekje.
  - Embed URL. Je kopieert hiervoor het webadres van een video, bijvoorbeeld van youtube of vimeo. Probeer vervolgens de URL en voeg het media bestand toe.
  - Linked data. Deze beelden komen van het [platform Collectie Nederland](#) en zijn vrij te gebruiken.
  - Entoen.nu. Dit zijn beelden die op de website www.entoen.nu gebruikt zijn, bijvoorbeeld van andere grote canons.

Stap 5b gaat verder op de volgende pagina >>

TIP

Als je afbeeldingen toevoegt, zorg er dan voor dat de afbeelding van voldoende kwaliteit is. Een afbeelding met een resolutie tussen de 1000 en 1400 pixels is al goed. Kijk ook of de afbeelding mooi in het kader valt. Je kunt foto's niet bewerken op het platform, maar wel van tevoren bewerken in een fotobewerkingsprogramma als Paint.

- Voeg gerelateerde informatie toe. Je vind deze informatie straks terug als tabjes in het venster. Je kunt verschillende tabjes aanmaken. Denk bijvoorbeeld aan literatuurverwijzingen, auteursrechten, verwijzingen naar tentoonstelling e.d. **Zie het voorbeeld** van het venster over Zuid-Holland en het water: 2 tabjes met 'websites' en 'bronnen'.
- Voeg een introductietekst toe: een samenvatting, kort en beschrijvend.
- Vul een datum (jaartallen) in: een tijdvak waarbinnen het canonvenster valt. Het startjaar en eindjaar zijn verplichte velden om in te vullen. Op deze tijdlijn of in een slingerlijn komen de verschillende vensters te staan. De volgorde van de vensters op de slingerlijn worden door de jaartallen bepaald.
- Voeg een locatie toe. Vul een adres in of de lengte en breedtegraad als je die kent.
- Voeg de tekst van het verhaal toe. Je kunt hyperlinks in een tekst opnemen.

TIP

Waar moet je op letten bij het maken van de tekst:

- Is het stuk niet te lang? Je houdt de interesse van de lezer vast als het verhaal max 1 tot 1,5 A4 is.
- Zijn er voldoende tussenkopjes gebruikt? Heeft de tekst voldoende structuur?
- Zijn er literatuurvermeldingen? Neem ze op in de tekst of als gerelateerde informatie (tabje)
- Als je tekst kopieert uit Word, dan kopieer je ook de opmaak mee en die geeft soms vreemde tekens, dus kopieer de tekst als platte tekst.
- Voeg eventueel een of meerdere periode(s) toe. Dit zijn de tijdvakken die gebruikt worden in het onderwijs. De tijdvakken zijn op dit moment nog niet te zien voor de bezoekers van de Canon van Zuid-Holland, maar in een later stadium wel.
- Sla het venster op.

Stap 6 Afronden en publiceren

Je kunt altijd de canons en de vensters bewerken. Klik op het icoon van het potloodje en pas aan wat je wilt. Je kunt de canon via een deelpknop ook delen met anderen via social media, e-mail of zelfs de HTML code embedden op je eigen website. Vergeet ook niet het colofon in te vullen met de gegevens van jouw organisatie.

Publicatie van de canon

Als je een canon aanmaakt of aan het bewerken bent, staat hij standaard offline. Is de canon af en is (zijn) het (de) venster(s) met alle informatie gevuld? Zet dan het schuifje om naar 'online' en klik op 'bekijk'. Je kunt uiteraard alleen je eigen canon(s) en venster(s) bewerken.

Wil je dat de canon ook op de landingspagina (homepage van Zuid-Holland) wordt gepubliceerd? Stuur dan een [e-mail naar de redactie](#). We vinden het daarbij belangrijk dat de bijzondere verhalen en digitale collecties van goede kwaliteit zijn. De redactie van het platform helpt je er graag bij en zal als het nodig is nog feedback geven over de kwaliteit.

TIP

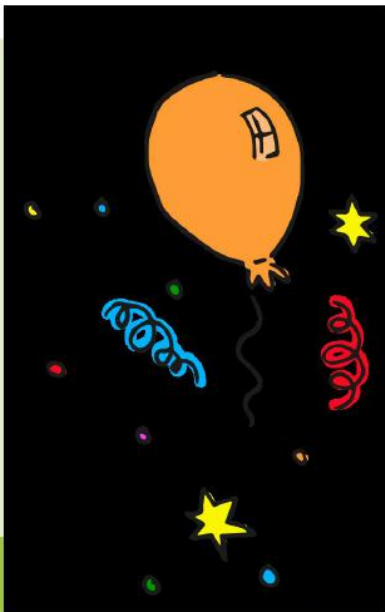
Naast de canons worden ook belangrijke historische gebeurtenissen uitgelicht. Deze gebeurtenissen er nog een? Geef het aan ons door [.nl](#).

Doe ik het wel goed?

Resultaat

Het is gelukt. Je hebt op de Canon van Zuid-Holland, één of meer (thematische) canons aangemaakt met verhalen en digitale afbeeldingen van de erfgoedcollectie. Samen met jouw canon wordt de geschiedenis van Zuid-Holland verteld en doorgegeven aan generaties ná ons!

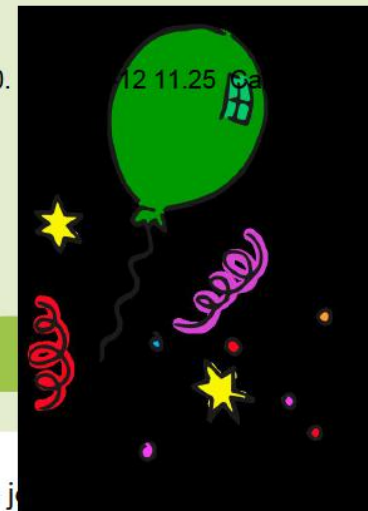
Evalueer je behaalde resultaten met je collega's. Ben je tevreden? Zo nee, kijk wat je nog nodig hebt om de canon te verbeteren.

- De provincie Zuid-Holland is opdrachtgever en redacteur van het platform. Heb je wensen of loop je ergens tegenaan? Of heb je hulp nodig bij het schrijven? Stel je vraag via canonvanzuidholland@pzh.nl
- Zoek collega erfgoedinstellingen die ook een canon hebben gemaakt en deel je ervaringen of vragen. In de colofons van de verschillende regioanons vind je mogelijk de contactgegevens.
- Het maken van een canon op Canon van Zuid-Holland is gratis. Voor andere projecten rond het digitaliseren van erfgoedcollecties kun je een financiële bijdrage aanvragen. Het Prins Bernhard Cultuurfonds, afdeling Zuid-Holland geeft een financiële bijdrage tot 10.000 euro aan Zuid-Hollandse collectiebeherende instellingen die hun collectie willen digitaliseren. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen moet je wel aan enkele voorwaarden voldoen. Bekijk [hier](#) de voorwaarden en mogelijkheden. Het aanvragen van de financiële bijdrage kan via de [website](#) van het fonds.

30.

12 11.25 Ga

11/11
rechtse Waard.pdf

Zijn j
Gefeliciteerd!

Door naar de volgende bestemming

Wil je dat er nog meer gebruik wordt gemaakt van jouw digitale data, door wie dan ook? En dat deze open is, verrijkt en gelinkt wordt aan andere collecties en data? Vervolg dan hier je weg voor alle mogelijkheden van [Linked Open Data](#).

Colofon

Dit Spoorboekje Digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland is ontwikkeld door Erfgoedhuis Zuid-Holland in opdracht van de provincie Zuid-Holland. Het is bedoeld om de collectiebeherende instellingen in Zuid-Holland op weg te helpen bij het digitaliseren van (een deel van) hun collectie(s).

Het programma [Digitalisering Erfgoedcollecties Zuid-Holland](#) is een initiatief van de provincie Zuid-Holland. In opdracht van de provincie coördineert Erfgoedhuis Zuid-Holland het [Steunpunt Digitalisering Erfgoedcollecties ZH](#). Bij het [Prins Bernhard Cultuurfonds, afdeling Zuid-Holland](#) kunnen erfgoedinstellingen een financiële bijdrage aanvragen voor het digitaliseren hun collectie.

art10 2e Erfgoedhuis Zuid-Holland, met inhoudelijke bijdrage van het Netwerk Digitaal Erfgoed
art10 2e Driebit

Redactie

art10 2e

Erfgoedhuis Zuid-Holland

art10 2e Provincie Zuid-Holland

Vormgeving

art10 2e

Uitgave

Provincie Zuid-Holland/ Erfgoedhuis Zuid-Holland, maart 2019

Voor meer informatie over het Spoorboekje, klik [hier](#).

Disclaimer

Op de publicatie is een Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen licentie van toepassing. De gehele licentietekst is [hier](#) te vinden. Als je deze publicatie wilt hergebruiken kun je de volgende methode van naamsvermelding aanhouden: Spoorboekje digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland) CC BY-SA 4.0

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 11:44
Aan: art10 2e
Onderwerp: FW: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Ik kreeg onderstaande melding en kan de email dus niet toesturen aan art10 2e Ik b eschik niet over een ander emailadres. Het verzoek aan jou om de email door te sturen aan hem.

Dank en groet

art10 2e

Van: Microsoft Outlook
<MicrosoftExchange329e71ec88ae4615bbc36ab6ce41109e@pzh.onmicrosoft.com>
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 11:26
Aan: art10 2e
Onderwerp: Onbestelbaar: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Het bericht aa art10 2e @ gmail.com kan niet worden afgeleverd.

art10 2e is niet gevonden in gmail.com.

art10 2e

Office 365

art10 2e

Actie vereist

Geadresseerde

Onbekend Aan-adres

Oplossing

Het adres is mogelijk verkeerd gespeld of bestaat niet. Voer een of meer van de volgende handelingen uit:

- Verzend het bericht opnieuw volgens deze stappen: Open in Outlook dit NDR (rapport over niet-uitgevoerde bezorging) en kies op het lint Rapporteren de optie **Opnieuw verzenden**. Selecteer in de webversie van Outlook dit NDR en selecteer vervolgens de koppeling **Klik hier om het bericht opnieuw te verzenden**. Verwijder daarna het volledige adres van de geadresseerde en typ dit adres opnieuw. Als met de functie Lijst voor automatisch aanvullen een suggestie wordt gegenereerd, selecteert u deze niet.

Van: [art10 2e] p lanet.nl
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 14:34
Aan: [art10 2e] @gmail.com [art10 2e]
CC: [art10 2e]
[art10 2e] @hetnet.nl
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Inderdaad een mooie reactie [art10 2e] do e je best mbt de brief, svp niet te lang wachten.
Zie ook: "Belangrijk is ook de auteursrechten op te nemen en andere relevante informatie, zoals fotobijschriften, vermelding van fotograaf en de beeldrechten". Is niet gedaan op de site van het Ahof!!

Mvg [art10 2e]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [art10 2e] @gmail.com [art10 2e] @gmail.com
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 13:24
Aan: [art10 2e] @ pzh.nl
CC: [art10 2e] @ kliksafe.nl; [art10 2e] @h etnet.nl; [art10 2e] @hotmail.com; [art10 2e] @g mail.com; [art10 2e] p lanet.nl; [art10 2e] @xs4all.nl; [art10 2e] @p otmail.com; [art10 2e] @h etnet.nl
Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Zo!

Dat is een super reactie en ik maak een conceptbrief (dus weer aan jullie allen ter beoordeling en ter afwerking doo [art10 2e] richting Augustijnenhof Groet [art10 2e]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 12 aug. 2021 om 11:26 heeft [art10 2e] @ pzh.nl> het volgende geschreven:

>

> Goedemorgen [art10 2e]

>

> Dank voor het bericht en de bijgevoegde brief. Als jullie hulp nodig hebben bij het realiseren van de canon op de Canons van Zuid-Holland, dan hoor ik dat graag. Ik voeg voor de volledigheid het zgn. Spoorboekje bij. In hoofdstuk 4 (het groene gedeelte) is een korte handleiding opgenomen met de belangrijke stappen voor het realiseren van de canon op ons digitale platform.

> Via de Canons van Zuid-Holland kan een gratis account worden aangemaakt:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fzuid->

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fzuid-holland%2Flanding&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7C300050e496464801228808d95d8d7690%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643684421838681%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1aWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=Jgokpw9MeYlx%2FpinB3B7GINap0AOmXyyQz9%2BtD5QlyE%3D&reserved=0> Via de knop aan de linkerzijde, net iets onder het logo van de provincie Zuid-Holland. Als jullie zover zijn, dan beoordeel ik de teksten, het gebruik van beeldmateriaal, etc. Pas daarna zal ik de canon publiceren en alleen ná akkoord van jullie. Belangrijk is ook de auteursrechten op te nemen en andere relevante informatie, zoals fotobijschriften, vermelding van fotograaf en de beeldrechten.

>
> Ik wil jullie vriendelijk verzoeken de [art10 2e] in kennis te stellen van jullie besluit. Ik wil graag in de CC van deze e-mail worden opgenomen, zodat de [art10 2e] ook de hoogte is, dat ik geïnformeerd ben van het besluit van de drie verenigingen. De door Augustijnenhof gerealiseerd canon Zwijndrechtse Waard is niet gepubliceerd. Dat kunnen jullie zelf controleren op het digitale platform van de Canons van Zuid-Holland:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fn%2Fzuid->

[holland%2Flanding&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7C300050e496464801228808d95d8d7690%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643684421838681%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=Jgokpw9MeYix%2FpinB3B7GINap0AOMXyyQz9%2BtD5QlyE%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fn%2Fzuid-holland%2Flanding&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7C300050e496464801228808d95d8d7690%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643684421838681%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=Jgokpw9MeYix%2FpinB3B7GINap0AOMXyyQz9%2BtD5QlyE%3D&reserved=0) De Canon Zwijndrechtse Waard komt niet voor in deze regiocanons.

>
> Hartelijke groet

> [art10 2e]

>
> [art10 2e]

> Senior beleidsmedewerker
> Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
> Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten Afdeling
> Samenleving Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

>
> M 06 [art10 2e]

> E [art10 2e] @ pzh.nl

> <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7C300050e496464801228808d95d8d7690%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643684421838681%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=phQu0ptmozdzA2oKP%2BisOpzEUzyH4qt9KIVWzqmnFCo%3D&reserved=0>

>
> Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

>
> Elke dag beter. Zuid-Holland.

>
>
>
>
>

> -----Oorspronkelijk bericht-----

> Van: [art10 2e] @ kliksafe.nl>

> Verzonden: woensdag 11 augustus 2021 23:12

> Aan: [art10 2e] @ pzh.nl>

> CC [art10 2e] @h etnet.nl>; [art10 2e]

> [art10 2e] @hotmail.com>; [art10 2e]

[art10 2e] @ gmail.com> [art10 2e] @p lanet.nl>; [art10 2e]

[art10 2e] @xs4 all.nl>; [art10 2e]

> [art10 2e] @h otmail.com> [art10 2e]

> [art10 2c]@gmail.com> [art10 2c]@zh-etnet.nl
> Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
>
> Geachte [art10 2c], Zoals afgesproken hierbij de brief van de gezamenlijke historische verenigingen m.b.t. het voornemen zelf een Canon voor de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Voor de goede orde gaat de brief ook naar de burgemeesters van resp. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.
> Na de nodige organisatorische afspraken tussen de drie verenigingen en bezinning op de aanpak (aantal vensters, e.d.) zijn we intussen gestart met het schrijven van de eerste vier vensters. We prijzen ons gelukkig met de steun van de historicus [art10 2c] die nauw betrokken is geweest bij de samenstelling van de Canon van de gemeente Leidschendam-Voorburg en ook over veel informatie beschikt m.b.t. de Zwijndrechtse Waard, van waar hij afkomstig is. Ook met Rijsoord/Ridderkerk hebben wij contacten over hun inbreng bij de samenstelling van onze canon.
> Kan het overigens zo zijn, dat de canon van de Augustijnenhof intussen gelinkt zou zijn aan de Canon van Nederland? We horen graag van je hoe dit zit. (liefst per e-mail) Vriendelijke groeten, [art10 2c]
[art10 2c] nam ens de drie verenigingen.
> <spoorboekje_zh_def.pdf>

Van: [art10 2c] <[art10 2c]@kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 19:43

Aan: [art10 2c] <[art10 2c]@gmail.com>; [art10 2c]

CC: [art10 2c]
[art10 2c] <[art10 2c]@etnet.nl>

Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Beste allen,

Met jullie goedvinden maak ik dit stukje correspondentie af.

D.w.z. ik stuur zoals door de provincie gewenst een korte kennisgeving naar [art10 2c] dat wij na ampele overweging en gelet op het feit dat de Augustijnenhof zonder deugdelijke motivering de samenwerking met ons heeft opgezegd, besloten hebben om zelf een inhoudelijk betrouwbare Canon van de Zwijndrechtse Waard te maken. Desgewenst zijn wij gaarne bereid ons besluit nader toe te lichten. Ik moet één dezer dagen de kopiebrief ook nog aan de burgemeesters sturen. Ik wil dat doen middels een kort begeleidend briefje, waarin de reden wordt toegelicht waarom zij de CC-brief krijgen. Als ik binnen 24 uur niets gehoord heb neem ik aan dat jullie met één en ander akkoord zijn.

Groeten,

[art10 2c]

Op 12-8-2021 om 13:24 schreef [art10 2c] <[art10 2c]@gmail.com>:

> Zo!

> Dat is een super reactie en ik maak een conceptbrief (dus weer aan

> jullie allen ter beoordeling en ter afwerking door [art10 2c] richting

> Augustijnenhof Groet [art10 2c]

>

> Verstuurd vanaf mijn iPhone

>

>> Op 12 aug. 2021 om 11:26 heeft [art10 2c] <[art10 2c]@etnet.nl> het volgende geschreven:

>>

>> Goedemorge [art10 2c]

>>

>> Dank voor het bericht en de bijgevoegde brief. Als jullie hulp nodig hebben bij het realiseren van de canon op de Canons van Zuid-Holland, dan hoor ik dat graag. Ik voeg voor de volledigheid het zgn. Spoorboekje bij. In hoofdstuk 4 (het groene gedeelte) is een korte handleiding opgenomen met de belangrijke stappen voor het realiseren van de canon op ons digitale platform.

>> Via de Canons van Zuid-Holland kan een gratis account worden aangemaakt:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fzuid->

[holland%2Flanding&data=04%7C01%7C\[art10 2c\]40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&sd=PrUY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fzuid-holland%2Flanding&data=04%7C01%7C[art10 2c]40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&sd=PrUY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

Via de knop aan de linkzijde, net iets onder het logo van de provincie Zuid-Holland. Als jullie zover zijn, dan beoordeel ik de teksten, het gebruik van beeldmateriaal, etc. Pas daarna zal ik de canon publiceren en alleen ná akkoord van jullie. Belangrijk is ook de auteursrechten op te nemen en andere relevante informatie, zoals fotobijschriften, vermelding van fotograaf en de beeldrechten.

>>

>> Ik wil jullie vriendelijk verzoeken de [art10 2e] n ke nnis te stellen van jullie besluit. Ik wil graag in de CC van deze e-mail worden opgenomen, zodat de [art10 2e] ook de hoogte is, dat ik geïnformeerd ben van het besluit van de drie verenigingen. De door Augustijnenhof gerealiseerd canon Zwijndrechtse Waard is niet gepubliceerd. Dat kunnen jullie zelf controleren op het digitale platform van de Canons van Zuid-Holland:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fn%2Fzuid->

[holland%2Flanding&data=04%7C01%7C\[art10 2e\]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fn%2Fzuid-holland%2Flanding&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

De Canon Zwijndrechtse Waard komt niet voor in deze regiocanons.

>>

>> Hartelijke groet

> [art10 2e]

>>

>> [art10 2e]

>> Senior beleidsmedewerker

>> Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/

>> Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten Afdeling

>> Samenleving Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

>>

>> M 06 [art10 2e]

>> E [art10 2e]@pzh.nl

>> <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.>

[zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C\[art10 2e\]%40pzh.nl%](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

[7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

[%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

[wMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

[Tt2s%2B7ltu%2BmSvMGghvYaT41eUjhom3%2BaetJlu1l8Ojc%3D&reserved=0](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C[art10 2e]%40pzh.nl%7C360aba8b080249cec30b08d95db8a132%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637643869820584138%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikh1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=PruY1NV%2B3OH%2FNRIUs31Hfi%2FnXeU3xZ6h2A4m8qDLWkk%3D&reserved=0)

>>

>> Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

>>

>> Elke dag beter. Zuid-Holland.

>>

>>

>>

>>

>>

>> -----Oorspronkelijk bericht-----

>> Van: [art10 2e] <[art10 2e]@kliksafe.nl>

>> Verzonden: woensdag 11 augustus 2021 23:12

>> Aan: [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>

>> CC: [art10 2e] <[art10 2e]@hetnet.nl>

> [art10 2e] <[art10 2e]@hotmail.com>

[art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>

[art10 2e] <[art10 2e]@xs4all.nl>

>> [art10 2e] <[art10 2e]@hotmail.com>

> [art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>

>> Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

>>

>> Geachte mevrouw art10 2e, Zoals afgesproken hierbij de brief van de gezamenlijke historische verenigingen m.b.t. het voornemen zelf een Canon voor de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Voor de goede orde gaat de brief ook naar de burgemeesters van resp. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

>> Na de nodige organisatorische afspraken tussen de drie verenigingen en bezinning op de aanpak (aantal vensters, e.d.) zijn we intussen gestart met het schrijven van de eerste vier vensters. We prijzen ons gelukkig met de steun van de historicus art10 2e die nauw betrokken is geweest bij de samenstelling van de Canon van de gemeente Leidschendam-Voorburg en ook over veel informatie beschikt m.b.t. de Zwijndrechtse Waard, van waar hij afkomstig is. Ook met Rijsoord/Ridderkerk hebben wij contacten over hun inbreng bij de samenstelling van onze canon.

>> Kan het overigens zo zijn, dat de canon van de Augustijnenhof intussen gelinkt zou zijn aan de Canon art10 2e an d? We horen graag van je hoe dit zit. (liefst per e-mail) Vriendelijke groeten, art10 2e
art10 2e nam ens de drie verenigingen.

>> <spoorboekje_zh_def.pdf>

Van: [art10 2e] <kliksafe.nl>
Verzonden: zaterdag 14 augustus 2021 12:02
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; [art10 2e]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Brief Augustijnenhof.docx

Geachte [art10 2e]
Hierbij als bijlage een brief over ons besluit een Canon van de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Kortheidshalve verwijzen wij naar de inhoud van deze brief, waarvan ook een exemplaar is gezonden aan de provincie Zuid-Holland t.a.v. [art10 2e]

[art10 2e]
Met vriendelijke groeten,
Namens de drie historische verenigingen van de Zwijndrechtse Waard, [art10 2e]

Augustijnenhof,
t.a.v. de art10 2e

Hof 15,
3311 XG DORDRECHT

Zwijndrechtse Waard, 14 augustus 2021.

Geachte art10 2e

Hierbij willen wij u laten weten dat wij als gezamenlijke historische verenigingen na ampele overweging besloten hebben zelf een canon samen te stellen over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard. We streven naar een canon die inhoudelijk betrouwbaar en didactisch verantwoord is voor het onderwijs.

Wij hebben ons genoodzaakt gezien hiertoe te besluiten nadat de Augustijnenhof zonder deugdelijke motivering eenzijdig de door ons nagestreefde samenwerking meende te moeten opzeggen. Wij betreuren de door ons niet gezochte gang van zaken nog steeds.

De werkzaamheden aan de canon zijn intussen in volle gang. Binnenkort hopen we de eerste vier vensters gereed te hebben. Medio 2022 willen wij de Canon van de Zwijndrechtse Waard uitgeven.

Desgewenst zijn wij bereid ons besluit nader toe te lichten.

Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2e

Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: art10 2c
Verzonden: zondag 15 augustus 2021 20:40
Aan: art10 2c @o penluchtmuseum.nl)
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Canon Zwijndrechtse Waard; Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2c

Buiten reikwijdte Wob-verzoek

art10 2c puur ter info meld ik je dat tussen Augustijnenhof art10 2c en drie historische verenigingen Zwijndrecht e.o. art11 is ontstaan. Ik heb getracht te bemiddelen tussen de heren en tot een oplossing, maar helaas zonder succes. art11

Een korte historie.

art10 2c he eft in april/mei jl. het initiatief genomen voor het realiseren van de Canon Zwijndrechtse Waard. Gezien zijn inspanningen voor de Canons van Dordrecht en Alblasserwaard m.i. een zeer mooi initiatief. Maar, art10 2c is (te) voortvarend aan de slag gegaan en heeft nagelaten tijdig de drie historische verenigingen in het betreffende gebied te betrekken. Deze verenigingen hebben al in mei jl. geconstateerd dat verschillende teksten van de vensters foutieve historische feiten bevatten. Onacceptabel voor de drie verenigingen. Zonder in detail te treden: de heren willen niet meer met elkaar praten en art10 2c door met het realiseren van de Canon en negeert volledig de drie verenigingen. De drie verenigingen zijn in gesprek gegaan met de burgemeesters van het betreffende gebied en hebben nu besloten zelf de Canon te gaan maken. In de bijlagen vind je twee brieven die aan betrokkenen is gestuurd, waaronder aan art10 2c en aan mij.

Ik zal de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is door art10 2c niet gaan publiceren. Immers, deze heeft niet de instemming van de drie verenigingen (met rugdekking van de burgemeesters).

Ik stuur je deze e-mail en de bijlagen omdat art10 2c mogelijk via jou de Canon gepubliceerd wilt zien. Dan ben je op de hoogte van mijn standpunt nu en mijn inspanningen om de heren tot elkaar te laten komen.

Hartelijke groet en een fijne avond

art10 2c

art10 2c

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e <[redacted]> kliksafe.nl>
Verzonden: woensdag 11 augustus 2021 23:12
Aan: art10 2e <[redacted]>
CC: [redacted]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: img994.jpg

Geachte art10 2e <[redacted]> Z oals afgesproken hierbij de brief van de gezamenlijke historische verenigingen m.b.t. het voornemen zelf een Canon voor de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Voor de goede orde gaat de brief ook naar de burgemeesters van resp. Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Na de nodige organisatorische afspraken tussen de drie verenigingen en bezinning op de aanpak (aantal vensters, e.d.) zijn we intussen gestart met het schrijven van de eerste vier vensters. We prijzen ons gelukkig met de steun van de historicu art10 2e <[redacted]> die nauw betrokken is geweest bij de samenstelling van de Canon van de gemeente Leidschendam-Voorburg en ook over veel informatie beschikt m.b.t. de Zwijndrechtse Waard, van waar hij afkomstig is. Ook met Rijsoord/Ridderkerk hebben wij contacten over hun inbreng bij de samenstelling van onze canon.

Kan het overigens zo zijn, dat de canon van de Augustijnenhof intussen gelinkt zou zijn aan de Canon van Nederland? We horen graag van je hoe dit zit. (liefst per e-mail) Vriendelijke groeten, art10 2e <[redacted]>
namens de drie verenigingen.

Provincie Zuid-Holland

t.a.v. art10 2e

Provinciehuis

's Gravenhage

Zwijndrechtse Waard, 10 augustus 2021

Geachte art10 2e

Naar aanleiding van de contacten die art10 2e namens de historische verenigingen met u gehad heeft over het uitbrengen van een Historische Canon voor de Zwijndrechtse Waard willen wij, gevolg gevend aan uw verzoek, het volgende berichten.

Als drie verenigingen hebben wij gezamenlijk besloten zelf een canon samen te stellen met benutting van de uitgebreid aanwezige kennis die er binnen de drie verenigingen aanwezig is. Wij hebben daarvoor inmiddels een werkgroep samengesteld die met input van de achterban van de verenigingen over ongeveer een jaar een canon beschikbaar wil hebben. We prijzen ons gelukkig met het feit dat we in onze werkgroep iemand hebben die met succes gewerkt heeft aan een vergelijkbare canon voor een andere gemeente in de provincie. We hebben inmiddels contact gelegd met Rijsoord/Ridderkerk, die wij ook graag willen betrekken bij de canon. Immers Rijsoord behoort voor een niet gering deel tot het grondgebied van de Zwijndrechtse Waard.

Ons streven is dat de door ons uit te geven canon zowel qua inhoud (historische betrouwbaarheid) als didactisch verantwoord en geschikt is voor gebruik in de bovenbouw van de basisscholen en het voortgezet onderwijs. Verder willen wij aan alle daarvoor vereiste voorwaarden voldoen waardoor de canon door de provincie kan worden erkend en gelinkt kan worden aan de landelijke en provinciale canon.

Wij hebben contact gehad met de burgemeesters van Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht (waarvan Heerjansdam deel uitmaakt). Zij hebben met instemming kennis genomen van ons gemeenschappelijk initiatief. Een kopie van deze brief is gezonden aan beide burgemeesters.

Wij maken ons graag sterk voor een goed en betrouwbaar product vanuit de Zwijndrechtse Waard en bestemd voor de Zwijndrechtse Waard.

Hoogachtend,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht.

art10 2e

Namens de Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: [art10 2e] kliksafe.nl>
Verzonden: zaterdag 14 augustus 2021 12:02
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; [art10 2e]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Brief Augustijnenhof.docx

Geachte [art10 2e]

Hierbij als bijlage een brief over ons besluit een Canon van de Zwijndrechtse Waard samen te stellen. Kortheidshalve verwijzen wij naar de inhoud van deze brief, waarvan ook een exemplaar is gezonden aan de provincie Zuid-Holland t.a.v. [art10 2e]

[art10 2e]

Met vriendelijke groeten,

Namens de drie historische verenigingen van de Zwijndrechtse Waard, [art10 2e]

Augustijnenhof,
t.a.v. de art10 2e

Hof 15,
3311 XG DORDRECHT

Zwijndrechtse Waard, 14 augustus 2021.

Geachte art10 2e

Hierbij willen wij u laten weten dat wij als gezamenlijke historische verenigingen na ampele overweging besloten hebben zelf een canon samen te stellen over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard. We streven naar een canon die inhoudelijk betrouwbaar en didactisch verantwoord is voor het onderwijs.

Wij hebben ons genoodzaakt gezien hiertoe te besluiten nadat de Augustijnenhof zonder deugdelijke motivering eenzijdig de door ons nagestreefde samenwerking meende te moeten opzeggen. Wij betreuren de door ons niet gezochte gang van zaken nog steeds.

De werkzaamheden aan de canon zijn intussen in volle gang. Binnenkort hopen we de eerste vier vensters gereed te hebben. Medio 2022 willen wij de Canon van de Zwijndrechtse Waard uitgeven.

Desgewenst zijn wij bereid ons besluit nader toe te lichten.

Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2e

Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: [art10 2e]
Verzonden: maandag 16 augustus 2021 10:00
Aan: [art10 2e]
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemorgen [art10 2e]

Tot op heden heb ik niets van [art10 2e] vernomen. Ik houd je op de hoogte!

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e] p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [art10 2e] <[art10 2e]@penluchtmuseum.nl>

Verzonden: maandag 16 augustus 2021 09:27

Aan: [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Wat een vervelende toestand [art10 2e] dan k voor je bericht en waarschuwing. Ik heb indertijd wel wat correspondentie met [art10 2e] gevoerd, maar dat ging over een Canon van het Waddengebied die hij wil samenstellen. Ik heb daarbij ook uitdrukkelijk gevraagd om samenwerking met de organisaties uit dat gebied zelf. Dat zou hij doen. Maar nu zie je hoe snel je hierbij op tenen trapt.

Heeft [art10 2e] al naar jou gereageerd? Ik ben benieuwd of hij zich erbij neer legt. [art10 2e] kan altijd een Mijn Canon maken met zijn content erin, maar die krijgt dan niet de status van Regiocanon en is niet via de zoekmachine van canonvannederland.nl te vinden [art11]

[art11]

Laat me weten of ik nog iets kan doen. Sterkte en wijsheid.

Met vriendelijke groeten,

art10 2c

Nederlands Openluchtmuseum | Canon van Nederland

M +31 (0) 6 art10 2c

Van: art10 2c @ pzh.nl>

Verzonden: zondag 15 augustus 2021 20:40

Aan: art10 2c @o penluchtmuseum.nl>

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2c

Buiten reikwijdte Wob-verzoek

art10 2c puur ter info meld ik je dat tussen Augustijnenhof art10 2c en drie historische verenigingen Zwijndrecht e.o. art11 is ontstaan. Ik heb getracht te bemiddelen tussen de heren en tot een oplossing, maar helaas zonder succes. art11

Een korte historie.

art10 2c heeft in april/mei jl. het initiatief genomen voor het realiseren van de Canon Zwijndrechtse Waard. Gezien zijn inspanningen voor de Canons van Dordrecht en Alblasserwaard m.i. een zeer mooi initiatief. Maar, art10 2c s (te) voortvarend aan de slag gegaan en heeft nagelaten tijdig de drie historische verenigingen in het betreffende gebied te betrekken. Deze verenigingen hebben al in mei jl. geconstateerd dat verschillende teksten van de vensters foutieve historische feiten bevatten. Onacceptabel voor de drie verenigingen. Zonder in detail te treden: de heren willen niet meer met elkaar praten e art10 2c gaat door met het realiseren van de Canon en negeert volledig de drie verenigingen. De drie verenigingen zijn in gesprek gegaan met de burgemeesters van het betreffende gebied en hebben nu besloten zelf de Canon te gaan maken. In de bijlagen vind je twee brieven die aan betrokkenen is gestuurd, waaronder aan art10 2c en aan mij.

Ik zal de Canon Zwijndrechtse Waard die nu in bewerking is door art10 2c niet gaan publiceren. Immers, deze heeft niet de instemming van de drie verenigingen (met rugdekking van de burgemeesters).

Ik stuur je deze e-mail en de bijlagen omdat art10 2c mogelijk via jou de Canon gepubliceerd wilt zien. Dan ben je op de hoogte van mijn standpunt nu en mijn inspanningen om de heren tot elkaar te laten komen.

Hartelijke groet en een fijne avond

art10 2c

art10 2c

Senior beleidsmedewerker

Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: [redacted] <kliksafe.nl>
Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Brief burgemeester Heijkoop.docx; Brief burgemeester Van Loo.docx

Beste [redacted]

Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de burgemeesters van Zwijndrecht (incl.

Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.

Ter kennisname.

Vriendelijke groeten,

[redacted]

Contactadres:
De Schoof 206,
3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht
art10 2e @kliksafe.nl

De heer J. Heijkoop
Burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht
Weteringsingel 1,
3342 AE HENDRIK-IDO-AMBACHT

Zwijndrechtse Waard, 19 augustus 2021.

Geachte heer Heijkoop,

Enige tijd geleden bent u door art10 2e / an het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht mondeling geïnformeerd over contacten van de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard met Documentatie- en kenniscentrum Augustijnenhof in Dordrecht over het uitgeven van een historische Canon van de Zwijndrechtse Waard. Helaas is het ondanks diverse pogingen onzerzijds niet gelukt door een goede samenwerking tussen de Augustijnenhof en de gezamenlijke Historische Verenigingen uit de Zwijndrechtse Waard tot publicatie van een historisch en didactisch verantwoorde canon te komen.

Nadat wij de bemiddeling van de provincie Zuid-Holland hadden ingeroepen (die toezicht heeft op de kwaliteit van officiële canons) heeft de Augustijnenhof de samenwerking met onze verenigingen eenzijdig opgezegd. De Dordtse Augustijnenhof gaat één dezer weken een canon in brochurevorm uitgeven over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard zonder ons daarbij serieus te hebben willen betrekken. Het komt er op neer dat een externe partij zonder participatie, laat staan instemming, een biografie over onszelf uitgeeft. Een merkwaardige zaak. Daarbij komt dat wij ons grote zorgen maken omtrent de betrouwbaarheid van het product.

Intussen zijn wij als drie verenigingen kortgeleden zelf gestart met het maken van een canon over de Waard. Ook de vereniging van Ridderkerk/Rijsoord wordt daarbij betrokken. De voorbereidingen voor de canon zijn intussen in volle gang. Wij hebben ons daarbij verzekerd van voldoende expertise. De canon moet een historisch betrouwbaar document worden dat ook didactisch verantwoord is voor gebruik in de bovenbouw van het basis onderwijs en het voortgezet onderwijs.

De provincie Zuid-Holland heeft ons haar medewerking toegezegd bij het voorbereidend werk. Een kopie van de brief, die wij onlangs naar de provincie hebben gezonden treft u hierbij aan.

Uiteraard zullen wij u op de hoogte van de voortgang van ons werk.

Een soortgelijke brief is gezonden aan uw collega van Zwijndrecht.

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2e

Namens de Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Contactadres:
De Schoof 206,
3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht
art10 2e @kliksafe.nl

De heer W.H.J.M. van der Loo
Burgemeester van Zwijndrecht,
Raadhuisplein 3,
3331 BT ZWIJNDRECHT

Zwijndrechtse Waard, 19 augustus 2021.

Geachte heer van der Loo,

Enige tijd geleden bent u door de art10 2e v an de Historische Vereniging Zwijndrecht mondeling geïnformeerd over contacten van de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard met Documentatie- en kenniscentrum Augustijnenhof in Dordrecht over het uitgeven van een historische Canon van de Zwijndrechtse Waard. Helaas is het ondanks diverse pogingen onzerzijds niet gelukt door een goede samenwerking tussen de Augustijnenhof en de gezamenlijke Historische Verenigingen uit de Zwijndrechtse Waard tot publicatie van een historisch en didactisch verantwoorde canon te komen.

Nadat wij de bemiddeling van de provincie Zuid-Holland hadden ingeroepen (die toezicht heeft op de kwaliteit van officiële canons) heeft de Augustijnenhof de samenwerking met onze verenigingen eenzijdig opgezegd. De Dordtse Augustijnenhof gaat één dezer weken een canon in brochurevorm uitgeven over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard zonder ons daarbij serieus te hebben willen betrekken. Het komt er op neer dat een externe partij zonder participatie, laat staan instemming, een biografie over onszelf uitgeeft. Een merkwaardige zaak. Daarbij komt dat wij ons grote zorgen maken omtrent de betrouwbaarheid van het product.

Intussen zijn wij als drie verenigingen kortgeleden zelf gestart met het maken van een canon over de Waard. Ook de vereniging van Ridderkerk/Rijsoord wordt daarbij betrokken. De voorbereidingen voor de canon zijn intussen in volle gang. Wij hebben ons daarbij verzekerd van voldoende expertise. De canon moet een historisch betrouwbaar document worden dat ook didactisch verantwoord is voor gebruik in de bovenbouw van het basis onderwijs en het voortgezet onderwijs.

De provincie Zuid-Holland heeft ons haar medewerking toegezegd bij het voorbereidend werk. Een kopie van de brief, die wij onlangs naar de provincie hebben gezonden treft u hierbij aan.

Uiteraard zullen wij u op de hoogte van de voortgang van ons werk.

Een soortgelijke brief is gezonden aan uw collega van Hendrik-Ido-Ambacht.

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,
art10 2e

art10 2e et Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

Namens de Historische Vereniging Zwijndrecht,
art10 2e

Van: art10 2e
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond art10 2e

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Voor de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persootje) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het betreffende museum. De redacteuren hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline), ligt nu bij de beheerder (mijn persootje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasterdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2e pzh.nl>

Onderwerp: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

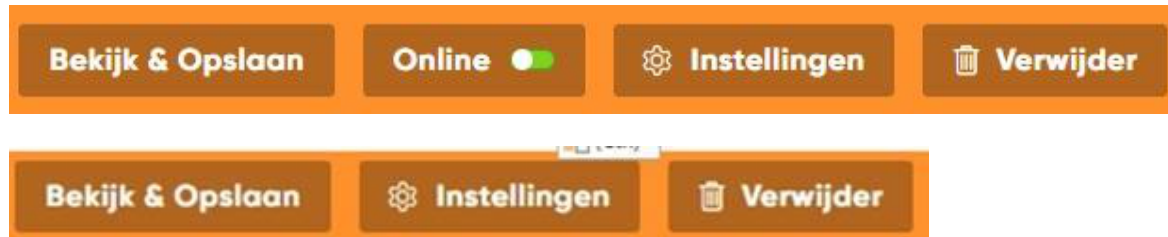
Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustratedordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:09
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl
Onderwerp: RE: Zijn er problemen?
Bijlagen: Canon Zwijndrechtse Waard; Canon Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Ik zet het schuifje weer op groen, maar als de verenigingen hun eigen canon Zwijndrechtse Waard gereed hebben, dan wordt die gepubliceerd. Ik verwijs ook naar bijgaande brieven. Een Canon dient in samenwerking met belanghebbenden te worden gerealiseerd. De afgelopen periode hebben we naast de Canon Zwijndrechtse Waard met twee andere Canons een vergelijkbare discussie gehad.

Een optie voor Augustijnenhof is een eigen Canon te maken op MijnCanon, zie: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/27455/mijn-canon> Dan heb je alles in eigen hand. Ik wil niet interveniëren, maar als het moet neem ik zelf contact op met beide burgemeesters van de betreffende gemeenten. Dat is volstrekt mijn rol niet. Het oplossen van de impasse ligt echt bij de betreffende partijen. Ik hoop van harte dat je hiervoor begrip hebt.

Hartelijke groet weer

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 14:16

Aan: art10.2c @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10.2c

Je acteert op een onderbuikgevoel dat is aangedragen door het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht, met als doel om de door ons gebouwde Canon van de Zwijndrechtse Waard te diskwalificeren en daarmee voor zichzelf ruimte te creëren om een canon te bouwen. Deze intentie heeft men je schriftelijk laten weten. Voor het historisch incorrect zijn van de door ons gebouwde onze vensters is - ondanks onze herhaalde vragen om voorbeelden - geen enkel steekhoudend argument aangedragen, noch door het genootschap, noch door jou.

Je geeft aan dat voor publicatie van onze canon toestemming is vereist van de drie historische verenigingen, alsmede de in de Zwijndrechtse Waard gevestigde Gemeenten. Dit laatste bevreemdt mij, omdat een gemeenteraadslid van Zwijndrecht het eerste exemplaar van de papieren versie in ontvangst heeft genomen en de burgemeester van Zwijndrecht dermate enthousiast heeft gereageerd, dat het college nu overlegt over de aanschaf van een hoeveelheid boekjes. Tenslotte lijkt je eraan voorbij te gaan dat in de Waard ook deels grondgebied is van de gemeente Ridderkerk, waar ook twee historische verenigingen gevestigd zijn die zich niet hebben aangesloten en positief ten opzichte van ons initiatief staan.

Met het standpunt dat je inneemt pas je een vorm van overheidsensuur toe, met als gevolg dat je ons naast reputatieschade tevens financiële schade toebrengt. De arbeidsuren die wij en onze externe medewerkers in de canon hebben gestoken zijn immers in één klap van onwaarde wanneer je bij deze weigering blijft.

Ik geef je nogmaals in overweging om de canon op feitelijke onjuistheden te beoordelen en, als die aangetroffen zijn, ons die te laten weten wat die zijn. Mocht je bij het standpunt blijven dat de canon niet zal worden gepubliceerd zonder toestemming van de lokale historische verenigingen en de betrokken gemeentebesturen, dan starten wij een juridisch traject op waar een schadevergoeding onderdeel van zal uitmaken en ik niet uitsluit dat de tot dusverre uit de buurt gebleven media er aandacht aan zullen schenken. Ik hoop dat dit niet zover hoeft te komen, want daar zal uiteindelijk geen enkele partij beter van worden. Integendeel.

Je reactie hierop zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

art10.2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustratedordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@pzh.nl](#)>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 12:56

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedemiddag art10 2e

Ja, de knop is verwijderd als functionaliteit van het digitale platform i.v.m. klachten die wij hierover kregen.

Als een Canon gereed is voor publicatie en/of tijdelijk offline gezet dient te worden, dan volstaat of een e-mail direct aan mij of via de knop – Stel een vraag – op het landingspagina van de Canons van Zuid-Holland.

Het is je bekend dat de Canon Zwijndrechtse Waard die door Augustijnenhof is gemaakt nimmer gepubliceerd is. Ik verwijs naar de correspondentie hierover tussen jou, de drie historische verenigingen en mijn persoontje.

Ik betreur het zeer dat betrokken personen niet uit de ontstane impasse zijn gekomen. Aangezien de Canon Zwijndrechtse Waard nu historisch niet correct is en niet de instemming heeft van de drie historische verenigingen, kan ik deze Canon zeer tot mijn spijt niet publiceren. Ik ga er vanuit dat je nog

steeds over de betreffende correspondentie beschikt, anders ben ik vanzelfsprekend bereid je deze toe te sturen.

Hartelijke groet

art10 2c

art10 2c

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2c

art10 2c [@p zh.nl](mailto:art10.2c@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 23:28

Aan: art10 2c [@ pzh.nl](mailto:art10.2c@pzh.nl)>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2c

Begrijp ik dan goed dat mijn constatering juist is, dat de knop 'online' of 'offline' is verwijderd? Hoe moeten we dan de Canon van Dordrecht of die van de Alblasserwaard offline zetten als dat - om welke reden dan ook - naar onze mening nodig blijkt te zijn?

Bij deze dan formeel de vraag als beheerder om de Canon van de Zwijndrechtse Waard op kwaliteit te beoordelen en, na je goedkeuring, online te zetten. Ik hoop hierbij dat je niet gevoelig bent voor de blokkade waar de art10 2c van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht je om heeft gevraagd omdat zij zelf een Canon van de Zwijndrechtse Waard willen bouwen. Graag een objectieve beoordeling en - als je besluit om onze canon niet te accorderen - een gegronde en ter zake doende onderbouwing, die wat ons betreft alleen steekhoudend is indien er kwalitatief redenen zijn om het te weigeren. Hierbij wil ik je meegeven dat wij een blokkade door derden niet zullen accepteren.

Hartelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van art10 2e @ pzh.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond art10 2e

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Voor de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persoonsgegevens) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het betreffende museum. De redacteuren hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline), ligt nu bij de beheerder (mijn persootje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasserdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

art10 2c

art10 2c

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2c

E art10 2c @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2c @pzh.nl>

Onderwerp: Zijn er problemen?

Dag art10 2c

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Ablasserdam en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] <[art10 2e]@kliksafe.nl>

Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23

Aan: [art10 2e]

CC: [art10 2e]

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Bijlagen: Brief burgemeester Heijkoop.docx; Brief burgemeester Van Loo.docx

Beste [art10 2e]

Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de burgemeesters van Zwijndrecht (incl.

Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.

Ter kennisname.

Vriendelijke groeten,

[art10 2e]

Contactadres:
De Schoof 206,
3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht
hiaverhoeven@kliksafe.nl

De heer J. Heijkoop
Burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht
Weteringsingel 1,
3342 AE HENDRIK-IDO-AMBACHT

Zwijndrechtse Waard, 19 augustus 2021.

Geachte heer Heijkoop,

Enige tijd geleden bent u door art10 2c van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht mondeling geïnformeerd over contacten van de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard met Documentatie- en kenniscentrum Augustijnenhof in Dordrecht over het uitgeven van een historische Canon van de Zwijndrechtse Waard. Helaas is het ondanks diverse pogingen onzerzijds niet gelukt door een goede samenwerking tussen de Augustijnenhof en de gezamenlijke Historische Verenigingen uit de Zwijndrechtse Waard tot publicatie van een historisch en didactisch verantwoorde canon te komen.

Nadat wij de bemiddeling van de provincie Zuid-Holland hadden ingeroepen (die toezicht heeft op de kwaliteit van officiële canons) heeft de Augustijnenhof de samenwerking met onze verenigingen eenzijdig opgezegd. De Dordtse Augustijnenhof gaat één dezer weken een canon in brochurevorm uitgeven over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard zonder ons daarbij serieus te hebben willen betrekken. Het komt er op neer dat een externe partij zonder participatie, laat staan instemming, een biografie over onszelf uitgeeft. Een merkwaardige zaak. Daarbij komt dat wij ons grote zorgen maken omtrent de betrouwbaarheid van het product.

Intussen zijn wij als drie verenigingen kortgeleden zelf gestart met het maken van een canon over de Waard. Ook de vereniging van Ridderkerk/Rijsoord wordt daarbij betrokken. De voorbereidingen voor de canon zijn intussen in volle gang. Wij hebben ons daarbij verzekerd van voldoende expertise. De canon moet een historisch betrouwbaar document worden dat ook didactisch verantwoord is voor gebruik in de bovenbouw van het basis onderwijs en het voortgezet onderwijs.

De provincie Zuid-Holland heeft ons haar medewerking toegezegd bij het voorbereidend werk. Een kopie van de brief, die wij onlangs naar de provincie hebben gezonden treft u hierbij aan.

Uiteraard zullen wij u op de hoogte van de voortgang van ons werk.

Een soortgelijke brief is gezonden aan uw collega van Zwijndrecht.

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2c

Namens het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2c

art10 2c r. ische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2c

Contactadres:
De Schoof 206,
3341 EB Hendrik-Ido-Ambacht
art10 2e @kliksafe.nl

De heer W.H.J.M. van der Loo
Burgemeester van Zwijndrecht,
Raadhuisplein 3,
3331 BT ZWIJNDRECHT

Zwijndrechtse Waard, 19 augustus 2021.

Geachte heer van der Loo,

Enige tijd geleden bent u door de art10 2e v an de Historische Vereniging Zwijndrecht mondeling geïnformeerd over contacten van de drie historische verenigingen in de Zwijndrechtse Waard met Documentatie- en kenniscentrum Augustijnenhof in Dordrecht over het uitgeven van een historische Canon van de Zwijndrechtse Waard. Helaas is het ondanks diverse pogingen onzerzijds niet gelukt door een goede samenwerking tussen de Augustijnenhof en de gezamenlijke Historische Verenigingen uit de Zwijndrechtse Waard tot publicatie van een historisch en didactisch verantwoorde canon te komen.

Nadat wij de bemiddeling van de provincie Zuid-Holland hadden ingeroepen (die toezicht heeft op de kwaliteit van officiële canons) heeft de Augustijnenhof de samenwerking met onze verenigingen eenzijdig opgezegd. De Dordtse Augustijnenhof gaat één dezer weken een canon in brochurevorm uitgeven over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard zonder ons daarbij serieus te hebben willen betrekken. Het komt er op neer dat een externe partij zonder participatie, laat staan instemming, een biografie over onszelf uitgeeft. Een merkwaardige zaak. Daarbij komt dat wij ons grote zorgen maken omtrent de betrouwbaarheid van het product.

Intussen zijn wij als drie verenigingen kortgeleden zelf gestart met het maken van een canon over de Waard. Ook de vereniging van Ridderkerk/Rijsoord wordt daarbij betrokken. De voorbereidingen voor de canon zijn intussen in volle gang. Wij hebben ons daarbij verzekerd van voldoende expertise. De canon moet een historisch betrouwbaar document worden dat ook didactisch verantwoord is voor gebruik in de bovenbouw van het basis onderwijs en het voortgezet onderwijs.

De provincie Zuid-Holland heeft ons haar medewerking toegezegd bij het voorbereidend werk. Een kopie van de brief, die wij onlangs naar de provincie hebben gezonden treft u hierbij aan.

Uiteraard zullen wij u op de hoogte van de voortgang van ons werk.

Een soortgelijke brief is gezonden aan uw collega van Hendrik-Ido-Ambacht.

Namens het Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Namens het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2e

Namens de Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: [art10 2e] <kliksafe.nl>
Verzonden: zaterdag 14 augustus 2021 12:02
Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl; [art10 2e]
Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
Bijlagen: Brief Augustijnenhof.docx

Geachte [art10 2e]

Hierbij als bijlage een brief over ons besluit een Canon van de Zwijndrechte Waard samen te stellen. Kortheidshalve verwijzen wij naar de inhoud van deze brief, waarvan ook een exemplaar is gezonden aan de provincie Zuid-Holland t.a.v. [art10 2e]

[art10 2e]

Met vriendelijke groeten,

Namens de drie historische verenigingen van de Zwijndrechtse Waard, [art10 2e]

Augustijnenhof,

t.a.v. de art10 2e

Hof 15,

3311 XG DORDRECHT

Zwijndrechtse Waard, 14 augustus 2021.

Geachte art10 2e

Hierbij willen wij u laten weten dat wij als gezamenlijke historische verenigingen na ampele overweging besloten hebben zelf een canon samen te stellen over de geschiedenis van de Zwijndrechtse Waard. We streven naar een canon die inhoudelijk betrouwbaar en didactisch verantwoord is voor het onderwijs.

Wij hebben ons genoodzaakt gezien hiertoe te besluiten nadat de Augustijnenhof zonder deugdelijke motivering eenzijdig de door ons nagestreefde samenwerking meende te moeten opzeggen. Wij betreuren de door ons niet gezochte gang van zaken nog steeds.

De werkzaamheden aan de canon zijn intussen in volle gang. Binnenkort hopen we de eerste vier vensters gereed te hebben. Medio 2022 willen wij de Canon van de Zwijndrechtse Waard uitgeven.

Desgewenst zijn wij bereid ons besluit nader toe te lichten.

Historisch Genootschap Heerjansdam,

art10 2e

Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht,

art10 2e

Historische Vereniging Zwijndrecht,

art10 2e

Van: [art10 2e]
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:15
Aan: [art10 2e]
CC: [art10 2e]
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedemiddag [art10 2e]

Er is wee [art11] r omdom Augustijnenhof, de Canon Zwijndrechtse Waard.
Hoe ver staan jullie met het maken van de eigen canon? Ik zie in de content dat jullie nog geen start hebben gemaakt.
Zijn de verenigingen Ridderkerk overigens ook betrokken (een deel valt immers onder Ridderkerk)?
Ik kom in een erg moeilijke positie.

Graag een reactie van jouw/jullie kant.

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-
Holland Afdeling Samenleving Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

E [art10 2e] @p zh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [art10 2e] <[art10 2e]@kliksafe.nl>

Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23

Aan [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>

CC [art10 2e] <[art10 2e]@hetnet.nl>; [art10 2e] <[art10 2e]@hotmail.com> [art10 2e]

[art10 2e] <[art10 2e]@xs4all.nl>; [art10 2e] <[art10 2e]@hotmail.com>; [art10 2e]

[art10 2e] <[art10 2e]@p.lanet.nl>; [art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>; [art10 2e] <[art10 2e]@hetnet.nl>;

[art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Beste [art10 2e]

Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de burgemeesters van Zwijndrecht (incl.

Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.

Ter kennisname.

Vriendelijke groeten,

art10 2c

Van: [art10 2e] <kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:20

Aan: [art10 2e]

CC:

Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Hoezo gedoe rondom de Augustijnenhof? Mij niets bekend. We weten dat het [art10 2e] [art10 2e] begin september hun canon van de Zwijndrechtse Waard in de verkoop hebben gebracht, maar horen daaromtrent verder niets.

Zoals eerder gemeld zijn we druk bezig met het schrijven van een canon.

We hebben in juli een onderwerpenlijst (thans 32 vensters) vastgesteld.

Twee auteurs zijn thans bezig met input van anderen de eerste vier hoofdstukken uit te werken. Afgelopen zomer hebben wij als 3 Hist.Ver. besloten Ridderkerk/Rijsoord hier uitdrukkelijk bij te betrekken. Het was juist één van onze kritiekpunten dat Rijsoord bij de Augustijnenhof vrijwel geheel buiten beeld bleef. Ik weet ook dat er daartoe contacten zijn gelegd, maar de laatste stand van zaken is me onbekend, omdat we als begeleidingscommissie al een aantal weken niet vergaderd hebben. Ik ga navraag doen. Je hoort daar nog van.

Laat ook even weten of wij iets kunnen doen, waardoor je niet in een 'erg moeilijke positie' terecht komt, zoals je schrijft.

Groeten,

[art10 2e]

Op 21-10-2021 om 16:14 schreef [art10 2e]

> Goedemiddag [art10 2e]

>

> Er is weer [art11] rondom Augustijnenhof, de Canon Zwijndrechtse Waard.

> Hoe ver staan jullie met het maken van de eigen canon? Ik zie in de content dat jullie nog geen start hebben gemaakt.

> Zijn de verenigingen Ridderkerk overigens ook betrokken (een deel valt immers onder Ridderkerk)?

> Ik kom in een erg moeilijke positie.

>

> Graag een reactie van jouw/jullie kant.

>

> Hartelijke groet

[art10 2e]

>

> [art10 2e]

> Senior beleidsmedewerker

> Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten Programma

> Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland Afdeling Samenleving

> Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

>

> M 06 [art10 2e]

> [art10 2e] @ pzh.nl

> [https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7\[art10 2e\]%40pzh.nl%7C](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7[art10 2e]%40pzh.nl%7C)

> uid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7 [art10 2e] %40pzh.nl%7C

> 6d94a4eef98e458ac22008d994bf5d47%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C
> 0%7C0%7C637704371890404579%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWlloiMC4wLjAwMDA
> iLCjQljoiv2luMzliLCJBTiI6Ikl1haWwiLCJXVCI6Mn0%3D%7C1000&sdata=ottGF
> snhu63K%2FTNeJdNoil0aWtHpHw8g92siEA8Bilw%3D&reserved=0
>
> Werkdagen: ma, di, wo, do, vr
>
> Elke dag beter. Zuid-Holland.
>
>
>
>
>
> -----Oorspronkelijk bericht-----
> Van: [art10 2e] <[redacted]@kliksafe.nl>
> Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23
> Aan: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>
> CC: [art10 2e] <[redacted]@hetnet.nl> [art10 2e]
[redacted]@hotmail.com [art10 2e]
[art10 2e] <[redacted]@xs4all.nl> [art10 2e]
[redacted] <[redacted]@hetnet.nl> [art10 2e]
[redacted] <[redacted]@p-lanet.nl>; [art10 2e]
[redacted] <[redacted]@gmail.com>; [art10 2e] <[redacted]@hetnet.nl>;
[redacted] <[redacted]@gmail.com>
> Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard
>
> Beste [art10 2e]
> Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de
burgemeesters van Zwijndrecht (incl.
> Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.
> Ter kennisname.
> Vriendelijke groeten,
> [art10 2e]

Van: secretariaat@illustredordracum.nl
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:39
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Zijn er problemen?
Bijlagen: Mededelingenkrant Zwijndrecht 10-2021.jpg

Hallo art10 2e

Nee, dat begrip hebben we niet. Je negeert ons - niet vrijblijvend - verzoek om de Canon inhoudelijk te beoordelen en aan te geven waar je opmerking over de historische incorrectheid op gebaseerd is. Kom met feiten en niet met een door derden aangedragen onderbuikgevoel, want je berokkent ons daarmee reputatie- en financiële schade. Hierbij de Mededelingenkrant dat clubje Zwijndrecht in allerijl onder haar leden heeft verspreid en voor ons zeer beschadigend is. *"...Grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud en de vele historische onjuistheden..."*. Eenzelfde tekst hebben de leden van clubje H.I. Ambacht ontvangen. Je gaat hier met je bevoordelende houding in mee, acteert hierop en verstrekt dit akelig gedrag. Dat nemen we je - en daarmee de Provincie - diep kwalijk.

Het 'schuifje op groen' zou alleen zin hebben als je na de inhoudelijke beoordeling de canon plaatst waar hij hoort. Tussen de Canon van Dordrecht, die van de Alblasserwaard en alle andere mooie canons van de Regio Zuid-Holland. Met een voorwaardelijke plaatsing in het 'voorportaal' en verwijdering op termijn nemen wij geen genoegen. Je doorverwijzing naar de 'Afdeling Canon van Jan de Vries' is ongepast.

We hebben een WOB-verzoek bij de Provincie ingediend, dit ter voorbereiding van een ter zake doende procedure. Met onze jurist zijn we van mening dat hier sprake is van laakbaar handelen; ongefundeerde bevoordeling en een aperte vorm van Overheids censuur. De passieve houding die we voor de goede vrede tegenover de pers hebben aangehouden laten we los, dit achterkamertjesgedrag past niet in deze tijd.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] @ pzh.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:09

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag [art10 2e]

Ik zet het schuifje weer op groen, maar als de verenigingen hun eigen canon Zwijndrechtse Waard gereed hebben, dan wordt die gepubliceerd. Ik verwijs ook naar bijgaande brieven. Een Canon dient in samenwerking met belanghebbenden te worden gerealiseerd. De afgelopen periode hebben we naast de Canon Zwijndrechtse Waard met twee andere Canons een vergelijkbare discussie gehad.

Een optie voor Augustijnenhof is een eigen Canon te maken op MijnCanon, zie:

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/27455/mijn-canon> Dan heb je alles in eigen hand.

Ik wil niet interveniëren, maar als het moet neem ik zelf contact op met beide burgemeesters van de betreffende gemeenten. Dat is volstrekt mijn rol niet. Het oplossen van de impasse ligt echt bij de betreffende partijen.

Ik hoop van harte dat je hiervoor begrip hebt.

Hartelijke groet weer

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 14:16

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Da art10 2e

Je acteert op een onderbuikgevoel dat is aangedragen door het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht, met als doel om de door ons gebouwde Canon van de Zwijndrechtse Waard te diskwalificeren en daarmee voor zichzelf ruimte te creëren om een canon te bouwen. Deze intentie heeft men je schriftelijk laten weten. Voor het historisch incorrect zijn van de door ons gebouwde onze vensters is - ondanks onze herhaalde vragen om voorbeelden - geen enkel steekhoudend argument aangedragen, noch door het genootschap, noch door jou.

Je geeft aan dat voor publicatie van onze canon toestemming is vereist van de drie historische verenigingen, alsmede de in de Zwijndrechtse Waard gevestigde Gemeenten. Dit laatste bevreemdt mij, omdat een gemeenteraadslid van Zwijndrecht het eerste exemplaar van de papieren versie in ontvangst heeft genomen en de burgemeester van Zwijndrecht dermate enthousiast heeft gereageerd, dat het college nu overlegt over de aanschaf van een hoeveelheid boekjes. Tenslotte lijkt je eraan voorbij te gaan dat in de Waard ook deels grondgebied is van de gemeente Ridderkerk, waar ook twee historische verenigingen gevestigd zijn die zich niet hebben aangesloten en positief ten opzichte van ons initiatief staan.

Met het standpunt dat je inneemt pas je een vorm van overheidsensuur toe, met als gevolg dat je ons naast reputatieschade tevens financiële schade toebrengt. De arbeidsuren die wij en onze externe medewerkers in de canon hebben gestoken zijn immers in één klap van onwaarde wanneer je bij deze weigering blijft.

Ik geef je nogmaals in overweging om de canon op feitelijke onjuistheden te beoordelen en, als die aangetroffen zijn, ons die te laten weten wat die zijn. Mocht je bij het standpunt blijven dat de canon niet zal worden gepubliceerd zonder toestemming van de lokale historische verenigingen en de betrokken gemeentebesturen, dan starten wij een juridisch traject op waar een schadevergoeding

onderdeel van zal uitmaken en ik niet uitsluit dat de tot dusverre uit de buurt gebleven media er aandacht aan zullen schenken. Ik hoop dat dit niet zover hoeft te komen, want daar zal uiteindelijk geen enkele partij beter van worden. Integendeel.

Je reactie hierop zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van art10 2e [@pzh.nl](#)>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 12:56

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedemiddag [art10 2e]

Ja, de knop is verwijderd als functionaliteit van het digitale platform i.v.m. klachten die wij hierover kregen.

Als een Canon gereed is voor publicatie en/of tijdelijk offline gezet dient te worden, dan volstaat of een e-mail direct aan mij of via de knop – Stel een vraag – op het landingspagina van de Canons van Zuid-Holland.

Het is je bekend dat de Canon Zwijndrechtse Waard die door Augustijnenhof is gemaakt nimmer gepubliceerd is. Ik verwijs naar de correspondentie hierover tussen jou, de drie historische verenigingen en mijn persoontje.

Ik betreur het zeer dat betrokken personen niet uit de ontstane impasse zijn gekomen. Aangezien de Canon Zwijndrechtse Waard nu historisch niet correct is en niet de instemming heeft van de drie historische verenigingen, kan ik deze Canon zeer tot mijn spijt niet publiceren. Ik ga er vanuit dat je nog steeds over de betreffende correspondentie beschikt, anders ben ik vanzelfsprekend bereid je deze toe te sturen.

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e] [@pzh.nl](mailto:pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 23:28

Aan: [art10 2e] [@pzh.nl](mailto:pzh.nl)>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Begrijp ik dan goed dat mijn constatering juist is, dat de knop 'online' of 'offline' is verwijderd? Hoe moeten we dan de Canon van Dordrecht of die van de Alblasserwaard offline zetten als dat - om welke reden dan ook – naar onze mening nodig blijkt te zijn?

Bij deze dan formeel de vraag als beheerder om de Canon van de Zwijndrechtse Waard op kwaliteit te beoordelen en, na je goedkeuring, online te zetten. Ik hoop hierbij dat je niet gevoelig bent voor de blokkade waar de heer Verhoeven van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht je om heeft gevraagd omdat zij zelf een Canon van de Zwijndrechtse Waard willen bouwen. Graag een objectieve beoordeling en - als je besluit om onze canon niet te accorderen - een gegronde en ter zake doende onderbouwing, die wat ons betreft alleen steekhoudend is indien er kwalitatief redenen zijn om het te weigeren. Hierbij wil ik je meegeven dat wij een blokkade door derden niet zullen accepteren.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond [art10 2e]

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Vooraf de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persoonskaartje) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het betreffende museum. De redacteuren hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline)), ligt nu bij de beheerder (mijn persoonskaartje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasterdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e] <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2e [@ pzh.nl](mailto: @pzh.nl)>

Onderwerp: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

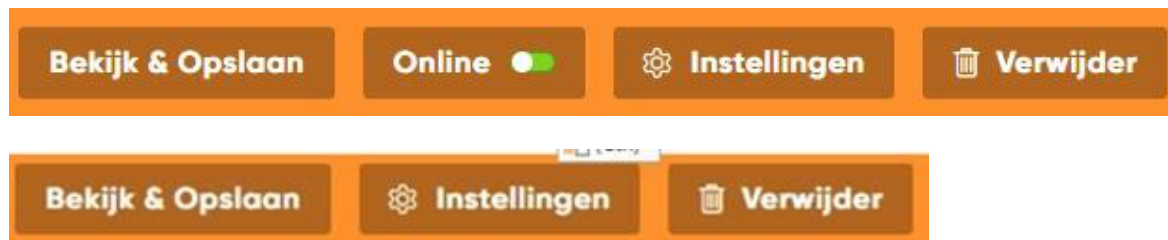
Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Mededelingenkrant

Historische Vereniging Zwijndrecht

18e jaargang • nummer 3 (68) • augustus 2021

Van de voorzitter

Beste leden,

U zult wellicht vreemd opkijken. Een extra mededelingenkrant van de Historische Vereniging Zwijndrecht? Dat klopt. Wij hebben namelijk een aantal mededelingen, die niet kunnen wachten! Leest u dus vooral verder en vergeet daarbij ook vooral de achterzijde niet.

Het is de bedoeling dat de Vergulde Swaen op 1 september na anderhalf jaar(!) weer opengaat voor alle activiteiten. Mede door het ontbreken van vrijwilligers zijn we echter wel genoodzaakt om, in ieder geval voor het kalenderjaar 2021, de zondagopening stop te zetten. Het bleek niet mogelijk om voldoende vrijwilligers te vinden voor deze dagen.

Ook de WIR (Werkgroep Inventarisatie en Registratie) kan weer van start, beginnende op woensdag 1 september. Er worden ons echter wel wat beperkende factoren door regeringsregels opgelegd. Zo dienen alle vrijwilligers en bezoekers gevaccineerd te zijn en bij binnenkomst is men verplicht de handen te ontsmetten. Verder dient men zich aan de algemene coronaregels te houden. Op vrijdag 17 september wordt de tentoonstelling *100 jaar Het Geklank des Konings* geopend, waarbij uitsluitend leden van de muziekvereniging aanwezig zullen zijn. Deze expositie is vanaf 18 september ook door onze leden en vrijwilligers te bezichtigen. Kom dat dan ook vooral doen!

Misschien hebt u in de media gelezen dat er een boekje met de titel *Canon van de Zwijndrechtse Waard* in de maak is met allerlei historische wetenswaardigheden over onze omgeving. Het initiatief is van de Augustijnenhof te Dordrecht. De initiatiefnemers hebben de Historische Vereniging Zwijndrecht en de historische genootschappen van Hendrik-Ido-Ambacht en Heerjansdam enige tijd geleden benaderd voor medewerking. Aanvankelijk hadden we daar mee ingestemd, maar uiteindelijk is de samenwerking helaas niet doorgegaan. Onze drie verenigingen hadden grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud – de vele historische onjuistheden – en de duidelijke Dordtse bril waar alles door bekeken werd. De initiatiefnemer was niet bereid samen met ons tot een betere kwaliteit te komen en verbrak eenzijdig de samenwerking. We hopen nu met alle betrokkenen in het gebied tot de

publiciteit van een eigen goede canon van de Zwijndrechtse Waard te komen. Deze zal o.a. bedoeld zijn voor onderwijs op de scholen in de Waard, maar natuurlijk ook voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van onze regio. We hopen dat de canon in het vierde kwartaal 2022 kan verschijnen. We houden u op de hoogte.

Ik hoop jullie allemaal weer vanaf 1 september te zien in de Vergulde Swaen! Mocht u in de gelegenheid zijn, komt u dan vanaf 18 september kijken naar onze nieuwe tentoonstelling over *100 jaar het Geklank des Konings*.

Kees Klootwijk

EXPOSITIE

100 JAAR HET GEKLANK

1920-2020

18 september 2021
t/m
19 januari 2022

Historische Vereniging Zwijndrecht
Oudheidkamer De Vergulde Swaen
Rotterdamseweg 53-55, Zwijndrecht
Openingstijden:
woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

www.swaen.org

verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:01
Aan: secretariaat@illustredordracum.nl
Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Ik ga met de betreffende burgemeesters contact opnemen. Ik ben het met je eens. Deze wijze van handelen van zowel jou als van de historische verenigingen is niet correct.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: secretariaat@illustredordracum.nl <secretariaat@illustredordracum.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:39

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Hallo art10 2e

Nee, dat begrip hebben we niet. Je negeert ons - niet vrijblijvend - verzoek om de Canon inhoudelijk te beoordelen en aan te geven waar je opmerking over de historische incorrectheid op gebaseerd is. Kom met feiten en niet met een door derden aangedragen onderbuikgevoel, want je berokkent ons daarmee reputatie- en financiële schade. Hierbij de Mededelingenkrant dat clubje Zwijndrecht in allerijl onder haar leden heeft verspreid en voor ons zeer beschadigend is. “...Grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud en de vele historische onjuistheden...”. Eenzelfde tekst hebben de leden van

clubje H.I. Ambacht ontvangen. Je gaat hier met je bevoordelende houding in mee, acteert hierop en verstrekt dit akelig gedrag. Dat nemen we je - en daarmee de Provincie - diep kwalijk.

Het 'schuifje op groen' zou alleen zin hebben als je na de inhoudelijke beoordeling de canon plaatst waar hij hoort. Tussen de Canon van Dordrecht, die van de Alblasserwaard en alle andere mooie canons van de Regio Zuid-Holland. Met een voorwaardelijke plaatsing in het 'voorportaal' en verwijdering op termijn nemen wij geen genoegen. Je doorverwijzing naar de 'Afdeling Canon van Jan de Vries' is ongepast.

We hebben een WOB-verzoek bij de Provincie ingediend, dit ter voorbereiding van een ter zake doende procedure. Met onze jurist zijn we van mening dat hier sprake is van laakbaar handelen; ongefundeerde bevoordeling en een aperte vorm van Overheids censuur. De passieve houding die we voor de goede vrede tegenover de pers hebben aangehouden laten we los, dit achterkamertjesgedrag past niet in deze tijd.

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:09

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag [art10 2e]

Ik zet het schuifje weer op groen, maar als de verenigingen hun eigen canon Zwijndrechtse Waard gereed hebben, dan wordt die gepubliceerd. Ik verwijs ook naar bijgaande brieven. Een Canon dient in samenwerking met belanghebbenden te worden gerealiseerd. De afgelopen periode hebben we naast de Canon Zwijndrechtse Waard met twee andere Canons een vergelijkbare discussie gehad.

Een optie voor Augustijnenhof is een eigen Canon te maken op MijnCanon, zie:

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/27455/mijn-canon> Dan heb je alles in eigen hand.

Ik wil niet interveniëren, maar als het moet neem ik zelf contact op met beide burgemeesters van de betreffende gemeenten. Dat is volstrekt mijn rol niet. Het oplossen van de impasse ligt echt bij de betreffende partijen.

Ik hoop van harte dat je hiervoor begrip hebt.

Hartelijke groet weer

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e] <[redacted]@pzh.nl>

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 14:16

Aan: [art10 2e](#) @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag [art10 2e](#)

Je acteert op een onderbuikgevoel dat is aangedragen door het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht, met als doel om de door ons gebouwde Canon van de Zwijndrechtse Waard te diskwalificeren en daarmee voor zichzelf ruimte te creëren om een canon te bouwen. Deze intentie heeft men je schriftelijk laten weten. Voor het historisch incorrect zijn van de door ons gebouwde onze vensters is - ondanks onze herhaalde vragen om voorbeelden - geen enkel steekhoudend argument aangedragen, noch door het genootschap, noch door jou.

Je geeft aan dat voor publicatie van onze canon toestemming is vereist van de drie historische verenigingen, alsmede de in de Zwijndrechtse Waard gevestigde Gemeenten. Dit laatste bevreemdt mij, omdat een gemeenteraadslid van Zwijndrecht het eerste exemplaar van de papieren versie in ontvangst heeft genomen en de burgemeester van Zwijndrecht dermate enthousiast heeft gereageerd, dat het college nu overlegt over de aanschaf van een hoeveelheid boekjes. Tenslotte lijkt je eraan voorbij te gaan dat in de Waard ook deels grondgebied is van de gemeente Ridderkerk, waar ook twee historische verenigingen gevestigd zijn die zich niet hebben aangesloten en positief ten opzichte van ons initiatief staan.

Met het standpunt dat je inneemt pas je een vorm van overheidsensuur toe, met als gevolg dat je ons naast reputatieschade tevens financiële schade toebrengt. De arbeidsuren die wij en onze externe medewerkers in de canon hebben gestoken zijn immers in één klap van onwaarde wanneer je bij deze weigering blijft.

Ik geef je nogmaals in overweging om de canon op feitelijke onjuistheden te beoordelen en, als die aangetroffen zijn, ons die te laten weten wat die zijn. Mocht je bij het standpunt blijven dat de canon niet zal worden gepubliceerd zonder toestemming van de lokale historische verenigingen en de betrokken gemeentebesturen, dan starten wij een juridisch traject op waar een schadevergoeding onderdeel van zal uitmaken en ik niet uitsluit dat de tot dusverre uit de buurt gebleven media er aandacht aan zullen schenken. Ik hoop dat dit niet zover hoeft te komen, want daar zal uiteindelijk geen enkele partij beter van worden. Integendeel.

Je reactie hierop zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[art10 2e](#)

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustratedordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@pzh.nl](#)>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 12:56

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedemiddag art10 2e

Ja, de knop is verwijderd als functionaliteit van het digitale platform i.v.m. klachten die wij hierover kregen.

Als een Canon gereed is voor publicatie en/of tijdelijk offline gezet dient te worden, dan volstaat of een e-mail direct aan mij of via de knop – Stel een vraag – op het landingspagina van de Canons van Zuid-Holland.

Het is je bekend dat de Canon Zwijndrechtse Waard die door Augustijnenhof is gemaakt nimmer gepubliceerd is. Ik verwijs naar de correspondentie hierover tussen jou, de drie historische verenigingen en mijn persootje.

Ik betreur het zeer dat betrokken personen niet uit de ontstane impasse zijn gekomen. Aangezien de Canon Zwijndrechtse Waard nu historisch niet correct is en niet de instemming heeft van de drie historische verenigingen, kan ik deze Canon zeer tot mijn spijt niet publiceren. Ik ga er vanuit dat je nog steeds over de betreffende correspondentie beschikt, anders ben ik vanzelfsprekend bereid je deze toe te sturen.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e

@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 23:28

Aan: art10 2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Begrijp ik dan goed dat mijn constatering juist is, dat de knop 'online' of 'offline' is verwijderd? Hoe moeten we dan de Canon van Dordrecht of die van de Alblasserwaard offline zetten als dat - om welke reden dan ook - naar onze mening nodig blijkt te zijn?

Bij deze dan formeel de vraag als beheerder om de Canon van de Zwijndrechtse Waard op kwaliteit te beoordelen en, na je goedkeuring, online te zetten. Ik hoop hierbij dat je niet gevoelig bent voor de blokkade waar de heer Verhoeven van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht je om heeft gevraagd omdat zij zelf een Canon van de Zwijndrechtse Waard willen bouwen. Graag een objectieve beoordeling en - als je besluit om onze canon niet te accorderen - een gegronde en ter zake doende onderbouwing, die wat ons betreft alleen steekhoudend is indien er kwalitatief redenen zijn om het te weigeren. Hierbij wil ik je meegeven dat wij een blokkade door derden niet zullen accepteren.

Hartelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2c <art10 2c@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond art10 2c

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Vooraf de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persoonsje) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het

betreffende museum. De redacteurs hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline), ligt nu bij de beheerder (mijn persootje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasterdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2e @pzh.nl

Onderwerp: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

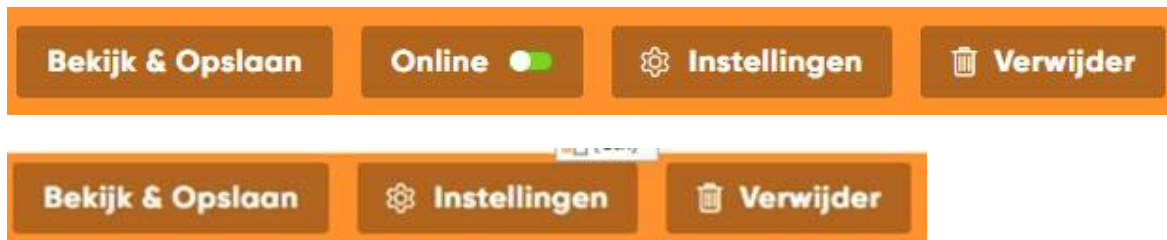
Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:06
Aan: art10 2e
CC:
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

Goedenavond art10 2e

Ja art11 nu met Augustijnenhof. Ik kan je op dit moment niet meer vertellen, dat maakt het voor mij nog moeilijker, maar het zou wel eens tot een zitting kunnen komen en dan ben ik degene die op het matje moet komen.

art10 2e vraagt om bewijzen dat de Canon historisch niet correct is. Als je me deze kan geven, heel graag. Hij verwacht nu van mij dat ik die onjuistheden doorgeef. Ik ga met beide burgemeesters van de gemeenten naar wie jullie een brief hebben gestuurd, noodgedwongen contact opnemen.

Je begrijpt natuurlijk dat ik hier verre blij mee bent.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland Afdeling Samenleving Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: art10 2e @ kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:20

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

CC: art10 2e @h etnet.nl> art10 2e @hotmail.com>; art10 2e

art10 2e @x s4all.nl> art10 2e @h otmail.com>; art10 2e

art10 2e @p lanet.nl>; art10 2e @ gmail.com>; art10 2e @hetnet.nl;

art10 2e @gmail.com>

Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2

Hoezo gedoe rondom de Augustijnenhof? Mij niets bekend. We weten dat het art10 2c art10 2c begin september hun canon van de Zwijndrechtse Waard in de verkoop hebben gebracht, maar horen daaromtrent verder niets.

Zoals eerder gemeld zijn we druk bezig met het schrijven van een canon.

We hebben in juli een onderwerpenlijst (thans 32 vensters) vastgesteld.

Twee auteurs zijn thans bezig met input van anderen de eerste vier hoofdstukken uit te werken.

Afgelopen zomer hebben wij als 3 Hist.Ver. besloten Ridderkerk/Rijsoord hier uitdrukkelijk bij te betrekken. Het was juist één van onze kritiepunten dat Rijsoord bij de Augustijnenhof vrijwel geheel buiten beeld bleef. Ik weet ook dat er daartoe contacten zijn gelegd, maar de laatste stand van zaken is me onbekend, omdat we als begeleidingscommissie al een aantal weken niet vergaderd hebben. Ik ga navraag doen. Je hoort daar nog van.

Laat ook even weten of wij iets kunnen doen, waardoor je niet in een 'erg moeilijke positie' terecht komt, zoals je schrijft.

Groeten,

art10 2c

Op 21-10-2021 om 16:14 schreef art10 2c

> Goedemiddag art10 2c

>

> Er is weer art11 rondom Augustijnenhof, de Canon Zwijndrechtse Waard.

> Hoe ver staan jullie met het maken van de eigen canon? Ik zie in de content dat jullie nog geen start hebben gemaakt.

> Zijn de verenigingen Ridderkerk overigens ook betrokken (een deel valt immers onder Ridderkerk)?

> art11

>

> Graag een reactie van jouw/jullie kant.

>

> art10 2c e groet

> art10 2c

>

> art10 2c

> art10 2c ewerker

> Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten Programma

> Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland Afdeling Samenleving

> Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

>

> M 06 art10 2c

> E art10 2c @ pzh.nl

> <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7C%40pzh.nl%7C6d94a4eef98e458ac22008d994bf5d47%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637704371890404579%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDA%7CilCJQljoivi2luMzliLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&odata=ottGFsnhu63K%2FTNeJdNoil0aWtHpHw8g92siEA8Bilw%3D&reserved=0>

> uid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7Cart10 2c%40pzh.nl%7C

> 6d94a4eef98e458ac22008d994bf5d47%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C

> 0%7C0%7C637704371890404579%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDA

> iLCJQljoivi2luMzliLCJBTiI6Ikk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&odata=ottGF

> snhu63K%2FTNeJdNoil0aWtHpHw8g92siEA8Bilw%3D&reserved=0

>

> Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

>

> Elke dag beter. Zuid-Holland.

>
>
>
>

> -----Oorspronkelijk bericht-----

> Van: [art10 2e] <[art10 2e]@kliksafe.nl>

> Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23

> Aan: [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>

> CC: [art10 2e] <[art10 2e]@etnet.nl> [art10 2e]

> [art10 2e] <[art10 2e]@hotmail.com>; [art10 2e]

> [art10 2e] <[art10 2e]@xs4all.nl>; [art10 2e]

> [art10 2e] <[art10 2e]@otmail.com>; [art10 2e] <[art10 2e]@p.lanet.nl>; [art10

> [art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>; [art10 2e] <[art10 2e]@hetnet.nl>;

> [art10 2e] <[art10 2e]@gmail.com>

> Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

>

> Beste [art10 2e]

> Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de burgemeesters van Zwijndrecht (incl.

> Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.

> Ter kennisname.

> Vriendelijke groeten,

> [art10 2e]

Van: art10 2e
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:18
Aan: art10 2e @penluchtmuseum.nl)
Onderwerp: FW: Zijn er problemen?
Bijlagen: Mededelingenkrant Zwijndrecht 10-2021.jpg

Dag art10 2e

Enige maanden geleden heb ik je al informatie toegestuurd over de patstelling tussen Augustijnenhof en de drie historische verenigingen uit het gebied Zwijndrechtse Waard. De e-mails van art10 2e krijgen nu een hee vervelend karakter.

Ik stel je vertrouwelijk op de hoogte. Ik ga een dezer dagen contact opnemen met de burgemeesters van de betreffende gemeenten, waarmee de drie historische verenigingen contact hebben.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: secretariaat@illustredordracum.nl <secretariaat@illustredordracum.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:39

Aan: art10 2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Hallo art10 2e

Nee, dat begrip hebben we niet. Je negeert ons - niet vrijblijvend - verzoek om de Canon inhoudelijk te beoordelen en aan te geven waar je opmerking over de historische incorrectheid op gebaseerd is. Kom

met feiten en niet met een door derden aangedragen onderbuikgevoel, want je berokkent ons daarmee reputatie- en financiële schade. Hierbij de Mededelingenkrant dat clubje Zwijndrecht in allerijl onder haar leden heeft verspreid en voor ons zeer beschadigend is. “...*Grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud en de vele historische onjuistheden...*”. Eenzelfde tekst hebben de leden van clubje H.I. Ambacht ontvangen. Je gaat hier met je bevoorrelende houding in mee, acteert hierop en verstrekt dit akelig gedrag. Dat nemen we je - en daarmee de Provincie - diep kwalijk.

Het ‘schuifje op groen’ zou alleen zin hebben als je na de inhoudelijke beoordeling de canon plaatst waar hij hoort. Tussen de Canon van Dordrecht, die van de Alblasserwaard en alle andere mooie canons van de Regio Zuid-Holland. Met een voorwaardelijke plaatsing in het ‘voorportaal’ en verwijdering op termijn nemen wij geen genoegen. Je doorverwijzing naar de ‘Afdeling Canon van Jan de Vries’ is ongepast.

We hebben een WOB-verzoek bij de Provincie ingediend, dit ter voorbereiding van een ter zake doende procedure. Met onze jurist zijn we van mening dat hier sprake is van laakbaar handelen; ongefundeerde bevoordeling en een aperte vorm van Overheidsceusuur. De passieve houding die we voor de goede vrede tegenover de pers hebben aangehouden laten we los, dit achterkamertjesgedrag past niet in deze tijd.

Met vriendelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: [art10 2e] @ pzh.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:09

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag [art10 2e],

Ik zet het schuifje weer op groen, maar als de verenigingen hun eigen canon Zwijndrechtse Waard gereed hebben, dan wordt die gepubliceerd. Ik verwijs ook naar bijgaande brieven. Een Canon dient in samenwerking met belanghebbenden te worden gerealiseerd. De afgelopen periode hebben we naast de Canon Zwijndrechtse Waard met twee andere Canons een vergelijkbare discussie gehad.

Een optie voor Augustijnenhof is een eigen Canon te maken op MijnCanon, zie:

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/27455/mijn-canon> Dan heb je alles in eigen hand.

Ik wil niet interveniëren, maar als het moet neem ik zelf contact op met beide burgemeesters van de betreffende gemeenten. Dat is volstrekt mijn rol niet. Het oplossen van de impasse ligt echt bij de betreffende partijen.

Ik hoop van harte dat je hiervoor begrip hebt.

Hartelijke groet weer

[art10 2e]

[art10 2e]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]

[art10 2e] @ pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 14:16

Aan: art10 2c @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2c

Je acteert op een onderbuikgevoel dat is aangedragen door het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht, met als doel om de door ons gebouwde Canon van de Zwijndrechtse Waard te diskwalificeren en daarmee voor zichzelf ruimte te creëren om een canon te bouwen. Deze intentie heeft men je schriftelijk laten weten. Voor het historisch incorrect zijn van de door ons gebouwde onze vensters is - ondanks onze herhaalde vragen om voorbeelden - geen enkel steekhoudend argument aangedragen, noch door het genootschap, noch door jou.

Je geeft aan dat voor publicatie van onze canon toestemming is vereist van de drie historische verenigingen, alsmede de in de Zwijndrechtse Waard gevestigde Gemeenten. Dit laatste bevreemdt mij, omdat een gemeenteraadslid van Zwijndrecht het eerste exemplaar van de papieren versie in ontvangst heeft genomen en de burgemeester van Zwijndrecht dermate enthousiast heeft gereageerd, dat het college nu overlegt over de aanschaf van een hoeveelheid boekjes. Tenslotte lijkt je eraan voorbij te gaan dat in de Waard ook deels grondgebied is van de gemeente Ridderkerk, waar ook twee historische verenigingen gevestigd zijn die zich niet hebben aangesloten en positief ten opzichte van ons initiatief staan.

Met het standpunt dat je inneemt pas je een vorm van overheidsensuur toe, met als gevolg dat je ons naast reputatieschade tevens financiële schade toebrengt. De arbeidsuren die wij en onze externe medewerkers in de canon hebben gestoken zijn immers in één klap van onwaarde wanneer je bij deze weigering blijft.

Ik geef je nogmaals in overweging om de canon op feitelijke onjuistheden te beoordelen en, als die aangetroffen zijn, ons die te laten weten wat die zijn. Mocht je bij het standpunt blijven dat de canon niet zal worden gepubliceerd zonder toestemming van de lokale historische verenigingen en de betrokken gemeentebesturen, dan starten wij een juridisch traject op waar een schadevergoeding onderdeel van zal uitmaken en ik niet uitsluit dat de tot dusverre uit de buurt gebleven media er aandacht aan zullen schenken. Ik hoop dat dit niet zover hoeft te komen, want daar zal uiteindelijk geen enkele partij beter van worden. Integendeel.

Je reactie hierop zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@ pzh.nl](#)>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 12:56

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedemiddag art10 2e

Ja, de knop is verwijderd als functionaliteit van het digitale platform i.v.m. klachten die wij hierover kregen.

Als een Canon gereed is voor publicatie en/of tijdelijk offline gezet dient te worden, dan volstaat of een e-mail direct aan mij of via de knop – Stel een vraag – op het landingspagina van de Canons van Zuid-Holland.

Het is je bekend dat de Canon Zwijndrechtse Waard die door Augustijnenhof is gemaakt nimmer gepubliceerd is. Ik verwijs naar de correspondentie hierover tussen jou, de drie historische verenigingen en mijn persoonskaartje.

Ik betreurt het zeer dat betrokken personen niet uit de ontstane impasse zijn gekomen. Aangezien de Canon Zwijndrechtse Waard nu historisch niet correct is en niet de instemming heeft van de drie historische verenigingen, kan ik deze Canon zeer tot mijn spijt niet publiceren. Ik ga er vanuit dat je nog steeds over de betreffende correspondentie beschikt, anders ben ik vanzelfsprekend bereid je deze toe te sturen.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e

@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 23:28

Aan: art10 2e @pzh.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Begrijp ik dan goed dat mijn constatering juist is, dat de knop 'online' of 'offline' is verwijderd? Hoe moeten we dan de Canon van Dordrecht of die van de Alblasserwaard offline zetten als dat - om welke reden dan ook - naar onze mening nodig blijkt te zijn?

Bij deze dan formeel de vraag als beheerder om de Canon van de Zwijndrechtse Waard op kwaliteit te beoordelen en, na je goedkeuring, online te zetten. Ik hoop hierbij dat je niet gevoelig bent voor de blokkade waar art10 2e van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht je om heeft gevraagd omdat zij zelf een Canon van de Zwijndrechtse Waard willen bouwen. Graag een objectieve beoordeling en - als je besluit om onze canon niet te accorderen - een gegronde en ter zake doende

onderbouwing, die wat ons betreft alleen steekhoudend is indien er kwalitatief redenen zijn om het te weigeren. Hierbij wil ik je meegeven dat wij een blokkade door derden niet zullen accepteren.

Hartelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van art10 2e [@p.zh.nl](mailto:art10.2e@p.zh.nl)>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond art10 2e

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Voor de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persoonskaartje) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het betreffende museum. De redacteuren hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline)), ligt nu bij de beheerder (mijn persoonskaartje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasserdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

Onderwerp: Zijn er problemen?

Da art10 2e

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof

Hof 15

3311 XG Dordrecht

Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:

11:00 - 16:00 uur

Eerste zaterdag v/d maand:

11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl

www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Mededelingenkrant

Historische Vereniging Zwijndrecht

18e jaargang • nummer 3 (68) • augustus 2021

Van de voorzitter

Beste leden,

U zult wellicht vreemd opkijken. Een extra mededelingenkrant van de Historische Vereniging Zwijndrecht? Dat klopt. Wij hebben namelijk een aantal mededelingen, die niet kunnen wachten! Leest u dus vooral verder en vergeet daarbij ook vooral de achterzijde niet.

Het is de bedoeling dat de Vergulde Swaen op 1 september na anderhalf jaar(!) weer opengaat voor alle activiteiten. Mede door het ontbreken van vrijwilligers zijn we echter wel genoodzaakt om, in ieder geval voor het kalenderjaar 2021, de zondagopening stop te zetten. Het bleek niet mogelijk om voldoende vrijwilligers te vinden voor deze dagen.

Ook de WIR (Werkgroep Inventarisatie en Registratie) kan weer van start, beginnende op woensdag 1 september. Er worden ons echter wel wat beperkende factoren door regeringsregels opgelegd. Zo dienen alle vrijwilligers en bezoekers gevaccineerd te zijn en bij binnenkomst is men verplicht de handen te ontsmetten. Verder dient men zich aan de algemene coronaregels te houden. Op vrijdag 17 september wordt de tentoonstelling *100 jaar Het Geklank des Konings* geopend, waarbij uitsluitend leden van de muziekvereniging aanwezig zullen zijn. Deze expositie is vanaf 18 september ook door onze leden en vrijwilligers te bezichtigen. Kom dat dan ook vooral doen!

Misschien hebt u in de media gelezen dat er een boekje met de titel *Canon van de Zwijndrechtse Waard* in de maak is met allerlei historische wetenswaardigheden over onze omgeving. Het initiatief is van de Augustijnenhof te Dordrecht. De initiatiefnemers hebben de Historische Vereniging Zwijndrecht en de historische genootschappen van Hendrik-Ido-Ambacht en Heerjansdam enige tijd geleden benaderd voor medewerking. Aanvankelijk hadden we daar mee ingestemd, maar uiteindelijk is de samenwerking helaas niet doorgegaan. Onze drie verenigingen hadden grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud – de vele historische onjuistheden – en de duidelijke Dordtse bril waar alles door bekeken werd. De initiatiefnemer was niet bereid samen met ons tot een betere kwaliteit te komen en verbrak eenzijdig de samenwerking. We hopen nu met alle betrokkenen in het gebied tot de

publiciteit van een eigen goede canon van de Zwijndrechtse Waard te komen. Deze zal o.a. bedoeld zijn voor onderwijs op de scholen in de Waard, maar natuurlijk ook voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van onze regio. We hopen dat de canon in het vierde kwartaal 2022 kan verschijnen. We houden u op de hoogte.

Ik hoop jullie allemaal weer vanaf 1 september te zien in de Vergulde Swaen! Mocht u in de gelegenheid zijn, komt u dan vanaf 18 september kijken naar onze nieuwe tentoonstelling over *100 jaar het Geklank des Konings*.

Kees Kloontwijk

EXPOSITIE

100 JAAR HET GEKLANK

1920-2020

18 september 2021
t/m
19 januari 2022

Historische Vereniging Zwijndrecht
Oudheidkamer De Vergulde Swaen
Rotterdamseweg 53-55, Zwijndrecht
Openingstijden:
woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

www.swaen.org

verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Van: art10 2e @o penluchtmuseum.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:51
Aan: art10 2e
Onderwerp: Re: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Wat een vervelende situatie heb je daar bij de hand.

Wat deze casus inmiddels erg complex maakt is dat de provincie ZH van de publicatie op de Canonsite (ongewild) zo iets officieels gemaakt heeft dat er nu met WOB-verzoeken wordt geschermd als die plaatsing op losse schroeven komt te staan. Ik heb zoiets in 12 jaar beheer van de regiocanons nog nooit bij de hand gehad.

Wat art10 2e vergeet als hij schermt met financiële schade, is dat de website waarop dit alles plaatsvindt in de lucht wordt gehouden op kosten van het Nederlands Openluchtmuseum en dat daarvoor tot nu toe geen enkele doorberekening plaatsvindt. Niets staat Augustijnenhof in de weg om zelf een website op te zetten en in te richten om hun canon(s) te publiceren.

Wat mij verder nog een punt van overweging lijkt, is dat een kenniscentrum over Dordrecht niet automatisch de rechthebbende is om ook het recht op canons van omliggende plaatsen op te eisen. Maar ik heb de eerdere correspondentie hierover niet scherp, dus misschien zijn hier eerder toezeggingen over gedaan die je nu betreft.

Tot slot: als er inderdaad al een Augustijner Canonboek door een Zwijndrechtse burgemeester in ontvangst is genomen, is dat wel een gebeurtenis van betekenis. En als iemand deze canon afserveert omdat er historische onjuistheden in staan, heeft die ook de bewijsplicht om dat aan te tonen.

Sterkte en wijsheid toegewenst in het verder afwikkelen van deze kwestie. Ik hoop van harte dat het lukt dit in den minne te schikken, want ook wij zitten niet te wachten op Canonieke twisten over de rug van onze mooie website heen.

Hartelijke groet,

art10 2e

Op 21 okt. 2021 om 21:17 heeft art10 2e @ pzh.nl> het volgende geschreven:

Dag art10 2e

Enige maanden geleden heb ik je al informatie toegestuurd over de patstelling tussen Augustijnenhof en de drie historische verenigingen uit het gebied Zwijndrechtse Waard. De e-mails van art10 2e krijgen nu een hee vervelend karakter.

Ik stel je vertrouwelijk op de hoogte. Ik ga een dezer dagen contact opnemen met de burgemeesters van de betreffende gemeenten, waarmee de drie historische verenigingen contact hebben.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: secretariaat@illustredordracum.nl <secretariaat@illustredordracum.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:39

Aan: art10 2e @ pzh.nl>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Hallo art10 2e

Nee, dat begrip hebben we niet. Je negeert ons - niet vrijblijvend - verzoek om de Canon inhoudelijk te beoordelen en aan te geven waar je opmerking over de historische incorrectheid op gebaseerd is. Kom met feiten en niet met een door derden aangedragen onderbuikgevoel, want je berokkent ons daarmee reputatie- en financiële schade. Hierbij de Mededelingenkrant dat clubje Zwijndrecht in allerijl onder haar leden heeft verspreid en voor ons zeer beschadigend is. *"...Grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud en de vele historische onjuistheden..."*. Eenzelfde tekst hebben de leden van clubje H.I. Ambacht ontvangen. Je gaat hier met je bevoorordende houding in mee, acteert hierop en verstrekt dit akelig gedrag. Dat nemen we je - en daarmee de Provincie - diep kwalijk.

Het 'schuifje op groen' zou alleen zin hebben als je na de inhoudelijke beoordeling de canon plaatst waar hij hoort. Tussen de Canon van Dordrecht, die van de Alblasserwaard

en alle andere mooie canons van de Regio Zuid-Holland. Met een voorwaardelijke plaatsing in het 'voorportaal' en verwijdering op termijn nemen wij geen genoegen. Je doorverwijzing naar de 'Afdeling Canon van Jan de Vries' is ongepast.

We hebben een WOB-verzoek bij de Provincie ingediend, dit ter voorbereiding van een ter zake doende procedure. Met onze jurist zijn we van mening dat hier sprake is van laakbaar handelen; ongefundeerde bevoordeling en een aperte vorm van Overheids censuur. De passieve houding die we voor de goede vrede tegenover de pers hebben aangehouden laten we los, dit achterkamertjesgedrag past niet in deze tijd.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [redacted] @ pzh.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 16:09

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e [redacted]

Ik zet het schuifje weer op groen, maar als de verenigingen hun eigen canon Zwijndrechtse Waard gereed hebben, dan wordt die gepubliceerd. Ik verwijs ook naar bijgaande brieven.

Een Canon dient in samenwerking met belanghebbenden te worden gerealiseerd. De afgelopen periode hebben we naast de Canon Zwijndrechtse Waard met twee andere Canons een vergelijkbare discussie gehad.

Een optie voor Augustijnenhof is een eigen Canon te maken op MijnCanon, zie: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/27455/mijn-canon> Dan heb je alles in eigen hand.

Ik wil niet interveniëren, maar als het moet neem ik zelf contact op met beide burgemeesters van de betreffende gemeenten. Dat is volstrekt mijn rol niet. Het oplossen van de impasse ligt echt bij de betreffende partijen.

Ik hoop van harte dat je hiervoor begrip hebt.

Hartelijke groet weer

art10 2e [redacted]

art10 2e [redacted]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e [redacted]

art10 2e [redacted] @ pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 14:16

Aan: art10 2e [@p.zh.nl](mailto:p.zh.nl)>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2c

Je acteert op een onderbuikgevoel dat is aangedragen door het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht, met als doel om de door ons gebouwde Canon van de Zwijndrechtse Waard te diskwalificeren en daarmee voor zichzelf ruimte te creëren om een canon te bouwen. Deze intentie heeft men je schriftelijk laten weten. Voor het historisch incorrect zijn van de door ons gebouwde onze vensters is - ondanks onze herhaalde vragen om voorbeelden - geen enkel steekhoudend argument aangedragen, noch door het genootschap, noch door jou.

Je geeft aan dat voor publicatie van onze canon toestemming is vereist van de drie historische verenigingen, alsmede de in de Zwijndrechtse Waard gevestigde Gemeenten. Dit laatste bevreemdt mij, omdat een gemeenteraadslid van Zwijndrecht het eerste exemplaar van de papieren versie in ontvangst heeft genomen en de burgemeester van Zwijndrecht dermate enthousiast heeft gereageerd, dat het college nu overlegt over de aanschaf van een hoeveelheid boekjes. Tenslotte lijkt je eraan voorbij te gaan dat in de Waard ook deels grondgebied is van de gemeente Ridderkerk, waar ook twee historische verenigingen gevestigd zijn die zich niet hebben aangesloten en positief ten opzichte van ons initiatief staan.

Met het standpunt dat je inneemt pas je een vorm van overheids censuur toe, met als gevolg dat je ons naast reputatieschade tevens financiële schade toebrengt. De arbeidsuren die wij en onze externe medewerkers in de canon hebben gestoken zijn immers in één klap van onwaarde wanneer je bij deze weigering blijft.

Ik geef je nogmaals in overweging om de canon op feitelijke onjuistheden te beoordelen en, als die aangetroffen zijn, ons die te laten weten wat die zijn. Mocht je bij het standpunt blijven dat de canon niet zal worden gepubliceerd zonder toestemming van de lokale historische verenigingen en de betrokken gemeentebesturen, dan starten wij een juridisch traject op waar een schadevergoeding onderdeel van zal uitmaken en ik niet uitsluit dat de tot dusverre uit de buurt gebleven media er aandacht aan zullen schenken. Ik hoop dat dit niet zover hoeft te komen, want daar zal uiteindelijk geen enkele partij beter van worden. Integendeel.

Je reactie hierop zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

[Bezoekadres](#)

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15

3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van: art10 2e [@ pzh.nl](#)>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 12:56

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedemiddag art10 2e

Ja, de knop is verwijderd als functionaliteit van het digitale platform i.v.m. klachten die wij hierover kregen.

Als een Canon gereed is voor publicatie en/of tijdelijk offline gezet dient te worden, dan volstaat of een e-mail direct aan mij of via de knop – Stel een vraag – op het landingspagina van de Canons van Zuid-Holland.

Het is je bekend dat de Canon Zwijndrechtse Waard die door Augustijnenhof is gemaakt nimmer gepubliceerd is. Ik verwijs naar de correspondentie hierover tussen jou, de drie historische verenigingen en mijn persoonskaartje.

Ik betreurt het zeer dat betrokken personen niet uit de ontstane impasse zijn gekomen. Aangezien de Canon Zwijndrechtse Waard nu historisch niet correct is en niet de instemming heeft van de drie historische verenigingen, kan ik deze Canon zeer tot mijn spijt niet publiceren. Ik ga er vanuit dat je nog steeds over de betreffende correspondentie beschikt, anders ben ik vanzelfsprekend bereid je deze toe te sturen.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e

[@p.zh.nl](mailto:p.zh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 23:28

Aan: art10 2e [@pzh.nl](mailto:p.zh.nl)>

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Begrijp ik dan goed dat mijn constatering juist is, dat de knop 'online' of 'offline' is verwijderd? Hoe moeten we dan de Canon van Dordrecht of die van de Alblasserwaard offline zetten als dat - om welke reden dan ook - naar onze mening nodig blijkt te zijn? Bij deze dan formeel de vraag als beheerder om de Canon van de Zwijndrechtse Waard op kwaliteit te beoordelen en, na je goedkeuring, online te zetten. Ik hoop hierbij dat je niet gevoelig bent voor de blokkade waar de heer Verhoeven van het Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht je om heeft gevraagd omdat zij zelf een Canon van de Zwijndrechtse Waard willen bouwen. Graag een objectieve beoordeling en - als je

besluit om onze canon niet te accorderen - een gegronde en ter zake doende onderbouwing, die wat ons betreft alleen steekhoudend is indien er kwalitatief redenen zijn om het te weigeren. Hierbij wil ik je meegeven dat wij een blokkade door derden niet zullen accepteren.

Hartelijke groet,

art10 2c

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Van art10 2c [@pzh.nl](#)>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 21:17

Aan: kenniscentrum@augustijnenhof.nl

Onderwerp: RE: Zijn er problemen?

Goedenavond art10 2c

Nee, er zijn geen problemen voor zover ik weet.

Er zijn wel functionele aanpassingen doorgevoerd op het digitale platform Canons van Zuid-Holland, in het bijzonder de knop 'online' en 'offline' zetten.

Voor de organisaties die met een canon bezig zijn, zetten de knop al 'online' zonder dat de beheerder (mijn persoonskaartje) de kwaliteit heeft kunnen controleren en/of dat er toestemming is gegeven door het betreffende museum. De redacteuren hebben vaak niet in de gaten dat wanneer de knop online is gezet, de canon via google is in te zien, vaak dus nog in een bewerkende fase. Dat is niet wenselijk. We hebben daar de laatste paar maanden een behoorlijk aantal klachten over gekregen.

Het recht om een canon online te zetten via de knop (op groen (online) of rood (offline)), ligt nu bij de beheerder (mijn persoonskaartje).

Dat de Canons van Dordrecht en Ablasserdam/Vijfheerenlanden op het digitale platform zichtbaar zijn, is logisch. Daarvoor is toestemming verleend.

Voor wat betreft de Canon Zwijndrechtse Waard. Deze Canon is nooit gepubliceerd en/of 'in de lucht geweest'. Via de zoekfunctie van Google werd de Canon wel zichtbaar of als je de link hebt, kon je via de link de canon inzien, maar nogmaals deze is nooit gepubliceerd op de Canons van Zuid-Holland. Het is je bekend dat voor het publiceren ook geen toestemming is verleend door de betreffende verenigingen en gemeenten.

Hopelijk is hiermee je vraag beantwoord.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

art10 2e [o_zh.nl](mailto:info@zh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: kenniscentrum@augustijnenhof.nl <kenniscentrum@augustijnenhof.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 19:42

Aan: art10 2e [@ pzh.nl](mailto:art10 2e@pzh.nl)>

Onderwerp: Zijn er problemen?

Dag art10 2e

Zijn er problemen met de pagina's waar de Canons kunnen worden bewerkt?

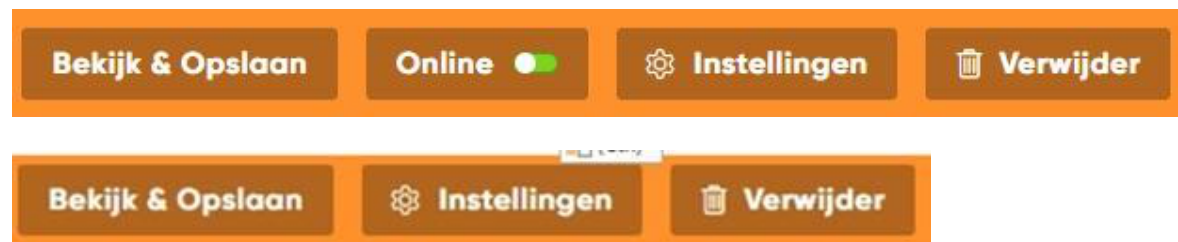
Zowel bij de Canon van Dordrecht, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als die van de Zwijndrechtse Waard zie in dat de knop 'online' verdwenen is.

Hieronder een screenshot van de oude en van de nieuwe situatie. Verder valt mij op dat de Canon van Dordrecht en de Alblasserwaard nog in de lucht zijn, maar die van de Zwijndrechtse Waard is uitgezet. Heb je enig idee hoe dat kan?

Ik hoor graag.

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Augustijnenhof

Bezoekadres

Historisch Documentatie en Kenniscentrum Augustijnenhof
Hof 15
3311 XG Dordrecht
Mail: info@augustijnenhof.nl

Openingstijden

Dinsdag t/m vrijdag:
11:00 - 16:00 uur
Eerste zaterdag v/d maand:
11:00 - 16:00 uur

Sites

www.augustijnenhof.nl
www.illustredordracum.nl

Nog geen Vriend van het Augustijnenhof? [Klik hier!](#)

Volg ons

Mededelingenkrant

Historische Vereniging Zwijndrecht
18e jaargang • nummer 3 (68) • augustus 2021

Van de voorzitter

Beste leden,

U zult wellicht vreemd opkijken. Een extra mededelingenkrant van de Historische Vereniging Zwijndrecht? Dat klopt. Wij hebben namelijk een aantal mededelingen, die niet kunnen wachten! Leest u dus vooral verder en vergeet daarbij ook vooral de achterzijde niet.

Het is de bedoeling dat de Vergulde Swaen op 1 september na anderhalf jaar(!) weer opengaat voor alle activiteiten. Mede door het ontbreken van vrijwilligers zijn we echter wel genoodzaakt om, in ieder geval voor het kalenderjaar 2021, de zondagopening stop te zetten. Het bleek niet mogelijk om voldoende vrijwilligers te vinden voor deze dagen.

Ook de WIR (Werkgroep Inventarisatie en Registratie) kan weer van start, beginnende op woensdag 1 september. Er worden ons echter wel wat beperkende factoren door regeringsregels opgelegd. Zo dienen alle vrijwilligers en bezoekers gevaccineerd te zijn en bij binnenkomst is men verplicht de handen te ontsmetten. Verder dient men zich aan de algemene coronaregels te houden. Op vrijdag 17 september wordt de tentoonstelling *100 jaar Het Geklank des Konings* geopend, waarbij uitsluitend leden van de muziekvereniging aanwezig zullen zijn. Deze expositie is vanaf 18 september ook door onze leden en vrijwilligers te bezichtigen. Kom dat dan ook vooral doen!

Misschien hebt u in de media gelezen dat er een boekje met de titel *Canon van de Zwijndrechtse Waard* in de maak is met allerlei historische wetenswaardigheden over onze omgeving. Het initiatief is van de Augustijnenhof te Dordrecht. De initiatiefnemers hebben de Historische Vereniging Zwijndrecht en de historische genootschappen van Hendrik-Ido-Ambacht en Heerjansdam enige tijd geleden benaderd voor medewerking. Aanvankelijk hadden we daar mee ingestemd, maar uiteindelijk is de samenwerking helaas niet doorggegaan. Onze drie verenigingen hadden grote moeite met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud – de vele historische onjuistheden – en de duidelijke Dordtse bril waar alles door bekeken werd. De initiatiefnemer was niet bereid samen met ons tot een betere kwaliteit te komen en verbrak eenzijdig de samenwerking. We hopen nu met alle betrokkenen in het gebied tot de

publiciteit van een eigen goede canon van de Zwijndrechtse Waard te komen. Deze zal o.a. bedoeld zijn voor onderwijs op de scholen in de Waard, maar natuurlijk ook voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van onze regio. We hopen dat de canon in het vierde kwartaal 2022 kan verschijnen. We houden u op de hoogte.

Ik hoop jullie allemaal weer vanaf 1 september te zien in de Vergulde Swaen! Mocht u in de gelegenheid zijn, komt u dan vanaf 18 september kijken naar onze nieuwe tentoonstelling over *100 jaar het Geklank des Konings*.

Kees Klootwijk

EXPOSITIE

100 JAAR HET GEKLANK
1920-2020

18 september 2021
t/m
19 januari 2022

Historische Vereniging Zwijndrecht
Oudheidkamer De Vergulde Swaen
Rotterdamseweg 53-55, Zwijndrecht
Openingstijden:
woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

www.swaen.org

verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Van: art10 2e
Verzonden: vrijdag 22 oktober 2021 10:57
Aan: art10 2e
CC:
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

buiten reikwijdte Wob-verzoek

buiten reikwijdte Wob-verzoek

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Van: art10 2e <art10 2e@kliksafe.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:51
Aan: art10 2e <art10 2e@pzh.nl>
CC: art10 2e <art10 2e@hetnet.nl>; art10 2e <art10 2e@hotmail.com>; art10 2e <art10 2e@x-s4all.nl>; art10 2e <art10 2e@hetnet.com>; art10 2e <art10 2e@p-lanet.nl>; art10 2e <art10 2e@gmail.com>; art10 2e <art10 2e@hetnet.nl>; art10 2e <art10 2e@gmail.com>
Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Ik wil niet voor mijn beurt reageren (daarom deze mail ook in CC naar de anderen), maar het is niet

moelijk aantoonbaar dat de canon van de Augustijnenhof diverse fouten bevat. We hebben als verenigingen in april jl. al onderzoek gedaan naar de concept-versie. Daar kwam van onze kant nogal wat uit. Ik weet overigens niet in hoeverre de versie die nu in de winkel ligt veel afwijkt van de versie van april.

Ik zou me kunnen voorstellen dat het ons als verenigingen zelfs goed uitkomt dat in één of andere zitting duidelijk wordt gemaakt dat het werk van de Augustijnenhof de toets der kritiek niet kan doorstaan. Wij hebben ons als verenigingen na het verschijnen van de canon van de Augustijnenhof stil gehouden en geen pers gezocht, hoewel het ons allemaal wel hoog zit. Als we (bijv. via jouw zitting) kunnen aantonen wat er zoal mankeert heeft dat voordelen.

Als we je als verenigingen kunnen steunen verwacht ik dat dit geen probleem zal zijn. Lastig overigens dat je meent niet meer informatie over de casus te kunnen geven. Wanneer wil je uiterlijk een inhoudelijk commentaar op de canon van ons? Wat is 'historisch niet correct'? alleen fouten, ook belangrijke onvolkomenheden, e.d.

Groeten,

art10.2e

Op 21-10-2021 om 21:05 schreef art10.2e

Goedenavond art10.2e

Ja, art11 nu met Augustijnenhof. Ik kan je op dit moment niet meer vertellen, dat maakt het voor mij nog moeilijker, maar het zou wel eens tot een zitting kunnen komen en dan ben ik degene die op het matje moet komen.

art10.2e vraagt om bewijzen dat de Canon historisch niet correct is. Als je me deze kan geven, heel graag. Hij verwacht nu van mij dat ik die onjuistheden doorgeef. Ik ga met beide burgemeesters van de gemeenten naar wie jullie een brief hebben gestuurd, noodgedwongen contact opnemen.

Je begrijpt natuurlijk dat ik hier verre blij mee bent.

Hartelijke groet

art10.2e

art10.2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10.2e

art10.2e pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: art10.2e kliksafe.nl>

Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:20

Aan: [art10 2e](#) [pzh.nl](#)>

CC: [art10 2e](#) [hetnet.nl](#)> ; [art10 2e](#)

[art10 2e](#) [hotmail.com](#)> ; [art10 2e](#)

[art10 2e](#) [xs4all.nl](#)> ; [art10 2e](#)

[art10 2e](#) [hotmail.com](#)> ; [art10 2e](#) [planet.nl](#)> ;

[art10 2e](#) [gmail.com](#)> ; [art10 2e](#) [hetnet.nl](#) ;

[art10 2e](#) [gmail.com](#)>

Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e](#)

Hoezo gedoe rondom de Augustijnenhof? Mij niets bekend. We weten dat het [art10 2e](#) begin september hun canon van de Zwijndrechtse Waard in de verkoop hebben gebracht, maar horen daaromtrent verder niets.

Zoals eerder gemeld zijn we druk bezig met het schrijven van een canon.

We hebben in juli een onderwerpenlijst (thans 32 vensters) vastgesteld.

Twee auteurs zijn thans bezig met input van anderen de eerste vier hoofdstukken uit te werken.

Afgelopen zomer hebben wij als 3 Hist.Ver. besloten Ridderkerk/Rijsoord hier uitdrukkelijk bij te betrekken. Het was juist één van onze kritiekpunten dat Rijsoord bij de Augustijnenhof vrijwel geheel buiten beeld bleef. Ik weet ook dat er daartoe contacten zijn gelegd, maar de laatste stand van zaken is me onbekend, omdat we als begeleidingscommissie al een aantal weken niet vergaderd hebben. Ik ga navraag doen. Je hoort daar nog van.

Laat ook even weten of wij iets kunnen doen, waardoor je niet in een 'erg moeilijke positie' terecht komt, zoals je schrijft.

Groeten,

Arie Verhoeven

Op 21-10-2021 om 16:14 schreef [art10 2e](#) :

Goedemiddag [art10 2e](#)

Er is weer [art11](#) rondom Augustijnenhof, de Canon Zwijndrechtse Waard.

Hoe ver staan jullie met het maken van de eigen canon? Ik zie in de content dat jullie nog geen start hebben gemaakt.

Zijn de verenigingen Ridderkerk overigens ook betrokken (een deel valt immers onder Ridderkerk)? Ik kom in een erg moeilijke positie.

Graag een reactie van jouw/jullie kant.

Hartelijke groet

[art10 2e](#)

[art10 2e](#)

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma

Van: art10 2e
Verzonden: maandag 25 oktober 2021 12:48
Aan: art10 2e
Onderwerp: RE: Canon Zwijndrechtse Waard

buiten reikwijdte Wob-verzoek

buiten reikwijdte Wob-verzoek

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Op 22-10-2021 om 10:57 schreef buiten reikwijdte Wob-verzo

buiten reikwijdte Wob-verzoek

Van: art10 2e <art10 2e@klijksafe.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 21:51
Aan: art10 2e <art10 2e@pzh.nl>
CC: art10 2e <art10 2e@h-etnet.nl>; art10 2e <art10 2e@hotmail.com>; art10 2e <art10 2e@xs4all.nl>; art10 2e <art10 2e@p-lanet.nl>; art10 2e <art10 2e@otmail.com>; art10 2e <art10 2e@p-lanet.nl>; art10 2e

art10 2e @gmail.com> art10 2e ph etnet.nl; art10 2e
art10 2e @gmail.com>

Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag art10 2e

Ik wil niet voor mijn beurt reageren (daarom deze mail ook in CC naar de anderen), maar het is niet moeilijk aantoonbaar dat de canon van de Augustijnenhof diverse fouten bevat. We hebben als verenigingen in april jl. al onderzoek gedaan naar de conceptversie. Daar kwam van onze kant nogal wat uit. Ik weet overigens niet in hoeverre de versie die nu in de winkel ligt veel afwijkt van de versie van april.

Ik zou me kunnen voorstellen dat het ons als verenigingen zelfs goed uitkomt dat in één of andere zitting duidelijk wordt gemaakt dat het werk van de Augustijnenhof de toets der kritiek niet kan doorstaan. Wij hebben ons als verenigingen na het verschijnen van de canon van de Augustijnenhof stil gehouden en geen pers gezocht, hoewel het ons allemaal wel hoog zit. Als we (bijv. via jouw zitting) kunnen aantonen wat er zoal mankeert heeft dat voordelen.

Als we je als verenigingen kunnen steunen verwacht ik dat dit geen probleem zal zijn. Lastig overigens dat je meent niet meer informatie over de casus te kunnen geven. Wanneer wil je uiterlijk een inhoudelijk commentaar op de canon van ons? Wat is 'historisch niet correct'? alleen fouten, ook belangrijke onvolkomenheden, e.d.

Groeten,

art10 2e

Op 21-10-2021 om 21:05 schreef art10 2e

Goedenavond art10 2e

Ja, ik zit in een zeer netelige situatie nu met Augustijnenhof. Ik kan je op dit moment niet meer vertellen, dat maakt het voor mij nog moeilijker, maar het zou wel eens tot een zitting kunnen komen en dan ben ik degene die op het matje moet komen.

art10 2e vraagt om bewijzen dat de Canon historisch niet correct is. Als je me deze kan geven, heel graag. Hij verwacht nu van mij dat ik die onjuistheden doorgeef.

Ik ga met beide burgemeesters van de gemeenten naar wie jullie een brief hebben gestuurd, noodgedwongen contact opnemen.

Je begrijpt natuurlijk dat ik hier verre blij mee bent.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-
Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2e]
E [art10 2e] pzh.nl
www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [art10 2e] kliksafe.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 20:20
Aan: [art10 2e] pzh.nl>
CC: [art10 2e] hetnet.nl> ; [art10 2e]
[art10 2e] hotmail.com> ; [art10 2e]
[art10 2e] xs4all.nl> ; [art10 2e]
[art10 2e] hotmail.com> ; [art10 2e]
[art10 2e] planet.nl> ; [art10 2e]
[art10 2e] gmail.com> ; [art10 2e] hetnet.nl ;
[art10 2e] gmail.com>
Onderwerp: Re: Canon Zwijndrechtse Waard

Dag [art10 2e]

Hoedo gedoe rondom de Augustijnenhof? Mij niets bekend. We weten dat het [art10 2e] begin september hun canon van de Zwijndrechtse Waard in de verkoop hebben gebracht, maar horen daaromtrent verder niets.

Zoals eerder gemeld zijn we druk bezig met het schrijven van een canon.

We hebben in juli een onderwerpenlijst (thans 32 vensters) vastgesteld.

Twee auteurs zijn thans bezig met input van anderen de eerste vier hoofdstukken uit te werken.

Afgelopen zomer hebben wij als 3 Hist.Ver. besloten Ridderkerk/Rijsoord hier uitdrukkelijk bij te betrekken. Het was juist één van onze kritiekpunten dat Rijsoord bij de Augustijnenhof vrijwel geheel buiten beeld bleef. Ik weet ook dat er daartoe contacten zijn gelegd, maar de laatste stand van zaken is me onbekend, omdat we als begeleidingscommissie al een aantal weken niet vergaderd hebben. Ik ga navraag doen. Je hoort daar nog van.

Laat ook even weten of wij iets kunnen doen, waardoor je niet in een 'erg moeilijke positie' terecht komt, zoals je schrijft.

Groeten,

[art10 2e]

Op 21-10-2021 om 16:14 schreef [art10 2e]

Goedemiddag [art10 2e]

Er is weer [art11] rondom Augustijnenhof, de Canon Zwijndrechtse Waard.

Hoe ver staan jullie met het maken van de eigen canon? Ik zie in de content dat jullie nog geen start hebben gemaakt. Zijn de verenigingen Ridderkerk overigens ook betrokken (een deel valt immers onder Ridderkerk)?

Ik kom in een erg moeilijke positie.

Graag een reactie van jouw/jullie kant.

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/
Monumenten Programma
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-
Holland Afdeling Samenleving
Economie Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e

pzh.nl
<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.zuid-holland.nl%2Fcontact&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7C6d94a4eef98e458ac22008d994bf5d47%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637704371890404579%7CUnknown%7CTWFPbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzIiLCJBTiI6IklhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&sdata=ottGFsnhu63K%2FTNeJdNoil0aWtHpHw8g92siEA8BiIw%3D&reserved=0>

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: art10 2e

art10 2e [kliksaf e.nl](mailto:kliksaf.e.nl)>

Verzonden: maandag 23 augustus 2021 19:23

Aan: art10 2e

art10 2e pzh.nl>

CC: art10 2e hetnet.nl> ; art10 2e

art10 2e hotmail.com> ; art10 2e

art10 2e xs4all.nl> ; art10 2e

art10 2e

art10 2e [redacted] [hotmail.com](mailto:[redacted]@hotmail.com)>; art10 2e [redacted]
art10 2e [redacted] [planet.nl](mailto:[redacted]@planet.nl)> ; art10 2e [redacted]
art10 2e [redacted] [gmail.com](mailto:[redacted]@gmail.com)> ;
art10 2e [redacted] [gmail.com](mailto:[redacted]@gmail.com)>

Onderwerp: Canon Zwijndrechtse Waard

Beste art10 2e [redacted]

Voor de goede orde stuur ik je hierbij ook nog kopieën van de twee brieven die we recent naar de burgemeesters van Zwijndrecht (incl. Heerjansdam) en Hendrik-Ido-Ambacht hebben gestuurd.

Ter kennisname.

Vriendelijke groeten,

art10 2e [redacted]

art10 2e

Van: [redacted] baggermuseum.nl>
Verzonden: donderdag 19 augustus 2021 21:30
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: Nationaal baggermuseum - historie - Canon van Nederland

Beste [redacted]

Ik ben op onderstaande link terecht gekomen. Het is niet de bedoeling dat deze al publiekelijk zichtbaar is kun jij zorgen dat deze weer achter de schermen komt? De redactie rond dit onderdeel moet intern nog plaatsvinden. Pas dan gaan we (ga ik) toestemming geven voor ontsluiting. [redacted]

Alvast dankjewel.

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fpage%2F185078%2Fnationaal-baggermuseum---his&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7Ce1b03e55e39145d3e09b08d96347be2c%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637649982053578046%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWlloiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6Ikl1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&sdata=DXFmA0OwtQBvsIPzVKqohZSQJbr5NejSLW0gd9mZ5TQ%3D&reserved=0>
torie

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Nationaal Baggermuseum

06 [redacted]

Ik werk op [redacted]

Van: art10 2e @ baggermuseum.nl>
Verzonden: donderdag 19 augustus 2021 21:33
Aan: art10 2e
Onderwerp: nog meer gevonden

Deze info heb ik ook gevonden, veel dubbele info en zoals ik al eerder aangaf: nog geen toestemming voor gegeven.

<https://www.canonvannederland.nl/nl/search?q=baggermuseum#eyJxcyl6ImJhZ2dlcm11c2V1bSlslR5cGUiOiJsaXN0IiwiaY2F0IjpbXSwiZmFjZXRzljp7fX0=>

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Nationaal Baggermuseum

06 art10 2e

Ik werk op art10 2e

Van: [art10 2e]
Verzonden: maandag 23 augustus 2021 11:47
Aan: [art10 2e]
CC:
Onderwerp: RE: Canons van Zuid-Holland: Nationaal Baggermuseum

Dag [art10 2e]

Onderstaand bericht heb ik via mijn smartphone verstuurd en ik zie nu pas dat de telefoon zelf een naam heeft 'bedacht'. Driebergen-Rijsenberg moet Driebit zijn (☺)

Toch nog een korte toelichting:

Ook al zet de redacteur het schuifje op online, de canon zelf wordt daarmee niet gepubliceerd op het platform Canons van Zuid-Holland. Alleen als je de URL van de Canon weet kan je de Canon bekijken. Wel pakt Google de informatie op als je gaat zoeken, zoals jij hebt gedaan. Nogmaals: ik heb beide canons offline gezet en Driebit gevraagd deze functie aan te passen.

Groetjes weer

[art10 2e]

Van: [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>
Verzonden: zaterdag 21 augustus 2021 11:46
Aan: [art10 2e] <[art10 2e]@baggermuseum.nl>
CC: [art10 2e] <[art10 2e]@driebit.nl>
Onderwerp: Re: Canons van Zuid-Holland: Nationaal Baggermuseum

Dag [art10 2e]

Dat heb ik inmiddels gedaan. Ik heb Driebergen-Rijsenburg nu ook de opdracht gegeven deze mogelijkheid alleen bij mij neer te leggen.
Fijn weekend en groet

[art10 2e]

[Outlook voor Android](#) downloaden

From: [art10 2e] <[art10 2e]@baggermuseum.nl>
Sent: Saturday, August 21, 2021 11:36:22 AM
To: [art10 2e] <[art10 2e]@pzh.nl>
Cc: [art10 2e] <[art10 2e]@driebit.nl>
Subject: Re: Canons van Zuid-Holland: Nationaal Baggermuseum

Hallo [art10 2e]

Dank jullie wel voor de snelle reacties. Fijn dat het nu duidelijk is. Toch nog even een vraag van mij: is het aan mij of [art10] om het 'schuifje' weer terug te zetten of een van jullie?

Groeten [art10 2e]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 20 aug. 2021 om 12:44 heeft [art10 2e](#) pzh.nl> het volgende geschreven:

Ok dank weer [art10 2e](#). Ik maak een melding aan in Mantis. Want dit is echt niet de bedoeling.

Ik ben nu alle canons aan het checken die in bewerking zijn, en zie dat er nog een paar canons zijn die al de status 'online' hebben, maar gelukkig ook niet op de landingspagina voorkomen.

Groet weer

[art10 2e](#)

Van [art10 2e](#) @driebit.nl>

Verzonden: vrijdag 20 augustus 2021 12:40

Aan: [art10 2e](#) @pzh.nl>

CC: [art10 2e](#) @b aggermuseum.nl>

Onderwerp: Re: Canons van Zuid-Holland: Nationaal Baggermuseum

Hi [art10 2e](#)

Geen probleem. Ik denk dat er ergens verwarring is ontstaan. Deze mogelijk ligt namelijk al sinds de ontwikkeling bij de redactie. De beheerder (jij) heeft de exclusieve rechten om de landingspagina te bewerken en canons aan dat overzicht toe te voegen.

Dit is ook hoe we het al sinds de eerste cursussen communiceren: als je denk dat de canon klaar is kan je deze online zetten en contact opnemen met [art10 2](#) om het te publiceren op de landingspagina van Canon van Zuid-Holland.

Ik kan in mijn mail zo snel even niet de daadwerkelijke afspraak terugvinden, maar wat ik zeg, misschien dat een van ons beide iets verkeerd begrepen heeft. We kan altijd aangepast worden, dan is een Mantis ticket inderdaad het handigst.

Groeten,

[art10 2e](#)

[art10 2e](#) @driebit.nl

Aanwezig van ma t/m vr

<image001.png>

T: 020 4208449

Oudezijds Voorburgwal 282
1012 GL Amsterdam
www.driebit.nl | www.ginger.nl

On 20 Aug 2021, at 12:24, [art10 2e] <[redacted]> <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>>
wrote:

Dag [art10 2e]

Dankjewel voor je snelle actie.
Ik blijf het vreemd vinden dat [art10] in dit geval een canon online kan zetten. Deze 'tool' is exclusief bij mij neergelegd als beheerder van de Canons van Zuid-Holland. Redacteuren zelf hebben die licentie/mogelijkheid niet. Wil je nagaan of dit een fout (bug) in het systeem is? Zal ik een melding aanmelden via Mantis?

Ik wens je een hele fijne vakantie toe!

Groetjes

[art10 2e]

Van: [art10 2e] <[redacted]> <[\[redacted\]@driebit.nl](mailto:[redacted]@driebit.nl)>>

Verzonden: vrijdag 20 augustus 2021 12:20

Aan: [art10 2e] <[redacted]> <[\[redacted\]@pzh.nl](mailto:[redacted]@pzh.nl)>>

CC: [art10 2e] <[redacted]> <[\[redacted\]@baggermuseum.nl](mailto:[redacted]@baggermuseum.nl)>>

Onderwerp: Re: Canons van Zuid-Holland: Nationaal Baggermuseum

Hi [art10 2e]

Ik heb gelijk even voor je gekeken. Ik zie in het cms dat de canon (en daarmee de vensters) gepubliceerd zijn. In de logs kan ik terugvinden dat op 2021-08-10 18:02:21 de canon is gepubliceerd door [art10 2e]. Wellicht dat dit een foutje is geweest.

Je kan een canon publiceren of depubliceren via het bewerkscherm van een canon (in dit geval <https://www.canonvannederland.nl/nl/mycanon/edit/182151>) door het schuifje waar nu 'online' staat te klikken. De canon wordt dan offline. Daarmee is de canon niet vindbaar meer in de zoek van de site en andere plekken op het internet (enkel voor de mensen die auteursrechten hebben). Let op: het kan een paar minuten duren voor dit verwerkt is in de site. Ik zie dat de content ook opgepikt is door Google. Het duurt vaak iets langer voor die door heeft dat de content niet meer bereikbaar is. Mensen die dan een kort intro-stukje in de Google resultaten staan, maar als ze doorklikken kunnen de de canon/vensters niet bekijken.

Is dat te volgen voor jullie? Zo niet help ik natuurlijk graag verder.

Goed om te weten art10 2, Buiten reikwijdte Wob-verzoek

Buiten reikwijdte in de tussentijd zijn mijn collega op kantoor gewoon bereikbaar (via 020-4208449 of via info@driebit.nl).

Groeten,

art10 2e

art10 2e

art10 2e @driebit.nl

Aanwezig van ma t/m vr

<image001.png>

T: 020 4208449
Oudezijds Voorburgwal 282
1012 GL Amsterdam
www.driebit.nl | www.ginger.nl

On 20 Aug 2021, at 11:55, art10 2e

art10 2e @pzh.nl> wrote:

Goedemorgen art10 2e

Gaat alles goed met je?

art10 2e er doet zich mogelijk weer een 'probleem' voor op het digitale platform.

Het gaat over twee canons die in bewerking zijn door het Nationaal Baggermuseum. De opzet van beide canons is gemaakt door art10 2e. Hij heeft in mei jl. de cursus bij je gevolgd.

Ik heb enkele weken geleden art10 2e (art10 2e van het museum) mederedacteur gemaakt en met haar afgesproken dat beide canons pas gepubliceerd worden als de informatie correct is en ik het groene licht van haar heb ontvangen.

Dat is nu dus nog niet aan de orde. Beide canons vragen om een betere/logischer structuur en ook inhoudelijk dient er nog het een en ander verspijkerd te worden.

art10 2 gaat er mee aan de slag, maar moet op dit moment andere prioriteiten stellen.

(PS: in de volgende nieuwsbrief d art10 2 l art10 2 s art10 2 ering vind je een mooi interview met haar). Ik heb art10 2 in de CC opgenomen, zodat zij onze correspondentie kan volgen.

Nu het probleem ^{art10 2e} e-mailde me gisteravond. Via internet heeft de volgende informatie gevonden:

- <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.canonvannederland.nl%2Fnl%2Fpage%2F185078%2Fnationaal-baggermuseum---his&data=04%7C01%7Cp.vander.kleij%40pzh.nl%7Ce1b03e55e39145d3e09b08d96347be2c%7C6d99bc288f284a73a50163a8e1eb3040%7C0%7C0%7C637649982053578046%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWIjoiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjE6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&data=DXFmA0OwtQBvsIPzVKqohZSQJbr5NejSLW0gd9mZ5TQ%3D&reserved=0>
- <https://www.canonvannederland.nl/nl/search?q=s=baggermuseum#eyJxcyl6ImJhZ2dldm11c2V1bSlslnR5cGUiOiJsaXN0IiwieY2F0IjpbXSwiZmFjZXRzljp7fX0=>

Heel erg vreemd en ik vraag me af hoe het mogelijk is dat deze informatie via internet te vinden is. Ik heb niets online gezet, ergens toestemming voor gegeven en/of gepubliceerd. Op de website <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> worden de Canons ook niet getoond, maar via internet is er dus wel informatie te vinden én via ons platform én via de Canon van Nederland.

Jij kan vast achterhalen waar het probleem zit. Overigens hebben we dit probleem eerder aan de hand gehad, maar dat is alweer zeker 2 jaar geleden. Wellicht een foutje in het programma?

Wat het ook is ^{art10 2e} alle informatie moet 'uit' (offline) gezet worden. Ik kom er zelf niet uit.

Ik hoor graag van je,

Hartelijke groet

^{art10 2e}

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en
Voorne-Putten/
Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-
Holland/Monumenten
Afdeling Samenleving Economie

Bureau Cultuur & Vrijetijd

<image002.png>

M 06 art10 2e

art10 2e [@pzh.nl](mailto:art10.2e@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e
Verzonden: maandag 4 oktober 2021 09:14
Aan: art10 2e
Onderwerp: FW: De Goudse Sint Jan

Goedemorgen art10 2e

Hopelijk was het zaterdag een mooi hoogtepunt en hebben jullie genoten van alle aandacht. art10 2e zi e onderstaand bericht van art10 2e (Canon van Nederland) en mijn reactie daarop. Wellicht kan je het twitterbericht (laten) aanpassen?

Hartelijke groet

art10 2e

art10 2e

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 art10 2e

E art10 2e @p zh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: art10 2e

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 09:13

Aan: redactie@canonvannederland.nl

CC: art10 2e (driebit.nl) art10 2e @driebit.nl>

Onderwerp: FW: De Goudse Sint Jan

Goedemorgen art10 2e

De regiocanon waarnaar jij verwijst is nog volop in bewerking. Redacteuren kunnen zelf het schuifje op 'groen' zetten. Alleen als je de juiste link weet kan je de achterliggende informatie delen. De regiocanon is nog niet gepubliceerd en is dan ook niet zichtbaar op de landingspagina: <https://www.canonvannederland.nl/nl/zuid-holland/landing> Om die reden is de regiocanon via de URL waarnaar jij verwijst leeg. Als je zoekt via Google krijg je overigens wel informatie.

Overigens heb ik enkele weken via Mantis een melding aangemaakt over het door jou genoemde probleem. Als redacteuren het schuifje op groen zetten, kunnen ze de canon met de juiste URL delen (dit probleem hebben we o.a. met het Nationaal Baggermuseum, Canon Zwijndrechtse Waard). [art10 2e] is aan de slag met deze melding. De functionaliteit moet er 'gewoon' uit want het zorgt inderdaad tot verwarring, maar zeker ook tot verbazing en ergernis onderling en tussen besturen.

Ik heb [art10 2c] afgelopen vrijdag aan de telefoon gehad o.a. over de in bewerking zijnde regioanon en hem vanzelfsprekend gefeliciteerd met de toetreding tot het netwerk van de Canon van Nederland. Ik ken het twitterbericht niet, maar zal deze email doorsturen aan [art10]

Hartelijke groet

[art10 2c]

[art10 2c]

Senior beleidsmedewerker
Erfgoedlijn Historisch Haringvliet/ Monumenten
Programma Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
Afdeling Samenleving Economie
Bureau Cultuur & Vrijetijd

M 06 [art10 2c]

E [art10 2c] [@pzh.nl](mailto:[art10 2c]@pzh.nl)

www.zuid-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Elke dag beter. Zuid-Holland.

Van: redactie@canonvannederland.nl <redactie@canonvannederland.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 08:06

Aan: [art10 2c] <[@pzh.nl](mailto:[art10 2c]@pzh.nl)>

Onderwerp: De Goudse Sint Jan

Ha [art10 2c]

Volgens mij gaat er hier iets fout: <https://www.canonvannederland.nl/nl/page/97402/de-goudse-sint-jan>. Deze canon staat al online maar is nog helemaal leeg, en zaait daardoor inmiddels verwarring op Twitter, waar er naar gelinkt wordt.

Pak jij dit op?

Met vriendelijke groet,

art10 2e

Canon van Nederland

Postbus 649
6800 AP Arnhem
E: redactie@canonvannederland.nl

Op de hoogte blijven van de Canon van Nederland? Meld je aan voor onze [nieuwsbrief](#) en volg ons op [Facebook](#), [Twitter](#) en [Instagram](#).